

ФИЛИП ДЖИАН НАВЪН КЪМ СЕБЕ СИ

Превод от френски: Максим Благоев, 2002

chitanka.info

*На Клара
Както и на Ален Вае, Мари Кристин Муи, семейство
Кук и Ан Макгий*

Въпреки мъчителното изпитание, на което съм подложен понастоящем и което, разбира се, е напълно заслужена награда за поведението ми, не мога да сдържа усмивката си при мисълта колко глупаво се държа. Ала усмивката ми е просто гримаса.

Обясних на Елеонор как стоят нещата. Не исках да смята, че по най-незначителния повод бързам да се затворя в черупката си, че се предавам и че едва ли не ми пука. Уверих я, че се чувствам адски тъпо. И че сърцето ми е свито.

— Но нали знаеш, зависи от човека... На мое място друг сигурно щеше да го удари на рев или да започне да си скубе косите... Е, поне така предполагам.

Евелин смята, че сам съм си го изпросил. А и тя е последният човек, който би хукнал да ме утешава или най-малко да ме ощастливи с присъствието си след падането на нощта. Освен това е на мнение, че всеки си има проблеми. И е права.

Измина една седмица, откакто цялата тази история излезе на бял свят. Но все така не виждам спасителен бряг. Години наред живях с убеждението, че плавам на солиден кораб, който може да устои на всякаква буря и който с времето става все по-неуязвим. Понякога дори съм си мислил, че и върху рифове да връхлетя, пак ще си остана невредим. Затова и се усмихвам. Единствените крепостни стени, които човек може да изгради около себе си, са с размерите на собствения му ковчег.

* * *

Появявам се в списъка на преподавателите в „Сен Венсан“ в началото на третия срок: *Анри-Джон Бенжамен, История на*

музиката. Пристигам с пролетта и малцина проявяват интерес към лекциите ми. Но аз съм свикнал.

Харесвам сградата, харесвам смехотворната строгост на варакосаното и лъснато с паркетин дърво, злобната физиономия на Мари Жозеф Сен Венсан (1823–1901) и нежния поглед на съпругата му, които ви посрещат на входа, точно над автомата за напитки. Повечето време скучая, но по безусловно приятен начин. Все едно се излежавам в преливаща от пяна вана.

Директорът на училището е ревностен поклонник на жена ми. Когато преди пет години се представих в кабинета му, изобщо не се наложи да изтъквам достойнствата си — въпросът беше предрешен и почтеният човечец ентусиазирано се вкопчи в ръката ми.

— Добре дошли в „Сен Венсан“! — възкликна той. — Жена ви е възхитително създание!

Оттогава отношенията ни се пообтегнаха. Никога не съм отказвал да оглавя едно или друго вътрешно протестно движение. В живота няма малки битки. Автоматът за напитки например е мое дело.

Това, което ме доведе тази сутрин при него, засягаше оборудването на помещенията с душовете.

— Хайде, Анри-Джон... — въздъхна той. — Изплюйте камъчето.

Седнах насреща му. Понякога всичко това ми се струваше прекалено лесно. Още не бях отворил уста. А и не изпитвах особена слабост към жена му.

— Е, слушам ви... Какво измъдрихте пак?

Не ставаше въпрос само за лично отношение. Нямам никакво намерение да отричам злостното удовлетворение, което изпитвах, усложнявайки живота му (ако смяташе, че благодарността или просто усмивката на Едит Бенжамен си струваха мъката да понася досадния й мъж, то това, Бога ми, си беше негова работа...). В зависимост от начина, по който му представях нещата, той ту се изчервяваше, ту пребледняваше, ту обикаляше в кръг около мен, твърдейки, че съм си загубил ума. Или пък се закотвяше пред прозореца и нито продумваше, нито помръдваше. Виж, в това отношение Едмон Хайсенбютел беше ненадминат. Но бих постъпил по същия начин с всекиго.

Положението ми не бе от най-завидните, още повече в качеството ми на преподавател. Лекциите ми не бяха особено важни (коэффициент 0,5). Смятах, че това ми е безразлично, но в същото време

кабинетът ми се превърна в център на всички заговори и вратата ми бе винаги широко отворена. Не си губех времето да се питам дали цялата тази дандания има някакъв смисъл. Всички знаеха къде да ме намерят. И това ми бе напълно достатъчно.

— Сешоари ли?!... — хлъцна той.

* * *

Не си правех труда да преценявам доколко уместни са исканията, които му отправях. Не такава бе ролята ми, а и обикновено това никак не ме засягаше. Бях нещо като напълно безчувствен, лишен от идеали войник, нает просто да проведе една битка, чиято цел малко го интересува. Изобщо не реагирах на сърцераздирателните му молби, не разбирах какво иска да каже, когато дружески ме потупваше по рамото: *Анри-Джон...! Нима не чувствате огромния единен организъм, който съставляваме всички заедно? Не разбирате ли, че като ми забивате нож в гърба, наранявате сам себе си?*

Когато ме обвиняваше, че искам да поставя „Сен Венсан“ на колене, не изпитвах никаква вина и никога не отстъпвах от позициите си. Тези пет години — пет срока, бих казал — ни най-малко не смекчиха сърцето ми. За мен „Сен Венсан“ не представляваше нищо. Бях готов на драго сърце да играя ролята както на препъникамък, когато се наложеше, така и просто да се свра в дупката си и да кротувам.

Не знаех дали се оплаква на Едит, но в редките случаи, когато жена ми се преструваше, че се интересува от професионалните ми задължения, и ѝ разказвах за последните ни спречквания, тя се смееше заедно с мен, след което ми подхвърляше, че все пак не съм много любезен с клетия Хайсенбютел. А аз се подхилвах. *Но това е най-добрият начин да се разбере дали наистина ти се възхищава толкова много, колкото твърди...* И не се налагаше да се разпростирам повече по темата. Според мен всички те бяха от един дол дренки, имам предвид Едит и компания.

* * *

Беше заминала за Япония за петнайсетина дни. Когато жена ми отсъстваше, на хоризонта се появяваше майка ми и тозчас ни обсебваше, поне за вечерите. Тази нейна мания ужасно ме дразнеше, но в областта на готвенето тримата с дъщерите ми бяхме пълни нули. Елеонор направо се вцепеняваше и всеки път, когато я помолехме за малко помощ, на лицето ѝ се изписваше възможно най-идиотско изражение. Колкото до Евелин, тя търчеше и подскачаше като пощуряла, предизвиквайки най-кошмарната суматоха, която човек би могъл да си представи. Аз също не падах по-долу. Сетне внезапно ни обземаше неописуемо униение и мълчаливо впервахме очи един в друг, досуц като разгромена армия. Накрая се налагаше да подредим, да почистим и да изчегъртаме всичко, горчиво проклинайки се за проявената предприемчивост. Тъй че когато Едит ни изоставяше, задължително вечеряхме у майка ми.

Старата далеч не беше майстор кулинар, да не говорим за Рамона. Но ние забравяхме това. Скачахме в колата — първи аз! — и се омитахме от къщи. Така де, нямаше значение какво ни очаква, след като най-страшното бе зад гърба ни. А и освен това върху масата на майка ми винаги имаше свежи цветя и каквото и да ни сервираха, то бе задължително разкошно аранжирано.

Тази вечер се прибрах у дома в повишено настроение. В интерес на истината изживявахме доста спокоен период и от цял месец насам Е. Хайсенбютел кръстосваше коридорите усмихнат и в чудесно настроение. Но вятърът изведнъж се обърна. Четири-пет момичета нахълтаха в кабинета ми и заявиха, че така повече не може да продължава. Защо изведнъж им бяха притрябвали сешоари, това никой никога нямаше да разбере. Дори не ги попитах.

Пред входа видях паркирана кола — чисто ново порше. Вече не си спомнях как се казваше лицето — Евелин го бе довлякла преди няколко дни, но аз го бях прогонил от съзнанието си, бях побързал да го забравя. Не исках повече да се карам с нея заради подобни типове. Настояват ли на своето, бъдете сигурни, че неприятностите са ви в кърпа вързани.

Настаних се в хола, за да прегледам пощата. Оли (Оливиe, братът на Едит) се бе сврял в една стая в „Шато Мармон“ в Лос Анджелис. „Тия хора са пълна отврат — пишеше той. — По дяволите, защо не си с мен?“

— Искате ли нещо за пиене?

Вдигнах глава. Погледнах го. Чиста проба леке, което чукаше дъщеря ми, а аз нищо не можех да сторя.

— Не, не мисля — промърморих.

И отново се задълбочих в четене. „Басейнът не е от най-големите — продължаваше Оли. — И по някое време следобед слънцето изчезва зад ред евкалипти. Мисля, че Джон Белуши е имал някакви проблеми в съседното бунгало...“ Щял да остане най-малко още десетина дни. „Нали знаеш, татко е доста уморен. А това пътуване направо му взе здравето. Вчера сутринта цялата тайфа се изнесе без нас в Дисниленд...“

Сгънах писмото и го пяхнах в джоба си. Въпреки мрачния тон не се безпокоях за Оли. Мисля, че униинето му се дължеше единствено на факта, че се е хванал за писалката.

— Вижте, знам какво си мислите...

Пак го погледнах. Лицето му беше гладко — никаква следа от битки и поражения. Никаква дълбочина, никаква мистерия — според мен. Голо самодоволство.

— Така ли? — отвърнах.

И тъкмо се канех да стана, тъй като присъствието на момичето ме изтощаваше, а и чувствах, че се готви да ми разкаже биографията си, когато се появи Евелин. Събеседникът ми светкавично се изстреля във вертикално положение.

— Тръгваме ли? — излая той (поне на мен гласът му ми прозвуча доста неприятно, като съвсем нов, още непросвирен музикален инструмент).

Евелин тозчас се овеси на ръката му и реших, че лекето е наистина голям късметлия.

— Ще се постарая да не закъснявам много — подхвърли тя.

Задоволих се да кимна. Двамата с Евелин не се разбирахме много добре.

За сметка на това с Елеонор бяхме първа любов, така да се каже. В очите ѝ аз засенчвах всички останали. И понякога си представях абсолютното щастие точно така — малко повече от едната страна, малко по-малко от другата. Две дъщери, каквито никой баща никога не е имал. Преди години, когато бяха деца и докато ги наблюдавах как се унасят в сън, наистина бях убеден, че именно аз съм избраникът Божи.

* * *

Рудолф, Вацлав и Айсадора, пекинезите на майка ми, се втурнаха да ни посрещнат. Вдигнахме ги на ръце и ги отнесохме до къщата, което много им харесваше и същевременно ни спестяваше препъването в тъмнината, докато прекосяхме градината.

Коленичих, за да я целуна.

— Мъртва съм! — изпъшка тя.

Лежеше на килима с широко разкрасени крака, прилепила хълбок о стената. Петите ѝ бяха червени.

— Евелин ни заряза — уведомих я, докато се изправяхме.

— Рамона не се чувства много добре — на свой ред ме информира тя.

Елеонор прегърна баба си през кръста и пекинезите се разскачаха около тях като бълхи. Възползвах се от случая, за да се кача на горния етаж.

Стаята на Рамона беше хладна и изпълнена със сладникав аромат, но във въздуха имаше и още нещо, непознато за мен. Когато отвори очи, пристъпих към нея и седнах на края на леглото.

— Какво ти е, миличка?

Тя се надигна, сетне сви рамене и се усмихна.

— Ами това, че идния месец навършвам шейсет и седем години. Би трябвало да е достатъчно като обяснение...

— Слушай, не се шегувам.

Взе ръката ми, притисна я към бузата си и на лицето ѝ се изписа лукаво изражение.

— О, Анри-Джон, обожавам, когато се притесняваш за мен! Толкова е приятно...

Най-смешното е, че от погледа ѝ и до ден днешен ми премалява. Лицето ѝ бе подпухнало, но струящото от искрящите ѝ очи неустойимо очарование озаряваше цялото ѝ същество. Това се отнасяше и до тялото ѝ, което сякаш изобщо не бе засегнато от погрома на годините. Не искам да кажа, че беше стройна, че кожата ѝ бе свежа или че имаше стегнати гърди. Тя не бе вече девойка, нито дори зряла жена. Но от нея се излъчваше такава сила, че човек забравяше тези подробности. И то

толкова лесно, че неведнъж ми се бе случвало да бъда обсебен от подчертано натрапчиви и болезнено конкретни мисли.

— Няма ли да ми кажеш най-сетне какво ти има? — прошепнах.

— О! Толкова зле ли изглеждам?

Понякога съм най-търпеливият човек на света, тъй че не след дълго тя се предаде и призна, че се чувства малко уморена.

— Виж ти... Сигурна ли си? — подсмихнах се аз.

После дойде Елеонор. Известно време постърчах насред стаята с ръце в джобовете, без да участвам в заговорническото им шушукане. Но това не ми помогна.

Майка ми лежеше на дивана в хола и задълбочено разкрояваше панделки. Хванах я за пръстите на единия крак и го повдигнах.

— Тая работа не ми харесва — отбелязах. — Мисля, че е болна.

Стрелна ме с поглед. От деня на раждането ми Елизабет Бенжамен постоянно си повтаряше, че има син, но и до ден днешен не можеше да го повярва. При все че клетата — защото само Бог знае колко се беше настрадала покрай мен — бе положила всички възможни усилия, за да го осъзнае. Както и всяка друга майка, тя ме беше прегръщала и покривала с ледените си целувки. Понякога в разгара на някое соаре внезапно пребледняваше, като нерядко дори изпускаше чашата си и току изпищяваше: *Къде е Анри-Джон?* — докато в същото време аз кротичко спях в някой ъгъл. А щом ме откриеха, яростно ме разтърсваше и ме принуждаваше да стоя прав, обяснявайки ми, че не може непрекъснато да търчи подире ми. И макар да не разбирах много добре какво чак толкова се е случило, аз се опитвах да се притисна към нея, за да избегна продължението. Ала тя ме държеше на разстояние и сащисано се блещеше насреща ми.

До самата си смърт майка ми щеше да ме гледа изумено. Ако ще и още сто години да бяхме живели заедно, нищо нямаше да се промени. Просто не би могла да се сдържи да не го прави. Аз съм голямата загадка на живота ѝ, най-изумителното нещо, случило ѝ се от собственото ѝ пръкване на бял свят насам.

— Утре сутринта ще се обадя на Спаак, щом смяташ, че така ще е по-добре.

— Мамо, но аз не бих потърсил помощта му дори за най-обикновена хрема!

— Слава Богу, че не е тук, за да те чуе!

Седнах на другия край на дивана, потискайки лека въздишка. И докато тя продължаваше да реже панделките си, а надвесеният над мен Жорж Спаак ме спасяваше от остър перитонит — бе през ужасната зима на 56-а — отново и съвсем машинално обгърнах с длани краката ѝ. Бях единственият в семейството, който си позволяваше да намеква, че на света има и други лекари. Но в това отношение явно се бе утвърдило убеждението, че невежеството и неблагодарността са двете основни достойнства на Анри-Джон.

— Какво предлагаш?

Въпросът ѝ прозвуча едва ли не алчно. Тя със задоволство съзерцаваше творението си, стиснала в пръсти парченце розов сатен. И додаде с най-невинно гласче:

— Мислиш ли, че ще позволи да я прегледа някой друг?

* * *

Като преподавател не бях нищо особено. И макар че подбирах грижливо темите на лекциите си, резултатите бяха нулеви. Последната ми лекция за Лист се оказа пълно фиаско — учениците ми от мъжки пол изобщо не се интересуваха от някакъв си тип, *запратил копието си в безкрайните пространства на бъдещето*, нито от класическата музика като цяло, особено в комбинация със споменатия по-горе мизерен коефициент. Колкото до момичетата, те само се преструваха, че ме слушат. Класът ми приличаше на потънал град, населен с призраци и останки на кораби, щръкнали наред леденото течение.

Обикновено повечето от колегите ми минаваха по коридорите, ескортирани от група ученици, които искаха да узнаят нещо повече, докато моите, звъннеше ли звънецът, тутакси се втурваха към вратата, блъскайки се в масите. Техните лица ми бяха почти непознати. Защото, макар да знаеха много добре къде да ме намерят, когато нещата опираха до преговори с Хайсенбютел, те бързаха да ме забравят в мига, в който исканията им бяха удовлетворени. Най-много да ми отправят смутена усмивчица, когато погледите ни се срещнат. И най-голямата жертва, която си позволяваха да направят в замяна на върнатата ми служба, бе да присъстват храбро на лекциите ми с риск да се споминат от скука.

Поне не ти се качват на главата! — въздишаше Елен Фоле, История на модерното изкуство.

Елен идваше редовно в кабинета ми, за да изпуши една-две цигари, докато четях вестника, и я чувах да диша, да кръстосва, после да отпусна крака, прострелвайки стаята с дълги струи отровен синкав дим. Раздразнението ѝ се дължеше неизменно на вездесъщите „малки мръсници“ и „недорасли пачаври“, които тя обвиняваше във всички смъртни грехове. Когато лекциите ѝ се проваляха, тя никога не изливаше яда си върху момчетата: *Господи! Та те са толкова тъпи, че не можеш дори да им се сърдиш!* На няколко пъти се бе опитала да ми обясни какво е да ти се усмихне някоя от онези малки чуми или пък да те погледне по особения, присъщ единствено на тях начин, като същевременно ме уверяваше, че не мога да го разбера и че само една жена е в състояние да схване нюансите. Не ѝ противоречах, задоволявайки се да наблюдавам розовите петна, които избиваха по шията ѝ под въздействието на гнева.

Налагаше се да полагам доста усилия, за да си представя атмосферата, която цареше по време на лекциите ѝ. Понякога дори сериозно размишлявах върху това, докато се разхождах между масите като пастир сред стадо крави, дремещи на лунна светлина. Така де, на моите лекции най-много някой да размърда крака, за да се намести поудобно, или да се изкашля в безметежното безвремие, като повечето буквално спяха с широко отворени очи. Но дадяха ли същия този клас на Елен Фоле, тозчас над прерията се издигаше облак прах и небето се обагреше в червено. Не знам как, по дяволите, го постигаше. Но и не исках да знам.

Не търсех компанията ѝ, ала не можех да я избегна. И двамата бяхме дамгосани с един и същ коефициент и фактът, че споделяхме този позор, ни даваше, поне що се отнася до нея, известни права един над друг. Бях повече от наясно докъде може да стигне съучастничеството ни, в което тя искрено се вживяваше, когато бяхме заедно. Възползвайки се от това, че бе нова в „Сен Венсан“, тя постоянно ме молеше за нещо — за съвет, за мнение, за уточнение относно Този, Онзи и за Бог знае още какво или идваше просто да одимява кабинета ми и се въртеше на стола дотогава, докато не оставех вестника. Не беше красива, но понякога присъствието ѝ ме смущаваше до такава степен, че предпочитях да изляза. Нямах намерение да се

забърквам в истории. Тъй че попитах ли ме какво ме прихваща, просто й отговорях, че е прекалено любопитна.

До този момент старателно бях избягвал някои приятелски жестове, които по мое мнение можеха да станат причина за излишни недоразумения. Помня, че един път май й стиснах ръката, още в самото начало, но оттогава спазвах дистанция. От своя страна тя се държеше така, сякаш бяхме дружки от детинство. Точно в този момент например закопчаваше жартиерите на единия си чорап, леко приведена и наполовина обърната към стената, предоставяйки на вниманието ми опакования си в жарсе с кайсиев цвят задник, който дявол знае защо се бавеше да прикрие. Затова мигновено налапах телефона.

Рамона не се чувстваше по-добре. Въпреки че беше почти напълно безчувствена към мъките на човечеството, майка ми снизходи да сподели, че състоянието й я безпокои, което бе предостатъчно, за да ме изправи на нокти — разтревожеше ли се майка ми, значи положението беше катастрофално. „Не мога да се свържа със Спаак — уведоми ме тя, — но не губя надежда.“ Усмихнах се пряко сили, защото, макар и често неадекватна, вярата обезоръжава и заслепява неверника като есенно слънце, далечно и ласкаво. Продължих да настоявам. Заявих, че смятам всяко отлагане за неразумно. А тя ми отговори, че Рамона я е накарала да се закълне, че ще изчака до вечерта, преди да извика *някои от онези неопитни младоци, които нямат представа от абсолютно нищо*. Накрая я уведомих, че и двете са луди и че в конкретния случай това важи и за мен.

— Коя е Рамона? — попита Елен в момента, в който звънецът обяви продължаването на занятията.

Събрах нещата си и мълчаливо излязох. Признавам, че имаше дни, когато ме развеселяваше, че понякога приказките й искрено ме забавляваха, но никога не отварях дума за личния си живот. Загърбех ли „Сен Венсан“, тя преставаше да съществува за мен. Всъщност цялото училище се заличаваше от съзнанието ми с изключение на Хайсенбютел и жена му, които фигурираха сред познатите на Едит.

Имах усещането, че Елен си дава сметка за това. Все още продължаваше да се прави на обидена, когато отказвах да я осветлявам по един или друг прекалено близо засягащ ме въпрос, но не настояваше. Отначало заявяваше, че не съм *готин*, докато не разбра, че *не искам* да я виждам извън стените на „Сен Венсан“, че не желая да

пийнем по чашка, нито дори да си тръгваме заедно. Сега вече не казваше нищо. Очевидно компанията ми напълно я задоволяваше. Кое не ѝ пречеше (питах се дали им се случва да им писне от подобни изпълнения) с най-невинно изражение да ми демонстрира задника си или (и ви уверявам, че ни най-малко не пресилвам нещата) направо да създаде у мен впечатлението, че присъствам на стриптийз.

Не се опитвах да си търся оправдание. Изобщо не ме интересуваше как би постъпил друг на мое място. Знаех, че ако си го поставя за задача, мога да удържа фронта.

* * *

Както всеки петък, лекциите ми приключваха в един часа. Нямах време да обядвам, тъй като четвърт час по-късно имах урок по пиано. Успях само да прескоча до вкъщи и да яхна колелото, за да стигна по-бързо.

Не колелото беше причината за онова, което се случи, но няколко дни пазих металното парченце, което бе спукало гумата ми. Премятах го в ръце, без да успея да го идентифицирам, и дълго време го разглеждах най-внимателно, докато в деня, в който Едит се завърна от Япония, не се реших да го хвърля.

Накратко, когато напусках „Сен Венсан“ в петък, винаги бързах. При това не само бързах, но изпадах и в отворително настроение. То ни най-малко не се дължеше на факта, че пропускам обяда, а по-скоро на мисълта, че ме чакаше някой си Марк-Седрик — успях да произнеса това име с цената на наистина мъчителни усилия и го използвах единствено в присъствието на майка му.

Освен това бях притеснен от сутрешния ми разговор с моята майка, ядосвах се, че не е успяла да открие Спаак и се тревожех, че губим ценно време. А инак денят бе наистина чудесен — лазурен, топъл и искрящ с първите юнски лъчи.

Бях изминал не повече от стотина метра, когато установих, че задната ми гума е спукана. Не казах нищо, просто се вторачих в нея с мисълта, че ме изоставя в най-неподходящия момент. После вдигнах глава и забелязах Елен Фоле, която изчакваше зелен светофар,

спуснала до долу прозореца на колата си. Мина ми през ум, че може всеки момент да потегли. И без да се замисля, я повиках.

Сетне, докато ме откарваше вкъщи, мозъкът ми отново включи, но беше прекалено късно за съжаления.

Марк-Седрик и майка му бяха вече пред вратата. Благодарих на Елен за помощта и припряно се измъкнах от колата. Усмихнах се на майката над живия плет. Понечих да прибера колелото си, но багажникът беше заключен.

— Ей сега ще го извадя — каза Елен.

— Мога и сам да го взема.

Тя не отговори и стъпи с един крак на тротоара. Хвърлих поглед към жената, която стоеше неподвижно на прага.

— Добре. Извинявай за притеснението.

И незабавно се присъединих към момчето и майка му и ги въведох в къщата, без дори да се озърна назад.

М.-С. се намести пред пианото така, сякаш седаше на кормилото на комбайн.

— Ммм... Бъди малко по-деликатен! — посъветвах го аз, докато майка му попълваше чека. — Ако не го уважаваш, то също няма да те уважава.

Беше десетина годишен. Давах му уроци едва от няколко месеца, но и двамата знаехме, че от това нищо няма да излезе. Не бях скрил от майка му, че я очаква сериозно разочарование, ако възлага прекалено големи надежди на отрочето си. Въпреки това тя бе настояла да продължим уроците, бидейки твърдо убедена, че ще се случи чудо и от наличното недоразумение изведнъж ще се пръкне нейният истински син. Но до момента нищо такова не се бе случило. Според мен нещата дори отиваха на по-зле.

— Да чуя разсвирването — подканих го аз.

И докато хлапето изпълняваше тази задача, видях, че Елен Фолс влиза в градината и подпира колелото на живия плет. Махнах ѝ с ръка. После майката на М.-С. ми подаде чека с подчертано сконфузено изражение, тъй като дори глух би запушил ушите си. Изпратих я до вратата.

Сетне се върнах при невръстния си приятел.

— Изправи се — въздъхнах. — И не клати глава като магаре.

Седнах до него. Наблюдавах ръцете му, докато търчаха нагоре-надолу по гамата, и си мислех, че никога досега не съм виждал нещо по-отчайващо.

Просто не знаех какво да го правя. Накарах го да изсвири едно парче на Сати^[1], върху което се предполагаше, че е работил — нещо съвсем просто и не изискващо кой знае какво чувство. Станах още на първия такт. Тупнах го по гърба, за да се изправи, дръпнах лактите му назад и се отдалечих с измъчена гримаса. И отново забелязах Елен Фоле. Седеше наред моравата и се занимаваше с гумата ми. Помислих, че халюцинирам.

— По дяволите, какво правиш? — изсъсках през полуотворения прозорец.

— Какво? А, почти приключих!... Искаш ли да видиш от какво се е спукала?

Бях потресен. Зад гърба ми М.-С. усърдно торможеше пианото. Възползвайки се от това, че продължавах да стоя вцепенен и онемял, тя се приближи и ми подаде нещото, което бе измъкнала от гумата.

— Знаем, че не си ме молил... Но ми беше приятно.

Усмивката ѝ ме обезоръжи.

— Извини ме. Имам работа — избъбрих.

Притворих прозореца. М.-С. беше спрял да свири и с пъхнати между краката ръце гледаше право пред себе си, зяпнал като риба на сухо.

— Е, и какво? Доволен ли си от себе си? Поне чу ли се какви ги накъдри?

Седнах до него и му изсвирих парчето. Опитах се да му обясня кое е най-важното. После сложих ръцете си върху неговите и го изсвирихме заедно.

— А сега опитай сам. И, за бога, постарай се поне малко да се вслушваш в това, което свириш!

В същия момент видях Елен Фоле да пресича градината, яхнала колелото ми. Затворих очи и се оципах по носа.

— Започвай! Какво чакаш? — изсъсках.

Отворих очи на петия такт. Тя отново профуча край прозореца и ми махна с ръка. М.-С. продължаваше изпълнението си в стила на пиян дървосекач.

Приведох се над него, сграбчих партитурата и я запокитих в другия край на стаята.

— Посерко нещастен! — изръмжах. — Хайде, марш! Изчезвай оттук, не искам повече да те виждам!

Той светкавично събра нещата си. Посочих му вратата. После отново застанах на прозореца.

— Ама ти още ли си тук? — креснах по адрес на Елен, която правеше обратен завой в края на алеята и като че ли изпитваше искрено удоволствие от препускането из градината.

Тя спря пред прозореца със сияещо лице.

— Нямах намерение да те притеснявам.

— Да де, но не се получи. Виж, не искам да ти прозвучи грубо, но в момента не ми е до смях.

В крайна сметка отидох да ѝ отворя. Но не задоволих любопитството ѝ, оставяйки я да тръгне вдясно или вляво, а я поведох направо към банята. Все пак успя да зърне една от картините на стената в хола.

— Знаеш ли, че Брам Ван де Велде^[2] е вдъхновил Бекет за написването на „В очакване на Годо“?

Отговорих утвърдително, но това не ѝ попречи да ми разкаже цялата история, докато търкаше пръстите си един по един, а аз стоях на вратата и я наблюдавах, опасявайки се да не се измъкне и да хукне да обикаля къщата. Не я слушах. Беше ми нервно. За сметка на това тя очевидно се чувстваше великолепно, като ни най-малко не бързаше и продължаваше да се шегува, озъртайки се с любопитство наоколо. Не проумявах какво прави тук и ужасно се дразнех от факта, че се чувствах като навлек в собствената си баня — точно такава усещане имах.

Носеше една от жарсените си поли, която покрай доскорошните ѝ изпълнения на колелото се бе повдигнала с няколко сантиметра и която явно и през ум не ѝ минаваше да придърпа надолу. Носеше и лека памучна блуза с шпиц деколте, чиито ръкави бе запретнала, като освен това я бе разкопчала наполовина, тъй че върху снежнобелия ѝ сутиен забелязах някаква извезана цветна измишльотина — роза? шипка?

Обстановката ми беше до болка позната и просто нямаше какво друго да гледам освен нея. Не проронвах нито дума — и това

несъмнено бе грешка, защото иначе може би щях да се измъкна от ситуацията, подхващайки разговор за литографията и за проблемите на изобразителното изкуство. По някое време реших, че ръцете ѝ едва ли биха могли да станат по-чисти. И точно в този момент трябваше да се раздвижа и да поема обратно към изхода, ала аз не помръднах, все така облегнат на рамката на вратата, сякаш краката ми се бяха сраснали с пода.

Тя се приведе към огледалото, внимателно се огледа и заяви, че градината ми ѝ напомняла дома на баща ѝ, с когото за съжаление не поддържала никакви отношения вече близо десет години, бедничкият... И продължи да каканиже спокойно, докато най-безцеремонно смъкваше полата си, след което я прекрачи, огледа я на светлината на лампата и пъкна единия ѝ край под крана — *О, това е само малко пръст, веднага ще изчезне...* — без да ми обръща повече внимание, отколкото би обърнала на евентуалната си съквартирантка.

Отбелязах, че сандалите ѝ са покрити с прах.

— О, естествено! — възкликна тя.

Взе една книжна салфетка и се наведе.

Внимателно прецених ситуацията. После пристъпих напред, подпъкнах пръст под ластика на слиповете ѝ и Елен се разкрачи, опирайки се с ръце на бидето.

— Ах, сънувах го! — прошепна тя.

Аз също, но сигурно е било кошмар.

---

[1] Алфред Ерик Лели-Сати, известен като Ерик Сати (1866–1925), френски композитор — Б.пр. ↑

[2] Вилхелм Ван де Велде, известен като Брам (1633–1707), холандски художник — Б.пр. ↑

* * *

Всъщност кошмарът щеше да настъпи по-късно.

Когато на вратата почука следващият ми ученик, аз вече го чаках. Елен си бе отишла. Междувременно бях взел душ, подредил банята, измил пода, на който се бяхме трудили, и отворил прозорците.

Момчето бе изключително талантливо. Занимавах се с него от четири години. Щом докосна клавишите, на устните ми заигра усмивка, тъй като изпитах усещането, че всичко си отива на мястото. Но след като поразмислих, усмивката ми се стори крайно неуместна и набързо я преглътнах. Нямаше защо да се превъзнасям. Малко съдържаност не беше излишна.

Работих до вечерта. Следобедната жега не намаляваше и привечер отидох да се излегна в градината. Опитах се да не изпитвам угризения. Не исках нито да се вина, нито да се оправдавам. Единственото ми желание бе да приема нещата такива, каквито са.

Звънът на телефона ме накара да изоставя тази деликатна умствена акробатика. Беше майка ми. Нямало да бъде зле да отида у тях.

Дъщерите ми още не се бяха прибрали. Оставих им бележка. И тъкмо се канех да изляза, когато ми се стори, че дочувам шум в банята. Беше Евелин. Над пяната стърчаха единствено коленете и главата ѝ. Обходих помещението с поглед.

— Наред ли е всичко? — попитах.

— Естествено. Разбира се, че е наред!

Пристигнах по тъмно. Докато вървях по алеята, настъпих Рудолф, който сърцераздирателно се разквича. Взех го на ръце и го погалих, но не му казах нито дума.

— И това учудва ли те? — попитах майка ми, връчвайки ѝ пекинеза. — Не него трябва да вините, *а себе си!* По дяволите, та той е на *седемдесет и една години!* Защо не се пенсионира?

Целунах я и отидох да си наляя чаша порто, която изпразних на един дъх. Спогледахме се, после се качих да видя Рамона.

И още преди да стигна вратата, знаех какво ме очаква. Двамата с Рамона се усещахме.

Чаршафите ѝ бяха подгизнали от пот, челото ѝ гореше. Мяташе се в трескава полудрямка, която не посмях да наруша. В гърлото ми заседна буца.

Слязох и пресуших още една чаша.

— Защо ли ви послушах? Аз съм виновен за всичко!

В този миг иззвъня телефонът.

— Да!

— Анри-Джон?... Обажда се Спаак...

— Как... Но къде сте, по дяволите?

— Току-що се прибирам. Какво става?

— Рамона е болна и се нуждае от вас. *Незабавно!*

— Проклятие!

— Да, не знам какво ѝ е... Не иска да види никого друго освен вас! Има страхотна температура!

— Добре... Ще се опитам да намина през нощта. Не мога да се освободя по-рано.

— ...

— Ало?... Виж, момчето ми, разполагам само с две ръце и два крака...

— Добре... Много добре... Има ли нещо, което междувременно бих могъл да направя?

— Нищо особено. Трябва да я прегледам. Постарай се да не вдига прекалено висока температура. Но не ѝ давай аспирин. Нали я знаеш, с нейната язва...

— Тогава какво?

— Засега нищо. Ще видим, когато дойда.

— Чудесно! А дотогава да се задоволя да държа ръката ѝ, така ли?

— Бога ми... не е необходимо. Я кажи, спомняш ли си „Послание до света“ с Марта Греъм^[1] през 54-а?

Уверих го, че няма да мръдна отгук и че разчитаме на него. После затворих телефона и се вторачих в майка ми.

— Е, какво ти каза?

— Емили Дикинсън^[2]: *Душа, ще тръпнеш ли отново?*

За миг леко се смути, но нищо повече. След което заяви:

— Ще приготвя кърпи.

— Нямах ли нещо по-голямо?

— Не... Може би чаршафи?

Накрая се събрахме в стаята на Рамона. Не беше късно, но имах чувството, че нощта е настъпила много, много отдавна и изобщо не възнамерява да си отива. Наситената с влага топлина, която изпълваше стаята, сякаш се излъчваше от тялото на Рамона като от нажежена тухла, преди да се смеси с острата миризма на пот и с аромата на до болка познатия ми мускатов парфюм, по-силен от уханието и на най-нежната ѝ прегръдка. Майка ми бе свила косата си в кок. Свалих сакото. Известно време стояхме до леглото, докато тя мълвеше неразбираеми думи и трепереше така, като че ли навън вилнееше зима.

— Ти не беше чак толкова зле — прошепна майка ми.

— Но почти... — отвърнах.

Мисля, че дълбоко в спомените си и аз, и майка ми бяхме далеч от действителността и че и двамата пресилвахме нещата: за нея случаят се ограничаваше само с лека температура, докато аз бях убеден, че съм се намирал на границата на агонията.

Започнахме да обсъждаме какви мерки можем да предприемем. Въпреки усилията си Рамона не успя да стане, а и не бяхме много сигурни, че разбира какво искаме от нея. При всеки опит да се надигне тя рухваше обратно с пъшкане и невнятно мърморене. Накрая се отказах от опитите си да я сваля долу. Ваната отпаднаше.

Събрахме всички налични легени. Изстъргахме фризера до последното кубче лед, след което го натъпкахме с всевъзможни съдове, пълни с вода, и го усилихме докрай. Изпуших една цигара, докато майка ми препасваше кухненска престилка, повтаряйки за пореден път, че никой не можал да предвиди, че състоянието ми ще се влоши чак до такава степен, и то само за няколко часа.

— Да де, но Рамона остана при мен.

— Миличък, Рамона не е балерина! Освен това знаеш много добре, че през 51-а пропуснах Марта. Не можеш да си представиш колко важно беше това за мен. Как да ти обясня какво чувствах онази вечер... О, бях просто пощуряла от радост, идеше ми да се разплача от щастие!

— Докато в същото време аз пътувах към оня свят!

— Я стига! Как може да дрънкаш подобни глупости?

Когато се върнахме в стаята на Рамона, отново се умълчахме. Повдигнахме я внимателно първо от едната, а после и от другата страна, за да пъхнем под нея една мушама. Тя внезапно се вкопчи във врата ми, като едва не ми смаза носа с потното си чело, сетне прошепна името ми с несигурен глас и отново отпусна глава на възглавницата. Седнах до нея, докато майка ми изнасяше двата легена.

Взех ръката ѝ. Лицето ѝ бе пурпурночервено, лъщеше от пот и плувналите ѝ в сълзи очите искряха. Дланта ѝ бе мека и гореща като току-що изпечена ябълка. Имах чувството, че приказките са излишни и само биха засилили усещането за пропадане в дълбините на неведоми, херметически затворени светове. Нощницата ѝ беше подгизнала, но нямах никакво желание да я докосвам — през деня ми бе дошло до гуша от голотии. Чувах шуртенето на водата и трополенето на ледените кубчета в пластмасовия леген, докато майка ми ги разбъркваше. На моменти Рамона започваше да трепери и да трака със зъби, притискайки се към мен. Горката, нямаше представа какво я чака!

Майка ми остави легена на пода до леглото. Запретнах ръкави, взех един чаршаф и го нахиснах. Водата не беше много, но затова пък бе ледена. Дватама с майка ми на драго сърце бихме се поосвежили с нея — толкова задушно беше в стаята.

— Тогава Рамона ми каза, че целият си бил посинял.

— По дяволите! А ти поне забавлява ли се?

Майки ми ѝ съблече нощницата. Изправих се, стискайки мокрия чаршаф с вкочанени от студа пръсти, и видях, че трепери. Според мен ролята ми не беше от най-положителните.

Когато обвих раменете ѝ, изпитах чувството, че я убивам. От гърдите ѝ със силата на оръдеен откат се изтръгна ужасяващо зловец сподавен стон и тя цялата се вцепени. Побързах да я увия, за да ѝ попреча да се дърпа. Междувременно бяхме нахиснали втори чаршаф. Майка ми слезе долу, за да види дали водата замръзва.

Щом усетих, че леко се стопля, веднага поднових процедурата. Вторият чаршаф като че ли бе киснал в някакъв поток в Далечния север.

Полюлях я малко в ръце, което от морална гледна точка улесняваше задачата ми, ала без да прекалявам с прегръдките, тъй като страстта би била безспорно неуместна. От време на време притисках

устни към челото ѝ. Сега леглото приличаше на чергилото на камион, прекосяващ Норвегия под ситен зимен дъжд.

Времето минаваше. Майка ми неуморно сновеше нагоре-надолу по стълбището. Чаршафите се изцеждаха на пода. Рамона тихичко стенеше. И аз не се чувствах много добре.

* * *

Едит се прибра няколко дни по-късно. Самолетът имаше закъснение. Мотаех се из летището, като ту досаждах на информацията, ту се зачитах в изоставени вестници или рекламни брошури. Времето ми се стори дяволски дълго. За този час и половина изстрадах отсъствието ѝ много повече, отколкото през изминалите две седмици. Видеше ли, че се насочвам към нея, стюардесата на японските аеролинии любезно се усмихваше.

Едит се появи в компанията на литературния си агент Робер Лафит. Именно по негова вина не се целунахме толкова продължително, колкото ми се искаше. Той зяпаше в небето, изчаквайки да приключим. Двамата далеч не преливахме от приятелски чувства един към друг. Стиснахме си ръка. Попитах го дали иска да го откарам донякъде, или предпочита да вземе такси. Както всеки друг път.

В момента, когато ни обърна гръб, двамата с Едит хукнахме към тоалетната и се заключихме вътре.

— Добре дошла! — промърморих аз, след което я прегърнах през кръста и я вдигнах на тоалетната чиния.

Смъкнах панталона си, докато тя си запретваше полата — от опит бяхме установили, че значително улеснявахме манипулациите, ако свалеше пликчетата си още в самолета. Целунахме се отново, още по-нежно. После тя се опря на стената и стъпи с единия крак върху автомата за тоалетна хартия. Предпочитах Токио пред Мадрид или Берлин. Двайсетте часа полет придаваха на нещото особен привкус.

Дни наред се бях питал дали да ѝ кажа. Това бе любимата ми тема за размисъл по пътя за „Сен Венсан“. Откакто се познавахме,

Едит насърчаваше искреността с едва ли не фанатично настървение. Което невинаги ни се беше отразявало благоприятно.

За момента се задоволявах с това, че бях поставил Елен Фоле на мястото ѝ. Бях я предупредил повече и през ум да не ѝ минава подобна мисъл. Което, между другото, явно не я затрудняваше особено, тъй като според мен изобщо не ѝ пукаше. Изглежда, единственото нещо, което я тревожеше, бе дали не ме е разочаровала, дали това е причината. Бях я успокоил. И ми се бе сторило излишно да я питам дали самият аз не се бях изложил.

През уикенда се настаних в градината и се зачетох в началото на следващия ѝ роман. В Япония беше написала цяла глава и не бе скрила от мен задоволството си. Нямахме търпение да разбере мнението ми и бе дори леко възбудена. И докато не привърших, внимавахме момичетата да не ме безпокоят и отговаряше на телефона.

Винаги четях произведенията на Едит с огромно удоволствие. Тя беше добра писателка, дръзка и чувствителна. Определено имаше талант. Стилът ѝ бе гъвкав, ясен, гладък. Първите ѝ два романа се радваха в продължение на месеци на рекордни продажби и бяха преведени в цял свят. Мисля, че го заслужаваше. И този път критиците не бяха пренебрегнали успеха ѝ. А и защо да го правят? Романите ѝ бяха наистина добри.

Робер Лафит я убеждава, че е гениална. Тоя глупак не знае, че в литературата няма гении.

Току-що прочетеното от мен бе плод на двумесечен труд. Петдесетина машинописни страници с обикновена разредка. Денят беше прекрасен и реших да му се порадвам, опитвайки се да мисля единствено за нежната му топлина. Затворих очи. И ако сутринта имах намерение да се престраша и да разкажа всичко на Едит, сега това бе вече изключено. Не можех да ѝ заявя, че съм спал с Елен Фоле, и едновременно с това, че писанието ѝ нищо не струва.

Нямах представа какво ѝ се бе случило. Препрочетех набързо някои отчайващи пасажки, като междуременно прескачах други — буквално отвратителни или до болка досадни. Никакъв смисъл, никакво съдържание, просто унил низ от думи, които играеха комедия и се кривяха в костюмите си, ала без помен от живот. Като повечето от онова, което се пише днес: книги, които се грижат повече за външността, отколкото за душата си, и които сякаш участват в конкурс

за красота — разкошни цици, но фригидни. Оставих страниците върху гърдите си. Едит принадлежеше към шепата писатели, които събуждаха у мен желание да си купя книга и ми доставяха неподправено силни емоции само като прочетях името им. Надявах се, че ще живеят още дълго и че ще се появят и други такива. Както и че Бог ще ги опази от амбицията да бъдат признати и да пожертват таланта си заради общоприетите норми. Защото легиони са онези, които полагат нищожното си дарование в нозете на Литературата. Нима Едит смяташе, че ѝ е време да се присъедини към тях?

Бях бесен. Имах усещането, че съм се спуснал бегом по склона на хълм и сега не ми достига въздух. Тя несъмнено дебнеше реакцията ми. Дадох си сметка, че докато съм размишлявал, е стояла зад мен.

Усмиваше се. Според твърденията ѝ бях нейният любим читател. Много скоро щях да разбера дали и занапред ще остана такъв.

— Едит, трябва да ти призная нещо!... — промърморих мрачно.

Не я пощадох, може би бях дори несправедлив и зъл, но се чувствах засегнат и на моменти гневът буквално ме задушаваше. Тя току издърпваше страниците от ръцете ми, а аз ги изтръгвах обратно от нейните, препрочитах ѝ някои пасажии и ехидно се подхилвах. Лицето ѝ бе мъртвешки бледо, устните — плътно стиснати, а по някое време престана дори да ме гледа и ударите ми безпощадно се посипаха върху нея. Почти ѝ се сърдех, че вече не се защитава.

— Какво се надяваш да докажеш? Или може би се стараяш да спечелиш награда за красив почерк? По дяволите, Едит, никога досега не съм чел чак такъв боклук! Ако продължаваш по този начин, много скоро ще се абонираш за литературните вечеринки, на които добрият стар Робер ще те придружава с превелико удоволствие!

Едит протегна ръка, издърпа писанието си от пръстите ми и ме заряза, без думица да продума. Денят бе помрачен. Тя прекара в кабинета си значителна част от следобеда, а вечерта говореше единствено с двете си дъщери. Съжалявах, че се бях държал толкова грубо, но смятах, че имам право. А и не знаех дали възнамерява да вземе под внимание мнението ми. Легна си първа. Когато се приближих до леглото, ме изгледа хладно, придърпа завивките на гърдите си и изсъска:

— Ти пък какво разбираш!

* * *

Разказах всичко на Рамона. Възползвахме се от това, че майка ми се бе курдисала със зяпнала уста пред телевизора — гледаше видеозапис на „Тайнството“^[3], версията на Нижински^[4], изпълнявана от Joffrey Ballet, и щеше да остане така, буквално хербаризирана, още доста дълго време — за да се настаним отвън, на свежия вечерен въздух.

Рамона се чувстваше все още отпаднала, но беше оздравяла и за известно време Спаак се издигна в очите ми. „Все едно я е одраскала котка, момчето ми! — бе заявил той, след като я прегледа. — Вече можеш да прибереш легените.“

Взех ръката ѝ в своята. Тя окачества авантюрата ми с Елен Фоле като по-скоро забавна и се съгласи, че Едит не би я одобрила.

— Но си го очаквал, предполагам. Едва ли си се надявал, че ще ти ръкопляска. Според мен би предпочела да научи истината. Знаеш, че човек винаги иска да разбере истината, дори и да не знае какво да прави след това с нея.

Ядяхме малките черни сладки, които Едит бе донесла от Япония и които от завръщането ѝ се търкаляха на масата. Кучетата лениво се изтягаха в тревата. Рамона чакаше чаят да се попари достатъчно, за да напълни чашите ни.

— Миличък, не съм много сведуща в литературата. Това несъмнено е огромен труд и съм убедена, че е положила доста усилия. Постави се все пак на нейно място...

— Виж какво, за някои неща може и да ми липсва смелост, но не чак до такава степен. Тя не очакваше от мен да ѝ дрънкам в рели-некипели. Казах ѝ какво мисля, защото не можех да постъпя другояче. Нищо чудно от това да зависи животът ѝ, знам ли и аз...

— Ха! Вие двамата никога няма да се промените. Дърляте се още от деца! Наложеше ли се да утешавам единия, след това задължително трябваше да се заема с другия.

* * *

Едит ми беше ужасно сърдита, което на практика означаваше, че не си говорехме и не се чукахме. Не за първи път изпадах в подобна ситуация. Обикновено се стараех да проявявам стоицизъм и след два-три дни всичко си идваше на мястото. Смятах, че и този път положението не е спасяемо и се справяме с него напълно прилично. Разбирах, че се нуждае от тишина и спокойствие — а може би и от въздържание, кой знае? — за да сложи ред в мислите си и да се убеди в правотата ми. Казвах си: „След това всичко ще тръгне като по мед и масло. Най-добрият писател е онзи, който е способен да започне на чисто.“

Но ето че една сутрин тя си стегна куфарите. Три дни бях страдал търпеливо, уверен, че много скоро греховете ми ще бъдат опростени. Същият ден нямах лекции преди обед. Евелин не беше спала вкъщи и придружих Елеонор до училището ѝ — понякога ми се случваше: било когато бях в много добро настроение, било когато с Едит бяхме на нож и се стараехме да спазваме дистанция.

Когато се върнах, я заварих наведена над отворените чекмеджета. Хвърли ми бегъл поглед, но не престана да се рови в тях. Не изглеждаше нервирана, движенията ѝ бяха спокойни, лицето — безизразно. Бяхме женени от двайсет години. По време на няколко паметни семейни скандали си бяхме отправяли взаимни заплахи да се разделим, но в най-лошия случай не отивахме по-далеч от средата на градината. Ала този път — и това ми подежда като удар с чук по главата — имаше нещо ново. Тя действаше най-хладнокръвно, без помен от гняв, без дори да сме се замерили и с най-незначителния предмет.

— Така значи — подхванах, — достатъчно е да подложат на критика произведенията ти...

— Не става дума за това... — прекъсна ме тя и продължи да подрежда нещата си, без да ме погледне.

После хвърли един плик на леглото.

— Прощално писмо? — подсмихнах се.

— Отвори го. Ще видиш.

И преди още да посегна, добави:

— Не ми харесва тази дума — диплококи. Дори и да не става въпрос точно за това, според мен трипер звучи много по-добре, не

мислиш ли?...

Премълчах, вперил поглед в писмото от лабораторията.

— Е, благодаря и на двама ви — и на теб, и на твоята *мацка*...

---

[1] Марта Греъм (1894–1991), американска балерина и хореографка — Б.пр. ↑

[2] Емили Дикинсън (1830–1886), американска поетеса — Б.пр. ↑

[3] Балетът „Пролетно тайнство“ от Игор Стравински. — Б.пр. ↑

[4] Вацлав Фомич Нижински (1890–1950), руски балетист и хореограф от полски произход — Б.пр. ↑

* * *

На десетия си рожден ден за първи път пих шампанско. Тъй като бяхме на една възраст, Едит също получи разрешение да изпие една-две глътки, но Оли, тогава едва осемгодишен, трябваше да се задоволи само да накваси устни в чашата на баща си, поради което след това дълго се цупи.

Предстоеше генерална репетиция. Бяха репетирали цял следобед и над тортата ми все още се носеше силна миризма на пот. Отбелязахме събитието на сцената. Идеше ми да се пръсна от гордост, че празнувам рождения си ден под прожекторите, на фона на внушително италианско палацо, а ми харесваше и да наблюдавам суетящите се наоколо жени, които се потяха под трикото и една след друга ме прегръщаха и целуваха. Бяха капнали от умора, но се усмихваха, очаровани от възможността да пийнат по чашка за мое здраве и да подкрепят силите си с парче торта. Бях изкрънкал съгласието на майка ми да не я чакаме. Така де, ако трябваше първо да си изчистят грима, да вземат душ и да се преоблекат — а тя най-много се туткаше — щях да се напикая в гащите. Не се наложи да я убеждавам.

През онази зима бяхме за десетина дни в Ломбардия, близо до Неапол, след което, поне доколкото си спомням, трябваше да заминем за Берн, но по онова време на трима ни с Едит и Оли изобщо не ни пукаше къде се намираме.

Давахме няколко вечерни представления на „Ромео и Жулиета“ и някои от балетистите, облечени вече в своите ренесансови костюми, искрящи с позлатената си бродерия и всевъзможни лъскави украси, ме приветстваха с увенчаните си с пера шапки. Бях доста възбуден, още повече че в суматохата успях да пийна повече от напръстника, който ми отпуснаха. Рамона седна на пианото и няколко души запяха. Жорж, бащата на Едит и Оли, ни сервира коронния си степ и целият се зачерви, а Мадлен, майка им, падна от стола и отказа да стане, предпочитайки да се облегне на фонтана, до който Меркуцио току-що бе предал богу дух.

По-късно Жорж я вдигна на ръце и я отнесе в хотела, който се намираше в края на улицата. Веселбите ни често завършваха по този начин. Когато Мадлен не можеше да се държи повече на краката си, той отиваше да я сложи да спи и ние, децата, също се прибирахме. „Мисля, че Мадлен е уморена — обясняваше той. — А и е време за лягане!“

Изязвах на глас, макар и през зъби, онова, което другите двама потайно си мислеха: „Тая е наистина адски досадна!“ — шепнях, докато баща им припряно крачеше пред нас, сипейки проклетия и ругатни. Отивахме в стаята, която делях с майка ми и с Рамона, и той поръчваше да ни донесат нещо за вечеря, но след като се погрижеше за жена си. После ни молеше да мируваме и се връщаше в театъра.

Когато по някакво чудо Мадлен успяваше да се задържи права и ни забравеха, тримата тръгнахме да дирим приключения. Нощем всички театри си приличаха. Те ни бяха едновременно познати и непознати, като никога не успявахме да разбулим всички мистерии, които криеха. През деня се забавлявахме в тях, но вечер бе различно, вечер атмосферата не беше същата. Паднеше ли нощ, очите ни светваха. Когато пътувахме на турне, всички работеха до много късно. Бяха уморени, изнервени. Смееха се, плачеха и си вдигаха скандали по най-незначителния повод. Винаги се случваше нещо.

Тримата се вряхме навсякъде. Гледахме ги как танцуват, как загаряват, как се гримират. Поделяхме си с тях плодовете им, ръфахме от сандвичите им. Слушахме разказите им за техните сантиментални преживявания. Присъствахме на кавгите им и наблюдавахме скришом прегръдките им с безумната надежда, че *най-сетне* ще се изчукат, тъй като все още не бяхме имали удоволствието да присъстваме на подобно събитие.

Когато си почиваха между две упражнения, правехме с тях куп неща. Денем те често или нямаха време, или ни влачеха със себе си из музеите, където препускахме от експонат на експонат, ала нощем, когато достъпът до театъра биваше забранен за външни лица и изцяло ни принадлежеше, когато Рамона сядаше на пианото и те се редуваха да танцуват, винаги се намираше някой, който да ни отдели малко време и да ни покаже например как се шият пантофки, как се масажират гръб или крак, как се диша с корем, а също и как се мами на карти или се прави клуп.

Обичахме тези моменти повече от всичко на света. А имах и рожден ден. И на никого от трима ни не му се спеше. Освен това хотелската стая беше гадна и тъжна.

Отблъснах чинията, без дори да докосна храната. Станах и погледнах през прозореца.

— Трябва да се върнем там — казах.

Едит си избърса устата.

— Къде? — полюбопитства Оли.

Едит застана до мен. В края на улицата се виждаше тъмната грамада на театъра.

— Знам откъде може да влезем — прошепна тя.

Облякохме якетата. Помогнах на Оли да закопчее канадката си и тримата се измъкнахме на пръсти в коридора.

На минаване край стаята на майка им дочухме шум. Не беше заспала. Според мен или търсеше да гаврътне още една чаша, или не беше успяла да си намери леглото. Лично аз не я обичах много, но не по някаква определена причина. А и тя много рядко благоволяваше да ме заговори. За сметка на това обаче често ни караха да си лягаме рано именно по нейна вина — е, поне аз виждах така нещата. Иначе изобщо не се занимаваше с нас.

Служителят на рецепцията дремеше. Едит мина първа, превита одве като сиукс и безшумна като змия. Оли и аз я последвахме. Държах го здраво, за да бъде сигурен, че няма да се получи засечка.

Улицата беше покрита със сняг. Духаше леден вятър и поривите му клатеха уличните фенери, заставяйки ни да присвиваме очи. Навън нямаше жива душа. Запромъквахме се в индийска нишка покрай стените. Мислех си, че ако ни пипнат, винаги бих могъл да се оправдая с рождения си ден или да обясня, че някакъв тип е бродел из коридорите на хотела и ни е хванало шубето.

Заобиколихме театъра и Едит ни отведе до една разнебитена врата. Зад нея се намираще малко помещение, в което бяха струпани кофите за смет и няколко счупени инструмента, захвърлени върху вехт дърводелски тезгях. Покатереше ли се на него, човек достигаше малко прозорче, явно отдавна забравило що е стъкло.

— Оттук излизаме зад ложите — обясни ни тя. — А оттам ще се измъкнем през кошарата на оркестъра.

Идеалният вариант! Така можехме първо да се поозърнем и едва тогава, съобразно обстоятелствата, да решим дали да се покажем или не. Покатерих се на тезгяха и проврях глава през прозорчето. Не се виждаше почти нищо, но все пак успях да установя, че двете помещения не са разположени на едно и също ниво — подът на вътрешното се намираще най-малко на метър по-ниско.

Скочих. Стаята беше пълна с нахвърлени един върху друг изтърбушени столове и вонеше на влажно мазе. На една от стените светлееха правоъгълните зарешетени отвори на два отдушника, които донякъде разсейваха обкръжаващата ни тъмнина. Оттатък се чуваха гласове. Обърнах се към моите спътници и притиснах показалец към устните си.

— Това е баща ми — прошепна Едит, избърсвайки ръце в полата си. — Мисля, че от тази страна има коридор.

Приближих се предпазливо до първия отдушник и видях баща й, който се бе изтегнал напъряно на едно ниско кресло и подмяташе в ръцете си яйце. Като че ли си говореше сам, но от мястото, където се намирах, не можех да видя останалата част от ложата. Освен това не разбирах какво казва, тъй като в момента мърмореше невнятно под носа си.

— Тоя пък какво прави? — попитах.

Едит сви рамене. Решихме, че случаят не заслужава вниманието ни. Спуснахме се по няколко стъпала, прекосихме още един склад, на чиито стени също имаше отдушници и процеждащата се през тях светлина се оказа достатъчна, за да се промъкнем безпрепятствено между струпаните вехтории, след което се озовахме в кошарата на оркестъра.

Двамата с Едит се спогледахме.

— Къде са? — попита Оли.

Не се чуваше нищо, като се изключи едва доловимият шум, който идваше откъм ложите. Решително се покатерих на сцената.

— Анри-Джон, ама ти още ли си тук?...

Трима Монтеки продължаваха да се излежават на кревата на Жулиета.

— Мама ми каза, че мога да се върна.

— Не, за тази вечер всичко свърши. По-добре не се мотай повече тук, ако не искаш да те заключат.

— Знам, не съм малоумен.

Върнах се при другите двама.

— Само дето бихме път! Прибират се в хотела. Хайде, да се омитаме!

— Върхът, няма що... — промърмори Едит и дръпна Оли за ръкава.

Поехме обратно по същия маршрут, мълчаливи и разочаровани. Вече нямах никакво желание да си играя на стражари и апаши. Просто не си струваше.

И тъкмо се бях вкопчил в рамката на прозорчето, канейки се да се измъкна навън, когато чух възбудения шепот на Оли:

— Ох!... Олеле!... Ох!... Ама че работа!

Обърнах се и видях, че се е запънал пред отдушника, през който преди няколко минути бях наблюдавал баща му.

— Какво? Какво има? — нетърпеливо изсъсках аз, докато с Едит се бутахме зад гърба му. — Не му е сега времето да...

Този път имаше и една жена. Виждахме я в гръб. Носеше нещо като китайски пенъоар с щампован върху него дракон с изцъклени очи, но дъхът ми секна не от вида на звяра.

Стиснах Оли за ръката, за да го накарам да престане да се кикоти.

Полношвайки ханшове, жената влудяващо бавно повдигаше полите на пенъоара. Между леко разкрачените ѝ бедра виждахме излегналия се в креслото Жорж, скръстил ръце на тила.

— Мислиш ли, че може да ни забележи? — разтревожено попита Едит.

— Не. Само че не трябва да се приближаваме много.

— Готово! Виждам ѝ космите! — прошепна Оли, тъпчейки възбудено на място.

Така си беше. И колкото повече оная разголваше задника си, толкова по-учестено биеше сърцето ми.

— Познавам я... Това е Ребека! — заяви Едит.

— А, тъй ли?... — едва намерих сили да смотолевя аз.

— Танцът на яйцето! — изхихика Оли с разкривени устни и пъхна ръце в джобовете на канадката си.

Яйцето, разбира се, ни озадачаваше. То бе поставено на пода, между краката на Ребека — за случая тя беше обула къси чорапи — и

тримата все още не разбирахме много добре на какво си играеха. За момента тя се задоволяваше леко да върти таз, набрала почти до кръста полите на пенъоара си. Задникът ѝ беше млечнобял и сякаш невидими въжета стягаха цялото ми тяло.

— Хайде де, тая няма ли най-сетне да се размърда? — въздъхна Едит.

Ако зависеше от мен, *тая* можеше да се бави колкото си иска, но си представях какво щеше да ни се случи, ако майка ми не ни завареше в хотела. Тази перспектива, естествено, увеличи още повече смущението ми.

Внезапно баща им смени позата. Смъкна се от креслото и легна на пода, на дясната страна, подлагайки ръка под главата си. Той доста отдавна беше приключил с балета, но тялото му бе все тъй стройно и мускулесто — просто не му стигаше вече дъх, тъй като пушеше като комин — и бях забелязал, че жените страшно му налитат. В момента, докато Ребека разголваше раменете си — ах, защо не бяхме срещу нея! — върху лицето му се бе изписало отнесено, кротко и леко развеселено изражение.

Отвън долиташе воят на вятъра и през прозорчето нахлуваше леден въздух, но челото и ръцете ми бяха потни. Присъствието на Едит — усещах, че на моменти ме наблюдава — ме задължаваше да контролирам изражението си, ако исках да си спестя подигравките, когато след време си припомнехме тази случка. Струваше ми се, че криво-ляво успявам да се справя и че в сравнение с Оли, който се блещеше като настъпена жаба, можеше да ми се припише относително равнодушие. И тъкмо пробвах една прозявка, която трябваше да ме оневини окончателно, когато Ребека провали всичките ми усилия.

Видях краката ѝ да се вцепеняват и така и си останах със зяпнала уста. Едит се подсмихна удовлетворено, но просто не ми стигна време да се окопитя и запазих идиотското си изражение, докато Ребека се разкрачваше все по-широко — сладострастното отъркване на чорапите ѝ о пода направо ме довърши.

— По дяволите! — изсумтя Оли и стисна с все сила ръката ми.

Аз също не бях виждал подобно нещо. И дори не си бях представял, че подобни изпълнения са възможни. Почувствах прилив на неопикуема радост — изведнъж открих, че съм неделима част от реалния свят, или нещо такова, и това ми се стори възхитително.

Усещането бе особено силно в областта на чатала ми, където се нагнетяваше все повече топлина.

С увеличаването на разкрача сливата ѝ се разтваряше и се приближаваше към яйцето. Между космите ѝ се обтягаха искрящи нишки, но може би това бе само плод на въображението ми, което тътнеше като порой и помиташе всичко, което на моите десет години смятах за върха на познанията ми в секса — двамата с Оли поставяхме над всичко „Лигавата Поничка“, която бяхме зашифروвали под съкращението ЛП.

И когато въпросната ЛП влезе в контакт с яйцето и го обгърна с меките си, бавно разтварящи се устни, ерекцията ми премина в нещо непознато и подчертано смущаващо — внезапно изпитах такова неистово желание да се изпикая, сякаш мехурът ми всеки момент щеше да се пръсне.

Дискретно се поразкърших. Бях ужасно притеснен, но не бих мръднал от мястото си за нищо на света. И когато яйцето изчезна и въздишката на Ребека едва не разпарцалили завесите, които закриваха стените на ложата, не можах да се сдържа и се облекчих в панталоните. В първия момент не разбрах какво ми се е случило — та дори и по-късно всъщност, когато установих, че долните ми гащи не са влажни, а само малко лепкави на места, но нищо повече, — ала в продължение на няколко секунди почти останах без дъх, докато уринирах (или каквото и да бе там друго) с брутална радост и наслада, несравнима с дотогавашните ми безследно отминавали мимолетни удоволствия.

— К'во ти става? — изсъска Едит и заби лакът в ребрата ми.

Преглътнах насъбралата се в устата ми слюнка, опитвайки се да озаптя пощурялото си сърце, и ѝ хвърлих мрачен поглед — но съвсем машинално, тъй като в действителност се чувствах в хармония с целия свят.

Жорж се претърколи по гръб и двамата впиха устни в алчна целувка. Тъй като Ребека се бе навела напред, имахме удоволствието да се полюбуваме на перфектния ѝ шпагат като цяло и в частност на бронзовото око на ануса ѝ. Двамата с Оли бяхме на седмото небе, сплели до болка ръце и буквално вибриращи от напрежение, сякаш присъствахме на оспорван футболен мач. Едит не изглеждаше чак толкова възбудена, но се усмихваше със странно изражение.

Сега вече се чувствах напълно готов да понеса гнева на майка ми, както и, ако се наложеше, да прекарам цялата нощ в тази дупка. Жорж подпъхна ръка под ЛП на Ребека, която междуременно беше приклепнала. Ако в този момент майка ми излезеше на улицата, крещейки с пълно гърло името ми, дори окото ми нямаше да мигне. Яйцето се появи като по чудо — лъщящо и невредимо. Оли прихна. Тозчас запуших устата му с ръка, но положението бе вече спасяемо — проклетникът просто не можеше да се спре. Хвърлих едно последно око на зрелището — Жорж прекарваше яйцето напред-назад по устните на Ребекината ЛП чак до цепката на задника ѝ. Бузите и ушите ми пламтяха, но побързах да се отдръпна и завлякох Оли в другия край на помещението, където ядно го разтърсих.

— По дяволите, ти да не откачи? — изръмжах през зъби.

В същия момент към нас се приближи Едит и ни съобщи, че ония вече не се виждат. Рязко отблъснах Оли и се залепих за решетката на отдушника.

Чувах ги. Според мен се бяха опрели на стената. И го правеха току под носа ни, само на няколко сантиметра от нас, ала не се забелязваше абсолютно нищо. Спектакълът беше приключил.

Присъединих се мрачен и унил към спътниците си, които вече се бяха измъкнали през прозорчето. В момента, когато на свой ред се проврях през него, спотаилият се в един ъгъл Оли се метна на гърба ми с възторжени крясъци, които като нищо биха могли да разбудят всички предградия на Милано. И тозчас на свой ред се взривих. Втурнах се да препускам в кръг по снега, без да усещам нито студа, нито пронизващия вятър, който връхлиташе откъм Пиемонт като ледена въздушна лавина, оставяйки ни без дъх. В движение сграбчих ръката на Едит и двамата хукнахме като пощурели, както правехме понякога, когато се чувствахме щастливи или просто не ни свърташе на едно място. Оли ревеше в ушите ми, вкопчил се като рак в гърба ми, и тримата танцувахме и се въртахме, прехласвайки се до сълзи в истеричен смях, превъзбудени и едновременно смутени от онова, което бяхме видели.

Накрая, изнемощели и задъхани, се проснахме в една пряспа на ъгъла на улицата, наподобяваща носа на кораб. За миг се умълчахме, изненадани от заобикалящата ни тишина и почти задушаваци се от онова, което искахме да споделим и което отказваше да бликне от

гърдите ни, тъй като все още не разполагахме с достатъчно богат речник, за да го изразим.

— Ах, какво нещо, мътните го взели! — въздъгнах.

— *Ама ти видя ли т'ва?* — изхълца Оли, чиито уши преливаха в матови моравочервени оттенъци.

Едит си усмихна, сви рамене и ни подкани:

— Да се прибираме, докато другите не са довтасали!

Станахме и изгупахме снега от дрехите си. Възползвах се от случая, за да се хвърля върху Оли и да натъркам лицето му с една снежна буца, която бе залепнала за задника ми и го караше да се залива от смях. Уверих го, че подобно освежаване е изключително полезно за състоянието, в което се намира. Известно време се замеряхме със сняг, след което поехме към хотела. Като се изключат няколкото едва мъждукащи улични фенери, той беше единствената осветена сграда на цялата улица.

Чувствах се все още замаян от шампанското. Продължих да споделям с Оли впечатленията си, изразяващи се в повторението на цинични думи, макар смътно да осъзнавах колко са постни и ограничени. Не бяхме кой знае колко сведущи по въпроса, разбира се, и се сблъскахме с мистерия, чийто смисъл постоянно ни се изплъзваше. Струваше ми се, че Едит е много по-наясно от нас. Винаги, когато засягахме тези проблеми, на лицето ѝ неизменно се изписваше многозначително изражение, което страшно ме дразнеше, и тогава настоявах да каже всичко, което има за казване, за да видим за какво по-точно става дума — *Много се съмнявам, че ще ме научиш на нещо повече в това отношение, душа!* — но тя всеки път се измъкваше с твърдението, че мога да мисля каквото си искам и че ѝ е все едно. Наричах я пикла, но дълбоко в себе си беснеех, защото бях сигурен, че казва истината — та нима именно момичетата не ни разкриваха онова, над което отчаяно си блъскахме главата? И кой друг би могъл да държи разковничето на тези тайни? Години наред щях да живея с убеждението, че Жената е непроницаема загадка. И дори днес, вече мъж на години, пак ми е дяволски трудно да я разбера.

И тъй, поехме бавно към хотела, като от време на време хвърляхме поглед назад, готови всеки момент да си плюем на петите, ако другите се зададат.

Бяхме на не повече от двайсетина метра от входа, когато вятърът заподмята наред улицата долетелите нейде отгоре ризи и панталони. Намирахме се на отсрещния тротоар и фасадата на хотела, надвишаваща с цял етаж покривите на съседните къщи, веднага привлече вниманието ни. Дрехите бяха последвани от обувки, които изхвърчаха от един отворен прозорец на четвъртия етаж, чиито бели пердета се вееха навътре в стаята и плющяха като дълги знамена. Сетне върху заснежените павета с трясъка на строшено стъкло се плъосна един плетен куфар.

— Нещата на татко! — изпищя ужасено Едит и тозчас запуши устата си с ръка, докато над нас прелиташе едно палто, което падна току в краката ни.

Стояхме вцепенени и сякаш привързани един към друг. Когато на балкона се появи разчорлената Мадлен само по комбинезон, който лудеещият вятър ту издуваше, ту натикваше между бедрата ѝ, ние се притиснахме още по-плътно един към друг. После тя се разкрещя, но не можехме да разберем думите, изригващи от зейналата като черна дупка наред лицето ѝ уста. И започна да изхвърля шалчета, шалове и вратовръзки — голямата слабост на Жорж, — които се стрелкаха във въздуха като пъстри светкавици. Мадлен се гърчеше и стенеше, сякаш я измъчваше някакво невидимо същество, което я връхлиташе от всички страни. Нямах представа дали се обръща към нас, когато размахва юмрук в наша посока, нито пък дали е къркана, дали плаче или просто я тресе изпепеляващ гняв. Не знаех какво ѝ става, но крясъците ѝ ни подлудяваха. После изведнъж се прекатури през перваза.

Писъците ѝ секнаха в мига, в който полетя надолу, и в първия момент изпитах едва ли не облекчение. Падаше като купчина парцали, без дори да размахва ръце и крака.

Тялото ѝ тупна безшумно върху тротоара, разпръсквайки гейзери сняг.

Едит понечи да се втурне към нея, но аз се хвърлих отгоре ѝ, сграбчих я през кръста и двамата се проснахме на земята. Тя се дърпаше като побесняла, по-яростно от дива котка, пищеше, съскаше, крещеше да я пусна, дори ми отскубна кичур коса, но аз я стисках с всички сили, присвил до болка очи, и накрая успях да я укротя, или по-скоро тя престана да се бори. Оли се заплака, въртейки се като

пумпал около себе си. Едит прехапа устни, лицето ѝ се сгърчи и така пребледня, че устата ѝ посиня, а зъбите ѝ ми се сториха жълти като стари клавиши на пиано. Треперейки с цяло тяло, Оли се строполи до мен и хлиповете му закънтяха в гърдите ми с такава сила, сякаш се бях облегал на камбана. При вида на сълзите ѝ аз обсипах лицето на Едит с целувки и сега вече, осъзнавайки малко по-ясно какво се бе случило, на свой ред се разплаках, обливайки със сълзи косата ѝ. Обгърнах с ръка Оли и тримата избухнахме в ридания, подсмърчания и целувки. Обикновено не преливахме от нежност един към друг и целувките бяха едно от големите наказания, които ни налагаха в тържествени случаи, по този път — така и не разбрах защо — ние се обливахме взаимно със сополи, сълзи и милувки, които биха ни стигнали до края на живота.

Всичко това не продължи повече от минута-две. Другите ни наобиколиха и забелязах още хора, които излизаха от хотела и се трупаха около нас. Когато ни изправиха на крака, ние, притиснати един до друг като сардини в консервена кутия, категорично отказахме да се пуснем и точно тогава им заявих, че никога не ще се разделим.

* * *

Прекарах целия следобед на пейката в градината и едва привечер уведомих двете си дъщери, че Едит ни е напуснала, или по-точно, че ме е напуснала. Казах им защо, без да уточнявам как беше разбрала.

Евелин мило ми напомни, че каквото почукало, такова се обадило. Колкото до Елеонор, тя се тръшна на един стол и безмълвно се вторачи в мен. Можех да поставя първата на мястото ѝ и да се опитам да пораздрусам другата, но не изпитвах никакво желание да си играя на педагог. Имах си други грижи.

Оли ми се обади два дни по-късно, веднага след завръщането си от Щатите. Дойде вкъщи една ленива пролетна утрин, докато момичетата все още се туткаха в банята.

— Отказва да ми говори — уведоми ме той. — Затворила се е в стаята си и май работи. Но на татко си му направо черен.

— Изобщо не ме интересува какво мисли по въпроса.

— Хм, казах ти го в случай, че поискаш да се видиш с нея. Знаеш ли, не мисля, че ще ми се довери... освен ако не цели да ти предам думите ѝ. Стане ли въпрос за теб, проявява същата подозрителност към мен както навремето.

— Оли, бих лазил в краката ѝ, ако знаех, че ще има някаква полза. Но се съгласи, че това би изглеждало като лоша шега. Тъй че нямам избор. Не аз трябва да реша дали все още си струва човек да си има вземане-даване с мен. Би било грешка да се разменят ролите. Дори повече от грешка. Мен ако питаш, това би означавало да се подиграя с нея.

Докато поднасях чашите, той остави бастуна си върху пианото и седна на табуретката — всъщност по-скоро се тръшна по задник с вдървен гръб. Уведоми ме, че пътуването направо го съсипало, но според мен изглеждаше доста прилично.

— Възползвах се от случая, за да почета Харисън и Де Лило. Както виждаш, последвах съветите ти. Басейнът беше мръсен и го ползваха малцина, тъй че какво по-добро от това?

— Именно. По този повод искам да ти кажа, че според мен нещата на Едит вървят зле. Мисля, че се опитва да стане *сериозен* писател. Може би ще ти се удаде случай да хвърлиш едно око на работата ѝ. Ще видиш, оставаш с впечатлението, че докато е писала, цялата се е тресла. Всички те са обсебени от елегантния стил, от уменията да се борави с думите, а не от силата на истинския талант. Писането се смята за стилово упражнение и нищо повече. В тази страна издателите са чиста проба бакали. И повечето от критиците са напълно изкукали. Помниш ли какво казваха при излизането на книгите ѝ? „Много добре... *още едно усилие!*“ Усилие за какво? С каква цел? Майната им! Подобни насърчения би трябвало да накарат всеки що-годе приличен писател да даде заден ход. По-добре е да продължиш да се луташ до изнемога, отколкото да тръгнеш по пътя, който те са ти начертали, тъй като за него поне знаеш, че не е правилният. Виж, признавам, че в това отношение има някаква полза от тях. По дяволите! Оли, не трябваше точно в този момент да се държа като пълен глупак. Тя си има достатъчно други проблеми!

— Хм, остави я сама да се оправя. Тя е страхотен инат и изобщо не отбира от дума. Не е толкова страшно, ако напише лоша книга, и други са го правили. Важното е да го осъзнае.

При появата на момичетата сменихме темата. Оли ги увери, че са очарователни, и те мигом го накачулиха и продължиха да му досаждат, докато не дойде време за вечеря. Почувствах се малко изолиран. Но хладното отношение, което ми засвидетелстваха след заминаването на Едит — усилията на Елеонор да ми докаже обичта си бяха още по-мъчителни от безразличието на голямата ѝ сестра — ми се струваше най-малкото зло, а и ги разбирах.

Евелин ни помъкна към някакъв мексикански ресторант, за който пътем ни проглуши ушите, без да се притесни нито за миг от факта, че Оли току-що се е завърнал от Щатите, но докато изразявах известни резерви относно правилността на избора, той гадняр заяви, че изцяло ѝ се доверява.

Оли винаги бе имал огромно влияние върху тях. Още съвсем малки, те вече изпитваха към вуйчо си нещо като обожание, което с течение на времето не се бе променило нито на йота и което Оли благоговейно подклаждаше. Освен че притежаваше достойнства и очарование, сами по себе си предостатъчни, за да омаят дъщерите ми, той редовно им пишеше от четирите краища на света и те замечтано въздишаха при описанието на впечатленията му от Ленинград, Рио или Сидни — всяка от тях получаваше адресирани лично до нея куп ситно изписани страници. Ако не пътуваше със самолет или не бе вече дявол знае къде, то значи задължително си стягаше багажа — поне те смятаха така, — в резултат на което Оли бе неизменно обгърнат от загадъчен ореол и двете увисваха на шията му в момента, когато се появяше.

А да не забравяме и подаръците. Този път, и то единствено заради тях, той беше напуснал убежището си в „Шато Мармон“ и бе прескочил до Аризона, за да им купи кукли качина^[1]. Аз мълчаливо гризах агнешките си котлети, полети с гъст малинов сок с подправки и заобиколени с някакъв зелен сос, забъркан на свой ред с пюре от черен фасул, когато той измъкна въпросните покупки и след като си пое дъх от любвеобилните им прегръдки, ни произнесе дълга реч, посветена на историята на племето хопи^[2]. Обичах много Оли. В живота ми имаше малко значителни моменти, към които той не бе съпричастен. На практика бяхме открили и научили всичко заедно. Ето че и съвсем неотдавна, докато Едит беше още в Япония, той ми бе направил предложение — и между впрочем щях да постъпя много разумно, ако

бях приел — да го придружа в неговото току-що завършило в Лос Анджелис турне. Дватамата обичахме да бъдем заедно и въпреки честите му отсъствия никога не се чувствахме прекалено отдалечени един от друг.

* * *

Той ги отмъкна за следобеда, а несъмнено и за част от вечерта. Не ги придружих, тъй като отиваха на място, където бях обявен за *persona non grata*. След кратък размисъл се отказах да ги товаря със записка до Едит. Нямах нищо кой знае колко интелигентно за казване.

Уроците по пиано ми помогнаха да убия времето до около шест вечерта. После по телефона ми се обади Робер Лафит, нейният литературен агент. Седях в креслото и наблюдавах точещото се над дърветата небе.

— Едит ме помоли да прибера нещата й — заяви той. — Може ли да дойда?

Отговорих му отрицателно и уточних, че лично ще се заема с това. Прекъсна ме.

— Настоявам!...

Уверих го, че в такъв случай ще си създаде доста сериозни неприятности.

Отворих вратата на кабинета й. Седнах на бюрото и известно време разглеждах предметите върху него. После ги натиках в един кашон. След това изпразних етажерките. Подредих в кашона речниците, библията, учебника на Гревис^[3] и няколко книги, на които тя много държеше. Това ми отне доста време, чак до падането на нощта, тъй като прехвърлих най-малко хиляда издания, но не от страх да не забравя нещо, което би могло да й липсва (?!), а просто защото се бях заяпал в тях и от време на време прелиствах това или онова произведение и прочитах един или друг пасаж, извиквайки в съзнанието си свързаните с него спомени за време, място, разговор по повод на въпросния пасаж, безсънни нощи и тъй нататък. Седнах на пода. Долните етажерки бяха претъпкани с папки с ръкописни страници, с кутии, снимки, изрезки от вестници и бележки — всевъзможни хартильци, които издърпвах с два пръста. Чудех се дали

да събера всичко накуп, или да рискувам и да направя някакъв подбор. Двоумях се и разсеяно преглеждах съдържанието на една внушителна папка, която бях измъкнал наслуки от бъркотията, когато попаднах на дневника ѝ.

Спомням си много добре думите ѝ: *Ако някой от вас двамата се опита да си напъха носа вътре, може да се смята за мъртъв!* Карахме тринайсетата или четиринайсетата година и една седмица преди това с Оли бяхме решили да напишем мемоарите си. Отначало тя ни взе на подбив, ала малко по-късно нахълта в стаята, размахвайки това, което в момента държах в ръце. Нито следа от предишното му великолепие — подвързията беше мръсна и пожълтяла, а ключалката плесенясала, но тогава двамата с Оли така се шашардисахме, сякаш карахме колело, а тя ни задминаваше с моторетка. Лежахме по корем на килима и прелиствахме последния брой на Paris-Hollywood, докато Едит ни гледаше отвисоко. Накрая все пак склони да хвърлим поглед на нещото. То, разбира се, нямаше нищо общо с обикновените груби тетрадки, които си бяхме купили. *Мда... бива си го за момиче, заявих аз.*

Известно време проучвах ключалката. Да я счупя, не беше особено добра идея. Отнесох дневника в стаята си и се върнах, за да довърша събирането на багажа.

Напълних три големи кашона, които дотътрих чак до изхода. Струпах ги отвън, после се обадох на Лафит.

— Това, което се е случило между вас, не ме засяга — увери ме той.

— Не съм и мислил, че може да бъде другояче, *amigo*.

— Знам, че е мъчително, Анри-Джон... Но Едит ме помоли...

— Всичко е готово — прекъснах го аз. — Можеш да минеш, когато ти е удобно. Нещата ѝ са пред вратата.

— Но...

— Ще видиш, малко е тежичко. Съжалявам, че не мога да ти помогна. Приятна вечер, Робер.

* * *

Жорж посвети целия предобед на демонтирането на задните седалки на автобуса, за да намести ковчега на Мадлен. Наблюдавах го как се поти, борейки се с ръждясалите болтове, докато аз зъзнях и подскачах на място. Бях му донесъл чаша горещ чай и изчаквах да я изпие, тъй като собственикът на хотела беше в отвратително настроение и ми бе заповядал незабавно да върна чашата. Бях разбрал отлично последното, тъй като благодарение на Рамона сричах малко италиански, но най-вече защото този тип ме беше спипал за ухото и ме бе пронизал със свиреп поглед, *capisci... porca miseria!*

Освен че потресе всички ни, смъртта на Мадлен буквално помете финансовите устои на крехката структура, наричана турне на *Georges Sinn Fein Ballet*. Още същата вечер Жорж анулира всички представления, а през нощта се промъкна в нашата стая и си поплака в обятията на майка ми. Чух продължителния им разговор от леглото си и разбрах, че нямаме достатъчно пари, за да заплатим нощувките в хотела. Това, естествено, не бе основната причина за объркването му, но той изведнъж скочи на крака и изръмжа: „Господ ни изостави!“ Майка ми се постара да го успокои. Целия следващ ден Жорж и останалите мъже от трупата цепиха дърва за собственика на хотела. Колкото до жените, те излъскаха всички стаи и изпраха и закърпиха чаршафите в една мрачна и зловеща перачница — чувахме през отдушниците към двора как проклинат, превивайки гръб над планини от бельо.

Но това очевидно се оказа недостатъчно, тъй като оня тип ни взе половината стаи. Жорж, Едит и Оли преспаха при нас. Събрахме дюшеците. Жорж излезе с Рамона и Луис, балетмайстора аржентинец, за да потърсят нещо за ядене. Номерът беше да не ги спипат, когато се връщат с храната.

Майка ми импровизира за нас легло от одеяла на голия под. Сетне запали цигара, очевидно доволна от себе си.

— Ама и вие правите едни физиономии! — възкликна тя, като видя, че се мръщим на творението ѝ.

В интерес на истината просто не бяхме свикнали на подобни неудобства. Не че отсядахме в най-луксозните хотели, разбира се, но за първи път ни се случваше да спим на пода, а да не говорим, че се бе наложило да цепим дърва и да си играем на перачки за някакъв милански робовладелец. В съзнанието ни преобладаваха по-скоро

спомените за приемите и вечерите, които един или друг почитател на изкуството — и любител на красиви жени или на хубави момчета, както разбрах по-късно — даваше в наша чест.

— Нали е забавно? — подсмихна се тя и приседна на едно истинско легло.

Лично аз не виждах нищо забавно в това да спиш върху куп парцали и останалите двама не изглеждаха по-ентузиазирани от мен.

— Днес богати, утре бедни. Но какво значение има? Не мислите ли, че животът би бил ужасно скучен, ако слънцето грееше непрекъснато?

Не бяхме много убедени.

— Човек носи богатството в себе си. Предметите, които ни заобикалят, нямат никаква стойност.

Това пък съвсем не го разбирахме. А и моментът беше крайно неподходящ за усъвършенстване на духовното ни възпитание. Ако продължаваше в този дух, накрая със сигурност щях да заспя прав.

На следващия ден се приготвихме за път. Въоръженият с ножовка Жорж — трябваше да умолява собственика на хотела да му я вземе — се пребори и с последния болт, после ме изпрати да предупредя останалите, докато сам измъкваше задната седалка. Изглеждаше капнал и на края на силите си. Хукнах към хотела, отнасяйки чашата, след като го видях да мята седалката на рамо и да залита, пребледнял като Христос на Мантеня^[4].

Пред болницата стояхме доста дълго. Рамона ни накара да слезем от автобуса и да изчакаме на една пейка, докато ни приготви сандвичи. Беше кучешки студ, ала небето бе яркосиньо и почти усещахме слънцето върху бузите си. Снегът скърцаше под краката ни като прозрачна захарна покривка, а наблизо имаше нещо като обществена градина, в която можехме да си играем. Но ние не мръднахме от пейката, пъхнали ръце в джобовете, сковани и начумерени. Беше ни писнало от тази експедиция и искахме да се приберем у дома.

При вида на ковчега, който Жорж, Луис и още двама балетисти бързо смъкнаха по стълбището на болницата, Едит пак се разплака. Устата ѝ отново се сгърчи, точно както онази вечер, но този път остана с широко отворени очи и ги наблюдава, без да мигне, в подгизнало от сълзи мълчание.

Отказахме се от сандвичите. Припряно наместиха ковчега в задната част на автобуса и го покриха с няколко одеяла. От разговорите им през изминалата нощ бяхме подразбрали, че нямаме право да превозваме тялото на Мадлен и че се налага да минем без разрешението, което струвало ужасно скъпо. Преди да потеглим, Жорж струпа върху ковчега няколко куфара и се увери, че не бие на очи. След това ме погледна и каза по-скоро на себе си:

— Преди да стигнем границата, ще трябва да измислим нещо по-добро.

После автобусът изръмжа и поехме за Торино под ослепителното слънце.

Отпред седалките бяха разположени една срещу друга. Настанихме се на тях с Рамона, докато Луис и Ребека седнаха от другата страна на пътеката. Рамона ни раздаде няколко наметала, в които ние веднага се увихме, тъй като дори и вътре дъхът ни пушеше като комин и чувствахме краката си така вкочанени, сякаш бяха стиснати в менгеме.

Облегнат на рамото ми, Оли много скоро заспа с палец в устата. Пречеше ми, но всеки път, когато го отблъснеш, отново се отпускате върху мен. Накрая се отказах, тъй като нямах желание да се боричкам с него, а и от това нямаше да има никаква полза. Бях се вдървил от студ и мислите мъчително помръдваха в главата ми, едва докосвайки съзнанието ми. На волана беше Жорж и разговаряше със застаналия до него Луис, който му чупеше орехи. Ослепително бялото поле ме принуждаваше начесто да примигвам. Рамона четеше „Смърт на кредит“^[5], написана от един тип, който живееше близо до нас в Мьодон и от когото малко се страхувахме. Ребека се канеше да похапне. Едит гледаше навън, притиснала чело о стъклото. Не познавах баща си, който бе загинал в битката при Монте Касино^[6] само три месеца след като се бе оженил за майка ми и от когото бях наследил единствено необичайното си малко име. Искаше ми се да кажа на Едит, че сега сме наравно. Точно това бяха думите, които ми идваха наум, но те не изразяваха чувствата ми. Чудех се как да ѝ обясня, че аз без баща и тя без майка... така де, не бях много сигурен... но че е нещо такова, сякаш сме споделяли винаги всичко, което сме имали. Ала като поразмислих, идеята ми се стори доста странна, макар и близка до онова, което изпитвах.

Атмосферата, естествено, не беше от най-веселите. Смъртта на Мадлен и невъзможността да припечелим нещо в резултат на преждевременното ни прибиране задушаваха в зародиш и най-незначителната проява на добро настроение, а и тя изглеждаше пресилена. Достатъчно бе да зърнеш в огледалото за обратно виждане посърналото лице и блуждаещия поглед на Жорж, който стискаше зъби така, сякаш дяволът го гонеше по петите, за да се почувстваш буквално смазан. Въпреки възбудата, която предизвикваха у нас турнетата, и въпреки усилията на всеки да поразсее и развесели останалите, на идване пътуването пак ми се беше сторило дълго. Сега обаче се опасявах от най-лошото.

Постепенно се унасях с надеждата да заспя толкова дълбоко, че нищо да не може да ме разбуди, преди да пристигнем. Полупритворените ми очи се спряха на Ребека, докато съзнанието ми лека-полека затихваше, изпразвайки се от всяка мисъл. Тя току-що беше изяла една кифла и събираше падналите на кърпата ѝ трохи. После я смачка, натика я в чантата си и извади оттам едно яйце.

Почти подскочих. Лицето ми пламна. Възползвайки се от прикритието на наметалото, с което бях завит до раменете, предпазливо разкопчах панталона си и извадих внезапно набъбналия си член. О, какво ли не бих дал, за да го стискам не аз, а ръката на Ребека! Присвих още повече очи и се вторачих в устата и в ръцете ѝ, които внезапно събудиха у мен особен интерес.

— Но, миличък, ти си целият червен! — отбеляза Ребека и едва не ме довърши. — Много ли ти е горещо?

Прекосихме Торино и напуснахме предградията по здрач, след което вече наистина заспах.

Бяхме в Мьодон, в стаята ми. Ребека ме беше прегърнала и аз влюбено смучех гърдите ѝ, когато изведнъж всичко около мен рухна. Отворих очи и се разхлипах, докато не осъзнах, че ме бе събудил Жорж.

— Е, момчето ми, как се чувстваш? — попита той и разроши косата ми.

На тоя пък какво му ставаше?

Установих, че автобусът е спрял.

— Имам нужда от теб — продължи той. — Бих искал да седнеш на друго място.

Продължаваше да ме кара на дрямка, но въпреки това станах, за да приключа колкото се може по-бързо с въпроса.

— Много добре. Да се възползваме от случая и да идем да се изпикаем — кимна той, загърна раменете ми с наметалото и додаде: — Искам да ти покажа нещо.

Не ми се излизаше навън, но не бях способен да окажа никаква съпротива, затова се задоволих само да се прозина, стараяйки се да държа очите си отворени.

Той мина пред мен, слезе, после ме взе на ръце и ме пусна на снега. Рамона ме притисна към себе си и започна да ми разтрива гърба. Вятърът беше утихнал, но леденият въздух ме шамароса през лицето и заблъска по главата ми. Протегнах се, въздъхнах и едва тогава забелязах малко по-далеч останалите — плътна, изпускаща пара групичка, осветена от синкав лунен лъч.

Жорж ми подаде една сушена кайсия, която унило задъвках. Студът беше такъв, че направо ме плашеше — краката ме боляха от върха на пръстите до коленете. Жорж беше само по сако и фланелка с отворена яка — ще речеш, че вече нищо не бе в състояние да го притесни. С весело намигване ме подкани да се дръпнем встрани и се отдалечи на няколко крачки с ръка на шлица на панталоните.

— Ще пресечем границата — поясни той, докато сравнявах силата на нашите две струи. — А знаеш, че и без това си имаме достатъчно неприятности. По-добре е да не откриват ковчега на Мадлен, нали разбираш?

После ме взе на конче и двамата се присъединихме към останалите.

— Погледни, Анри-Джон! — прошепна той.

Стояхме на един извисяващ се над долината хребет. Навсякъде около нас заснежените планини сияеха в зимното си великолепие, искряха на лунната светлина като несметно съкровище, а аз се въртях и озъртах с изблещени очи като първи глупак. Но явно всички бяха впечатлени — някои тихичко разговаряха, а други блажено се усмигнаха.

Когато Жорж даде знак за тръгване, Елизабет Бенжамен, майка ми, дойде да ме попита дали всичко е наред — имаше късмет, че не съм чанта или чадър, защото тогава щеше да ме забравя толкова често, че щяхме да се прочуем в цяла Европа.

Преди да се качи в автобуса, Жорж ме свали от гърби си, сложи ръце на раменете ми и каза:

— Слушай, не мога да искам това от Едит и Оли, но имам нужда от един от вас. Става дума за майка им, нали разбираш... При теб е друго, ти си вече почти мъж... Ще се върнеш пак на мястото си веднага щом минем.

Не разбирах какво иска от мен, но чувствах, че се опитва да ме прекара, и това никак не ми се нравеше. Другите вече се бяха качили и няхах търпение да ги последвам.

— Пригответе ми легло — продължи той, усилвайки натиска на ръцете си. — Анри-Джон... това е единственият начин да се измъкнем без проблеми. Не искаш да отида в затвора, нали?

Завъртях отрицателно глава, тъй като явно очакваше отговор.

— Много добре. Чудесно, момчето ми! Безспорно си даваш сметка, че съм изживял много тежък момент, и имаш право, капнал съм от умора. Но никога не съм се съмнявал, че в случай на нужда мога да разчитам на теб.

Все така не разбирах какво си е наумил. Умората, грижите и емоциите му придаваха объркан вид, който при така стеклите се обстоятелства малко ме безпокоеше. А безмълвните сенки, които ни заобикаляха, не ми действаха по-успокояващо въпреки близостта на автобуса.

Накрая все пак ме пусна. Само че в момента, когато се качихме в автобуса, ме отведе направо в дъното, където майка ми ме посрещна с протегнатата ръка и с толкова лъчезарна усмивка, сякаш току-що бях спечелил бог знае каква награда.

— А аз си мислех, че ще се уплашиш! — прошепна тя, докато се навеждаше към мен, при което най-сетне разбрах каква очарователна изненада ми бяха подготвили.

Замръзнах на място, но ръцете на Жорж отново се озоваха на раменете ми и ми отрязаха пътя за отстъпление.

— Събуй поне обувките си — подкани ме той.

При мисълта, че трябва да легна в ковчега — макар че благодарение на усилията им той действително приличаше повече на легло, отколкото на смъртно ложе, — почувствах, че ми премалява, и ме обзе дива паника. Очите ми плувнаха в сълзи, докато Елизабет ми развързваше обувките и обясняваше, че във всичко това няма нищо кой

знае колко необичайно. Ненавиждах бялата ѝ крехка шия, която се мерзелееше пред погледа ми, и с удоволствие бих я извил, ако имаше начин да го сторя. Междувременно мярнах подлакътника на една от седалките и мигом се вкопчих в него с една ръка — ако искаха да го пусна, щеше да им се наложи да я откъснат, — а в това време Жорж ме наставляваше да се престоря на заспал и да не мърдам до момента, в който не ми кажат. Когато майка ми събу обувките ми, изпитах усещането, че ей сегичка ще завия с пълно гърло. Устните ми вече трепереха, гадеше ми се и бях готов да се строполя на пода, когато чух зад гърба си гласа на Едит.

— Отивам с него! — заяви тя толкова решително, че Жорж и майка ми не успяха дори да гъкнат.

Бях сащисан. Преглътнах сълзите си и се отказах от невероятния цирк, който се канех да им разиграя — можех чудесно да имитирам загуба на съзнание и целият да посинея. Тя мина покрай мен, стрелна ме с очи, легна в ковчега и придърпа едно одеяло върху себе си. Хвърлих на майка ми убийствен поглед и се наместих до Едит.

Когато Жорж включи двигателя и угаси плафониерите, тя стисна ръката ми толкова силно, че чух как костите ми изпукаха.

---

[1] Ритуални кукли, използвани при някои обреди от индианските племена в Северна Америка — Б.пр. ↑

[2] Индианците пуебло, установили се в щата Аризона — Б.пр. ↑

[3] Морис Гревис (1895–1980), белгийски професор по граматика, автор на учебник по френска нормативна и дескриптивна граматика — Б.пр. ↑

[4] Андреа Мантеня (1431–1506), италиански художник. Става дума за картината му „Мъртвият Христос“ — Б.пр. ↑

[5] От Луи-Фердинан Селин (1894–1961), френски писател — Б.пр. ↑

[6] Местност в Италия, където през януари 1944 г. се водят тежки сражения между германските части и силите на съюзниците — Б.пр. ↑

* * *

Миналата година, когато Евелин ни съобщи, че напуска училище, за да „работи като фотомодел“, аз нищо не казах и не й проговорих дни наред. В действителност, впрочем именно така и си го бях представял, „работата“ ѝ се състоеше в това да навлича рокля след рокля — ще рече, през повечето време да се мотае само по гащички, — а един дръвник да я снима от сутрин до вечер.

Двамата с Едит дълго обсъждахме въпроса и се оказа, естествено, че съм бил просто задръстен и че не всички момичета свършвали в някой бардак или затъпявали неспасяемо, както непрекъснато съм намеквал. Понякога се съгласявах, че допускам чувствата ми да надделеят над разума, но бях не само единственият мъж в семейството, но и единственият, поне според мен, който виждаше света такъв, какъвто е в действителност, а не какъвто му се иска да бъде — точно това и лежеше в основата на всичките им проблеми. Времето ме опроверга, поне в едно отношение. Искях Евелин да използва в живота по-скоро главата си, отколкото задника, а тя си послужи и с двете. Сега фотосеансите са само случайни, защото ония явно си дадоха сметка, че не ѝ липсват идеи. Не е изключено дори да са ѝ предоставили кабинет и няколко цветни молива. Това, разбира се, е чиста проба злорадство от моя страна, тъй като именно на нея дължат концепцията за някои модели, включително един на вечерна рокля, с която Едит побърза да се обзаведе. Но за едно бях прав, а именно, че като баща, а и поради отказа ми да се впускам в разследвания, които само напразно биха разчовъркали раната, отстоявах и ще продължа упорито да отстоявам идеята за лошото влияние на средата. Накратко онова, от което се страхувах и за което бях прав, макар че и до днес думите засядат в гърлото ми, бе сексуалното падение на Евелин.

Точещият се безкраен низ от нейни приятелчета дълбоко ме притесняваше. Има някои неща, които мога да разбера и в крайна сметка дори да приема, стига да останат на нивото на абстракцията, а не да ми ги тикат непрекъснато в лицето. А повечето от хлапаците изглеждаха завършени тъпанари, които на всичко отгоре преливаха от

самодоволство. Как да обясня по друг начин какво изпитвах, когато ги видех пред себе си, освен че всеки път ми идеше да се издрайфам? Оня, който току-що се беше омел с пълна газ и комуто бях отвъртял един колосален шамар, преди да го натикам зад волана, едва ли бе най-лошият, но плати за всички останали и изсърба попарата на отвратителното настроение, в което бях изпаднал.

Евелин не каза нищо, само дълго ме фиксира със заплашителен поглед.

— Никой не може да ти посяга в мое присъствие! — изръмжах. — Или в противен случай избягвайте да спирате пред къщата.

Фактът, че баща ѝ се бе намесил в нейния живот на голям човек, бе наранил самолюбието ѝ. Но на мен не ми пукаше. Трябваше ли да я приема такава, каквато беше, както постоянно се опитваше да ми набие в главата? Много добре, тогава и тя щеше да го отнесе. Знаех, че не питае особена любов към мен, но не можех да направя нищо.

Очаквах, че ще си разменим някоя и друга любезност на тротоара, но вместо това тя се въртна и се отдалечи мълчаливо, отвори градинската портичка с ритник, а след това затръшна силно входната врата зад гърба си. У нас пантите не скърцаха, нито пък тънеха в грес — бяха лъскави и разкошно смазани. Предметите у дома не ме познаваха, но ако можехте да видите как се тресяха, когато някоя от тях беше ядосана!

Вдигнах слънчевите очила на тъпанара — порше са най-грозните, най-претенциозните, най-смешните и най-гротескните слънчеви очила, които човек може да си представи — и ги запокитих на средата на улицата.

Бях ги забелязал от прозореца на кухнята в момента, когато паркираха. Беше късно. Елеонор спеше. Точно по същия начин няколко часа преди това, тоест все така на тъмно и със стиснати зъби, бях наблюдавал и пренасянето на кашоните на Едит до камионетката, наета от Робер Лафит, чиито маймунски гримаси ни най-малко не ми бяха помогнали да се примиря с цирка, който се разиграваше пред очите ми. Известно време чувствата ми преливаха от разяждаща тъга в неукротима ярост и в обратната посока. Не усещах нищо друго освен празнотата, от която се страхувах като от рецидив на вече преболедувана болест.

Когато започнах да ги шпионирам, бях в настроение, в което на драго сърце бих нацепил дърва за цялата зима. Чудех се кое би могло да накара някого да продължи да носи слънчеви очила след свечеряване — беше ли това признак на безмерно простодушие или на бездънна глупост? Но каквото и да бе, Евелин очевидно не го вземаше много присърце. Реших, че изобщо нямат намерение да спрат да се целуват. За да разсее всяко мое съмнение в това отношение, Евелин нагледно ми демонстрира, че е съвсем наясно по въпроса — някой едва ли би решил, че се кани да се причестява или че мислите ѝ са заети с друго. Смутих се и се почувствах почти нещастен. Макар да си бях казал, че вероятно ще съжалявам, ако продължа да ги наблюдавам, тъй като започнех ли да се тюхкам за една целувка — колкото и похотлива да беше — как щях тогава да понеса продължението? Що за болезнено любопитство ме бе обзело, за да си налагам гледка, за която предварително знаех, че ще ме довърши? Може би исках да разбера дали това наистина ѝ харесва или как реагира онази живееща в нея частица от мен, докато се чука, та така евентуално да науча малко повече и за самия себе си. Бях осъзнал твърде рано, че пубертетът на дъщерите ми ще бъде деликатен момент за всички в нашия дом.

Такива горчиви мисли занимаваха съзнанието ми, докато положението на предните седалки на колата ставаше все по-сериозно. Една ръка под полата на голямата ми дъщеря, първите признаци на непредвещаваща нищо добро суматоха — всичко това се преплете пред отвратения ми поглед с такава скорост, че се наложи да се подпра с две ръце на умивалника, за да облекча краката си. После, докато от мен се изцеждаха и последните ми сили, оня тип ненадейно сграбчи Евелин за косата и грубо натика главата ѝ между бедрата си.

Отворих чешмата с намерението да си наплискам лицето, разделяйки се и с малкото обич, която изпитвах към този живот, като същевременно проклинах целия свят, когато осъзнах, че Евелин се противи и се измъква от колата. След това вратата откъм волана рязко се отвори, онова говедо също изскочи на тротоара и я зашлеви. Цялото ми същество потръпна в свирепа радост. Отражението ми в стъклото услужливо ми препрати ужасяващата усмивка, изкривила устните ми в мига, в който изхвърчах навън с пламнало лице.

Известно време останах на улицата, колкото да изпуша една цигара и да ѝ дам време да размисли, в случай че все още не се е

прибрала в стаята си и проклинайки за пореден път родния си баща, изчаква само да се появя, за да връхлети отгоре ми. Тишината и топлият нощен въздух предразполагаха към безразличие, още повече че току-що пребогато бях удовлетворил изтерзаната си душа и не бях в настроение да се карам с когото и да било.

— По дяволите! Помислих, че сънувам! — кресна тя, щръкнала неподвижно напред хола.

— Аз също — промърморих, докато предпазливо се приближавах към нея.

Не я попитах дали иска нещо за пиене, а просто налях две големи чаши калифорнийско вино, което Оли беше изнамерил в долината на Сонома и което, естествено, трябваше тепърва да възхвалявам пред него.

— Да забравим тази история — подхвърлих.

Подадох ѝ едната чаша, макар че продължаваше да ме гледа доста злобничко, и вдигнах за наздравница моята без помен от показност, но затова пък с голяма надежда.

— Господи, ти никога няма да се промениш! — процеди тя през зъби.

После поклати глава с дълбока въздишка и се тръшна на едно кресло. Аз се настаних на съседното, отчитайки със задоволство, че все още не сме се хванали гуша за гуша, което ни се случваше понякога в крайната фаза на някоя от нейните атаки, обикновено тъй стремителни, че така и не разбирах какво точно се е случило, докато в същото време вече треперех от глава до пети.

— Слушай... Да приемем, че съм идеалният баща. Така де, бащата, когото би искала да имаш и който би те благословил, та ако ще и според него да си казала или извършила най-голямата глупост или щуротия. Но въпросът не е в това. Имам предвид, че ако бях въпросният почтен човечец, ако възпитавах у себе си уважение към твоите желания и личния ти живот така, както светец би се грижил за вълшебна градина... Каж ми искрено, смяташ ли, че тоя тип щеше да си седи най-безучастно на задника, докато някой те пердаши?

— Но ти ме наблюдаваше, нали?

— За бога, няма такова нещо! Може и да не ти се вярва, но в момента си имам предостатъчно други грижи. Да не мислиш, че все още продължавам да се озъртам и да слухтя до прибирането ти? Не

съм чак толкова глупав. Вярно, бях, но днес пръв щях да се взема на подбив заради това. Повярвай ми, влязох тук съвсем случайно. И ще ти кажа още нещо: ако ти беше направила на момчето онова, което искаше от теб, щях да изпитам не гняв, не ярост, а... Значи продължаваш да смяташ, че не съм се променил, така ли?

Тя се взираше в чашата си и размишляваше върху бог знае какво, без изобщо да се смути от намека ми за оралните изпълнения, които Всевишният ми бе спестил.

— Всъщност имаш право — добавих аз и станах, за да взема бутилката. — Никой не се променя действително. Но съгласи се, че не те държа на каишка. Срещаш се с когото си искаш, доколкото знам... а и не водя сметка на нощите, когато не се прибираш вкъщи. Ако мислиш, че все още съм пречка за свободата ти... е, тогава бих казал, че просто не си добре. Най-искрено. Ако не греша, последното ми противопоставяне на едно от твоите излизания датира едва ли не от праисторията. А и не настоявам да ме информираш какво правиш.

— Във всеки случай не смятам, че ще ти бъде много забавно — отбеляза тя хладно.

— Защо не? Нима твоите приятелчета са чак толкова вързани? Да не би да продължават да ги терзаят колебания и след като дръпнат пердетата? Миличка, неприятен ми е единствено фактът, че се чукаш с глупаци.

— Защото нито един от тях не ти е симпатичен, нали? Ти почти не разговаряш с тях, но това изобщо не ти пречи да заявиш, че са тъпи. Толкова готино се държиш с тях, че знаеш ли какво ми казват? „О, умолявам те... не ме оставяй сам с баща ти!“

— Хм, виж ти...

Напълних чашата ѝ със смръщени вежди, разигравайки внезапно притеснение. Клетите агнеци! След което на свой ред си налях вино и въздъгнах.

— Много добре. А сега ще ти кажа истината. Всеки, който ти посегне, е мой враг или нещо такова. Във всеки случай не мога да го нося в сърцето си, това е просто невъзможно. Знам, че звучи доста грубо и не би издържало на едно логично разсъждение, но е така и нищо не мога да сторя.

— Предполагам, че се шегуваш?

— Не, не се шегувам, но не съм изгубил надежда да се поправя. Като че ли единственото основание за съществуването ни на този свят е да се подлагаме на изпитания. А това тук е доста сериозно изпитание, мен ако питаш. Не винаги е лесно да разбереш себе си. Знаеш ли, ако се абстрахираме от факта, че онази частица от женското, която живее в мен... искам да кажа, която живее във всеки мъж... ми се струва много по-достъпна и по-понятна от мъжката ми същина... нещо като скритата част на айсберга, разбираш ли? Или, иначе казано, мисля, че мога да разбера за какво служи една жена, но за какво тогава служи мъжът? Какво означава да си мъж?

— Отивам да си легна. Когато си кърган, ставаш непоносим.

— Пих за заминаването на майка ти. Привечер Робер дойде да прибере нещата й.

— Естествено, а ти какво очакваше?

— Просто някои гледки са по-мъчителни от други. Ще ме целунеш ли за лека нощ? О, моля те да ме извиниш за тази проява на прекомерна чувствителност. Не искам да кажа, разбира се, че трябва да се задушим в прегръдките си, далеч съм от тази мисъл...

Още не бях довършил, когато тя стана и ме заряза насред ширналото се в душата ми сантиментално бласто.

— Хей! — подвикнах подире й, докато се качваше по стълбите.
— Не смятам, че поисках кой знае какво!...

Оставах само три седмици до края на лекциите ми в „Сен Венсан“. Наближаването на изпитите бе потопило колежа в нещо като угрижена апатия, което напълно съответстваше на душевното ми състояние. Искам да кажа, че никой не се занимаваше с мен. Нямах приятели сред преподавателите. Понякога изпушвах една цигара с някои от тях, но контактите ни се ограничаваха — ако смея да се изразя така след случая с Елен Фоле — с размяната на обичайните баналности или с коментирането на незначителни събития от всекидневието на колежа. Те не ме възприемаха като „свой човек“ преди всичко заради отсъствието ми през първите два срока, а след това и защото ме мислеха за богат, или поне смятаха жена ми за такава, така че умишлено ме отбягваха, особено когато интригантстваха, за да си издействат повишение на заплатата, а може би и се страхуваха от

мен заради отношенията, които Едит поддържаше с Хайсенбютел. При все това, бидейки не особено общителен по природа, се приспособявах към тази обстановка без особени затруднения. И ако на няколко пъти ми хрумваше да зарежа всичко, то не бе от огорчение или с цел да си потърся по-гостоприемна среда. Чувствах се чудесно и така.

Бях решил да забраня достъпа на Елен Фоле до кабинета си, но не се наложи да я уведомявам за това — тя вече не почука на вратата ми. Когато ѝ съобщих, че не ни остава нищо друго, освен и двамата да се лекуваме, се постарях да бъда достатъчно хладен и язвителен, за да разбере, че в бъдеще трябва да ме избягва, и постигнах целта си. От време на време се случваше да се разминем из коридорите и все още разменяхме по няколко думи в присъствието на останалите, но никога на четири очи, като освен това си налагах да не я поглеждам по-ниско от раменете.

При тези обстоятелства дните ми отминаваха, пропити с приятно блудкав привкус. Всички освен мен изглеждаха страшно заети и всеки знаеше къде отива, което искрено ме удивляваше, защото лично аз се чувствах като пиле в кълчища. Все едно се намирах в центъра на поела на бой армия и се носех по течението, лашкан от тълпата, лишен от цел, от ориентир и от когото или каквото и да било, способно да ми помогне, за да продължа пътя си. Щом поредната ми лекция приключеше, гледах да не се задържам във вонящите на прекомерна ученолюбивост коридори, която ме отпращаше в собствения ми хаос, и се прибирах възможно най-бързо в кабинета си, където се настанявах удобно сред самотата и тишината и затварях очи под ослепителните ивици светлина, проникващи през щорите.

Размишлявах, блъсках си главата, вземах решение да действам и в следващия миг се оказваше, че не съм в състояние да помръдна и малкия си пръст. Клатушках се на една орехова черупка без платна, без гребла и без щурвал, измъчван от неприятното усещане, че се въртя в кръг. Никой не можеше да ми помогне.

И тъй, като се изключат моментите, когато ме тормозеше кошмарно главоболие — но поне тогава болката ме принуждаваше да се размърдам, — през повечето време се чувствах някак странно упоен. Настъпваше ден, после падаше нощ — досущ безмълвно поточе, на чийто бряг лежах, без да изпитвам желание за нищо.

Доста често оставах сам, тъй като момичетата отиваха да я навестят, преспиваха там и се връщаха едва сутринта, но само за да се преоблекат и да изхвърчат отново навън, без да губят минута, сякаш не можеха да си позволят поне да закусят с мен. Достатъчно беше двамата с Елеонор да се спогледаме, за да разбере, че не ми носи бележка. Усмивах се в отговор на съкрушената ѝ муцунка, след което се скривах зад вестника.

Дълго се колебах дали да отворя дневника на Едит. Една вечер се въръжих с отвертка, с голяма чаша вино и с една монте кристо №3 и се качих в спалнята. Седнах на леглото, гаврътнах чашата и запалих пурата. Когато я нямаше, можех да пия и да пуша в спалнята ако ще и цяла нощ, но това не беше истинска утеха. Наместих дневника на коленете си. Не беше нито топъл, нито бляскав, нито надарен със свръхестествени свойства, но бе все пак нейният дневник. Изчаках един момент, разглеждайки пурата, която въртях в пръсти, тъй като разполагах с предостатъчно време. После слязох да си взема бутилката вино. Тайните, които съдържаха дневникът, леко ме притесняваха. Досега никога не се бях опитвал дори да надзърна в него. Двамата с Едит си бяхме погаждали какви ли не мръсни номера, но и през ум не ми бе минавало да се докосна до дневника ѝ. Той беше много дебел, изписан със ситен гъст почерк и несъмнено съдържаха куп неща, които не знаех, но това, което ме движеше, бе не толкова любопитството, колкото желанието да я чувствам до себе си. Настаних се на леглото с обувките — от което би ѝ секнал дъхът, — след като първо спрях избора си на сонатите на Скрябин: стар запис, но виртуозните спадове в квартите на Софроницки, особено в осмата, можеха да компенсират всичко. Под тавана се бе напластил най-малко четирийсетсантиметров слой тютюнев дим, сред който ми се мяркаха странни и непонятни видения. Това, което не ми се нравеше в идеята да насиля ключалката на дневника ѝ, бе усещането, че така я *заставям* да се появи, че прибягвам до зловеща магия, за да я повикам при себе си. А наистина много ми се искаше да довършим заедно бутилката „Мутон-Ротшилд '85“ — бяхме я забравили, а я бях купил в чест на завръщането ѝ, в което имаше известна ирония. Грабнах телефона. Можех да попадна на Жорж, на Оли или на някоя от дъщерите си и тогава щях да затворя. Но знаех, че ще вдигне тя, задължително.

— Дневникът ти е пред мен — казах.

— Не го прави... — прошепна тя.
— Добре — въздъгнах.

Следващият ден бе неделя. Оли дойде да ме вземе рано сутринта и отидохме да помогнем на майка ми в подготовката на празника по случай края на учебната година. Задачата ни, общо взето, се състоеше в подреждането на петдесетина стола и в изтикване на пианото в един ъгъл, докато тя и Рамона се разкрасяваха.

Когато започнахме да пренасяхме столовете от навеса до студиото, което се намираше в дъното на градината, Оли ме попита дали вчера съм се обаждал. Отговорих утвърдително и любобопитствах защо пита, а той се ухили и обясни, че бил сигурен в това, тъй като Едит цяла вечер изглеждаше доста смутена, а кой друг освен мен можел да окаже такъв ефект върху нея?

— Не е това, което си мислиш, Оли. Става дума за проклетия ѝ дневник. Обадох ѝ се, защото съвсем случайно го открих и се канех да го отворя.

Той застина на място. Времето беше чудесно и нежната слънчева светлина дяволито палуваше около нас, сякаш бяхме на двацет години и ни предстоеше някакво изключително приятно преживяване. Но за жалост случаят не беше такъв: и двамата бяхме прехвърлили четирийсетте, Оли беше вдовец, а ето че и аз не падах по-долу.

— По дяволите! И направи ли го? — сподавено възкликна той.

В действителност след всичките тези години двамата си бяхме останали същите. Изумлението, с което ме гледаше Оли, бе отпечатано върху лицето му като че ли отпреди три десетилетия. Дневникът на Едит винаги бе предизвиквал у нас най-мрачни чувства, поделени между желанието да сложим ръка върху него и страха да извършим деяние, което щеше да ни коства ужасяващия гняв Божи. Сега бяхме мъже и той бе просто сантименталното писание на едно девойче, но изражението на Оли потвърждаваше категорично фриволността на подобен род разсъждения. И за двама ни тази проклета реликва все така вонеше на сяра. Усмигнах се.

— Не, тя ме разубеди.

Стори ми се едновременно разочарован и успокоен. Предполагам, че на негово място щях да изпитам същото. Известно

време, докато подреждахме столовете и приключвахме с аранжирането на студиото, разменяхме шеги по повод на всички онези ужасии, които дневникът би трябвало да съдържа. И точно в този момент си дадох сметка, че към бруталното и просташко любопитство, мотивирало навремето интереса ни към нейния дневник, днес се примесваше неподправена нежност към онова, което той представляваше. Осъзнах го по начина, по който двамата се бяхме смели и по който така се бяхме развеселили.

И то до такава степен, че когато ме видя, майка ми реши, че има нещо ново, но аз се задоволих да я целуна и да ѝ кажа, че изглежда възхитително. Рамона прошепна на ухото ми, че аурата ми избивала на сиво и поради това не трябвало в никакъв случай да се отпускам. Уверих я, че са ми останали известни резерви.

И несъмнено именно това реших да си докажа следобед, когато заявих на Оли, че ще го откарам до тях, а той ще обясни, че колата му се е развалила.

— Анри-Джон... не съм сигурен, че идеята е добра.

— Може би. Но виждаш ли, просто не ми хрумва друга.

Вечеряхме на брега на Сена, после се поразходихме и си купихме няколко книги. Междувременно започнах да разсъждавам по въпроса, като отначало си повтарях, че няма нищо по-глупаво от тази моя прищявка, след което постепенно взех да смекчавам тона, докато накрая окончателно не се предадох пред смътната надежда, че може би ще успея да я видя.

Излязохме от града по югоизточното направление. Жорж беше купил разположеното в близост до Мьодонската гора имение преди двайсетина години, малко след като Светата Дева му се беше явила и му бе посочила извършените грешки. Навремето той се надяваше, че двамата с Едит ще се настаним в част от къщата — всъщност там прекарахме година и половина — и че ще живеем при него до смъртта му. Но при сегашните обстоятелства имаше реална вероятност аз да гушна букета преди него.

Когато спрях пред каменното стълбище, изведнъж почувствах, че Оли има право, че идеята ми далеч не е от най-добрите. Все пак излязох от колата. Двамата се спогледахме. Сетне се озърнах към прозорците на фасадата, но пердетата останаха неподвижни.

— Е, излишно е да стърчим тук — подхвърли той с шеговит, макар и леко разтревожен тон.

Отново го погледнах. Двамата толкова често се бяхме отклонявали от правия път...

— Хм... Май трябваше да те послушам. Не знам какво си бях въобразил, но сега съзнавам, че мястото ми не е тук. Не беше много умно от моя страна, нали?

И тъй като той не се решаваше да ме нарече глупак, помолих го да отиде да каже на дъщерите ми, че ги чакам. Той докосна ръката ми с края на бастуна си, обърна се и се отдалечи със свойствената си вдървена походка, дължаща се на полунедъгавия му ляв крак.

Жорж беше на седемдесет и една години. И макар и вече попрегърбен, все още държеше фронта. Не се бе променил много, като се изключат мършавостта му — бе станал вегетарианец — и посребрената му коса. Погледът му винаги ми се беше струвал необичаен. Искреше ли днес повече от всякога, или този блясък се дължеше на бледото му и изпосталяло лице?

Беше облечен в бяло от глава до пети и въпреки жегата бе закопчал и яката, и ръкавите на ризата си. Хвърли цигарата си в краката ни.

— Проклет да бъда, Анри-Джон! Не ти липсва наглост!

— Моля те... Да не започваме отново.

— Боже мой! Нима толкова се гордееш от себе си, че си позволяваш да идваш тук посред бял ден след всичко, което си извършил? Знай, че не си добре дошъл в този дом, човече!

— Не се бой, нямам намерение да разбивам вратата ти.

— То само това оставаше! В такъв случай съм любопитен да знам какво чакаш, вместо да си вдигнеш чукалата и да се пръждосаш?

— Чакам дъщерите си.

— Дъщерите си? Твоите дъщери, нещастнико!... Съзнаваш ли, че разби семейството си? Руснаците са на прага ни, евреите и масоните разпродадоха цялата страна, а ти... ти... единственото, което можа да измислиш ти, е да престъпиш клетвата, дадена пред Бога! Е, браво, поздравявам те! В тези времена, когато трябва да бъдем колкото се може по-здро̀во сплотени, когато семейството е останало едничката основа, върху която все още бихме могли да съградим един нов свят, ти

хукваш да ми блудстваш с първата срещната пачавра! *Който руши зид може да го ухапе змия.* Вземи да препрочетеш Еклесиаста.

— Непременно ще го сторя. Обожавам онзи пасаж, в който се казва: *Жената е по-гибелна от смъртта... Намерих един мъж измежду хиляда, но нито една жена измежду всички тез.* Свалям му шапка на типа, който го е казал, издържайки междувременно цял харем. Соломон би трябвало да се снима в някой филм на Уди Алън.

— За твоє сведение написах едно дълго писмо на майка ти, за да ѝ обясня как стоят нещата. Трябва да сме напълно наясно по въпроса. А сега си върви, няма какво повече да си кажем.

И като ме загърби, бързо се отдалечи. Но изведнъж се спря в подножието на стълбището, обърна се към мен и ме уведоми, че се молел за спасението на душата ми, както и че едно искрено разкаяние от моя страна несъмнено щяло да бъде прието благосклонно от Всевишния, след което заключи:

— Знай, Анри-Джон, че не бих проявил повече снизходителност дори към собствения си син, ако беше постъпил като теб.

— Жорж, не се поддавай на емоциите! — подвикнах аз зад гърба му.

Ала бях почти уверен, че в това отношение не ме грози ни най-малка опасност. Той отдавна вече не се обременяваше с човешки чувства.

Вечеряхме у майка ми. Позабавихме се, тъй като двете с Рамона бяха все още под впечатленията на отминалия ден и имаха нужда да се изприказват. Освен това бяха наистина очарователни. И най-незначителният празник или прием ги подмладяваше. На подобни мероприятия, в каквито навремето участвахме толкова често, те се чувстваха като риба във вода и буквално се преобразяваха. Не бързаха да се приберат по стаите, а още по-малко да се разделят с тоалетите си.

Възползвах се от момента, когато с майка ми излязохме в градината и приседнахме на люлката в очакване на чая, за да отворя дума за писмото на Жорж.

— Искаш ли да го прочетеш? — попита тя.

— Не, не е необходимо. Просто се опасявах да не ти е досадил.

— О, ни най-малко! — успокои ме тя, като положи ръка върху моята. — Дори и през ум не ми мина да ти кажа за него. Толкова е странен... Виждаш ли, вече се отказах да правя дори опити да разбере

нещо от приказките му — понякога мислите му са кошмарно объркани. Знаеш ли, че има намерение да наеме една голяма къща в Бретан, където иска да отидем и всички ние, когато в Париж стане опасно. Изглежда някои пророчества ще се изпълнят.

— Защо? На руснаците няма ли да им хареса Бретан?

— Какво да се прави... Докарал го е дотук и вече нищо не можем да променим. А с него преживяхме толкова много неща. Прекарахме заедно възхитителни мигове и преодоляхме и най-страшните изпитания... Поне спомняш ли си какъв човек беше? О, не, не бе идеален, разбира се, но какъв чудесен другар имах в негово лице, а и всички ние всъщност! И бъди убеден, че ако Балетът е такъв, какъвто е днес, то е благодарение само на него, защото той се бореше, защото вярваше и защото на този свят ние бяхме всичко за него. Знай, че не винаги беше лесно да си намерим работа. Помня, че когато нещата вървяха зле, прекарваше цели нощи в кабинета си сред купища фактури и пишеше ли, пишеше писма на кредиторите, търсейки начин да отървем кожата. И всеки път намираще разрешение на проблемите, всеки път ни спестяваше грижите и неприятностите, с които се сблъскваше. Бе убеден, че проблемите са само негови и че единствен той е длъжен да ги разрешава. Анри-Джон, по онова време той ни носеше буквално на плещите си и просто не мога да си представя какво щяхме да правим без него. Именно Жорж ми даде възможността цял живот да танцувам и да доживея до възраст, когато човек съжالياва за какво ли не, без да изпитвам и най-малкото угризение. И нима сега би могъл да направи нещо, което да ме накара да забравя всичко това? Може да е малко луд, разбира се, но беше наистина чудесен. Не искай от една стара жена тепърва да променя възгледите си. Защото в действителност не само не го желая, но и не знам как да го сторя.

— Амин — заключих аз и нежно ѝ целунах ръка.

* * *

През 56-а, две години след смъртта на Мадлен, ни спряха окончателно от училище. Представиха ни г-ца Алис Паркър, бивша учителка от английски произход, която в свободното си време пишеше стихове. Жорж я бе наел като възпитателка, предоставяйки ѝ в замяна

пристроеното към къщата едностайно жилище, което не ни вършеше никаква работа.

Тя бе почти грозна, с дълга шия и внушителен задник. Стисна ни ръка и ни насрочи час за следващия ден. Тогава установихме, че има изключително приятен глас, което все пак беше нещо.

Дотогава Жорж и майка ми изобщо не се бяха интересували от училищното ни обучение. Или по-точно бяха правили всичко възможно, за да не станем жертва на „перверзните“, както двамата наричаха последствията от обичайното образование. Жорж беше злият демон на директорите на всички училища, в които ни записваха. Когато го поканеха на среща, за да обясни причините за постоянните ни отсъствия, той се явяваше въоръжен с тесте медицински, предоставяни му любезно от Спаак. Според тях ние страдахме от най-невероятни болести, като се започне от свалила ни в Берлин треска и се стигне до страховито заболяване, пипнато в Будапеща след вдишване на отровните изпарения на Дунав, което, в случай че не ни поставел под карантина, със сигурност щяло да види сметката на цялото училище. Сетне, докато противникът се озърташе обезпокоено към нас, се питаше на глас дали училището цели да развива, или да пречупва всички тези нещастни деца, или пък изтърсваше някое потресаващо умозаклучение в същия дух, за да излее онова, което му тежеше на душата.

Когато на следващия ден г-ца Алис Паркър успя криво-ляво да установи равнището на нашите познания, тя придърпа един стол, строполи се с въздишка на него и заяви, че никога през живота си не е виждала подобно нещо.

При все това по нареждане на Жорж ѝ помогнахме да се премести в новото си жилище, за да ѝ докажем, че макар и невежи, имаме добро сърце. Сандъците с книги, които ни накара да разопаковаме, ни направиха потресаващо впечатление.

— Тая ще ни вземе здравето! — изпъшка Оли, изразявайки дословно мислите, терзаещи и двама ни с Едит.

За нас това бе тежък ден. Мисълта, че ще си имаме домашен учител, ни ужасяваше. И докато тя подреждаше вещите си, усещахме как клопката се затваря.

От само себе си се разбираше, че резултатите ни не бяха блестящи, но Жорж и майка ми никога не ни държаха сметка за това.

Дори ни успокояваха, когато се случеше един или друг преподавател да впише в свидетелствата ни някоя подчертано обидна квалификация относно нашите способности. Обясняваше ни се, че сме богати с много други неща. Че пътуваме, че се срещаме с най-различни хора, че опознаваме чужди градове, посещаваме музеи, за чието съществуване ония дръвници дори и не подозират — виж, това го вярвахме на драго сърце, тъй като не пропускахме музей, — и преди всичко, че живеем сред артисти, което било невероятен късмет за нас. Балетът, повтаряха ни те, е единственото нещо, на което заслужава да посветиш съществуването си, той е същината на живота. Е, в краен случай музиката, живописата или литературата също не са за изхвърляне... Какво разбираха от красота всички тия мухльовци в сиви престилки, какво знаеха извън поменика на департаментите и поезията на Морис Карем? Обикновено в хода на подобна тирада Жорж толкова се увеличаше, че дори заплашваше да отиде да разбие нечия мутра. Но ние предпочитахме да не се стига дотам, тъй като вече и без това ни гледаха с лошо око.

Да де, но ето че въпреки всичко ни бяха тропосали тая женица.

Вечерта тримата се свряхме в стаята на Едит. Всички останали се бяха събрали долу за репетицията на „Жизел“, ала без обичайния ентузиазъм, тъй като подобен вид балет не ги въодушевяваше особено. На нас също не ни беше много весело. Жорж току-що бе сключил договор за турне в провинцията и вече знаехме, че г-ца Алис ще пътува с нас. *Не само този път, но и напред*, бе уточнил Жорж. Точно от това се бяхме и опасявали. Отворихме прозореца, изтегнахме се на леглото, запалихме цигара и единодушно заключихме, че ни очаква доста мрачно бъдеще.

Тъй или иначе, започнахме целенасочено и методично да превръщаме живота й в ад. Загубихме я в Бордо, а в Тулуза се постаряхме да забравят куфара й в хотела. Турнето беше адски скучно и номерата, които погаждахме на г-ца Алис, ни помагаха да разведрим мрачната атмосфера. В Марсилия трупата изпадна в дълбоко униение — присъствахме на представление на Морис Бежар^[1] на покрива на една сграда и майка ми така се развълнува, че от очите й бликнаха сълзи. Цяла нощ не млъкнахме. Самите ние бяхме потресени. Онова

подобие на *na de troa* с огромната челюст, която поглъща балерината, ни беше покорило. Като че ли след тази гледка вече не бе по силите им да играят „Жизел“. В бара на хотела Жорж изпадна в ужасяващ пристъп на гняв.

Почти задушавайки се, той измъкна от чантата си куп бележки, размаха ги под носа на останалите и язвително любопитства виждали ли са някога през живота си фактури, след което заяви, че за него те били хляб насъщен и че можел да им покаже и други, ако чак толкова държали на това.

— Авангардизмът е шампанското — процеди той през зъби, — докато „Жизел“ ви дава възможност да се храните, да се обличате и ви спестява удоволствието да спите на улицата! По дяволите, тия дивотии са ми също толкова неприятни, колкото и на вас! Защо според вас за празниците играем „Лешникотрошачката“? За да шашардисаме Марта Греъм?

Никой не се съмняваше накъде клоняха предпочитанията на Жорж. Всъщност слабостта, която изпитваше към творбите на Баланчин^[2] или Робинс, го караше да се превъзнася до такава степен, че буквално те побъркваше, ако за беда ти хрумнеше мисълта да влезеш в спор с него. Но макар и да се съгласи, че Жорж има право, онази вечер *Sinn Fein Ballet* накваси устни в горчивата чаша, след което майка ми и още неколцина излязоха на нощна разходка, за да „се слеели с разума, полъхнал над града“. Цитирам.

Зимата беше тежка. Една нощ паднах от леглото и започнах да се търкалям по пода с нетърпими болки в корема, като повръщах и виех така, сякаш ме колежа. Всички се събудиха и наскочаха, полуобезумели от ужас. Обадох се на Спаак, докато междуременно продължавах да се гърча и да обливам чаршафите с горещи лепкави струи. След половин час — но аз бях до такава степен погълнат от страданията си, че времето не означаваше вече нищо за мен — лежах в колата му, която се носеше по заледените улици на предградията към болницата. По-късно разбрах, че през същата нощ температурата била паднала до минус двайсет и два и че Спаак чукнал едно от торпедата на своята делахи, занасяйки нейде по околоръстните булеварди. Оказа се остър перитонит и моментално ме проснаха на операционната маса.

След това Едит ми разказа, че докато ме пренасяли до колата, съм се вкопчил в ръката ѝ — за което няхах никакъв спомен, — и то

толкова силно, че се наложило да дойде и тя заедно с Рамона и майка ми. Пак от нея разбрах, че когато Спаак излязъл от операционната и съобщил на майка ми, че всичко е наред, тя припаднала в ръцете му. И че след това задълго се усамотили в кабинета му.

— Защо според теб? — попита тя.

— Да не искаш да ти го нарисувам? — промърморих.

След завръщането ми Жорж организира страхотен купон. Едновременно с това отпразнува и нещо като чудо, на каквото вече почти не се надяваше: *Градът*, както ми съобщи, отпуснал на *Georges Sinn Fein Ballet* доста прилична финансова помощ.

— И знаеш ли какво означава това? — додаде той, докато ме пренасяше от линейката до къщата, обливайки ме с вонящия си на алкохол дъх. — Това означава, че майка ти най-сетне ще може да танцува с *прибрани колене*, приятелю. Представяш ли си?

След което избухна в хомеричен смях и като ме притисна към себе си, взе с един скок стъпалата до входната врата.

Бях щастлив, че съм си у дома, и с превелико удоволствие парадирах с белега си, макар че повечето го бяха виждали най-малко два-три пъти. Не можеше да се разминеш от народ. Партерният етаж, който при настаняването си бяхме превърнали в балетно студио, гъмжеше от „артисти“, както ги наричаха родителите ни, което означаваше, че е напълно безполезно да се озърташ за вратовръзка или вечерна рокля. Лично ние предпочитяхме по-официалните приеми, лакираните паркетни, искрящите полилеи и бюфетите, огъващи се под тежестта на тонове храна и всевъзможни вкуснотии, които поглъщахме до преяждане. Изобщо не вземахме присърце конското, което ни се четеше след това, когато Жорж се прехласваше в прекъсвани от звучни оригвания тиради, според които изхранвал всички тиквеници в града с половината приходи от представленията ни. Е, не бих казал, че не можехме да заспим от срам, макар че преди лягане всеки от нас получаваше солидна доза сода бикарбонат.

Улицата беше задръстена от коли, а продължаваха да пристигат и нови. От доста време не бяхме виждали подобен бардак. След операцията се чувствах в чудесна форма. Бяха ме докарали с линейка и Жорж ме бе носил на ръце все едно бях инвалид, но сега вече стоях

здро̀во на краката си с на̀пълно възстановени сили. Оли и Едит то̀зчас ме помъ̀кнаха към стаята ми. Чувствах се ужасно щастлив, че сме отно̀во заедно и че най-сетне съм се прибрал у дома след отвратителния престой в болницата. Къщата се тресеше от мазето до тавана в ритъма на последното парче бибоп (страхотна досада, но след малко щяхме да слезем долу с *нашите* плочи!), и то така, сякаш всеки момент щеше да рухне и да пръсне светлините си по тъмната заледена улица.

— Бога ми, започва обещаващо! — възкликнах аз, жестикулирайки на стълбищната площадка с такъв апломб, сякаш бях самият Елвис.

И когато отворих вратата, видях, че всички са тук. Усетих, че очите ми се замъгляват. Хвърлих се в обятията на Рамона, след това в ръцете на майка ми, а после и всички останали на свой ред ме прегърнаха, пожелавайки ми добре дошъл. В този момент в стаята нахълта Жорж, цял вибриращ от радост, в чийто огън завръщането ми бе наляло още масло.

— Деца мои! — изрева той, като ме прегърна през рамо. — ДЕЦА МОИ! Вятърът се обърна, мътните го взели! Моля ви, да не губим време! Долу ви чакат!

След което се втурна обратно навън, увличайки останалите след себе си, и стаята мигом се опразни. Едит затвори вратата, докато Оли измъкваше цигарите. Все още бях малко смутен от обзелото ме тъпо разнежване.

— По дяволите, видяхте ли ги тия? — изръмжах, избърсвайки устните си. — Имах усещането, че направо ще ме изсмучат с техните целувки!

Но не се наложи да се оправдавам повече. Очевидно от време на време подобни излияния са допустими за един мъж, без при това да го сметнат за лигльо, особено след като е лежал в болница.

В бързината останалите не ме бяха изчакали да разопаковам подаръците си. Но ги познавах и бях наясно, че покрай подобни партита буквално пощуряват. Затова оценявах по достойнство факта, че са останали затворени в стаята до пристигането ми, и то след като купонът е бил вече във вихъра си — ето, това бе истинският ми

подарък и аз напълно го осъзнавах. С цигара в уста все пак разопаковах и другите подаръци, като току кършех врат, за да избегна дима, който се кълбеше в лицето ми и заплашваше да ме опуши като свински бут. Имаше внушителна купчина плочи 45 оборота — усмихнах се на Едит, защото бях сигурен, че изборът им се дължи на нея: Кокран, Хейли, Бери... бих направил същото за нея — и едно леко поовехтяло издание на „Стръкчета трева“ на Уолт Уитман. Излишно беше да питам от кого е. Алис никога не пропускаше в края на урока да ни прочете няколко стихотворения с прелестния си гласец, притиснала юмрук към гърдите.

Оли ме поглъщаше с очи, грейнал в лъчезарна усмивка. Мисля, че за първи път се разделяхме за толкова дълго, и човек би рекъл, че и аз, и те с нетърпение бяхме броили дните. По време на отсъствието ми не се бе случило нищо съществено, като се изключи това, че Луис ни беше напуснал, за да се отърве от армията, тъй като аржентинското у него се свеждаше единствено до някакъв далечен чичо и до един план на Буенос Айрес, който най-подробно беше проучил. Жорж заявил на полицаите, че по последни сведения той несъмнено е вече покойник или поне пътник, тъй като клетият бил болен от най-страшния и най-смъртоносен рак, който човек можел да си представи. Според Едит баща ѝ бил толкова обстоятелствен, че ченгетата направо пребледнели.

Преди да слезем долу, откъдето долиташе все по-силна врява, аз се възползвах от случая, че етажите са безлюдни, за да хвърля поглед на стаите, и изпаднал в нещо като блажен унес, отново да се потопя в атмосферата на къщата, да се гмурна в нея като риба, останала дълго време на сухо. Имах нужда да се уверя, че нищо не е мръднало, и докато встъпвах отново във владение на моя си свят, се опитвах да забаламосам другите двама, подхвърляйки не особено остроумни шегички всеки път, когато отварях някоя врата и нечия позната миризма — можех със затворени очи да разпозная всяка от тях — нахлуваше в мен и ме зашеметяваше.

Едит и Оли започнаха да губят търпение. Трябва да уточня, че не им спестих нито една от дванайсетте стаи, разположени на двата етажа.

— Абе теб к'во те прихвана? — негодуваше Оли, тъй като вече не го свърташе на едно място, за което красноречиво свидетелстваха пламналите му уши.

Едит мълчеше. Убеден бях, че тя чудесно разбира какво ме е прихванало, докато самият аз все още не го осъзнавах напълно.

Откакто Жорж беше основал *Sinn Fein Ballet* в началото на петдесетте години, седмина от членовете на трупата живееха постоянно у нас. Останалите държаха квартири в града и когато нямаше работа, се оправяха кой както може, но тези седмина съставляваха ядрото и нищо не минаваше без тях — те бяха с нас за добро и за зло, както сами често повтаряха. Споменавам това, за да поясня, че имах с какво да подхранвам поклонението си, и макар да се задържах на прага на всяка стая не повече от минута, изгубихме сума време.

В подножието на стълбището се натъкнах на Спаак, който ме вдигна на ръце и започна да ме показва на всички като някаква реликва, докато Едит и Оли се промъкваха към бюфета. Понечих да се освободя, но той ме задържа още миг, за да ме поздрави за енергичността ми, след което гръмогласно се провикна:

— Та погледнете го само! Нима животът наистина не ни награждава за всички наши усилия?

И ми се усмихна, а аз бях направо позеленял от яд. В случай че не го бе забелязал, много скоро щях да навърша тринайсет години и трябваше да знае, че като ме дундурка така, просто ме прави за посмешище. За беда обаче открай време изпитвах към него неподправено страхопочитание. В подобни обстоятелства моментално бих се отскубнал от лапите на когото и да било друго, но виж, Спаак малко ме плашеше, а и кой знае, може би властваше над сили, за които дори и не подозирах. Двоумях се дали да не му тегля едно коляно в корема, но се въздържах, тъй като не исках да си създавам неприятности. Щом ме пусна обаче светкавично се присвих одве, за да избегна ръката му — тази им проклета мания да ни потупват по главата! — и побързах да се присъединя към приятелите си.

Двамата с Оли бяхме стигнали до единодушното заключение, че за сметка на по-скоро бедния бюфет подобни купони предоставяха изключително богат избор на красиви момичета. А и поради навалицата не беше никак трудно да ги доближиш и спокойно да ги наблюдаваш с крайчеца на окото, поглъщайки междувременно сандвич след сандвич — по-късно с помощта на Алис щях да откроя известния стих на Уитман: *Всички мъже са ми братя... а жените — сестри и*

любими, и в него да припозная чувствата, които изпитвах по времето, когато намирах всички тези хора за прекрасни и всичко ми се струваше много просто...

Въпросните момичета, естествено, не бяха лъжица за нашата уста. Но в повечето случаи те се държаха така мило с нас, че ни караха да си въобразяваме обратното, а понякога дори ни намираха за толкова симпатични, че ни позволяваха някои волности, от чиято сладост губехме ума и дума. Ах, какво изпитвахме, когато тези прелестни създания, замаяни от виното и останали почти без сили след вихрилите се цяла нощ танци, ни позволяваха да се притиснем към тях и разсеяно ни милваха и си играеха с косата ни, докато ние жадно вдъхвахме аромата им и се виехме като змиорки между гърдите им, или пък с почти неосезаемо приплъзване завирахме нос между бедрата им!...

Ние бяхме децата на Жорж и Елизабет, малките галеници на *Sinn Fein Ballet*, и това обясняваше вниманието, което ни се засвидетелстваше. Но ние не го съзнавахме и светът на възрастните — не само в тези случаи, разбира се, — ни се струваше ужасно привлекателен, за да не кажем свършен от сексуална гледна точка.

Същата вечер установих, че мъжете не бяха безразлични към Едит. Така се изненадах, че за известно време престанах да се интересувам какво става около мен и започнах крадешком да я наблюдавам, за да се уверя, че не сънувам. Трябва да отбележа, че до този момент Едит винаги се правеше на интересна, когато се забавлявахме. Заявяваше, че ѝ е скучно, и започваше да те дърпа за ръкава в разгара на осиновяването ти от някоя треторазредна актриса, от чиито изкуствени мигли ти премалява, и то точно в момента, в който она аха да ти позволи да засмучеш гърдите ѝ. Налагаше се да я отпращаме и да я молим да не проваля всичко. Всъщност защо не вземе да си легне? И редовно се карахме по този повод. Тя твърдеше, че сме жалки и че не разбира защо вече отказваме да носим къси панталони, след като това така се харесва на онези тъпи флърци, а и защо всъщност не вземем да си смучем палците, след като и тъй, и тъй сме паднали толкова ниско? Двамата с Оли само се подхилвахме, все още целите оплескани с червило. Така де, кучето си лае, керванът си върви.

Винаги съм смятал, че Едит е красива, но не тя бе загадъчната гологръда посетителка, която навестяваше сънищата ми само по жартиери. По тази причина намирах за напълно естествено това, че я пренебрегваме, поне като жена, особено когато се озовеше сред тези демонични създания, които бяха само плът, заоблености и съблазън. Мимолетните взаимни докосвания, датиращи от ранното ни детство, бяха удовлетворили любопитството ми, ала без да събудят у мен съответното желание. За какъв дявол тогава други ще се интересуват от нея? Честно казано, суетиенът ѝ бе толкова празен, колкото и шепата на просяк.

Човек би трябвало да бъде едва ли не сляп, за да ѝ налети. И ето ти доказателството — типът носеше очила и беше космат като маймуна, което за мен бе признак на чиста проба олигофрения. Освен това на възраст беше два пъти по-голям от мен, но това не му пречеше да ѝ прави мили очи, сякаш сваляше своя връстничка. Направо онемях.

От тази умопомрачаваща гледка ме откъсна Оли. Той решително ме дръпна настрана и ми предложи да си поделим чашата бяло чинцано, която току-що бе отмъкнал. Разказах му какво съм видял, но той само сви рамене и се въздържа от коментари.

— Не мислиш ли, че е гадно? — настоях аз.

— Кое?

— Ами това, което ти казах! За типа, дето ѝ се лигави!

— Откъде да знам... К'во ѝ е направил?

Разбрах, че Оли далеч не е най-подходящият събеседник за обсъждането на възникналия проблем. Беше още прекалено наивен и недостатъчно отракан, за да борава с понятия, чиято тънкост го запокитваше в бездната на отчайващо недоумение, където в крайна сметка предпочетох да го зарежа. Беше наистина безнадежден случай. Подадох му вече празната чаша чинцано, след което го измерих с огорчен поглед и го оставих да си бърка в носа.

Без да изпускам Едит от очи, отново се впуснах в действие. Роклите на момичетата се виеха в пъстър поток наред стаята и лицата лъщяха от пот във вихъра на най-екстравагантни акробатични фигури — членовете на Балета бяха на седмото небе, посрещани с възхитените викове и свиркания на част от присъстващите. Прави или седнали направо на пода, едни разговаряха, други пиеха и се шегуваха, взирайки се вдъхновено в очите на събеседника си, докато най-смелите

се усамотяваха в стаите. Някои вдигаха тостове в памет на Полък^[3] или Брехт. Други се хващаха гуша за гуша заради Алжир. Трети пък обсъждаха Бежар и пристигането в Париж на *American Ballet Theater*. Но чувствах, че желанието да се харесат вземаше връх над всичко останало. И осъзнавайки това, имах усещането, че съм разкрил една голяма тайна. Напълно безполезна между впрочем, си казвах. Не разбирах много добре за какво служат всички онези подробности, които научавах за човешката природа.

За сметка на това имаше нещо, което ми беше ясно като бял ден, адски ме дразнеше и заплашваше да ми развали вечерта, и то бе обратът в отношението на Едит към очилатия. Предстоеше ми още много да науча, но вече знаех достатъчно, за да не си правя илюзии относно намеренията му. Изплезил бе език до пода, животното! Чудех се какво ли толкова интересно ѝ разказва, и то вече цял час, особено като знаех колко бързо ѝ писва на Едит, когато някой ѝ досажда. Реших да се разкърша с един-два танца, за да се поразсея. Рамона мимоходом ме предупреди, че трябва да внимавам и да не забравям, че току-що съм излязъл от болницата, но всичко мина много добре и две момичета в плътно прилепнали клинове тозчас се присъединиха към мен... така де, какво друго искате да ви кажа?

Едва-що си поех дъх и ги потърсих с поглед. В първия момент помислих, че са се омели, и вече започвах да се безпокоя, когато установих, че просто са се друснали върху няколко възглавници и продължават да се поглъщат с очи, разговаряйки за бог знае какво. Идеше ми да ги залеея с кофа вода. По дяволите, никога досега не бях виждал толкова красноречив тип! Библията ли ѝ рецитираше, що ли?... И буквално като треснат с чук по главата изведнъж си дадох сметка, че оня с най-невинен вид попипва едната обеща на Едит, усуквайки кичур от косата ѝ около пръста си.

Не си губих времето в напразни размишления. Стиснах юмруци и тръгнах да намеря Жорж.

Открих го сред група слушатели. Изчаках да довърши разсъжденията си върху техниката на Бурнонвил и го дръпнах за ръкава.

— Какво правя ли? Нищо, само дето ей там един тип с Едит...

Той ме изгледа тъпо. После ме притисна към себе си и отново взе думата, затваряйки устата на някакъв нещастник, който обвиняваше

Баланчин, че не умеел да използва руснаците. Рязко се отскубнах от хлабавата му прегръдка. Идеше ми и него да удуша.

Моите две партньорки полюбопитстваха дали очарователното момченце е готово за нови подвизи на дансинга, но аз отклоних поканата, тъй като покрай тази история досегашното ми чудесно настроение почти се бе изпарило. Не ревнувах, бях просто неприятно изненадан. Можех като нищо да се престори, че не ми пука, и да се поразтърча наоколо, оставяйки я да си играе жалките номерца, докато търся приключения и слагам ръка, око и ухо върху всичко, което си заслужава. Вместо това обаче, а и несъмнено защото все някой трябваше да се пожертва, продължих да я наблюдавам, опитвайки се да запазя спокойствие.

Не можех да проумея дали в нея нещо се бе променило или проблемът беше в оня очилат глупак, който виждаше толкова, колкото да свали уличен фенер. Струваше ми се, че първи би трябвало да доловя новото у едно момиче, с което не се разделяхме от сутрин до вечер. Не можеше да ми убегне и най-малката пъпчица на носа ѝ. Ако гърдите ѝ бяха набъбнали дори с милиметър, пак аз щях да го забележа пръв. Тогава какво? Освен ако по време на престоя ми в болницата не я бяха фраснали по главата с вълшебна пръчица — но дори и тогава много бих искал някой да ми посочи разликата! — защото иначе просто не можех да си обясня това, което ставаше. Едит в обятията на момче — все едно да си представя, че ходим на ръце!

Тя беше слаба като щиглец и Жорж бе изгубил надежда да я направи танцьорка, тъй като най-често би изглеждала така, сякаш е глътнала бастун. У нея нямаше и помен от грация. Беше дръпната и проклета. Без капчица нежност. Когато ходехме на училище, редовно пердашеше момчетата и малцина се осмеляваха да ѝ се опънат. Беше по-скоро мрачна, неразговорлива и дива. Единствено аз и Оли знаехме, че може да се усмихва, да се вълнува и да се излегне в тревата, потръпвайки от щастие — отпускаше се само в случаите, когато тримата оставахме насаме. **ТОГАВА КАКВО?**

И точно в този момент разбрах, че типът я е дрогирал. Алекс, един от балетистите, който ни носеше плочи от Щатите — точно на него дължах последните си придобивки, подбрани с помощта на Едит — веднъж ми беше разказал за тия неща и за момчетата в публичните домове в Близкия изток. Доколкото разбрах, давали им да пият нещо и

ако след това им кажели да се хвърлят във водата, нещастниците тутакси плонжирали през прозореца. И трябва да призная, че тези истории ми направиха кошмарно впечатление.

— Е, крайно време беше! — потръпнах аз, преглъщайки насъбралата се в устата ми слюнка.

Познавах едного, на когото Едит, ако не бърках, щеше да бъде много задължена.

Миг след това приклекнах пред нея, без дори да погледна оня смрадлив сутеньор, с когото имах намерение да се занимая малко по-късно, и прошепнах:

— Едит... Добре ли се чувстваш?...

— О, ако обичаш, Анри-Джон, остави ме на мира! — изръмжа тя и ми хвърли зверски поглед.

Ясно, не беше дрогирана. Бе дори в отлична форма — бърза и ядна като светкавица, макар и несъмнено малко по-отнесена от обикновено. Според мен просто се самонавиваше. Изправих се мълчаливо, съсредоточавайки всичко, което ми бе минало през ум, в убийствено презрителна усмивка.

Всъщност получих си заслуженото, и то защото бях прекалено добър. Така или иначе, момичетата са си живо театро. Още чувам изявленията ѝ за мъжете изобщо, придружени с ехидни подхилвания или дълбоко отвратени гримаси, които най-често биваха подплатени с толкова обидни думи, че смятах мнението ѝ по въпроса за окончателно. Но, естествено, достатъчно бе първият срещнат тъпанар — и тоя в никакъв случай не беше Марлон Брандо — да се престори, че проявява интерес към нея, за да я чуеш как се размазва в блажени въздишки и подмокря кюлотите си с поглед на пържен шаран.

Мразех я, защото беше казала на черното бяло и при първия удобен случай бе побързала да се отметне най-безсрамно от думите си. Чувствах се измамен и смешен, задето бях взел думите ѝ за чиста монета. И чувах нечий глас да шепне в ухото ми: „Видя ли? Никога не го забравяй. Отваряй ги очите и се учи. И никога в нищо не бъди сигурен.“

Сандвичите се бяха размекнали. Въпреки това взех един просто за да се занимавам с нещо и яхнах подлакътника на близкото канапе, на което си говореха за Суецкия канал. Не го знаех дори къде се намира, нито пък какво означава „национализация“, а и изобщо не ме

интересуваше. Защо винаги водеха такива досадни разговори? Не можеха ли да не приказват само за онова, което ставаше по света, за своите книги, за своята живопис, за своя театър, за своя балет? Нима не бяха любопитни да разберат какво става в самите тях, нима не се интересуваха от чувствата си, от желанията си, от отношенията си със себеподобните, от онова, което се криеше в душата им? Уви, все едно да се питам дали сандвичът ми има вени и дали в тях тече кръв освен, разбира се, ако самият аз не бях мръднал.

После пак танцувах, но този път с Рамона, което бе значително по-отморяващо, а и ми позволяваше да държа под око някои хора. Всички момичета от *Sinn Fein Ballet*, включително майка ми, имаха почти едно и също телосложение — никакъв задник, дълги крака, плосък корем и малки гърди. Рамона притежаваше всичко, което другите нямаша. Тя често се оплакваше от това, но лично аз смятах, че така си е много добре и че двата или трите килограма, които имаше в повече, са изключително уместно разпределени. При все това тя не обичаше много-много подскоците и предпочиташе танците от онова време, тъй че колкото и да се бях опитвал да я просветя, обучавайки я дни наред на най-простите стъпки — благодарение на Алекс ние бяхме пионерите на рокендрола от тази страна на Атлантика, — с нея не рискувах да си счупя крак, по-скоро се опасявах да не задрема.

Точно преди да вляза в болницата бяхме отпразнували трийсет и втория ѝ рожден ден. Доколкото ми бе известно, нямаше си приятел, но бях убеден, макар и без да мога да обясня защо, че знае всичко по Въпроса. Жестовете ѝ бяха тъй кротки, държането ѝ тъй женствено — дотолкова, че изглеждаше елегантно в сравнение с мъжкаранското поведение, към което другите упорито се придържаха, — че ни най-малко не се съмнявах в това. Затова направо я попитах може ли едно момиче да започне да се чука ей тъй, изведнъж.

— Не е необходимо да се изразяваш толкова грубо — отвърна тя. — Но като изключим това, не разбирам добре въпроса ти.

— Ами как да ти кажа... — нервирах се аз. — Да ѝ се прииска така, все едно ѝ се пикае.

И сведох поглед, тъй като все още не бях пораснал достатъчно, за да се чувствам неуязвим. Последва мълчание и реших, че просто ще ме зареже — и мен, и моя речник. Но ето че пръстите ѝ се плъзнаха под

брадичката ми и тя повдигна главата ми, след което с усмивка прошепна:

— Знаеш ли миличък, не бих казала, че виждам нещата по този начин. За Едит ли става дума?

— Не, не задължително... — свих рамене аз.

И побързах да се отдалеча, тъй като внезапно ми се стори, че е по-добре да си остана невеж, отколкото да ме вземат за глупак. Как беше възможно да не съм наясно по Въпроса? Нима неволно бях запушил уши и затворил очи в момента, в който е трябвало да ги отворя на четири? Бях убеден, че и последният глупак е най-подробно осведомен за всичко това. Имах усещането, че стоя пред непреодолима пропаст, която всеки друг преспокойно би прекрачил. Спомням си, че веднъж се бях опитал да впечатля един учител, да се направя на интересен и така да компенсирам някои мои слабости в смятането наум. „Но за кой се вземаш, млади ми друже? — бе изсумтял той в лицето ми. — Нима си въобразяваш, че умението ти да изпълняваш твоя «Концерт за лява ръка» ще ти бъде от някаква полза, когато отидеш на пазар? Мислиш ли, че денонощният ти труд над платното или теориите на твоя Деларт, за които на никого не му пука, ще ти помогнат си провериш рестото? Научи се да вървиш, преди да се опиташ да бягаш. Не забравяй, че най-важното нещо в една сграда са основите!“ Беше адски досаден тип, винаги готов да те халоса по главата с някоя от онези тежки истини, които правеха живота скучен и брутален. Но си представях как се усмихва и поклаща глава при вида на всички тези красиви жени, с които имаш късмета или да общувам, или да живея под един покрив, и ми подхвърля: „Бога ми, може би наистина знаеш нещо... но какво ТОЧНО?“

За момент тези размишления ме разстроиха, но много скоро престанах да мисля за това и реших да се поразходя из етажите. Тъкмо умувах дали да взема Оли с мен, като междувременно разсеяно оглеждах присъстващите, когато отново забелязах Едит. И то точно навреме!...

Жорж протегна ръка към мен, но предпочетох да остана извън обсега му. Не бях дошъл, за да седя на пода и да се облягам на стената с малоумното изражение, изписано на лицата на останалите. Бях тук, за да вдигна тревога.

— Ей, Едит, такава... Току-що излезе навън с един тип! Не си измислям!

Думите ми очевидно си прокарваха изключително трудно път до съзнанието му, но бях готов да ги изрева повторно в ушите му, ако това можеше да помогне. А и ужасно ми се искаше да го направя — направо бях бесен от бавните му реакции. С тази скорост щеше да му е необходим най-малко четвърт час, за да се изправи, и несъмнено още толкова, за да прекоси стаята! Вече скърцах със зъби, когато изведнъж забелязах типа на Едит, увлечен в оживен разговор от другата страна на бюфета, но вече без нея.

При тази гледка краката ми се подкосиха. Леко замаян се свлякох до Жорж, който ме дари с безсмислена усмивка, доволен, че съм се решил да му правя компания. Той бавно разгъна крака, досущ като цвете, разтварящо венчето си под ласката на утрото, блажено въздъхна и промърмори, навеждайки се към мен:

— Не разбрах много добре какво ми каза за Едит.

— Нищо! — отсякох аз, събирайки рязко крака.

После опрях брадичка на коленете си.

Посрещнахме утрото на леглото ѝ, пушейки адски силни цигари, от чийто дим не можехме да погълнем практически нищо, но който чудесно разкрасяваше стаята. След упорита борба със съня Оли беше заспал с полуотворени очи и в поза, която обезобразяваше лицето му — лежеше по корем, с глава върху ръката, и приплъзналото се по дланта му лице се бе изкривило в ужасяваща гримаса. До последния момент се беше опитвал да следи разговора ни с Едит, но накрая умората го бе надвила.

Долу продължаваше да дъни музика — и по-конкретно *Ruby, my Dear* на Мънк, — поради което предположих, че Жорж все още не се е катурнал мъртвопийан в някой ъгъл. Три четвърти от къщата се бе опразнила, но последният бастион продължаваше да се държи и до слуха ми все още долиташе глъчката на безкрайни препирни, смях и звън на чаши. Ние мълчахме. Лично аз прехвърлях през ум онези събития от вечерта, които ми бяха причинили споменатите по-горе терзания, докато тя мислеше неизвестно за какво, вперила унесен поглед в пространството. Бях я подкачил за нейния любовчия, но тя се

бе задоволила да издуха дима от цигарата си в лицето ми и да попита: За кой по-точно говориш? Тогава нещо бе заседнало в гърлото ми и бях зяпнал като идиот, неспособен да изрека и една от язвителните думи, с които се канех да я засипя. И когато малко по-късно се опитах да я заям за новите ѝ апетити: *Май си доста шавлива за момиче, което не се интересува от момчетата!* — изглеждах доста жалък или поне не толкова злъчен, колкото ми се искаше.

От време на време я поглеждах, свит на пода до леглото ѝ като купчина чакъл и с настроението на човек, комуто предстои да изгълта пълна чаша рициново масло. Предчувствах, че ще ми бъде много трудно да приема новите манийки на Едит. Не бях чак толкова тъп, за да си въобразя, че това ще ѝ мине и всичко ще си остане както преди. Наблюдавах я със смътното подозрение, че нямам никакъв избор.

И тъй като едно зло никога не идва само, на следващия ден направих ново откритие — ще рече човек, че бях прекарал цяла вечност в онази проклета болница, макар да разбрах, че събитието датирало от няколко месеца, — което здравата ме разтреса. Накратко, беше в ранния следобед и ние помагахме на останалите да сложат къщата в ред. Всички се влачеха преbledнели като платно, стискаха устни и кривяха болезнено лице и при най-незначителното движение. Нямахме какво друго да правим, освен да се постараям да възстановим поне част от силите си. Настояхме пред Алис да уважи традицията, тъй че бяхме напълно свободни. Но беше прекалено студено за излизане. Духаше леден вятър, за което си давахме сметка по трептенето на липата в градината и на телефонните жици. Типът, който ни докара въглища, ни уведоми, че било най-малко минус петнайсет и водопроводните тръби повсеместно се пукали.

Жорж се намръщи, но все пак реши да отскочи до града. Обеща, че на връщане ще играем на карти или на каквото поискаме, стига да е седнал и да бъде на спокойствие. Докато съставяше списъка на покупките — поръчките валяха отвсякъде, като се започне от етажите и се стигне до кухнята, принуждавайки го от време на време възмутено да крещи: *Стига! Не всички едновременно!* — на двама ни с Едит бе наредено да съберем чаршафите от стаите.

Честта да мъкна огромната торба, която постепенно пълнехме, се падна на мен. Не бях си доспал и задачата ми се струваше много поотегчителна от всеки друг път, още повече че Едит не вършеше почти

нищо, задоволявайки се да сваля единствено кальфките на възглавниците.

— Що не вземеш по-добре да си легнеш, докато аз бачкам? Така де, излишно е да се притесняваш!

И за последен път се убедих, че е вредно да ѝ се дават подобни съвети. Тя ехидно ми се ухили, скръсти ръце на тила, отскочи назад и се плъсна върху леглото, което я отблъсна нагоре с ядно изскърцване на пружините. После избухна в смях, докато аз изумено се вторачих в нея.

Изминаха може би една-две секунди, преди да осъзнае, че нещо не е наред и че на мен, за разлика от нея, изобщо не ми е до смях. Едва тогава рязко дръпна полата си надолу. Извърнах глава.

— Е, и какво, никога ли не си виждал кръв? Чак сега ли се събуждаш?

* * *

Изминали бяха две седмици, откакто Едит ме бе напуснала, и вече започвах да осъзнавам какво означава това в действителност — нанасянето на раната беше неприятен момент, но зарастването ѝ обещавахе да бъде дълго и мъчително, ако някога изобщо зараснеше.

Познавах добре Едит и не бях ни най-малко сигурен дали накрая все пак ще ми прости. А и колкото и глупаво да изглеждаше, бях от мъжете, които имат една-единствена жена в живота си, тъй че на практика не можех да направя почти нищо — не ми оставаше друго освен да си нося кръста. Най-елементарна констатация. И това нямаше нищо общо с духа на времето или пък с прочитането на няколко списания, които пропагандираха един или друг начин на живот — просто нещата стояха така и не изпитвах от това нито срам, нито гордост. Не аз бях избрал да бъда такъв и да размишлявам по въпроса беше свършено безполезно. В живота можеш да избереш да бъдеш или да не бъдеш мръсник, но тона наистина е единственият избор, който сме в състояние да направим.

„Сен Венсан“ затвори врати през втората половина на юни в един слънчев и изключително горещ следобед, преливащ от всеобщо добро настроение. В края на учебната година винаги изпитвах особено

приятно облекчение. Подсмивайки се, събрах нещата си и преди да изляза, обърнах стола върху бюрото, за да не оставя нищо, напомнящо за присъствието ми.

Този път изпитах леко съжаление, че напускам работа. Макар и да не успяваше да разсее измъчващите ме мрачни мисли, тя поне запълваше дните ми с някакво работно време, чието спазване ми носеше известно удовлетворение. Как щях да организирам живота си отсега нататък?

Като начало преместих уроците по пиано преди обед, което разрешаваше съществена част от проблема. От тази гледна точка — ако приемем, че началото на деня рискува да се окаже главоблъсканица, която би могла да ме изтормози и да ме накара окончателно да затъпея — можех да се поздравя с тези своевременно взети мерки, яхвайки отново коня в момента, в който очаквах да се изсуля от стремената. Настоях пред най-даровитите си ученици да идват колкото се може по-рано. Така едва ли не още със ставането си слушах Бах или Моцарт, които възприемах без особени сътресения. Шостакович ми навяваше известна тъга, но въпросният ученик се готвеше за конкурс и не можех да му се бъркам. Накратко, важното беше, че съм на крак, че съм зает и че не умувам над положението си поне доколкото това беше възможно.

Вниманието, което ми засвидетелстваше Елеонор, малко ме дразнеше, но не смеех да хапя ръката, която ме милваше, а още по-малко да я разубеждавам в старанието ѝ да се нагърбва с ролята на друг, та била тя вакантна и напълно подходяща за нея. Като се изключат случаите, когато Оли ме помъкваше нанякъде, прекарвах вечерите у дома и понякога ми беше много приятно, че има с кого да си говоря и че поне една от трите жени в живота ми продължава да се интересува от мен, докато другите две с удоволствие биха танцували на гроба ми. Така де, не му беше времето да се оплаквам, че младоженката е прекалено красива. Нито пък бях в състояние да изисквам каквото и да било.

Веднъж, когато се прибрахме след вечеря, Евелин хвана бика за рогата с всички предпазни мерки, които можеше да се очакват от нея. Не беше късно. През цялото време ни бе прищпорвала да бързаме — противното искрено би ни удивило, — тъй като „някой“ щял да дойде да я вземе и този „някой“ не обичал да чака. Несъмнено щях да

направя много по-добре, ако не се бях подсмихнал и бях премълчал разсъжденията си върху предпочитанията ѝ към подобни дървеняци. Тя, естествено, мигом настърхна и признавам, че постъпих доста глупаво, още повече че изобщо не ми пукаше що за птица е новият ѝ избраник. Просто ми се изплъзна и искрено съжалявах, но не можех нищо да направя.

Настаних се пред телевизора, докато Елеонор ми наливаше нещо за пиене, а Евелин ме гледаше изпод вежди. Надявах се, че не ѝ е прекалено трудно.

Елеонор седна до мен. Прегърнах я през рамо и двамата се приготвихме да подирим щастieto си — независимо кой филм би свършил работа, — когато на вратата се почука. *Чудесно!* — помислих си и надигнах чашата.

Евелин стана.

— Върхът! — заявих аз, попадайки по средата на „Асфалтовата джунгла“. Помирисах крадешком Елеонорината коса, събух с крака обувките си и диванът ми се стори дар божи, а „Джон Хюстън“ — най-доброто уиски.

След малко Евелин се върна. *Сега пък какво има?* — мина ми през ум.

— За теб — подхвърли тя по адрес на Елеонор.

Е, какво пък! — въздъхнах нейде дълбоко в себе си.

Обърнах се, за да видя дали някой влиза, но Елеонор се измъкна навън и дръпна вратата след себе си. Запалих цигара и отидох да си наляя още една чаша, преструвайки се, че не забелязвам усмивката на Евелин. За бога, как успяха непрекъснато да я настройвам срещу себе си? Защо не се оставехме взаимно на мира? Вече не помнех дали някога се бяхме разбирали. Дали изобщо ни се бе случвало да се държим малко по-нежно един с друг? Бях забравил.

След малко Елеонор се върна, нарушавайки очарователното ми уединение със сестра ѝ, и без да каже дума, отново седна до мен.

— Кой беше? — попитах просто от учтивост.

— О, никой...

— Как така *никой*? — натърти Евелин и се изтъпани пред нас. — Марк току-що ми каза, че искал да те заведе на купон!

Аз (*отегчен извивам врат, за да не пропусна прелестната усмивка на Стърлинг Хейдън*): Кой е Марк?

Елеонор (*въздиша*): Слушай, Евелин...

Евелин (*с ръце на кръста гледа сестра си, поклаща глава, после се вторачва в мен*): За твое сведение Марк е гаджето й... И мисля, че с голямо удоволствие би прекарал известно време с нея. Но тя е прекалено заета, нали?

Аз (*диванът започва да ми се струва неудобен*): Какво искаш да кажеш?

Елеонор (*измъква се изпод мишницата ми, събира с една ръка косата си на тила и се обръща към Евелин*): Просто не ми се ходеше. Защо не ме оставиш на мира?

*При тези думи се чува гласът на Мерилин: „Представи си ме на плажа с моя зелен бански!...“
Евелин скръства ръце и се навежда към сестра си.*

Евелин (*с присвити очи и глух глас*): По дяволите! Да не си болна? Какви ги дрънкаш: *не ми се ходеше?* За глупачка ли ме смяташ?

Елеонор (*пребледнява, сетне на лицето ѝ се изписва изумление*): Защо си пъхаш носа там, където не ти е работа? И ако обичаш, не ме учи какво да правя!

Евелин (*забелва очи към небето и тежко въздиша*): И какво? Ще прекарваш всичките си вечери с него (*посочва ме с пръст*)? Можеш ли да ми обясниш какво означава това?

Аз: Но какво ви прихваща?

Евелин (*без да ми обръща внимание*): Той няма нужда от болногледачка!

Елеонор (*става и пъхва ръце в задните джобове на дънките си*): Изобщо не съм искала мнението ти! Не, ама ти добре ли си? (*Поклаща се на пети.*) Защо от време на време не се опиташ просто да си затвориш устата?

Евелин (*яхва подлакътника на едно кресло и ни дарява с широка усмивка*): Знаете ли, че двамцата сте ужасно сладки?

Аз (*въздишам*): Бога ми, започнеш ли да се заяждаш, ставаш адски досадна.

Евелин: Ти, разбира се, намираш това за напълно естествено. И ни най-малко не те притеснява фактът, че тя остава тук да те дундурка, вместо да излезе с приятелите си! Или може би го смяташ за нормално?

Елеонор (*изведнъж рязко ни обръща гръб*): Я стига! Как може да говориш така? Какво съм ти направила?

Аз (*запалвам цигара, впивам поглед в Евелин, но се обръщам към Елеонор*): Не е необходимо да си й направила нещо. Тя е малко задръстена. Трудно е да се сърдиш на толкова недодялан човек.

Евелин (*скача на крака и сграбчва сестра си за раменете, но доста внимателно*): Питай го дали нямам право!

Елеонор (*с рязко движение се изскубва от ръцете ѝ*): Остави ме на мира!

Евелин (*към мен*): Хайде, кажи нещо!

Аз: Добре. Внимавай някой ден чувствата ми към теб съвсем да не изстинат.

Евелин (*за миг се обърква, но веднага се окопитва*): О, знаеш ли, аз и сега не си правя особени илюзии.

Аз: И грешиш. Но имаш право да смяташ каквото си искаш.

Евелин (*гледа ме продължително, сетне поклаща глава и отново се настанява на подлакътника, без да ме изпуска от очи*): Знаеш ли, ти си направо върхът! Едва се сдържам да не започна да ти ръкопляскам! (*Обръща се към Елеонор.*) Чу ли го? (*Елеонор не реагира и продължава да стои с гръб към нея.*) По дяволите, нима човек не може да каже нищо, без веднага да направиш от мухата слон? Ама ти какво си въобразяваш? Че си Господ-Бог и че трябва да пълзим в краката ти и да ти се кълнем във вечна любов? Не се ли притесняваш поне малко заради онова, което причини на мама?

За миг настъпва стерилно мълчание. После Елеонор се обръща към нас.

Елеонор (*към Евелин, глухо*): Не очаквах и да кажеш друго. На теб изобщо не ти пука от тази история, тъй че ми спести тъпите си реплики, ако обичаш! (*Прави неопределен жест, сякаш се отказва от по-нататъшна полемика.*) Бога ми, Евелин, наистина си адски досадна!

Евелин (*весело*): Е, инцидентът е приключен! (*И ме прострелва с убийствен поглед.*) Предполагам, че си доволен...

Един следобед, докато се излежавих на шезлонга в градината и съсредоточено разглеждах пръстите на краката си, през ум ми мина мисълта да започна да ѝ ги изпращам един по един по пощата и да я заплаша, че ще продължа дотогава, докато не се прибере у дома. Бях кроил също така планове, ако се наложи, да я отвлека и да я оставя на

хляб и вода. Часове наред разработвах умопомрачителни сценарии, чиято глупост напълно ми убягваше, но които изпипвах с неадекватна самоотверженост до най-малки подробности, като телефонирах ту в Ер Франс, ту в Центъра за борба със замърсяването на околната среда, ту в Националната метеорологична служба. Когато вдъхновението ми секваше, дълго се взирах в небето, убеден, че все нещо ще измисля, макар и да нямах представа точно какво. По едно време дори си бях наумил да ѝ изпратя клавишите на пианото си. И една сутрин получих молбата ѝ за развод. Това бе вероятност, която бях погребал дълбоко в себе си и която цялото ми същество с насмешка бе отказвало да приеме, но когато видях документите в ръцете си, разбрах, че никога не е имало друг изход, че съм го знаел и че просто до последния миг съм си правел илюзии и съм се тъпчел насила с напразни надежди. Разбира се, че го знаех! Едит не беше от хората, които подават другата буза! Изкълчехте ли ѝ пръст, тя не мирясваше, докато не ви откъсне цялата ръка! *Повече никога не бих могла да ти имам доверие*, поясняваше тя в кратката записка, която бе приложила към останалото. *Тъй че нямам друг избор. И ако обичаш, не усложнявай нещата — не предприемай абсолютно нищо. Излишно е, както се казва, да се нараняваме още повече.*

---

[1] Морис Берже, известен като Морис Бежар, 1927, френски балетист, хореограф и режисьор — Б.пр. ↑

[2] Георгий Мелитонович Баланчивадзе, известен като Баланчин (1904–1983), американски балетист и хореограф от руски произход — Б.пр. ↑

[3] Джаксън Полък (1912–1956), американски художник — Б.пр. ↑

* * *

Най-хубавата топла пастърма в Ню Йорк се сервира в „Деликатеси Карнеги“ на Седмо авеню. За нас беше около три сутринта, когато излязохме от митницата и Оли настоя да се отправим директно за „Ла Гуардия“, за да се изтегнем на някоя пейка и да подремнем, докато чакаме следващия полет. Но аз категорично се противопоставих.

Наблюдаваше ме как се храня, сам неспособен да погълне и трохичка, и за пореден път ехидно ме поздравяваше, че съм избрал това тъй шумно и претъпкано с народ заведение, което чудесно се отразявало на мигрената му. Колкото до пастърмата, тя бе все тъй божествена.

На „Ла Гуардия“ ни уведомиха, че по крайбрежието е паднала гъста мъгла и че компанията „Континентъл Експрес“ била съгласна да ни превози, но само на наша отговорност — ако се наложило да кацнем на някое междинно летище, тя нямало да поеме разходите по престоя, нито пък да приеме рекламаците ни, — след което ни посъветваха да се въоръжим с търпение и да изчакаме до сутринта на следващия ден.

— Много добре. Не ни остава друго, освен да наемем кола — заявих аз.

— А какво ще кажеш да преспим в Лоуъл?

Не беше много сложно. Достатъчно бе да караме по шосе 95 до Провидънс, а оттам по 195, след което щяхме да видим табелите за Кейп Код. Вече два-три пъти бях изминавал този маршрут, но въпреки това най-примерно изслушах обясненията на типа от „Херц“, особено що се отнася до излизането от града (трябваше да свия при „Дж. Вашингтон“, за да хвана нужната ми посока), тъй като отдавна не бях предприемал подобни експедиции, а и нощта далеч не бе най-подходящото време за тях.

Преметнал самото си през ръка, Оли ме чакаше отвън с примирено изражение, което не се промени, докато крачехме към колата и му разправях колко е свеж въздухът и колко приятно ще е да се повозим под звездното небе.

— Само като си помисля, че на сутринта можехме да си поръчаме яйца по бенедиктински и да се наслаждаваме отвисоко на гледката на парка... — въздъхна той.

Заспа бързо, още преди да напуснем предградията. Спрях и купих цигари и три пластмасови чашки вряло кафе, които инсталирах на таблото, след като първо се уверих, че са добре захлупени. После се наведох над него, препасах го с предпазния колан и поставих бастуна му на задната седалка.

Предстоеше ми да измина около петстотин километра. Беше единайсет вечерта. Ако се съобразявах с ограниченията на скоростта, а аз възнамерявах да го сторя (в Кънетикът не държаха особено на тях, но в Масачузетс бяха направо откачени на тази тема), можех да пристигна призори и най-сетне да си поема дъх.

Това е. Нямахше какво повече да се прави. Колата беше с автоматични скорости.

Все още не знаех дали идеята ми е добра, но останалите до една ми се бяха сторили лоши. Всичко, което можех да кажа на Едит, всички думи, които бих изрекъл, ѝ бяха вече до болка познати и очевидно недостатъчни, за да я спрат. Затова предпочетох сам да просна царя си върху шахматната дъска, вместо да продължа да разигравам партия, в която всички следващи ходове щяха да само излишно да ни наранят и още повече да ни разочароват един от друг.

Не бях предупредил Едит за заминаването си. За Рамона, майки ми и дъщерите ми то бе просто възможност, от която по предложение на Оли се бях възползвал, за да си почина малко и да смея по-лесно историята с развода. И това бе самата истина, като се изключи малката подробност, че може би щях да отсъствам значително по-дълго, отколкото предполагаха. Всъщност все още нищо не бях решил. Не бях се интересувал и от възможността да емигрирам, но разполагах с едногодишен срок. Беше ли това знак?

Оли имаше да урежда някакви делови въпроси. Щеше да отскочи до Ню Йорк и Лос Анджелис, после да прекара няколко дни с мен и пак да замине. Можех да остана в къщата толкова, колкото исках. Бяхме стигнали до единодушното заключение, че времето е единственият лек за онова, което ме е сполетяло.

Малко остана да го събудя в Провидънс, тъй като бях подминал шосе 195 и кръстосвах безцелно центъра на града, докато не ми мина през ум да попитам за пътя един полицейски автопатрул. Ченгетата ми казаха да ги следвам и ме отведоха до нужното отклонение. Малко покъсно спрях, за да заредя колата, да се наплискам и да се поразтъпча. Нощта бе все тъй непрогледна. Усещаше се дъхът на океана и когато се поотдалечих от паркинга, ми се стори, че го виждам и чувам. За момент застинах неподвижно. Нима всичко бе толкова просто? Или пък толкова ужасно?

Първият познат ми ориентир беше Сагаморският мост, който изникна внезапно от мъглата и ни пренесе на другия бряг, издигайки ни над покриващата целия район млечнобяла покривка. Високо горе се простираше небето, просветляващо от първите, все още невидими лъчи на слънцето. След това отново се гмурнахме в синкавозелена, гъста като мъх мътилка.

Призори пейзажът се избистри. Мъглата постепенно се вдигна и Оли отвори очи няколко минути преди да влезем в Тръроу. Беше гладен. Спряхме, оставяйки се да ни води ароматът на пържен бекон, който изпълваше слънчевата улица и преливаше на талази чак до брега. Сервираха ни кафе — тук човек забелязва дъното на чашата през него, но предимството му е, че можеш да изпиеш литри без риск от аритмия, — после яйцата зацъцриха върху нагорещената плоча, препечените филийки изскочиха от тостера и Оли вдигна очи към небето, скръстил ръце на корема.

— Би трябвало да си поръчаме още веднъж от същото! — изпъшка той, облизвайки с разнежен поглед чинията си, като току я побутваше с върха на пръстите си, за да я разгледа отвсякъде.

Къщата на Оли бе всъщност една прилична барака със сивкав чамов покрив, клекнала край завоя на тесен черен път сред високо избуяли треви и огромни дъбове. Състоеше се от две спални и просторен хол с кухничка в единия ъгъл и с прозорец към Атлантическия океан. Оли плащаше, за да я поддържат, тъй че единствената ни задача бе да заредим хладилника. Най-близките съседи живееха на най-малко триста метра от нас. Ако човек решише да се настани отвън, просто отваряше остъклените врати и излизаше

на *the deck* (не съм много наясно как се превежда тази дума) — нещо като открита дъсчена платформа, върху която можеше да прекара по-голямата част от лятото, съзерцавайки океана.

Преди двайсетина години бяхме отпразнували тук сватбата на Оли и той редовно прескачаше насам. Къщата им бе подарена от тъста му, но Оли не я превърна в музей на мъката си. Тук човек се чувстваше добре и той наистина се чувстваше добре. Спомените му бяха живи и весели, сянката на Мерил бе едновременно настояще и минало и той се стараеше да ви спести унието си, когато тя го притиснеше до стената, което все още се случваше. Двамата с Едит бяхме идвали тук няколко пъти, когато училищните ваканции го позволяваха. Дъщерите ми обожаваха това място. На мен, естествено, никога и през ум не ми беше минавало, че някой ден ще се озова тук сам, оставяйки зад себе си един невъобразимо дълбок? безумен? ужасяващ? неудържим? хаос.

Както и останалите селища в район с диаметър трийсетина километра, Тръроу бе обявен за „сух град“, което означаваше, че човек не може да си купи и капка алкохол. В неделя пък „на сухо“ оставаше целият щат Масачузетс и в това отношение тук ни най-малко не се шегуваха. А бяхме събота.

След кратък размисъл отново се натоварихме в колата. Този път на волана седна Оли и поехме към град П. с надеждата, че ранният час ще ни спести неприятностите с ограниченията на скоростта. Денят обещавахе да бъде чудесен, напираният през пръстите ми въздух — карахме с четирийсет и пет километра в час — се превръщаше в нежна приятелска милувка, когато застигахме велосипедист или някое бабе във форд континентал. Пътят беше тесен и нямаше начин да задминем каквото и да било заради прорязващата го по средата двойна жълта линия, чийто край така и не видяхме.

Когато пристигнахме в града, върху мен се стовари умората ведно с тягостния смисъл на присъствието ми в Кейп Код. Поседнахме за малко на слънце. И докато Оли съставяше списък на продуктите, които щяхме да поръчаме да ни доставят, аз, от своя страна, се борех с първия сериозен пристъп на меланхолия, налетял ме от момента на заминаването ни. После Оли влезе в магазина. Аз също станах, но вместо да го последвам, се зазяпах в банските на сергията пред

съседния магазин и изведнъж всичко това ми се стори абсурдно. Трябваше ли да избира плажно масло, за да се обзаведа по-бързо със загар, или пък крем, за да предпазя носа си от изгаряне? Къде, по дяволите, смятах, че се намирам? Протегнах ръка, но не толкова за да опипам плата на банските, а най-вече защото продавачката ме гледеше и защото, тъй или иначе, животът продължаваше. Цветовете на банските — индианско розово, зелено-електрик, фосфоресциращо жълто — сякаш се кривяха и ми подсмиваха подигравателно в лицето. Облегналата се на сергията девойка подхвърли, че яркочервените щели много да ми отиват.

— Продадох същите на Джак Никълсън! — довери ми тя, докато връщаше рестото.

— *Oh! Did you!* — подобаващо се удивих аз.

Купихме вино, бира и твърд алкохол и ги подредихме в багажника. След това посветихме значително време на въдичарските пръчки, изпробвахме последните модели и проучихме новите графитени макари, едната от които беше с две скорости и автоматично превключване, поискахме всички необходими обяснения, но накрая взехме само две обикновени макари силиконова корда и няколко блесни, в резултат на което типът заяви, че денят започвал зле.

После се прибрахме. Проснах се върху един шезлонг на *deck*-а с намерението да запаля цигара, но пакетът изпадна от ръката ми и заспах така внезапно, сякаш смъртта ме бе покосила.

Събудих се по залез, когато слънцето вече едва-едва надничаше иззад високите треви по хребета на дюните и прокарваше трептяща пътека през океана, отхвърляйки сянката на къщата далеч зад гърба ми. До мен стърчеше слънчев чадър, а една лека завивка топлеше телесата ми. Въздухът ухаеше тъй приятно, че за миг се усмигнах блажено, ала мигновено се опомних.

Докато чакахме да стане жаравата за барбекюто, поехме към плажа с чаша вино в ръка. Надолу се слизаше по дървена стълба с петдесетина стъпала, която вече не бе в много добро състояние. Понечих да кажа нещо, докато скърцаше и се клатеше под краката ни, но предпочетох да се въздържа.

Една едноока чайка затепа около нас, без да ни изпуска от поглед, което явно ѝ създаваше известни проблеми, но за жалост нямаше какво да ѝ дадем. *А аз още по-малко от когото и да било*

другого! — рекох си с такова униние и сантименталност, че само мисълта за евентуалното продължение ме отврати. Извърнах глава от страх да не би Оли да улови влажния поглед, който хвърлих на животинката, и да разбере на какви разсъждения съм се отдал.

Стояхме мълчаливо и тъй неподвижно, че нашата приятелка реши да ни огледа по-отблизо и започна да се бори с връзките на обувките ми.

— По дяволите, Оли! — изгъгнах аз, докато пернатото отлиташе с противен кръсък. — Сънувам ли, или що?

Заех се да сглобя въдичарските пръчки, докато той печеше месото.

На сутринта Оли замина и се върна чак в сряда вечерта. Възползвах се от няколкото дни самота, за да се отдам на онези болезнени пристъпи на отчаяние, срещу които бях напълно безпомощен, въпреки че се опитвах с всички сили да им се противопоставя, когато усещах приближаването им, нанасяйки на стените безполезни крошета. Дълго след това по ръцете ми все още имаше белези. На драго сърце бих избрал по-достойно поведение, ако можех да го сторя. През цялото време се мъчех да се убедя, че всичко е наред, да избълвам отвратителното самосъжаление, което ми вдъхваше съдбата ми, разкъсвах яростно омотаващата ме гадна лепкава мрежа, но след малко отново попадах в нея и всичко започваше отначало. Когато успеех да надделея, отивах да плувам, гмурках се под вода, за да дам отдих на съзнанието си, после тялото ми изскачаше като тапа на повърхността. Ако прожектираха филм за тези четири дни в ускорен каданс, зрителят би се разсмял при вида на нещастника с червен бански, който абсурдно снове нагоре-надолу, втурва се към плажа, отдалечава се с яростен замах на ръцете в открито море, гмурка се, появява се отново, насочва се обратно към брега, хуква към къщата, затваря се вътре и след малко пак изхвърча навън, отново препуска към плажа и така нататък, и така нататък от сутрин до вечер. През нощта обаче не излиза, тогава се вижда само как светлината на прозореца ту угасва, ту светва, ту пак угасва и изобщо примигва като истерична светлинна реклама. След което темпото постепенно намалява и зрителят с основание започва да се пита: *Сега пък какво прави?*

Какво ли? Просто отваряше наслуки някоя книга и четеше. Пишеше писма на Рамона и на майка си, както им беше обещал. Слушаше музика. И с всеки изминат ден се контролираше все по-успешно. Всяка вечер се забелязваше съществен напредък в сравнение със сутринта и пристъпите на отчаяно униние все повече се разреждаха. Опитваше се да си набие в главата, че е по-добре да носи кръста си, отколкото да го влачи. Упражненията, които си налагаше — морските му бани бяха продължителни и енергични терапевтични сеанси, — го изтощаваха, но тази умора не бе неприятна, чрез нея възприемаше тялото си по различен, непознат досега начин. През тези няколко дни в съзнанието му също настъпи известно прояснение и започна да му се струва, че ако продължава в този дух, би могъл да се превърне отново в напълно приемлива личност. Все още не беше набрал достатъчно смелост, разбира се, но в сряда вечерта отиде да посрещне Оли в Хаянис, двамата се отбиха да вечерят в един ресторант, където той започна да си разменя шегички с някакъв тип на бара, докато чакаха да се освободи маса, и Оли му каза:

— Знаеш ли, доволен съм. Тревожех се за теб.

— Бъди спокоен, няма да те разпитва за мен!

— Аз пък се обзалагам, че ще стане точно обратното.

Със стиснати зъби заметнах въдицата и кордата проряза небето с остро свистене.

— Тогава й кажи, че ловя риба и не вдигам телефона. И че не знаеш нищо повече.

Днес нямаше да уловим нищо. Океанът беше спокоен и бистър и леферът със сигурност се плацикаше най-малко на двеста метра от брега. Но за щастие боравенето с въдицата беше удоволствие, напълно достатъчно само по себе си и несъмнено едно от малкото занимания в света, на които можех да се посветя, без да мисля за нищо. На него, както и на връзването на възли.

Оли трябваше да замине в края на седмицата. Щяхме да се видим отново след около месец, тъй като *Sinn Fein Ballet* щеше да гостува в Ню Йорк, и той вече планираше да ме замъкне в Калифорния, където се предвиждаше трупата да даде няколко представления. Изпитваше предварително и напълно искрено

удоволствие при мисълта за двете седмици, които щяхме да прекараме заедно. Погледнах го мълчаливо. Изглеждаше толкова щастлив, че реших да не му противореча. Но се запитах дали не си въобразяваше, че съм тук на почивка, дали не си представяше как се носим по шосе №1 на волана на открита лимузина, как се смеем и пеем с пълно гърло от едничката радост, че живеем, без жени, без грижи, без нищо, впримчено в плътта ни, просълзявайки се от умиление при вида на кипарисите, надвиснали над пропастта в околностите на *Big Sur*. Знаех какво иска. Колко пъти ми беше предлагал да станем съдружници и да ръководим заедно Балета, и то не защото се нуждаеше от услугите ми, а само и само за да бъде с мен. Обичах го несъмнено много повече, отколкото предполагаше, но Едит бе изпълнила живота ми до такава степен, че няхах ни най-малко желание да се озова на другия край на света, ако тя не е до мен. Дали пък сега не виждаше нови възможности? И дали, комбинирайки своето вдовство и моя развод, не правеше прибързани заключения?

Започнах да желая заминаването му. Имах нужда да остана сам и намеците му, макар неясни и плахи, относно едно също толкова неясно бъдеще, в което бихме били неразделни, започваха да ме дразнят. Лошото бе, че в същото време винях себе си заради това, че му се сърдя. Познавах се достатъчно, за да знам, че ако се беше въздържал от подобни алюзии, задължително щях да намеря начин дълбоко в себе си да го упрекна за това. Горкият Оли! Заминавай по-бързо, тъй като има опасност да ти тегля някоя майна, а Бог ми е свидетел, че нямам нужда от допълнително изпитание, както и на теб, между впрочем, не ти трябват моите тъпи истории.

Най-близкият ни съсед бе съдията Колинс, а малко по-далече живееше Хоторн, директорът на бостънската митница. Не рискувах да се преуморя от забавления, а още по-малко да бъда притесняван, защото плажът „Вратата на ветровете“, разположен долу под къщата, беше частен. Съдията и митничарят изобщо не стъпваха там и прекарваха времето си в чистене на собствените си басейни. Обещах на Оли да отскоча да ги поздравя, когато намеря време. Досещайки се случайно, че съм бил ученик на Надя Буланже^[1], един ден съдията ми бе изпроводил двете си дъщери, а аз ги бях отпратил с уточнението, че

съм на почивка и че изобщо не ме интересува готовността му да плати толкова, колкото поискам. Оли ми даде да разбера, че ако все пак някога имам такова желание, просто трябва да му се обадя — старецът най-редовно питал за мен. Уверих го, че ще си помисля, но за момента, предвид начина на живот, който възнамерявах да водя, парите бяха последната ми грижа. Освен това, поне доколкото си спомнях — въпреки че ни най-малко не ме терзаеха възжеланията на сатир и че само мисълта за допира до женско тяло ме докарваше до нещо като махмурлук, — дъщерите на магистрата бяха доста грозни и нямаше начин да седна до тях, преди да преброя поне до десет. Оказа се вярно, че човек може временно да изгуби вкус към жените, при това без да изгуби разсъдъка си.

Стига да пожелаете, на това място бихте могли да живеете като истински дивак, без да срещнете жива душа, освен от време на време някой заблуден нещастник, когото гостоприемството ви би накарало тозчас да си плюе на петите и който незабавно би уведомил приятелите си, че сте гаден и невъзпитан тип, не по-любезен от портата на затвор. Точно така исках да мислят за мен. Затова най-старателно бях разчистил храсталаците около табелата ПЪТ БЕЗ ИЗХОД и така бях излъскал другите две — ЧАСТНА СОБСТВЕНОСТ и ВЛИЗАНЕТО ЗАБРАНЕНО, че още с първите лъчи на зората те светваха като прожектори, а нощем внезапно изникваха пред фаровете на нежеланите посетители. Ще речеш, че пътят водеше към ада. Ако къщата беше моя, с удоволствие бих набол още куп други табели, бих поставил бариера и заобиколил целия парцел с бодлива тел, за да се откъсна от света или поне да установя пълен контрол над терена, да си осигуря пространство, където нещата не биха ми убягвали, където не биха се изплъзвали от ръцете ми, и за тази цел бях готов да го намаля толкова, колкото е необходимо. Което, искрено казано, си беше чиста проба детинщина, но не сме ли всички ние деца в сравнение със света? Едва се осмелявам да призная, че една сутрин дори нахвърлях тор на отровния бръшлян, който растеше наоколо. Самота и окопаване — това бяха двете единствени точки в програмата. Защото наистина ставаше дума за доста амбициозна за разбиранията ми програма, на която можех да се посветя телом и духом за значителен период от време и да продължа да подлагам на съмнение неясното После. „Не

можете да попречите на птиците на тъгата да кръжат над главата ви, но можете да им попречите да свият гнездо в косата ви.“ Тъй да бъде.

Решително — но далеч не по начина, по който навремето заселниците са прогонили индианците вампаноага от земите им — изпроводих Оли обратно във Франция, тъй като усетих, че се размеква и се опитва да печели време. Дори започна да твърди, че не било чак толкова спешно, докато в същото време стягаше куфарите си. Собственоръчно ги затворих и ги отнесох до колата, нахлупих шапката на главата му, набутах го зад волана, наведох се към прозореца и заявих:

— Има време за прегръдки, има време за раздяла. Ще ти се обадя след няколко дни. И, Оли... не изпускай шибания самолет, ако обичаш. Усмивнах му се, след което се прибрах в къщата.

Предполагам, че типът ме бе наблюдавал от доста време, когато най-сетне си дадох сметка за присъствието му. Занимавах се със стълбата, която водеше към плажа. Бях я проучил най-внимателно от първото до последното стъпало и изпробвах здравината ѝ, като разтърсвах перилата. Подскачах и блъсках като пощурял с крак, за да се уверя, че състоянието ѝ е наистина трагично. Дори се бях промъкнал под нея, за да огледам основите ѝ, забивайки многократно в подпорите джобното си ножче, което на няколко пъти хлътна до дръжката. И тъй, стоях на плажа, оглеждайки съоръжението. Едната си ръка държах на кръста, а другата над очите, за да ги предпазя от светлината на залязващото слънце, когато на петнайсетина метра от мен забелязах сред треволяците моя човек, приклепнал най-спокойно наред чужда частна собственост, и то с усмивка на уста.

Не виждах какво правеше, но ако вършеше онова, което предполагах, вече нищо не би могло да ме учуди. Престорих се, че не го забелязвам, и направих няколко крачки към него, за да си изясня окончателно случая. Противно на опасенията ми непознатият не сереше, а просто бе приклепнал и явно не се и опитваше да се скрие, тъй като сега можех на свой ред да го огледам. Беше доста масивен, около петдесетгодишен мъжага с овално червендалесто лице и с дълга, вързана на опашка коса, облечен с дънки и карирана риза. Бе същевременно и първото човешко същество, което срещях тук, ако се

изключат окичените с транзистори и хладилни чанти ненормалници по бермуди, които набързо отпращах при себеподобните им. Тъй че донякъде се смутих.

— Това иска най-малко месец работа! — подхвърли той и се изправи.

Нищо не го бях питал.

— Кой сте вие? — промърморих.

— А ти кой си? — любопитства той на свой ред.

(На английски, естествено, разликата между „вие“ и „ти“ не е много ясна, та ако ще и под лупа да я гледаш, но преводът ми е абсолютно точен: неговото *you* не беше моето *you*.)

Оставих го да приближи с намерението да го предупредя, че бултериерът ми броди наоколо и че съм тук, за да се лекувам от СПИН.

— Разбираш ли нещо от стълби? — поинтересува се той.

Беше се изтъпанил току пред мен. Вероятно тежеше най-малко сто кила, надвишаваше ме по ръст с половин глава и сянката му ме поглъщаше.

— Очевидно сте се изгубили — отбелязах. — Но е достатъчно да продължите по плажа, за да...

Обърна се към стълбата, сякаш изобщо не ме бе чул.

— На пръв поглед е просто, но не е.

— Вижте... Проследете пръста ми. Много е лесно! — уверих го аз.

И посочих към *Longnook Beach*. Ако човек се взреше по-внимателно, можеше да забележи няколко чадъра, макар че оттук изглеждаха не по-големи от глава на топлийка. И за първи път аз, комуто бе чуждо всяко разнежване, който не се бе поддал на съблазните на някоя прелестна плувкиня или на произволна злочеста майка, сподобена с три невръстни дечица, се поколебах да прогоня натрапника, без преди това да сме се разбрали кой, какво и защо. Не се дължеше нито на габаритите му, нито на страха да не ми размаже физиономията, тъй като очевидно изобщо не се засягаше от поведението ми.

— Никога не съм стъпвал там — информира ме той с леко движение на брадичката.

Прибрах пръста си, като му напомних, че всичко си има начало, но или говорех много тихо, или типът просто недочуваше.

— Няма да се справиш сам — заяви той и внезапно приклепна, след което начерта нещо на пясъка с парченце мидена черупка и додаде: — Ето тук трябва да се добави една площадка, после да се продължи по склона и едва тогава да се слезе към океана. Ще бъде много по-удобно.

Погледнах стълбата, която се катереше към последните слънчеви лъчи и определено приличаше на купчина избелели кости.

— Забрави — посъветва ме оня. — Няма да можеш да я възстановиш в същия вид. Преди няколко години все още я биваше, но ако не искаш един ден да се срутиш заедно с нея, трябва да вземеш под внимание някои промени. Тук не минава зима без бури и дъждове. Всъщност чудно ми е, че псе още се държи... Послушай ме, иначе рискуваш да си създадеш излишни главоболия.

Вярно, не бях разглеждал въпроса под този ъгъл, но това, което ми предлагаше, беше нещо съвършено различно. Ако приемех, че има право, трябваше да премисля всичко от самото начало, а не бях сигурен, че такова изпълнение е по силите ми. Защото вече не ставаше дума за една обикновена стълба, а за сложна, деликатна и дългосрочна работа, която нямаше нищо общо с плановете ми.

— Да съм казал, че имам намерение да предприемам нещо? — изгледах го аз накриво.

— В момента разполагам със свободно време — отвърна той.

— Много добре! Точно това е и необходимо за бране на боровинки.

След което му обърнах гръб и го зарязах, тъй като не ми харесваше начинът, по който ме насилваше. Освен това имах нужда да помисля по въпроса, без някой да ми виси над главата. Колкото до решението, което щях да взема, то можеше да почака. Оли бе заминал едва преди няколко часа и пустинята, която се разкриваше пред мен, заслужаваше да ѝ обърна известно внимание. Страхувах се да не се втурна слепешката дявол знае накъде и строежът на стълбата започваше малко да ме плаши, тъй като все още не знаех дали имам необходимата смелост или настроение, нито дали изобщо бях способен да се заема с подобно нещо. А и типът не беше избрал най-подходящия ден, за да ме притеснява.

Извадих дневника на Едит от куфара. Поставих го на видно място върху бюфета, след това си сипах една чаша и излязох да я изпия

навън.

В крайна сметка реших, че за дневника също е твърде рано, и в същия момент хладен повей ме предупреди за настъпването на нощта. Искях да си дам още няколко дни, преди да го отворя. Щеше ми се известно време да бъде пред очите ми, за да свикна с него и да се отърся от неприятното усещане, че сега е мое притежание. И искрено се надявах, че ще успея. *О, това вече не е добре!* — бях заявил с пресилена усмивка в деня на пристигането си, преструвайки се на удивен, че го намирам в куфара си. И в един миг, когато мъката ме бе налетяла и ми идеше да разкъсам тая гадория със зъби, бях добавил, обръщайки се към него като към живо същество: *О, мама няма да е никак доволна! Мама ще се чуди къде се е дянало миличкото й!* — след което го бях треснал в пода.

На сутринта намерих на верандата пълна купа боровинки. Това не стигаше, за да повлияе на решението ми, но китайците казват, че любовта е по-ценна от белотата на лилията. Беше още рано и над океана се стелеше лека мъгла. На човек му идеше да коленичи, за да диша — толкова чист и уханен бе въздухът. Бях градски човек — роден в града, прекарал там детството си и почти целия си живот. Всъщност не знаех какво ме приковаваше към него, но мина доста време, докато осъзная, че го ненавиждам с цялата си душа. Каква полза, какво удоволствие, каква слава можеш да извлечеш от факта, че живееш в Париж или в Ню Йорк? Може би чувството, че принадлежиш към нещо, че си там, където трябва? Всичко това бе глупост, суета, дребнава човешка тъпотия! Е, бях си получил заслуженото, но — о, Господи! — каква блажена омая и радост ме обземаше при вида на едно най-обикновено поточе, на безлюдна пътека или на някоя нещастна ябълка, висяща на дървото. Цял живот ме бяха мъкнали по соарета, по изложби и по места, където хората се събираха, за да си говорят, да се показват, да жестикулират, докато накрая изгубих всякакъв вкус към себеподобните си. Но не роптаех, защото вече нищо не чувствах. Когато ми идваше до гуша, просто си казвах, че сигурно има още какво да се очаква от живота. Ах, говорете ми за магията, за възбудата, за неописуемата прелест на живота в големите столици! Повтаряйте ми го, убеждавайте ме, че наистина сме толкова нищожни,

арогантни, жалки и тщеславни, колкото смятам! О, песъчинко клета, излез ми пак с номера за поезията на улиците, за очарованието на срещите, за вихъра, който безвъзвратно те отнася, искам да чуя колко хубаво е всичко това, колко е обогатяващо, вълнуващо, незаменимо и как те кара да тръпнеш от ануса до гладкото ти като яйце мозъче! Повръща ми се само при мисълта за този зловец фарс. По-скоро ще умра, отколкото да напусна Париж, така ли? Ама че гадост! Ами пукни тогава, зайче мило!

Тъкмо зайци се бяха насъбрали около мен, наблюдаваха ме, докато похапвах, и гризяха собствената си закуска. Не ги смуцаваха нито резките жестове, нито падането на приборите. Имах си и един енот, който редовно посещаваше коша за смет, а веднъж призори с Оли бяхме забелязали и сърна. Сините сойки и тъмночервените врабци украсяваха дърветата. След като си изпих кафето, потеглих за града, като преди това се озърнах, за да видя дали наоколо не се навърта моето духовито приятелче, но хоризонтът бе дотолкова чист откъм човешко присъствие, колкото чатъмският чипс откъм холестерол.

Освен някои провизии и шест бидончета вода, които натоварих в каросерията на пикапа, купих карирана хартия, оловна тел, канап и една двайсетсантиметрова линия. След като се върнах в къщата, прерових целия гараж, за да измъкна от небитието всички налични инструменти, но урожият се оказа доста беден. Попаднах на нещата на Мерил, грижливо подредени в ухаещи на плесен сандъци сред куп безполезни предмети, стари платна, еднокраки масички и всичко онова, което навремето бяхме пренесли тук от къщата и което след двайсет години сякаш не бе мръднало. Един чувал, натъпкан с пантофки. Друг с трика, корсети, фланелки, панделки и парче смола, увито в ластичен бинт. Не знаех, че е запазил всичко това.

Една лопата, един бел без сап, шепа разнокалибрени пирони и един тапицерски чук — това бе всичко, с което разполагаше Оли. Както и с един корниз.

Отидох да се изкъпя. И точно излизах от водата, когато го зърнах в подножието на стълбата. В същия миг настъпих един морски дракон.

Рухнах на пясъка, държейки се за крака. Почувствах как отровата плъзва нагоре към глезена и петата ми мигновено се втвърди. Беше бързо и болезнено.

— Изпикай се отгоре — посъветва ме той.

— Моля?

— Ъхъ... нищо друго не може да се направи.

Опитах се да стисна зъби, но ужасно ме болеше.

— По дяволите! Сигурен ли сте?

— Бога ми, поне аз не познавам друг лек.

— Господи, направо не е за вярване!

— Тогава се оправяй, както можеш.

— Не, чакайте... А-ах! Отива към бедрото! Искях да кажа... не ми се вярва, че подобно нещо се случва точно на мен!

— Това дали вярваш, или не, няма да промени особено нещата.

Тихо изругах. От друга страна, страдах предостатъчно, за да мога с чиста съвест да си позволя някои недостойни действия, стига да ми донесяха поне малко облекчение. Посегнах към дюкяна си и му хвърлих красноречив поглед. Всеки друг би разбрал, че очаквам от него най-елементарна деликатност или поне да се престори, че гледа другаде, ама не — тоя не само не помръдна, но дори и окото му не мигна.

— Много добре! Е, щом се налага... — въздъгнах.

Както сами разбирате, да напикая петата си не беше от най-лесните упражнения. Не бях нито в подходяща поза, нито в подходящо настроение, за да върша чудеса, а фактът, че един непознат ме наблюдава, ме изнервяше допълнително и ме правеше още по-непохватен. Но когато най-сетне приключих, установих почти незабавен резултат. Действително почувствах облекчение и то нямаше нищо общо с това на пикочния ми мехур. Кракът ми беше подут и целият на червени и бели петна. Имах усещането, че вече не ми принадлежи, а повиците, които ми отпраща, стават все по-далечни и неясни. Дарих типа с блажена усмивка.

Внезапно, и то без изобщо да съм го молил, той ме сграбчи под мишниците и ме изправи на крака.

— Хей! Чакай! — запротестирах аз благодушно, едновременно изненадан и обезпокоен, подобно на инвалид, когото повдигат от количката, тъй като и дума не можеше да става да стъпя на крака си, не само защото не бях в състояние, а и защото не исках.

— Добре де, какво има?

— Ама вие... Откъде, по дяволите, сте убеден, нещастнико, че мога да тръгна ей тъй, изведнъж?

Той поразмисли, после заяви:

— Ще те взема на гръб.

— Само това оставаше! — подсмихнах се аз.

— Виж какво, ако искаш, можеш да си останеш тук.

В интерес на истината подобно разрешение никак не ме устройваше. Примигвайки, измерих с поглед стълбата. Лично аз не бих предложил и на най-лекото дете в света да я изкатери с него на гръб.

— Майка ми тежеше близо сто кила — добави той. — Колата ми беше повредена, а ни бяха изключили телефона. На всичко отгоре беше нощ. Носих я в продължение на четири часа през полето. Когато пристигнахме в болницата, ония ми казаха, че вече нямало никакви места, и аз я държах на ръце дотогава, докато се решат да й намерят легло, а можеш да ми вярваш, че ни най-малко не бързаха, гадовете!

Щеше ми се да ми даде още малко време, за да свикна с мисълта за изкачването, но той явно не си знаеше силите.

— Е, какво? Да или не?

Погледнахме се право в очите.

— Това е лудост — предупредих го аз. И минах зад гърба му.

— Казвам се Фин — информира ми той, подхващайки единия ми крак.

— Анри-Джон — уведомих го на свой ред, докато му подавах другия.

После, тъй като се изправи и за миг застинахме неподвижно, хвърляйки последен поглед към склона, изрекох онова, което като нищо биха могли да бъдат последните ми думи:

— Мътните да те вземат, Фин... Сам си го изпроси!

Подскачайки на един крак, отидох да извадя две бири от хладилника, но когато се върнах, той беше изчезнал. Седнах на сянка и известно време се забавлявах с парче връв, усуквайки го на „кучешки крак“, „двойна осмица“ и още куп странни възли. Обикновено не обръщах внимание на подробностите и това невинно занимание ми помагаше да се отпусна и успокояваше съзнанието ми, макар че понякога предизвикваше ядни коментари от страна на Едит или Евелин, на които предпочитах да не отговарям. От време на време обаче проучвах възлите с неподправен интерес. При някои, които на

първ поглед изглеждаха неспасяемо заплетени, бе достатъчно просто да дръпнеш краищата им, за да не остане и помен от тях. И обратно, други буквално се спояваха в процеса на затягането и вече нищо не бе в състояние да ги развърже. Имаше абсурдни, загадъчни, ужасяващи, но също така великолепни, налудничави, блестящи, тъй свършени и възвишени, че направо дъхът ти секваше. Колкото до останалите, те просто ми помагаша да прогледна и в крайна сметка неизменно стигам до заключението, че животът е наистина забавен.

Когато най-сетне можех отново да използвам крака си, събрах закупеното оборудване и отидох при стълбата, за да взема някои мерки. Денят беше горещ, но долитацият от океана полъх действаше освежаващо. С помощта на връвта удължих оловната жица с около десетина метра. После я вързах за единия край на корниза, все едно връзвах корда за въдичарска пръчка, като я прекарах през една халка, за да може да се плъзга.

Рамо + корниз = 2,85 м

Страна №1 = 9,50 м

Рамо + половин корниз = 1,65 м

Страна №2 = 3,80 м

Или общо височина:

$9,50 + 3,80 = 13,30$ м

На дълбочина:

$2,85 + 1,65 = 4,50$ м

Посветих значителна част от следобедна в кроенето на плановете, като в същото време си повтарях, че всичко това с нищо не ме задължава. Денят напредваше с приятна, утоляваща мудност и за първи път образът на Едит навести съзнанието ми спокойно, без мисълта за нея да предизвика обичайните болезнени гримаси или въздишки, след което се върнах към изчисленията си, сякаш нищо не се бе случило, все тъй сред пълна тишина и все още под приятното въздействие на посещението ѝ.

Фин се появи по залез-слънце. Надзърна над рамото ми, но нищо не каза. Когато видях, че започвам да прибирам чертежите си, попита дали обичам омари. Метнахме се на моята камионетка и отидохме до блатото.

Лодката му не беше нищо особено, но забелязах, че е оборудвана с чисто нов двигател от сто и петдесет конски сили. На запад небето почервеняваше и повърхността на блатото приличаше на разстлан на километри и проснат върху въздушно течение златист станиол. Известно време Фин разговаря с някакъв тип, когото заварихме да поправя плетени кошове за лов на риба. Бях много далече, за да разбера за какво става дума, но разговорът им придаваше допълнителен чар на пейзажа. Отвъдният бряг едва-едва се забелязваше и наподобяваше ленива светлинна вълна, което несъмнено се дължеше на величественото полюшване на високите треви по дюните, сливащи се на моменти в потрепваща линия. Дъното на лодката бе покрито с рибени люспи. Когато Фин включи двигателя, аз се зазяпах в разлетелите се при шума диви гъски, после го погледнах и се обърнах напред.

Ускорението ме залепи за седалката. Прекосихме блатото по права линия, разпръсквайки пенливи снопове вода. Покрай боботенето на двигателя и ударите на разбиващото повърхността дъно на лодката не разбирах почти нищо от онова, което ми разправяше, но изобщо не ми пукаше. Поклащах глава с усмивка, докато тялото ми сякаш се разсейваше във въздуха. После намалихме скоростта и продължихме бавно покрай брега.

Трябваше да се навеждам и да улавям боядисаните в синьо буйове, в случая неговите, след което той ми помагаше да издърпаме кошовете на борда. Изпразвахме съдържанието им на дъното на лодката. Всеки път то задължително включваше внушителна тумба раци, които хукваха да бягат във всички посоки и които трябваше да изхвърляме зад борда. Задачата ми беше да измервам омарите и да проверявам разстоянието между окото и първата става с нещо като шублер, но преди това трябваше да обездвижвам щипките им с пръстени от твърд каучук и Фин ми показва как да го правя. Докато търчах подире им, той разфасоваше рибите, които изваждаше от една кофа, и пъхаше парчетата в кошовете.

Работихме така до мръкване, без да разменим повече от една-две думи, за което му бях признателен. Той премести няколко коша в подълбокото, след което с пълна скорост поехме назад, подгонени от вечерния хлад.

Изненадах се, когато ме помоли да го оставя край пътя, тъй като смятах, че ще вечеряме заедно. Понечи да ми подари два омара, но отказах.

— Вземи ги, давам ти ги от сърце — настоя той.

— Не, благодаря.

— Знаеш ли... мисля, че си доста сложен тип.

— Не повече от всеки друг. Просто ме мързи да ги пека.

— Добре де, обичаш ли омары, или не обичаш?

— Направо ги обожавам, ако това имаш предвид.

Той затвори вратата. Помислих, че ще си тръгне, но всичко стана много бързо: чух *ПРАС-ХРАС* — общо взето, някакъв подобен кошмарен шум, — след което Фин ми подаде два съсечени наполовина звяра и прибра ножа си.

— На мен също не ми е особено приятно — промърмори той.

— Слушай, имам усещането, че не разбираш поведението ми. Но е излишно да се тревожиш, защото в действителност няма нищо за разбиране.

Той хвърли омарите на седалката. После ми махна с ръка, въртна се и се отдалечи. Последният поглед, който ми хвърли, не изразяваше нищо особено. Познавах го прекалено слабо, за да разбера дали потиска чувствата си, както и дали изобщо е надарен с такива.

След като се прибрах, си приготвих от омарите фламбе с бърбън и вечерях навън със свещ на масата и с една пура монте кристо за финал. Луната се бе изцъклила над океана и се виждаше изключително ясно. Почувствах, че ме обзема лека възбуда, когато внезапно и съвършено неволно през ум ми мина мисълта, че светлината е напълно достатъчна за четене. Допуших пурата, като същевременно се забавлявах с хрумналата ми идея, подкачайки я с няколко дяволити кръгчета дим — палави синкави струйки, които имаха за цел да я опитомят, без обаче да й дадат дори най-малкия шанс да ми се изплъзне. По този начин имах усещането, че не аз съм я извлякъл от дълбините на съзнанието си, а тя сама ми се е натресла, и то в момент,

когато не исках от никого нищо. В крайна сметка станах, пъхнах го под мишница, вьоръжих се с един голям кухненски нож и отново се настаних отвън.

Ключалката мигновено се предаде, отнасяйки парче от подвързията. Погледнах часовника си. Едит вероятно беше подскочила в леглото или се бе събудила наред ужасен кошмар.

* * *

12 февруари, 58 година

Толкова кръв ми изтече, че по едно време реших, че ще припадна. Подозирах, че няма да бъде много забавно. Не бях разочарована. Не че имах особено голямо желание да стигам дотук, но човек рано или късно трябва да се реши. Все още ме присвива корем, когато се докосна там. Не мога да кажа, че се чувствам различна или нещо подобно. Може би утре сутринта ще бъда по-наясно по въпроса. Вероятно трябва да изчакам малко. Но във всички случаи това си е кръгла нула, абсолютно нищо, все едно са ме оперирали. Сигурно през цялото време съм се мръщила, защото тоя кретен дори ме попита какво ми става и дали не съм била девствена.

Така или иначе, най-сетне свърших и тази работа. Струва ми се странно, че след това може да ти се иска пак да го направиш. В момента не съм в състояние да си представя как ще бъде следващия път. Всъщност предпочитам изобщо да не мисля за това.

Той поне се дръпна навреме и трябва да призная, че не мога да го упреквам в това отношение — удържа на думата си. Но може би бях малко напрегната и нервна именно по тази причина. Както и да е, нямам намерение аз да му търся оправдания. Май трябваше да послушам Ребека и да си намеря някой по-възрастен тип, който знае как стават тия работи, само че е лесно да се каже. Впрочем не знам. И никога няма да узная. Но хич не ми пука! Няма

да правя трагедия от това, я. Просто ще се изкъпя още веднъж преди лягане. Какво пък чак толкова се е случило?

Натиках чаршафа в котела на парното — ни чул, ни видял. Когато се качих обратно горе, той се опита да ме целуне. Заявих му, че за днес сме приключили. „Само не ми казвай, че не ти е харесало“, подхвърли той. Не отговорих. Да се чудиш понякога дали изобщо имат мозък. Много добре виждаше, че едва се държа на краката си и че нямам желание да ме докосва, но това изобщо не го интересуваше — въобразяваше си, глупакът, че е Аполон или нещо подобно, и смяташе, че ми се иска още. Боже господи, на моменти са наистина ужасно тъпи!

Мислех, че в къщата няма жива душа, но на слизане срещнахме Анри-Джон. От два дни сме скарани, и то без дори да знам защо. Изглежда ни доста странно, особено мен. Но Боб го изигра страхотно — каза му: „Ей, к’во правиш, бе? Дойдох да те взема.“ Не чух продължението — изнесох се скоростивно в хола и взех една книга. Сърцето ми лекичко се разтупа. На косъм се бяхме разминали да ни завари на калъп. Питам се каква ли физиономия щеше да направи?

Седна насреща ми. Разбрах, че цялата тази история го притеснява, иначе със сигурност щеше да тръгне с Боб, вместо да кибичи тук с мен. Престорих се, че не го забелязвам. А и не съм длъжна да му давам никакви обяснения. Бях готова да му тегля една майна, ако започнеше да ми задава въпроси, но накрая той също взе някаква книга. Да пукнеш от смях!

Двамата с него се разбирахме много по-добре, когато бяхме малки. Сега вече не е същото, вече не можем да си говорим както преди, а ако все пак случайно се получи, то е истинско чудо. И доказателството е, че не си казахме нито дума. Не твърдя, че вината е изцяло негова, но той пък не предприема нищо, за да оправи нещата. Дори не знам дали си дава сметка за това. Онзи ден ми изтърси, че трябвало да отида на лекар. Господи, не се ли вижда той на какво прилича?

Другите заминаха за два дни за Лиеж. Доколкото разбрах, техният гуру Бежар щял да представи „Орфей“ на фестивала. Чудя се дали не беше по-добре и аз да замина с тях. Къщата е тиха като гробище. Анри-Джон навярно се е настанил пред телевизора, а Алис сигурно ни приготвя нещо за ядене. Толкова съм гладна, че само при мисълта за това ми се вие свят. Още един пример: по-рано щеше да се качи и да се поинтересува какво ми има. Така да бъде, във всички случаи аз нямам какво да му казвам и единственото, което искам от него, е да не идва да ми дрънка глупости. Защото все още не е успял да си набие веднъж завинаги в тиквата, че не съм му сестра.

15 февруари, 58 година

Току-що препрочетох онова, което съм написала по-горе. Факт е, че въпросният ден в никакъв случай няма да е от онези, за които ще запазя незаличим спомен. Не знам какво точно ме прихвана. Не съм нито влюбена в Боб, нито нищо, но въпреки това именно аз го поисках, тъй че няма защо да се оплаквам. Повече от година водя този дневник и за първи път не мога да обясня какво чувствам. И не че съжалявам за това, дума да не става, ала просто не мога да разбера защо го направих. Ако започна да откачам на петнайсет години, няма съмнение, че ме очаква обещаващо бъдеще.

Тази сутрин по време на урока Боб не престана да ми шепне в ухото. Настояваше да го направим пак колкото се може по-скоро. Отвърнах, че ще видя. Татко се нервира. Предупреди го, че ако продължи да говори, ще го изхвърли навън, тъй като пречи на останалите. А Боб така го е шубе от баща ми, че вече не посмя дори да ме погледне.

От 12 февруари 1958-а започнах да намирам, че е лепка. Смятам и че е красив, разбира се, но е лепка. Въпреки това познавам куп момичета, които забелват очи само като чуят името му. Не е необходимо да ги търся със свещ. Достатъчно е Мириам и Фло, които са с две години

по-големи от мен, само да го погледнат, за да пъхнат ръка между бедрата си. Не съм идиотка — може и да сме приятелки, но му стига да им свирне и моментално ще си реши въпроса. Според мен ние, момичетата, сме си просто такива — не живеем от едното приятелство, по-точно то не е най-важното за нас. Необходимо ни е нещо повече.

Въпреки всичко все още нищо не съм решила. Знам само, че ако толкова много му се иска, ще трябва да потърпи. Лично аз не бързам. А и за да кажа, че ми е харесало, би трябвало да ми вадят думите с ченгел от устата.

От три дни се влача като парцал. Нямам желание за нищо. В момента радиото е включено от сутрин до вечер заради събитията в Алжир. Направо да откачиш! Речеш ли да отвориш уста, винаги се намира някой да ти изшътка да я затвориш. Прелест! Вчера Алис замина за Суонсий в Уелс. Починал брат й. Мислех, че ще имаме няколко дни спокойствие, но се оказа, че до завръщането й трябва да прочетем „Мадам Бовари“. Никога не съм попадала на нещо по-досадно. И то до такава степен, че от време на време се виждам принудена да спра и да препрочета един или друг пасаж от „Сърцеедът“, за да издържа. Понякога имам усещането, че с Холдън Колфийлд^[2] сме брат и сестра. На тоя свят наистина има типове, на които би трябвало да им издигнат паметници или направо църкви.

20 февруари, 1958 г.

Най-новото е, че заминаваме за Русия. Крайно време беше малко да сменим обстановката. Татко ни го съобщи преди два дни. Не знам как го е уредил, но е сигурно. Всички са доволни. Ще прекараме няколко дни в Ленинград. И има нещо, което всички тук знаят, тъй като татко го е повтарял най-малко сто пъти: Ленинград е родното място на Баланчин. Радваме се да го научим.

Алис тутакси смени програмата. Нападнахме Достоевски. Общо взето, бива си го. Вече изпитвам

слабост към Митя. Тя домъкна цял сандък книги и удвои часовете ни по английски. Ако продължава така, току-виж сме станали интелигентни. Елизабет и татко ще си строят краката да ѝ угаждат. На моменти човек има усещането, че цялата къща мърка от задоволство. Трябва всичко да се очаква.

Като оня ден например. Не го записах веднага, защото си легнахме късно и бях капнала. Ето за какво става дума, като ви уверявам, че все още не мога да дойда на себе си.

И тъй, Оли има грип. От два дни е на легло. През деня отскачаме да го навестим, но вечер той ужасно държи да изиграем партия карти или някаква дивотия от тоя сорт. Накратко, когато влизам, заварвам при него Анри-Джон. Започваме да играем на карти и до някое време всичко върви нормално. Трябва да спомена, че с Анри-Джон вече не сме скарани, но чувствам, че от вечерта на 12 февруари е станал малко подозрителен. Явно се пита какво сме правили двамата с Боб. Понякога забелязвам, че ме гледа доста странно. Това обаче не му пречи да играе. И играта се проточва. Започвам да се прозявам. Не че ни е добре или зле. Просто сме тримата и сме свикнали с това.

И всички се държим много прилично. Към полунощ Оли заспива. Започвам да прибирам картите. Цялата къща спи. Надигам се, но Анри-Джон ми подава цигара. Отново сядам. Пушим мълчаливо. Чуваме вятъра отвън и дишането на Оли. И изведнъж започваме да си говорим — направо невероятно! При това става толкова лесно, че се питам дали не сънувам с отворени очи. Не знам какво ни прихвана. Не знам дори кой от двама ни започна пръв. Отдавна не се бях чувствала толкова добре. Говорим за какво ли не, за всичко, което ни идва наум. Недоумявам защо двамата не се разбираме по-добре, защо невинаги е така. А никак не е трудно. Е, надявам се, че всичко ще се оправи. И така, седим си ние и сякаш се носим по някакво леко течение. Разговаряме и вече не знаем къде сме. Едва се сдържа да не му кажа какво сме правили с Боб. Имам

усещането, че няма да му хареса. Но то ме работи, не ми се ще да го пазя в тайна, искам да се отърва от него. Свивам устни. Обгръщам коленете си с ръце и забелязвам, че хвърля поглед между бедрата ми.

И какво правя тогава? Ами това, че с най-невинно изражение леко ги раздалечавам, просто ей тъй, за да видя как ще реагира. Прехвърлям през ум нещата, които сме правили заедно. Спомням си как веднъж се беше настанил между краката ми и проучваше цепката ми с една линийка. След това дойде моят ред. Сега обаче и най-незначителното събитие приема нови измерения. Не искам да кажа, че е по-лошо, но е някак странно, като си помисля. Накратко, атмосферата леко се нажежава. Лично на мен това ми е по-скоро приятно. Когато не прави мили очи на Боб, Мириам неизменно започва да ми досажда с коментари по адрес на Анри-Джон. Но е вярно, че този негодник не е лишен от чар. Гледам го, докато ми обяснява бог знае какво. Бих искала да се сгуша в обятията му и повече да не мръдна. Понякога ни се случваше да го правим. Навремето не бяхме чак толкова задръстени. Харесваше ли ни нещо, изобщо не се притеснявахме.

Той, разбира се, не иска просто да ме държи в обятията си. И чудесно го разбирам. Казвам си, че би трябвало моментално да се чупя. Сигурна съм, че просто не може да си представи колко съм щастлива в момента. Но оставам и продължавам да наливам масло в огъня с риск да подпаля цялата къща. Бога ми, хитра съм като куца мравка, набия ли си нещо в главата!

Човек не знае кога трябва да спре. Казвам си: ще ми се само да протегне ръка към мен, да направи само едно движение, за да ме докосне, не искам нищо повече и веднага се омитам. И това е гадно от моя страна, защото знам, че рано или късно наистина ще го стори, тъй че е напълно излишно да се измъчваме взаимно. Но кой ти слуша. Най-идиотското е, че съм убедена, че нищо няма да се случи, че ще успея да сложа край на всичко, преди да е станало прекалено късно. По дяволите, как можа да ми

хрумне подобна глупост? Междувременно краката ми започват да треперят, а бузите ми стават кръв червени. Това вече не е самоувереност, а чиста проба лудост.

Затварям очи. Решавам да преброя до петдесет. Чувам го да гъгне нещо, после настъпва тишина. Човек не би трябвало да го прави всеки ден, явно не е добре за сърцето. После усещам ръката му върху бедрото си. Затаявам дъх. Давам му една минута. Оставям го да ми пъхне един пръст и броя до двайсет и пет. После отблъсквам ръката му. Правя го много спокойно. И се притеснявам не по-малко от него, тъй като началото беше обещаващо. Но нещо в мен отказа да отстъпи и се поздравявам за това. Не го поглеждам. Мълчаливо излизам от стаята.

Всичко мина много добре. Само дето си бях въобразила, че няма да е лесно. Когато на сутринта се видяхме на закуска, бях по-скоро нащрек. Очаквах да започне да ми се подиграва или да ми говори гадости и се бях приготвила да му го върна тъпкано. Просто не мога да понеса да ми каже крива дума, това е по-силно от мен. Но той се държа както обикновено и дори малко се изненадах. И трябва да призная, че така е по-добре. Тогава си рекох: или е дяволски интелигентен, или наистина е завършен мръсник. А не е изключено да е и двете.

Снощи татко срещнал Ролан Пъоти. И тъй като никак не му харесва онова, което той прави, срещата завършила със скандал и някакви типове изхвърлили татко от „Алхамбра“. Беше направо бесен. Вече си мислех, че ченгетата ще го окошарят, но Елизабет и Рамона успяха да го укротят. Малко след това си възвърна доброто настроение. И да не ти разправам до колко часа останахме да слушаме джаз!

На прибиране ни очакваше изненада. Къщата беше пълна с пожарникари, които току-що бяха разбили вратата на банята на първия етаж. Заварихме ги да свестяват Корин. По-точно един я свестяваше, а останалите се бяха струпали около тях и си плакнеха очите. Татко ги

разблъска. Тоя ден явно не му вървеше. Покри Корин с палтото си и им каза, че е излишно да стърчат тук като глупаци. И това никак не им хареса.

Често имаме подобни инциденти. Най-вече заради Джереми и Ерик. Случват се, когато излизаме или когато в къщата идват външни хора, особено ако са повечко. Било доставчици или типове, които идват да поправят нещо, било ченгета или пожарникари — с една дума, тъпанари се намират навсякъде. Отначало се правят на интересни, защото явно не са очаквали да попаднат на толкова мацки накуп, и то доста готини. Ако татко е там, задоволяват се мълчаливо да ни оглеждат. Но ако заварят само Джереми или Ерик, мигновено си въобразяват, че двамата са единствените мъже в къщата, и направо пощуряват. Понякога стават дори агресивни. Не че маниерите на Джереми или на Ерик са прекалено женствени, но все пак двамата нямат нищо общо с хамалите. И ония като че ли не могат да го понесат и сякаш им прилошава, когато забележат това. Понякога си казвам, че малко остава да се случи някоя беля. Когато видиш подобни дръвници, преставаш да се питаш защо хората се избиват помежду си.

За щастие пожарникарите не са най-тежкия случай. Те само поръмжаха малко и заплашиха татко, тъй като се оказа, че отдушниците ни не били съобразени с правилника и че бойлерът изгарял целия кислород. После Корин започна да повръща и това охлади щенията им. След като си тръгнаха, останахме при нея в стаята ѝ. Всички бяха тук, дори Оли, който се беше събудил от шума. И пак се наложи да слушаме за ирландската революция. Единствените истории, които татко ни разказваше, засягаха балета, джаза и ирландската революция. Баща му е бил доброволец, така че знаем всичко за Великденското въстание. В интерес на истината трябва да кажа, че го бива да разказва и че никой никога не се е опитвал да го прекъсне, щом веднъж е отворил уста. Просто те омайва, докато в същото време самият той буквално се преобразява. Така ми действа и на мен, и то винаги, макар

че лично аз не изпитвам особена слабост към подобен род истории. Общо взето, възползва се от всеки удобен случай, за да се уреди със слушатели. Но този път направо надмина себе си. Защото какво видя, когато слагаше Корин в леглото? „Дъблинчани“! Бога ми, направо се просълзи! А и Корин си пада малко слагачка.

Имам чувството, че китката ми ще се разглоби. Не знам какво са правели Достоевски и другите. Може би са писали с две ръце? В леглото съм. Късно е, но не съм уморена. Ужасно ми е приятно да описвам всичко това и ми се струва, че ако поискам, никога не бих могла да се спра. Само че трябва да подготвя нещо за Алис — една от ония дивотии, на които е царица. Този път трябва да направим разбор на един стих на любимия й Уитман. „Звездите както вземат връх над дневния светлик, смъртта живота надделява.“ Лично аз нямам нищо против. Дори се надявам да е така.

Още две неща, преди да се заловя за работа. Днес ми дойде мензисът и за първи път му се зарадвах. Това е едното. Другото е, че Боб е разказал на Фло, че двамата сме се чукали. Още не знам как ще му го върна, но все ще измисля нещо. Като начало няма да му дам повече да ме пипне и ще го оставя да се тръшка, докато му се завие свят. На мен и през ум не би ми минало да хукна да го разправам наляво и надясно... всъщност, знам ли... но подобни истории ми се струват прекалено лични. Казах й, че ако се интересува от подробностите, може спокойно да попита Боб. Фло е от ония мацки, които се самозадоволяват с пръст по ъглите, когато стане дума за момчета, но тъй като я е шубе да се изуча, подхранва въображението си с историите на другите. Все не й споделяли достатъчно, все не й уточнявали нещата. Не твърдя, че от време на време не може да се водят подобни разговори. Човек винаги научава нещо ново. Но нямам намерение да й рецитирам биографията си. Това, че е порочна, не ме притеснява ни най-малко. И на мен ми се случва да навлажня гащите само при мисълта за оная работа. Не, притеснява ме фактът, че

си пъха носа там, където не трябва. А нямах намерение да казвам на никого за 12 февруари 1958-а. Първо, защото няма нищо за казване. Да не съм им лейди Чатърли! Според мен това е нещо наистина много лично. И така ще бъде, независимо дали ѝ харесва, или не.

---

[1] Надя Буланже (1887–1979), френска композиторка и педагожка — Б.пр. ↑

[2] Герой от романа „Спасителят в ръжта“ от американския писател Дж. Д. Селинджър — Б.пр. ↑

* * *

Една сутрин паднах от люлката и едва не си счупих кръста. Бях вече голям за подобни забавления, разбира се, и явно тъкмо заради това ме сполетя и тази глупава злополука. Беше първият хубав пролетен ден. Въздухът и светлината ни омайваха и ни се искаше да скачаме, да се люлеем на клоните, да се търкаляме по тревата и какво ли още не. В градината имаше две люлки, на които отдавна бяхме престанали да обръщаме внимание. Но аз скочих на едната и се засилих. Почти всички бяха навън. Бяха изкарали пейки и столове, мотаеха се по къси ръкави и току блажено примижаваха, а младите листа на липата трептяха под тласъците на тежестта ми. Не знам какво направих, но изведнъж изхвърчах от люлката и се плъснах по гръб.

От силата на удара дъхът ми секна. По-късно ми казаха, че за миг съм останал да лежа неподвижно и така съм посинял, че майка ми едва не припаднала. Спомням си само, че ми извъртя страхотен шамар, когато установи, че не съм мъртъв, и заяви, че съм искал да я уморя. Все още не схващам много добре точно тези нюанси на обичта ѝ към мен. И ни най-малко не се съмнявах, че за нея съм просто ненужно бреме.

Когато най-сетне криво-ляво станах, бях целият зачервен, гърбът ми се бе вдървил и не смеех да вдигна поглед от моравата. Джереми беше нашият специалист по разтегнати мускули и всевъзможни навяхвания и изкълчвания. Всички редовно минаваха през ръцете му и дори злоупотребяваха с добротата му, просейки си с хленчене масаж, когато се случеше Жорж да им извади душата на репетициите. Доколкото знаех, при него това бе нещо като дарба. Докато майка ми ме обявяваше за глупак и същевременно настойчиво се интересуваше как се чувствам, той заяви, че ще ме поразтрие. Лично аз исках едно-единствено нещо — да се изпаря колкото се може по-скоро, за да преглътна унижението си в някой ъгъл.

Последвах го в къщата със стиснати зъби, тъй като цялото тяло ме болеше, но се стараех да вървя като човек, когато нищо не е в състояние да срази. На долния етаж имаше малка стаичка, предназначена за травмираните. Тя вонеше на масло за разтривки и на

съселова мас, с чиято миризма, макар и в значително по-лека степен, бе пропита цялата къща — по времето, когато ходехме на училище, съучениците ни намираха, че ухаем доста странно. Джереми ми направи знак да си съблека ризата и да легна на масата, докато си миеше ръцете.

За първи път се подлагах на подобна процедура и я очаквах с интерес. В къщата масажите бяха нормално явление. Седнали, прави или легнали, обитателите ѝ никога не стояха със скръстени ръце и повече или по-малко съзнателно винаги си масажираха нещо. Към Джереми се обръщаха само в най-тежките случаи, но през останалото време човек би рекъл, че присъства на колективното пощене на стадо маймуни. Като се изключи Алис, аз бях на практика единственият, който нямаше право на тази привилегия. Тъй като танцувах, Оли и Едит донякъде също се ползваха от нея, а и Рамона, след като им бе акомпанирала цял ден, от време на време на свой ред се облажаваше с леко разтриване. Понякога, когато се измореше да ме шамаросва публично, майка ми подлагаше врат или просваше крака върху коленете ми, за да ги поотпусна, и аз ужасно се гордеех с въздишките, които изтръгвах от нея. Всъщност това бяха единствените моменти, когато чувствах, че не съм ѝ съвсем безразличен. Което и ми попречи да я намразя веднъж завинаги.

Усмивката ми замръзна, когато Джереми смъкна долните ми гащи и се озовах по гол задник. Но тозчас някаква течност се разля по кръста ми и много скоро забравих тази малко неприятна подробност. С Джереми все пак бяхме мъже, а и движенията на ръцете му ми доставяха неописуема наслада. Вече ми бе трудно да държа очите си отворени и започнах да разбирам защо толкова се натискаха за масажите му.

По едно време членът ми взе да се втвърдява. Но това не ме притесни. Имах усещането, че едва ли не сънувам, излегнат на слънце с цвете в устата. Когато ръцете на Джереми докоснаха задника ми, не видях в това никаква умисъл от негова страна. Не мислех за нищо, просто не исках да спира. Вече не си давах много добре сметка какво чувствам, освен че тялото ми се носи сякаш върху облак.

Ръцете му се плъзнаха надолу по бедрата ми и по цялото ми тяло пробягаха тръпки. В стаята не влизаше слънце, поне не в истинския смисъл на думата. На прозореца имаше плътно памучно перде — в

случай че на някой от съседите му хрумнеше да надзърне вътре — и дневната светлина се процеждаше само встрани и нагоре към тавана. Наблюдавах танцуващите в нея пращинки и си казвах, че и аз се чувствам като тях и че съм също толкова лек.

В първия момент не си дадох сметка, че ме обръща на една страна. Усещах се досущ като кукла в ръцете му — готов да се подчиня и на най-слабия им натиск, само и само да продължи. Едва след внезапното облекчение, което изпитах, когато престанах да смазвам с тяло члена си, в съзнанието ми припламна тревожна искрица. Но в същия миг той го обгърна с пръсти и го стисна.

Вцепених се. Но не от страх, нито от отвращение или от някакво неприятно усещане. Вцепених се от изненада, бях толкова изумен, че и през ум не ми мина да реагирам. После той се наведе и го налапа. Сега пък бях напрано хипнотизиран.

Чувствата ми бяха едновременно толкова бурни и хаотични, че почти изкривих лице, но в същото време удоволствието ме поглъщаше и вече нищичко не разбирах. Неволно нададох нещо като стон и зарових пръсти в косата му.

И точно в този момент влезе майка ми. Отвори вратата, изглежда ни продължително и излезе. Припряно се обух. Сега вече щеше да стане страшно. Чакаше ме отвън.

— Трябва да поговорим! — каза.

Старателно избягвах погледа ѝ. Тя ме хвана за ръка и ме помъкна към стълбите. Едва успях да сложа малко ред в мислите си, когато захлопна вратата на стаята си зад гърба ни.

— Приближи се. Ела тук.

Седнах до нея на леглото.

— Погледни ме.

Вдигнах очи с пламнали бузи. Тя отново ме хвана за ръка.

— Преди всичко искам да знам нещо... Кажи, момчетата ли те интересуват? Не се притеснявай, отговори ми. Виж, това не е болест...

Притесняваше ме, че ме държи за ръка, но не исках да я засегна. Недоумявах не само как е възможно да водим подобен разговор, но и че се държи с мен така след онова, което беше видяла. Виж, това наистина не го разбирах.

— Анри-Джон... — продължи тя тихо и все така кротко. — Искам да ми кажеш истината. Към момчетата ли имаш предпочитания?

— Не! — претраших се най-сетне да изломотя.

Искаше ми се да ѝ обясня как се бе случило, да я уверя, че съм бил полузаспал или че царящият в стаята полумрак ме е подвел, но не бях в състояние да произнеса нито дума. Не можех да се отърся от мисълта за гледката, която се бе разкрила пред очите ѝ, пред очите на човека, в чието присъствие най-малко бих си позволил да се разгологъзя тъй безсрамно. Стомахът ми бе свит, почти се задушавях, а ето че тя ми говореше за онова нещо, докато в същото време седеше най-спокойно до мен и галеше ръката ми, сякаш нищо не се бе случило. Истината е, че адски се притеснявах, когато влезех в стаята ѝ и я заварех по комбинезон. Да не говорим, ако беше по пликчета — тогава забивах очи в пода и никаква сила не бе в състояние да ме накара да вдигна глава. Дори когато бях по-малък и едно от любимите ми занимания беше да играем под масите, никога, ама никога не поглеждах между краката ѝ. Тъй че най-малко с нея можех да обсъждам как се прави минет.

— Кажи ми нещо... Смяташ ли, че има теми, по които двамата с теб не бихме могли да говорим?

— Не... Защо?

— Не знам. Просто исках да се уверя в това. Както и да е... Сексът беше нещо, за което моята майка ми говореше съвсем свободно, и си спомням, че това ужасно ме притесняваше. Затова не бих искала да постъпвам по същия начин с теб. Важното е да знаеш, че можеш винаги да ми се довериш, ако имаш такова желание. Знаеш ли, майка ми държеше да е в течение на всичко и се чувстваше засегната, когато премълчавах нещо от нея. Анри-Джон, уверявам те, че си напълно свободен да ми казваш или да криеш от мен всичко, което пожелаеш. Разбрахме ли се?

— Тъх...

— А сега искаш ли един съвет?

Не исках, но обикновено мълчанието е знак на съгласие.

— Направи го първо с някое момиче. Разполагаш с достатъчно време, за да си усложниш живота.

Отпуснах се назад с въздишка и се опрях на лакти. Едва сдържах яда си, че ѝ се бях дал толкова лесно, че бях допуснал да ме държи за ръка и да ми нарежда какво трябва да правя или да не правя и дрън-дрън-та пляс, миличкият ми, защо не кажеш на маминка какви ги

дървиш с пишленцето си, я дай да си поговорим за СЕКСА като големи хора и не би ли искал да научиш нещо повечко, пиленцето ми? По дяволите! Беше ме сгасила в невероятна ситуация и това бе избило почвата под краката ми, беше ме запокитило обратно в ранното ми детство. Тя какво, да не би да си въобразяваше, че ще си гукаме спокойно за нещо, което ме задушаваше, което буквално ме изгаряше отвътре? И че ще извади анатомичните табла и ще започне тепърва да ми обяснява всички ония тъпотии, които днес едно шестгодишно дете знае наизуст? Чувствах как у мен нахлува ярост, отвсякъде, на талази. За какво искаше да си говорим всъщност? За секс? За онова, което разбирах под секс? Това ли искаше? Сигурна ли беше?

— Нямах намерение да се оставя да ми пръснат гъза — казах.

Стори ми се, че раменете ѝ потръпнаха. Не се обърна към мен. Имаше два, максимум три изхода: можеше да стане и да излезе или да ми извърти един шамар.

— Хм, вече забравих тази история — прошепна тя.

Виж я ти, нима си въобразяваше, че ще се измъкне толкова лесно? Цялата неприязън срещу родителското тяло, характерна за момчетата на моята възраст, се събра на топка в гърлото ми. Мачках в юмруците си кувертюрата на леглото и пронизвах с поглед гърба ѝ, неспособен да се овладее. Повдигаше ми се от всичко, което ми бе казала. А и бях отвратен от собствения си жалък вид. Никога не си бях представял майка ми да се чука, дори не ми се мислеше за това. И никога не се бях опитвал да разбера какво прави. Не дебнех завръщането ѝ, когато излизаше, не претърсвах стаята ѝ, не я шпионирах. Единствената ѝ известна ми връзка — и то само защото Едит ми бе казала за нея, а и защото понякога той идваше, за да я отведе Бог знае къде — бяха не особено ясните ѝ отношения със Спаак, които обаче не предизвикваха у мен никакви конкретни асоциации. Всъщност никога не ги бях виждал нито да се целуват, нито да се натискат. За мен майка ми беше неприкосновено създание, прекалено обсебено от възвишени духовни идеали, за да обръща внимание на плътта. Имаше шеги, които не я разсмиваха, не беше любвеобилна, никога не се излежаваше в леглото. Не знаех дали я интересува нещо друго освен балета. Всеки път, когато ме вземаше за слушател, говореше за свободата, за песента на земята, за силата на духа и прочее. За мен тя беше безплътено създание. Бях помирисвал,

естествено, всички кюлоти, на които се натъквах из къщата, но се кълна във всичко свято, че не се бях докосвал до бельото на майка ми. И какво, настояваше да си поговорим? Но имаше ли изобщо представа какво таях в душата си? Искаше ли да види втвърдените и жълтясали парцали, с които се забърсвах? Искаше ли да узнае за какви жени си мечтаех, какви животни и какви ужасии призовавах на помощ? Бях стигнал дотам, че вече не смеех да се доближа до нея — толкова омърсен и недостоен се чувствах. И ето, че изведнъж ме заварва с Джереми. Ако беше избягала и отказала да ми говори до края на живота, щях да я разбера. Но тя остана. Все едно да ме последва в гъчкан с проститутки бар или пък да се присъедини към мен на дъното на воняща клоака. Идеше ми да се издрайфам в краката ѝ, за да я накарам да се върне там, откъдето е дошла. Бях бесен, наранен, нещастен, озлобен, объркан. Търсех най-отвратителните думи, идеше ми да я прогоня с камъни. Но тя секна поривите ми.

— Анри-Джон, мисля, че забравяш нещо: аз съм ти майка. Не го казвам като укор за някои думи, които си позволяваш да използваш в мое присъствие. Просто искам да ти напомня, че не си се появил сам на този свят... Не си губи времето в напразни опити да ме шокираш. Несъмнено знам много повече от теб. Освен това няма защо чак толкова да го преживяваш. А ако все пак държиш на това, бих могла да ти кажа коя е любимата ми поза и кои са най-ерогенните зони на тялото ми.

При тези думи омаломощено се отпуснах по гръб и вперих очи в тавана. А мисълта, пронизала съзнанието ми, прие формата на един стих на Т. С. Елиът от една негова поема, която наскоро бяхме превели с Алис: *И позволи на вика ми да стигне до Теб.*

Беше ден за почивка. Не можех да се възползвам пълноценно от приятния следобед, тъй като Рамона ме задържа малко повече от обикновено, за да ми покаже някаква мазурка на Шопен. Слушах я с половин ухо. От една седмица играеха „Концертът“ — балет, с който Робинс се беше представил преди няколко години в Ню Йорк, и тя изпълняваше няколко парчета на сцената, между които и въпросната мазурка, докато останалите танцуваха около нея. Балетът бе комичен и този път танцуваше и Жорж, защото му беше приятно. Носеше големи

пеперудени криле и се гримираше като Гручо Маркс. Покрай представлението всички бяха в чудесно настроение, но на мен ми беше необходимо много повече, за да се развеселя. Накратко, не успях да се съсредоточа върху онова, което ми обясняваше Рамона. През остъклената врата виждах майка ми, която седеше в градината и пришиваше панделки на пантофките си, и все не можех да преглътна заседналата в гърлото ми буца.

Прекарах остатъка от следобеда в стаята си, като почетох и изпуших няколко цигари, но без да изпитам удоволствие нито от едното, нито от другото. Най-малко петстотин пъти сменях позата и толкова често отварях и затварях прозореца, че накрая Оли ме попита от градината дали се чувствам добре.

— Глупак нещастен! Я си гледай работата! — изревах аз и припряно отскочих назад.

Почти да си счупиш кръста, да ти извъртят минет, после да откриеш, че майка ти има *любима поза* и *ерогенни зони* — а защо не и ботуши и камшик в някое чекмедже? Е, и това ако не беше интересен ден, здраве му кажи! Почти не смеех да вдигна глава от страх да не би още нещо да ме халоса по темето. Чувах смеха им в градината. Птичките в дърветата. Телефона на Жорж в хола. Долапите в кухнята, тенджерите и водата в канализацията, в умивалника, после в някакъв съд, очевидно за спагети. Към седем часа. Прегънато крайче на страницата на книгата. После сплетени ръце на тила до произнасянето на името ми: *Анри-Джон, на вечеря!* — пронизителният глас на Оли. Последен поглед през прозореца, падането на здрача, светлините на къщата в короната на липата, не съвсем във форма, но не и чак толкова зле в крайна сметка, просто леко колебание и ето ме долу.

Съобщението на Жорж, че заминаването ни за Ленинград се отлага с шест месеца, се превърна във всеобща тема на разговорите до края на вечерята и ми позволи да не откъсвам очи от чинията си. Не че не бих понесъл погледа на Джереми или на майка ми, но исках да ме оставят на мира. А не е много трудно да те забравят, когато сътрапезниците ти са четиринайсет на брой.

Жорж, Джереми и Ерик седяха в единия край на масата. Майка ми, Рамона и Алис заемаха другия. От едната страна седяхме аз, Ребека, Оли и Едит, а срещу нас — Олга, Корин, Шантал и Карен. Ако това, че в къщата има толкова жени и не съм се уредил поне с една от

тях, е шега, казвах си понякога, то тя е доста безвкусна. Знаех в какво се състои проблемът — всички те ме познаваха от времето, когато бях на седем-осем години. Отлично си спомнях как ме друсаха на коленете си, как заспивах в скута им с палец в устата, докато ми разказваха приказки, как после ме завиваха и целуваха по челото. Разхождаха ме в парка, наглеждаха ме, приготвяха ми закуска. И бях уверен, че ако направех дори и най-малкия опит, щяха да ми се изсмеят в лицето. Най-мило, естествено, но тогава би било още по-страшно, тъй като бих предпочел да ме пратят по дяволите, вместо разнежени и развеселени да ми изтресат нещо от рода на: *О, Анри-Джон, и през ум да не ти минава!* За нещастие в ума ми се въртеше единствено тази мисъл. И то толкова натрапчиво, че понякога се чудех дали не съм болен. Представях си, че някаква зловеща болест разяжда мозъка ми и че нищо не е в състояние да облекчи мъките ми освен четенето на „Парижки и холивудски лудории“, ако приемем, че клин клин избива. Не смеех, а и не исках да споделя това с никого, тъй като предполагах, че би могла да ме спаси само операция на мозъка, а никак не бях навит на такова нещо. Слава Богу, казвах си, все още не са открили, че из къщата броди сексуален маниак. Точно от това се страхувах най-много и редовно се оглеждах в огледалото в банята, за да видя дали нещо вече не се е изписало на лицето ми.

За сметка на това четях доста поезия. Стараех се да се задържа на повърхността. В продължение на няколко месеца се опитвах да водя дневник, но се стреснах от задръстващите съзнанието ми срамотии — ако някой случайно попаднеше на него, с мен беше свършено. Тъй че моят случай изискваше изключителна предпазливост. Накрая бях успял да убедя Оли, че тия неща не са за нас, и една хубава вечер дневниците ни пламнаха в камината. На практика те съдържаха само празни страници, но когато ги видях да се гърчат в пламъците, изпитах такова облекчение, сякаш бяха изписани от край до край. „Ще ти кажа какво мисля... — прошепнах на Оли, докато мемоарите ни се превръщаха в дим. — Първо, сигурен съм, че тя няма кой знае какво за разказване, тъй като в противен случай щяхме да го знаем. А и според мен има ли нещо малко по-такова, можеш да бъдеш сигурен, че не го записва. Е, кажи ми тогава каква полза има от воденето на дневник? Но Едит си е Едит и ще продължи да го води само и само за да ни лази по нервите. Не си ли забелязал, че те винаги имат време за губене?“

Струваше ми се, че ги познавам добре. Искам да кажа, че ги наблюдавах през целия ден такива, каквито си бяха, и дори да съществуваха страни от характера им, които да ми убягват — както някои черти на собствения ми характер убягваха на самия мен, — не смятах, че светът им крие кой знае какви тайни. Често установявах, че знам много повече от момчетата на моята възраст. Давах си сметка, че дори Боб, който беше на деветнайсет години и се фукаше, че го е правил толкова пъти, че вече не ги брои, изобщо не е наясно но въпроса; че да чукаш е едно, а да знаеш с кого си имаш работа — съвсем друго. Но в същото време си признавах, че всичко това не ми е от особена полза. По този повод един ден Боб ми беше казал: „Не е необходимо да изчета цял трактат за електричеството, за да знам как да запаля лампата.“ Тогавя все още не си задавах въпроса защо толкова тъпанари успяват да се уредят в живота.

След вечеря Ерик и Джереми решиха да отскочат до града. Жорж се захвана със сметките си. Майка ми, Карен и Рамона се качиха да си легнат. Алис забодне нос в някаква книга. Аз, Ребека и Оли започнахме партия микадо. Останалите разговаряха в кухнята, подреждаха и приготвяха традиционния вечерен билков чай. И докато вечерта напредваше, постепенно започнах да се отпускам. Двамата с Жорж излязохме да донесем дърва. Нощта беше студена, но той се надяваше, че след няколко дни вече няма да има нужда да палим камината. Спря се за миг, хвърли поглед на небето с доволен вид и се провикна през смях:

— Господи, намеси се, ако обичаш!

Сложихме няколко цепеници в огъня, на който Корин и Едит си грееха задниците. Алис стана, прозя се и преди да се запъти към своето апартаментче, пъкна книгата си под мишницата ми — поемите на Хилда Дулитъл. На Ребека ѝ писна от микадото и се зае да масажира раменете на Жорж. Шантал пишеше писмо на родителите си и питаше дали Жером Ролинс се пише с две „л“.

— РоББинс! — въздъхна Жорж.

Олга донесе от кухнята пълна тенджерка чай от цвят на болдо.

— Който иска, да заповяда — обяви тя.

Още известно време продължихме да се мотаем из хола. Обикновено вечер не се случваха кой знае какви събития, ала Едит, Оли и аз винаги си лягахме с последните. Искам да кажа, че не се

случваше нищо особено, но въпреки това оставахме до края. Вече бяхме достатъчно пораснали, за да ни изпращат в леглото. Бога ми, голяма мъка беше! Как да не се възползваш от свободата си, след като толкова години са те заточвали в килията точно в девет?

Беше около полунощ, когато поех нагоре след другите двама, докато Жорж правеше обичайната си обиколка — беше побъркан на тема газ и душеше навсякъде като хрътка, преди да угаси светлината. Отидох да се измия на първия етаж, за да избегна задръстването в банята на втория. Огледах стърчащите от една чаша четки за зъби и спрях избора си на четката на Олга, която ми се стори по-нова. Не ме грозеше никаква опасност — оная маниачка си беше легнала, тъй че използвах дори нейния сапун „специално за нежна кожа“, за да си измия ръцете, което иначе като нищо би предизвикало малък бунт. После взех бръснача на Жорж, отворих го и след като проверих как напредва окосмяването ми, внимателно зачистих покаралия тук-там тъмен мъх. Сякаш всичко в този живот едва се влачеше.

Тъкмо се канех да се прибера в стаята си, когато Рамона леко откряна вратата на своята. Попита ме дали мога да ѝ отделя една минутка.

— Какво има?

Направи ми знак да вляза.

За разлика от останалите тя никога не носеше пижама. През деня се обличаше така, както сигурно се бяха обличали преди петдесет години — роклите ѝ изглеждаха винаги ужасно сложни, обшити с дантели и със затворени яки, а в ръкава задължително носеше носна кърпичка. Нямах представа защо се гизди така, но не ми се струваше необичайно. Лицето ѝ, демодираните ѝ прически и деликатните ѝ жестове така добре си пасваха с тоалетите ѝ, че едва ли някой би искал да я види в дънки. Вари я, печи я — такава си беше. А вечер навличаше умопомрачаващи тюлени нощници, върху които намяташе копринени халати — за тях отиваха сигурно всичките ѝ мангизи, — и то само за да прекоси коридора. Стаята ѝ беше най-мистериозната от всички. Стените ѝ бяха облицовани с платнени тапети, навсякъде висяха всевъзможни драперии и ширити, върху тоалетката имаше купища шишенца, флакончета, бурканчета, пухчета за пудрене и бижута, възглавието на леглото бе тапицирано с коприна, столовете бяха покрити с шалове и пъстроцветни платове и нямаше никакъв ред,

но не бе и разхвърляно. Когато си лягаше, запалваше само една малка лампа с абажур от стъклени мъниста и двайсет и пет ватова крушка, която те потапяше в някакъв спокоен и пищен свят, а парфюмът ѝ буквално те довършваше. Тъй или инак, тя не обичаше много да ни вижда в стаята си и рядко ни канеше след падането на нощта. Макар че бях любимецът ѝ, аз също не влизах там, когато ми скимнеше.

Затворих вратата след себе си, чудейки се за какво ли съм ѝ притрябвал. Тя седеше пред тоалетката и се решеше. Каза ми да седна и че ей сега щяла да свърши. Не ми се случваше често да я видя без фризура и винаги се удивлявах, че има толкова дълга и гъста коса. Взех един брой на „Мари-Франс“, излегнах се напърно на леглото и търпеливо зачаках, изпитвайки само смътно любопитство относно онова, което имаше да ми казва. Можеше да се реши, колкото си иска, за никъде не бързах. Обичах атмосферата, която цареше в стаята, и щях да бъда очарован, ако ме забравеше или случайно откриеше в косата си сплетени кичури, та да мине колкото се може повече време.

Това продължи десетина минути, което надхвърляше и най-смелите ми надежди, и наистина нямаше от какво да се оплаквам, но започвах да се питам какво толкова прави с косата си и дали не е забравила, че съм тук. Изглеждаше унесена в мисли. Четката продължаваше да се движи, но толкова бавно, че вече не се чуваше нищо. Имах усещането, че ме наблюдава в огледалото. Но не бях сигурен. Виждах само гърба ѝ и косата. Когато пердетата бяха спуснати, стаята приличаше на кутия за бижута, от която никой не би пожелал да излезе. А и никой не би поел риска да бъде изхвърлен, преструвайки се, че губи търпение.

После тя се обърна към мен и се усмихна. Затворих списанието. И тъй като продължаваше да ме гледа мълчаливо, попитах:

— Да не би нещо да не е наред?

Мислех си за аурата ми или за нещо от този род. Беше ми казала, че моята е с прасковен цвят и че избледнява, когато съм болен или когато нещата вървят зле. Опасявах се да не би събитията от изминалия ден да са я накарали да прелее направо в отровно зелено. Когато бяхме по-малки, тези истории ужасно ни забавляваха. Често я питахме какъв цвят има аурата на този или онзи и понякога след безброй напъни да се съсредоточим, изразяващи се в пъшкане и

зверски гримаси, ни се струваше, че я забелязваме. Сега обаче това ми се струваше по-скоро неуместно.

Вместо да ми отговори, тя стана и дойде да седне до мен. Нямах нищо против да си побърбим, ако имаше такова желание, но при условие че избягваме някои теми. И преди всичко тези за самия мен и моите проблеми. Тя отхвърли кимоното от раменете си. Помислих, че се кани да си легне, да се настани удобно. Изглежда, не си даваше сметка, че дрехата ѝ е паднала на пода. Наведох се, за да я вдигна. Изобщо не подозирах какво ми се готви. Това, че когато се изправих, я видях с разпусната коса, голи ръце, полуразголени бедра и все така неподвижна, не събуди никакви подозрения у мен. Очевидно си бях взел дозата от емоции за деня и съзнанието ми бе претръпнало. Гледах я с усмивка като пълен идиот, скръстил ръце на коленете. Тя също ми се усмихваше. Когато съвсем случайно забелязах, че презрамката на комбинезона ѝ се е свлякла, в главата ми избухна безшумен взрив, но до мен все така не достигна никакво предизвестие. Продължавах да смятам, че ще си говорим за Шопен или за фантастичния напредък на лявата ми ръка.

Която, между впрочем, ѝ подадох, щом я докосна. Определено се гордеех с нея. Тя беше лека, точна и силна, двамата бяхме работили много сериозно над нея и сега покривах повече от една октава, което ми улесняваше живота, когато се заемах с Лист. Напълно разбирах желанието ѝ да я огледа. Но тя я постави върху бедрото си.

Беше 12 април 1958 година, около един след полунощ. В първия момент само дето не ритнах камбаната. И най-елементарното движение, например да сведа поглед, за да се уверя, че не бъркам, ми се струваше непосилно. Но фактът бе налице и всички косми на ръцете и на краката ми настръхнаха пред тази тъй изумителна, тъй невероятна гледка. Тя бе на трийсет и седем години, а аз на петнайсет. Беше прекалено голяма уста за моята лъжица, така че не ми се щеше да се правя на глупак и да допусна подобна възможност да ми се изплъзне под носа — Бога ми, тогава със сигурност щях да се поболея! Затова и се поколебах за миг пред грандиозността на събитието.

Как би трябвало да реагирам, по дяволите? Искях всичко, което искаше и тя, но как да отгатна точно какво? Имах чувството, че всеки момент може да се откаже, и това безпокойство, по-точно този ужасяващ страх буквално ме парализираше. Трябваше на всяка цена да

й попреча да размисли, но самият аз не бях в състояние да разсъждавам. О, как страдах, какво паническо шубе ме тресеше, докато пред очите ми се мержелееха смътните контури на върховното щастие! О, каква мъка, каква радост и неистово желание да чукам изригваха от всяка пора на тялото ми!

Повтарях си, полуобезумял: *Благодаря ти, Господи!*, когато усетих топлата й ръка на тила си. Беше нещо като милувка, поне доколкото все още бях способен да преценявам каквото и да било. Но освен всичко останало бе знакът, който очаквах, знакът, че мога да карам нататък.

Първо бедрото, което ми бе свършено непознато. Помилвах го плахо, сякаш докосвах муцунката на сърна.

— Сънувам... — прошепнах, обзет от неописуемо вълнение и изгарян от мисълта за онова, което ми предстоеше да открия.

Носеше ли пликчета? Не смеех дори да помисля за това. Набирайки смелост, решително се прехвърлих на другия крак. Нейните все още бяха събрани, но спокойствие, Анри-Джон, си казвах, спокойствие. Ръката й, заровена в косата ми — изживявал ли бях някога подобно усещане? Дали да не я целуна? О, не, не веднага! Не бързай, приятелю!

Нито веднъж не се запитах защо се е решила на това ей тъй, изведнъж, каква муха я е ухапала — просто ми беше все едно. Вече дори не се интересувах коя е. Чувствата ми, всичко, което представляваше тя за мен, се бе изпарило. Желанието ме поглъщаше, откъсваше ме от света. Толкова бях мечтал за този миг, че на моменти бях готов да го направя и с някоя стара и грозна жена, стига само да поискаше!

— О, Господи, наистина сънувам! — изръмжах аз, потискайки в гърдите си крясъка на пияница, стъписан пред великолепието на звездното небе.

Без предупреждение я сграбчих в обятията си и двамата се катурнахме на леглото. Страхотно изпълнение, истински шедьовър! Докато мислено се потупвах по рамото, тя хвърли във въздуха един шал с жест, който несъмнено би заслужил овациите на зрителите, ако имаше такива. Ефирната материя се разстла върху лампата и сведе светлината й до немощния отблясък на едва тлееща жаравя. Рамона ме погали по бузата. Поставих ръка върху корема й и замачках

комбинезона. Скокът до устата бе кошмарно изпитание. Именно той ме плашеше най-много. Не можех, не смеех да се реша. Устните ѝ бяха натезали от всички целувки, с които ме бе дарявала, от всички прояви на обич, които ми бе засвидетелствала от най-ранното ми детство. Щях ли да имам достатъчно смелост, достатъчно наглост, за да ги насиля и да навра езика си между тях? Тя се повдигна на лакът и ми пусна такава ръка, че направо ми прималя.

Много добре. Сграбчих едната ѝ гърда, която се распалува под копринената си шапчица, докато се наслаждавах на слюнката ѝ и кръвта ми бучеше във всяка фибра на тялото. Беше заоблена, пълна, тежка и стегната почти колкото бицепс. Изоставих я неохотно, за да пъкна ръка между бедрата ѝ. Зъбите ни изтракаха едни в други. Носеше кюлоти, усещах под пръстите си бродериите и изопнатите ластици. Тя леко разтвори крака, но го очаквах и шокът не беше чак толкова силен. И все пак положението ставаше дяволски сериозно.

И то дотолкова, че се откъснах от устните ѝ и коленичих до нея.

— Събуй си обувките, миличък — прошепна тя.

Проклятие! Те незабавно полетяха към другия край на стаята и моментално ми изхвърчаха от ума! Все още треперех, когато отново се обърнах към нея. Тя сви единия си крак и тогава открих как коприната се плъзга по гола кожа. Заех се припряно да смъкна този проклет парцал, който застрашаваше да ме докара до сърдечен удар. Тя само кротичко въздъхна, когато един от шевовете изпука.

— По дяволите! — изругах.

— Няма нищо. Всичко е наред — промълви тя.

Приседнал на пети и със заклецени между краката юмруци, не можах да се въздържа да не се отдам на кратко съзерцание, досущ като човек, който неволно се спира, за да се полюбува на красотата на света. Първо, не виждах много добре къде са излишните килограми, с които постоянно ни надуваше главата. Вярно, беше доста закръглена, но какво ми пукаше от това? Та нима за мен не беше адски съблазнителна? Виждах ли бях нещо тъй прелестно в някой от всички онези музеи, по които ме бяха мъкнали? Косата ѝ се бе разстлала на възглавницата, гърдите ѝ бяха едри и сочни, ръката ѝ разкопчаваше копчетата на ризата ми, кожата ѝ бе гладка и нежна, кюлотите ѝ — бледорозови, а на краката си носеше къси виолетови чорапки.

Заставах на колене, когато забелязах, че среща известни затруднения с копчетата на панталона ми. Бях доволен от царящия полумрак, тъй като ме гонеше такава ерекция, че се опасявах да не я уплаша. Гледах встрани. После ми хрумна, че тъй, както е заета, моментът е може би най-подходящ. И когато тя дръпна панталона ми надолу, смело се вкопчих в ластика на кюлотите ѝ. Усещах, че косата ми е залепнала за слепоочията. Тя смъкна гащетата ми. Извърших същата операция с нейните. Чу се ново изпукване.

— О, Боже! — изпъшках.

— Стига, не бъди толкова нервен! — успокои ме тя.

— Не съм нервен.

— Напротив, и то доста...

Членът ми се бе вирнал страхотно, кажи-речи, право към тавана. Какво чакаше, за да го награби, вместо да си приказваме дивотии?

— Би трябвало да свалиш това — посъветва ме тя.

И в същия миг бях по гръб, смъквайки дрехите си с такава бързина, сякаш горяха. Накрая събух и чорапите, за да приключа с цялата тази история. После си дадох сметка, че ме гледа все така нежно и с все същата усмивка, която играеше на устните ѝ още от самото начало. Алчно се нахвърлих върху тях. И сега, когато бях вече чисто гол, я притиснах към себе си.

Или по-точно се отърках в тялото ѝ подобно на разгонена змиорка. По-късно, когато щяхме да стигнем до същината на въпроса, нямаше да изпитам такава наслада. Щеше да бъде по-силно, по-буйно и щях да бъде прекалено зает, за да мисля за подобни глупости. Но за момента лежах върху нея, дишайки учестено. В мига, когато кожата ми се притисна о нейната, по цялото ми тяло пробяга продължителна тръпка, която продължи да набира скорост. Простенах, заровил лице в косата ѝ. И като че ли това не ми стигаше, промуших крак между нейните. Инициативата се увенча с пълен успех. Тя ме притисна в обятията си и издаде ханш към слабините ми, смазвайки крака ми в същинско менгеме, което бързо се задвижи напред-назад.

— Мамка му! — промърморих жално аз.

Тя се изви и двамата се обърнахме на една страна. И докато покриваше лицето ми с леки целувки, аз протегнах ръка и сграбчих задника ѝ. Странно, но този жест ми вдъхна увереност, стори ми се достоен за тип, който не е вчерашен и разбира от жени. Мимоходом

установих, че не бях приключил с кюлотите ѝ и че въпреки окаяното си състояние — ластикът беше предал богу дух и се гънеше около кръста ѝ като преварен макарон — те все още държаха фронта, макар и с последни сили.

Нямах нищо против да се целуваме, да се опипваме и да си останем така преплетени, но не виждах кой знае каква полза от това и вече едва не се задушавах. А и започваше да се очертава и един сериозен проблем. Бях се търкал о нея толкова енергично и настойчиво, че в крайна сметка тя все пак го взе в ръка, но след като преминаха първите еуфорични пъшкания, почувствах, че надвисва опасност и не ми беше никак до смях. Така че пак поех инициативата и изръмжах измъчено по адрес на кюлотите ѝ, сякаш ми бе дошло до гуша да ми се изпречат на пътя, след което се заех да разреша окончателно въпроса.

И тогава осъзнах колко мизерен, колко жалък, колко блудкав, колко безутешен и каква зловеща пародия е бил животът ми до този момент! Каква мъчителна Голгота бях извървял, докато стигна до тази стая! Какъв досаден, мрачен и скудоумен свят оставях зад себе си! Едва не се разплаках от радост, когато най-сетне смъкнах кюлотите ѝ. Идеше ми да ѝ заявя, че тази нощ я обичам, че обичам и най-незначителния предмет в стаята ѝ, че обичам цялата къща, целия град, цялата страна, целия този шибан свят ведно с всичките му шибани обитатели.

Тя лежеше по гръб с разкрасени и свити като на жаба крака, а аз седях между тях, вперил очарован поглед в цепката ѝ. В сравнение с поничката на Едит нейната бе създадена като че ли за великан. Всъщност всичко у нея ми се струваше огромно, но в положителния смисъл, всичко беше такова, за каквото си бях мечтал — закръглено, тежко, топло и лъщящо... Наврях нос между чатала ѝ, за да я помириша, но за другото ме хвана шубето и се измъкнах от положението с леко изкашляне, като я успокоих с жест, че не е нищо сериозно. Оралните изпълнения не ми бяха много по сърце, особено когато нещата опираха до личното ми участие. Знаех, че го правят, но все пак не трябваше да се прекалява. Накратко, не съжалявах ни най-малко за опита си, макар че само бях прелетял над венериния ѝ хълм — в противен случай нещо щеше да ми липсва! Познавах тази миризма. Двамата с Оли я бяхме преследвали из цялата къща,

вдишвайки я с пълни гърди в момента, в който сложехме ръка върху нечии захвърлени пликчета. Наричахме я подлудяващата отрова и през смях уж падахме сразени с пламнали уши и бузи.

— Напомни ми да ти дам малко сироп — прошепна тя.

— Нищо ми няма.

— Ммм, не се зн...

Бях пъхнал вътре пръсти. Нямах намерение да се задържам там цяла вечност, особено като се вземе предвид треската, която ме изгаряше, и може би щях да си го спестя, ако някакво смътно любопитство не ме беше накарало да отложа с още една мъчителна минута мига, когато най-сетне щяхме да започнем да се чукаме. Тя явно реши, че действията ми са продиктувани от добри чувства, и ми хвърли разнежен поглед, преди отново да се вторачи в тавана, като междуременно въртеше таз и се опитваше да насочи ръцете ми към конкретни части на тялото си според един определен ритъм, досущ както правеше навремето, когато ми даваше първите уроци по пиано. За миг движенията ѝ задържаха вниманието ми, слушах мелодичното ѝ бърбрене, наблюдавах я как пренася слюнката си на върха на пръстите, забавлявах се с нишките, които се проточваха от устата ѝ по посока на чатала, преди да се скъсат и да залепнат за брадичката ѝ. После се отдадох на най-безсрамни мисли. Да не си въобразяваше, че съм се загрижил за нейното удоволствие? Нима смяташе, че съм чак толкова мил, че съм готов още дълго да потискам желанието си само и само за да ѝ бъде приятен и че над главата ми се климбучка някой шибан ореол? Не, далеч не бях такъв светец, за какъвто ме вземаше! Все пак не ми се искаше да ме спипа на местопрестъплението, тъй като бих умрял от срам. Затова се криех и се преструвах, че ме сърби носа или пък че устните ми са прекалено изсъхнали, докато в същото време я наблюдавах с крайчеца на окото, готов всеки момент да скръстя ръце зад главата или направо да я зарежа. Но тя нищичко не забеляза, тъй че успях преспокойно да навлажня пръстите си в цепката ѝ, да ги доближа до носа си в обгръщащия ни безкраен полумрак и да вдъхна с опиянение подлудяващата отрова.

Треперех цял, когато тя ме придърпа към себе си и ме изтръгна от порочната наслада с куп „миличък“ и „сладичък“, придружени с толкова конкретна милувка, че от гърдите ми неволно се изтръгна хрипков стон. И отново гърдите ѝ — в ръцете ми, върху челото,

зърната ѝ в устата ми, носът ми изкривен, лицето ми сплескано в кожата ѝ. Цялото ми тяло проснато върху тази огромна камара женска плът, макар иначе да бях с половин глава по-висок от нея. И членът ми, хлъзгащ се и буксуващ дявол знае къде — яростен, изумен и нажежен като динамитна шашка, докато в същото време направо ми късаше сърцето и ме изтласкваше нагоре в тържествен и радостен порив, крещейки с пълно гърло името ми. Но добре все пак, че беше тя, защото, макар да преливах от ентузиазъм и да бях надарен с прославящ ме с овации член, не успях нищичко да направя. Очевидно бях прекалено нервен, прекалено нетърпелив и прекалено брутален, а освен това оная ѝ работа беше същинска пързалка. Без помощта ѝ сигурно бих побеснял. А и започвах вече да се ненавиждам и да кривя мъчително лице, сякаш ме деряха жив.

— По дяволите! Но какво става?! — жалвах се аз на себе си, почти изпаднал в паника.

И през ум не ми минаваше, разбира се, че имам ръце и че не е забранено да ги използвам. Ами ако това не се дължеше на нищо друго освен на отвратителна непохватност от моя страна, че дори и на нещо по-страшно?... Ами ако моят се окажеше прекалено голям?... Ами ако нейната се беше стеснила?... Ами ако природата ни погаждаше някое от онези си тъпи номерца, чиято гадост дори и не подозирах?... Ах, все още ТОЛКОВА неща оставаха тайна за мен!...

Ако продължаваше така, накрая щях да се разпадна, да наводня леглото с киселата си отчаяна пот, с избиващата на устните ми пяна, с безпомощните си сълзи.

— Стига, ела... — промълви Рамона.

Ама и тя ги тресеше едни! Не виждаше ли в каква каша се бяхме забъркали? Бях като дерайлирал, агонизиращ локомотив, който бълва със смехотворно упорство сетните си струи пара нейде сред голото поле посред нощ, затънал до главините на колелата и шарещ из мрака с безполезния си фар, изоставен и предаден от Небето, унижен и прокълнат от Бога... Горкичката ми Рамона, опасявам се, че не можеш да ми помогнеш... Хвани го, ако искаш, лично аз съм дотук... Беше много хубаво, нали?...

Защото, докато се напъвах да се разпна на кръста си и дълбоко в себе си каканижех идиотщини като последен глупак, тя наистина го беше хванала. И му възвърна формата. Изгледах я тъжно. Тя

тайнствено ми се усмихна. Сетне, досущ както Пепеляшка нахлузва пантофката си, а може би и още по-лесно, се наниза на члена ми. Не губих време да ѝ искам обяснения. Вече не си задавах въпроси. Сега всичко беше лесно.

— Ето. И по-кратко, миличък...

— Така ли?

— Да. Недей да бързаш. Имаме предостатъчно време. Гали гърдите ми, целувай ме...

Беше прекалено много за сам човек, но все някак щях да се справя. И докато следвах наставленията ѝ, изпитах чувството, че нечия гигантска ръка ме запраща във въздуха и прониквам отвсякъде в тялото, което усещах в ръцете си — направо да откачиш! Пришпорвах я с всички сили, с цялата страст, на която бях способен. Целувах устните ѝ със затворени очи... Галех я така, както се гали кожа. И ето че тя ме сграбчи за задника. *Ах, мръсницата проклета!*... — помислих с възхищение.

Когато се затресе върху корема ми, един от клепачите ми се разтрепери от само себе си и не можех да направя нищо, за да го спра. Устата ми зина. Другото ми око се изцъкли. Слепоочията ми плувнаха в потта на желанието и насладата. В стаята нямаше вече и прашинка, която да не бяхме опорочили с нашите секрети, и всяка глътка въздух ме опияняваше. Вкопчих се в чаршафите, превръщайки ги в смачкани парцали. Подскачах в бесен танц с пружините на леглото. Кикотех се сам, поглъщайки удоволствието с дивашка ярост, и бях толкова горд от себе си, че ми идеше да се разцелувам.

— А-ах, Господи!... Анри-Джон!... А-ах, МИЛИЧЪК!...

И ме смаза в обятията си.

Беше казала, че няма да е разумно, но в крайна сметка първа се унесе в сън. Събудих я към два сутринта и тъй както беше полузаспала, отново се нахвърлих отгоре ѝ.

Час по-късно налетях повторно.

И пак, вече на зазоряване. Този път тя въздъхна откровено измъчено и заяви, че съм щял да я уморя.

— О, моля те! — отвърнах.

После се прибрах в стаята си.

* * *

Призори Фин дойде да ме събуди. Тъй като вратата беше отворена, просто бе влязъл и сега ме разтърсваше за рамото.

— Вече са в тигана — информира ме лаконично той.

Припряно се облякох, после тичешком се присъединих към него на ръба на склона.

— По какъв случай си станал толкова рано? — полюбопитствах.

— Усещам ги.

— Как така, усещаш ги... С нос?

— Не, не с нос.

Чайки се събираха на плажа и кръжаха в небето. При повнимателно вглеждане на петдесетина метра от брега се забелязваше широко мазно и същевременно някак ефирно петно с преливащи цветове: дребните рибки изживяваха доста неприятен момент — леферите ги преследваха.

Отправихме се обратно към къщата, за да вземем необходимите пособия. Беше още хладно, мъглата се стелеше по земята и се увиваше около стволите на дърветата. Докато пиех кафе, Фин подбра блесните — една *broken back* и една *pencil popper*, но знаех, че иска просто да ми достави удоволствие, тъй като ги бях купил съвсем наскоро, докато лично той би се задоволил с най-обикновена *rooper*. Не каза нищо и когато надянах специалните си ръкавици от фина метална мрежа, но знаех какво си мисли.

Водата беше студена. Слънцето бе все още едва проблясваща светлина на хоризонта и поне засега във въздуха нямаше и помен от топлинка. Навлязохме във водата до колене. Като се вземат предвид вълните, това означаваше, че се бяхме нахиснали до пъпа.

— Приближават се! — предупреди ме той. — Скоро ще започнат да щъкат в краката ни!

Показах му ръкавиците си и се усмигнах. Ако беше казал истината, нямаше да съжалявам, че съм ги купил. Чайките кръжаха с крясъци около нас. Наблюдавах го, докато замяташе. После изчаках следващата вълна и на свой ред хвърлих въдицата.

Само преди обед късах пет пъти корда, но и Фин не падна подолу. И то корда за десет кила. Имаше страхотни парчета, Фин каза, че рядко се хващали толкова едри, освен ако не влезеш навътре с лодка. Щом слънцето изгря, небето на север почти мигновено помрачня и над нас се понесоха гъсти облаци. Въздухът беше гъчкан с електричество, а океанът бе сив и твърд като мрамор. По някое време въпреки загряващите упражнения от залепналата за плещите ми мокра фланелка ми стана студено, но не продължи дълго — попаднах на звяр, който за няколко минути ме стопли и накрая ме събори във водата, отмъквайки кордата ми. Вълните също ни затрудняваха. Понякога, и то най-често когато на кукичката се закачаше някое голямо парче, изискващо всичките ни налични сили и запазването поне на относително равновесие, те безмилостно ни шамаросваха по лицето, следваха се начесто, бяха напористи и направо ни зашеметяваха.

По-късно се оттеглихме към брега, Фин беше прав. Подгонени от лефера, дребните рибки отстъпваха към плиткото, промушвайки се между краката ни, изскачаха над повърхността и падаха обратно ведно с разкъсаните телца на приятелчетата си, които миришеха вече доста силно. Леферите ги кълцаха на парчета, на кайма, унищожаваха ги без остатък, бяха мощни, бързи и въоръжени с яка челюст, която принуждаваше рибаря да подсилва края на кордата с парче стоманена тел. И да носи ръкавици, когато се казва Анри-Джон и не е сигурен никога в нищо.

Биха могли преспокойно да ви отхапят пръста като кренвирш. Да ги ловиш от време на време беше едно, но да попаднеш на прегладнял пасаж — съвсем друго. След час ръцете ви се изморяват, вниманието ви отслабва и можете да бъдете сигурни, че без ръкавиците от метална мрежа едва ли ще ви се удаде повече да преброите десетте Божии заповеди на пръсти. Освен това беше по-удобно да ги хващаш с ръкавици, отколкото с голи ръце. Откачах ги от кукичката по-бързо от Фин. Когато забеляза това, аз му ги заех за малко. Реши, че не е лошо. Казах му, че в къщата има още един чифт, но той се направи, че не ме чува.

Измлъскайки плячката си все по-близо до брега, леферите буквално побесняха. Не толкова ги виждахме, колкото се досещахме за присъствието им по някои плясъци и завихряния на водата, които нямаха нищо общо с вълните. Обезумели, дребните рибки изскачаха на

пясъка и се гърчеха в краката ни. Фин държеше въдицата си с протегнатата ръка, докато аз бях принуден да запъна моята в бедрото, тъй като от началото на лова бяха изминали повече от два часа. Изпитвах известно удовлетворение, когато понякога го виждах да се мръщи или да ругае през зъби. Нямах възможност да го наблюдавам постоянно, но все пак от време на време му хвърлях едно око. Гледаше право пред себе си и като че ли изобщо не се интересуваше от това, което прави. Имах чувството, че не наблюдава нищо конкретно и че със същия ефект би могъл да бъде и сляп. Отначало помислих, че се отегчава, тъй като сигурно лови риба, откакто е проходил, но после си спомних какво бе казал рано сутринта и разбрах, че не е така.

Накрая все пак седнахме. При малко повече желание можехме да ги ловим с голи ръце. Някои бяха излезли почти наполовина от водата и се мятаха в хаотични подскоци, продължавайки обаче да налитат на жертвите си, като същевременно търсеха изход от капана, в който бяха попаднали. Блъскаха се в нещо като басейн, изровен от вълните в пясъка, и връщането назад очевидно им създаваше сериозни проблеми. Никога през живота си не бях виждал такова гъмжило — имаше ги навсякъде, без да се смята дребосъкът, и знаех, че утре сутринта по протежение на плажа ще се вие гъста ивица леш.

Известно време ги наблюдавахме, после, докато пушехме и се чудехме дали ще вали, изкормихме и измихме уловените. Предишния ден ми бяха докарали дървен материал за стълбата и Фин ме посъветва да го покроя. Ръката ми беше изтръпнала. Докато разстилахме брезентови парчета върху струпаните пред къщата дъски и греди, ушите ми все още пищяха от свистенето на кордата, а миризмата на риба щеше да ме преследва дни наред.

Взех няколко и ги сложих във фризера, но три четвърти от улова оставих на Фин — той знаеше на кого да ги даде. Бурята се разрази точно в момента, в който се канеше да си тръгва. При това с такава сила, че всеки нормален човек моментално би потърсил убежище, но той се задоволи просто да закопчае ризата си. Когато човек видеше могъщите му плещи, с основание се питаше как ли ще излезе през вратата.

— Защо не поседнеш за пет минути?

Бях загубил представа за времето, но да речем, че от запознанството ни бе минала една седмица, а може би и малко повече.

Бяхме се виждали всеки ден, но винаги по конкретен повод: да ловим омари, да отидем на местния фермерски събор, да отнесем в блатото една закъсала костенурка, която беше намерил на пътя, да поправим нещо по колата, да идем за миди, да си играем на пожарникари, поточно да разберем дали пожарникарите нямат нужда от помощ при гасенето на пожара, пламнал в един хамбар от другата страна на пътя, да излезем с лодката, да поръчаме дървен материал за стълбата, да потегнем някаква ограда или да се позанимаем с леферите. Доколкото бях разбрал, Фин бе помощник-шериф, което не означаваше нищо особено, освен може би че в зависимост от обстоятелствата или поточно от желанието си играеше ролята на нещо като пъдар, но според мен целта му бе просто да опази мястото, където живееше, затова постоянно поправяше, подреждаше и майстореше нещо, без да пита когото и да било. Ала никога не беше идвал просто ей тъй, да пийнем по чашка или да поседнем на приказка. Свършихме ли онова, което имахме да вършим, си тръгваше, без да каже нито дума повече.

А и аз никога не се опитвах да го задържа. Нямах желание някой да ми висне над главата, бил той или друг, нито възнамерявах да задълбочавам отношенията ни, още повече че установилата се помежду ни дистанция не беше от най-неприятните. Като се изключат няколкото крайно оскъдни информации, които доста неохотно вмъквахме в разменяните две-три думи, знаех за него толкова, колкото и той за мен, и намирах, че така е много добре.

Според мен няколко капки едва ли биха станали повод за по-сериозно общуване, но днес от небето се изливаше истински потоп. Само на Гонерила^[1] би й дало сърце да остави някого навън в такова време. От земята се вдигаше пара и гъсти водни струи връхлитаха остъклените врати, трополейки като чакъл.

Предложих му бира, докато се настаняваше в едно кресло и наместваше торбата с риба между краката си, не по-очарован от мен от създалото се положение.

— Май намалява... — отбеляза той, докато се ровех в хладилника.

Чуваше се как дъждът с удвоена сила блъска зифтосаните керемиди на покрива.

— Да, ще спре... — кимнах аз, озъртайки се с крайчеца на окоото към един олук, който бълваше вода като пожарникарски маркуч.

Не знаех дори дали играе на карти или дали обича музика.

Добре се подредихме! — си казах, докато вземах две чаши и се чудех дали да го нападам с У. Х. Одън^[2]: *Хиляди са живели без любов, но нито един без вода*, или да му съобщя, че съм открил латинското название на лефера — *Pomatomus Saltarix*. Но за щастие телефонът иззвъня. Двамата с Фин се спогледахме с облекчение.

— Ало! Да?

— Аз съм. Как си, момчето ми?

Грабнах апарата и се тръшнах на едно кресло.

— Чуваш ли ме?

— Да... Малко съм изненадан.

— Не се изненадвай. Колкото и да си далече, винаги си мисля за теб. И знай, че не те забравям в молитвите си.

— Ммм... Ти как си?

— Нормално, а и всички тук са добре, но не става въпрос за това!

Обаждам ти се по много сериозен повод!

— За Бога, какво се е случило?!

— Изслушай ме, ако обичаш, вместо да се правиш на глупак!

— По дяволите! Ще ми кажеш ли най-сетне какво става?

— Едит иска развод, това става!

— А... Та ти не знаеше ли? Явно си бил единственият...

— Разбира се, че бях единственият. Но защо според теб го скриха от мен?

— Жорж, никой нищо не е крил от теб. Достатъчно е просто от време на време да си отваряш очите и ушите.

— Скриха го така, както се крие сифилис или нещо още по-срамно! Така де, как я виждаш да дойде да ми се хвали е това! Ще ми се развежда! Ах, Анри-Джон, та няма смята, че човек толкова лесно може да се отрече от клетвите, изречени пред Бога?

— Не знам. Питай нея.

— Повярвай ми, по-скоро бих предпочел да я видя на смъртно легло, отколкото в подобно положение!

— И това никак не ме учудва, особено щом идва от теб. Знаеш ли, вече много отдавна не си ми забавен.

— С гнева Божии шага не бива и вие много скоро ще го разберете! Надявам се, че наистина не те забавлявам. Даваш ли си поне сметка, че

светът върви към гибел? Единствено душите ни имат все още шанс за спасение!

— Да, но не знаеш как да им го дадеш. Всъщност, както и всички типове от твоята порода, ти не си на ниво, за да се захванеш с тази работа.

— Времето напредва, Анри-Джон. В момента не става дума за мен.

— Какво искаш да направя? Не мога да ѝ попреча да се разведе.

— Напротив! Разбира се, че можеш! Достатъчно е да откажеш!

— Чуй ме, Жорж... Ако наистина го желае, тя е способна да хвърли срещу мен цяла армия адвокати, което само ще усложни още повече нещата. И двамата знаем много добре, че ще го получи, тъй че не се прави на идиот.

— Но можеш да печелиш време!

— Току-що ми каза, че напредвало...

— За Бога, говоря за твоето решение! Тя трябва да премисли жеста ти, трябва да ѝ се даде време да осъзнае какво ще загуби завинаги, ако извърши това светотатство! Мисля, че си в състояние да го сториш, или може би бъркам, а? Излишно е да ти напомням кой стои в основата на тази катастрофа, нали? Ах, но какво те е прихванало, нещастнико?

— Стига, Жорж... Говориш на човек, който те е познавал и на младини. Да не би на всичко отгоре и паметта ти да е започнала да ти изневерява?

— Знам какъв бях. И повярвай ми, няма да ми остане достатъчно време, за да изкупя греховете си. Но запомни, Анри-Джон, никога не е късно!

— Чудесно. Много мило, че се обади.

— Умолявам те, момчето ми! Ето... чуй как пукат костите ми... коленича пред теб...

— Жорж, стани, ако обичаш.

— Не, на колене съм и на колене ще остана! Анри-Джон, ако някога си изпитвал поне малко обич към мен, ако имаш капка милост към един старец, който пълзи в нозете ти и се задъхва от вълнение, заклевам те...

— Но КАКВО ИСКАШ, по дяволите!

— Нищо не подписвай! Не давай съгласието си! Да ми отрежат езика, ако те помоля повече за още нещо в този живот! Вие сте мои деца... Не се превръщайте в мой позор, нещастие и мъка. Познаваш я, момчето ми, тя е магарешки инат! О, Анри-Джон!... Ти си последната ми надежда!

— Добре, сега ти ме чуй. Не искай от мен невъзможното. Но ако това може да те успокои, знай, че откакто съм тук, нямам никакви новини от Едит и че преди заминаването си не съм подписвал нищо. Ако смяташ, че се нуждае само от време, ще го има. Човек не се развежда за един ден. Но не си прави илюзии, Жорж. Не мисля, че ще промени мнението си.

— Млъкни! Ах, защо не умрях през зимата? Всемогъщи Боже, защо ме подлагаш на такова изпитание? Анри-Джон, заклевам те във Всевишния, помисли добре, преди да извършиш непоправимото!

Когато затворих, бурята продължаваше. Вятърът се беше усукал във вихрушка и бараката скърцаше от покрива до мазето, Фин климаше над чашата.

— Хм, ето че разреших някои проблеми — заявих аз и оставих телефона на мястото му.

Спогледахме се и добавих:

— Беше тъстът ми.

Взех чашата си, изправих се и застанах пред остъклената врата. Вятърът пращаше дъжда към земята, но валеше по-слабо и океанът и небето леко просветляваха.

— Католиците гледат с лошо око на развода и Жорж е ужасно раздражителен на тази тема. Виждаш ли, той е много религиозен. Навремето започна да слуша литургията на латински, но това не му стигна. В началото беше просто малко странен...

— Да, и тук имаме такива случаи.

— Допреди няколко години, когато ми пишеше, той добавяше до подписа си „Мир на земята“ или „Хвала на Бога за всичката му благодат“. Днес вече не го пише, но предполагам, че ако го правеше, щеше да бъде нещо от рода на: „Смърт на еретиците“ или „Да ги избием всичките и Господ ще познае агнеците си.“ Хм, изглежда го изисква времето... „И тя роди Син, мъжка рожба, и Той е Онзи, който трябва да подкара с железен посох всичките езически народи.“ Такъв е

духът на епохата и това се чува по всички краища на света. „Прерязвайте си взаимно гърлото!“ Къде изчезнаха добрите люде?

В разговора, който проведохме с Фин, докато чакахме бурята да утихне, се въздържах да засягам личните си проблеми. Но двамата установихме, че няма да ни заболи, ако си поговорим. Накъде отива светът и процъфтяването на човешкото безумие не бяха особено мъчителни теми, така че постигането на взаимно съгласие не ни затрудни. От само себе си се разбираше, че фанатиците от всички религии се бяха развилнели и се опиваха от обливащата ги кръв. Че се засищаха с нея и я размазваха по лицата си. Че с всеки изминал ден кръсът им ехтяха все по-силно и се множаха, изпълвайки въздуха с непоносима смрад. Че нещастieto на народите беше тяхно ложе. Че чаршафи им бяха глупостта, страхът, невежеството, но също и омразата, с която на драго сърце се самонадъхваха различните раси. Че техен меч бе религията, с която спекулираха както им скимне. Че силата им идваше от некадърните, подлите, тъпите, корумпираните, циничните и достойни за презрение политици, които ги довеждаха до отчаяние. Че в съглашение с тях си бяха разпасали колана най-обикновени убийци, бандити, хулигани, мошеници, луди за връзване, негодници, индустриалци, банкери, ченгета, адвокати, съдии и трафиканти на оръжие, които въртяха колелото и доволно потриваха ръце. И накрая, че ще оставим земята толкова мръсна, колкото сме я намерили.

За първи път ни се случваше да разменим няколко банални приказки на чашка просто така, седнали един срещу друг, без да правим нещо конкретно, освен да наблюдаваме изливащия се навън порой с крайчеца на окото и да похапваме маслини. И мога да кажа, че се справихме доста добре. Понякога в стаята се възцаряваше мълчание, но в него нямаше напрежение. Фин бе загадъчна и странна личност. Така, както ми довери, че не четял много, малко по-късно, засягайки периода на президентството на Никсън и Рейгън, най-неочаквано ми препоръча последната книга на Томас Пинчън^[3] „Земя на виното“.

---

[1] Героиня от пиесата на Уилям Шекспир „Крал Лир“ — Б.пр. ↑

[2] Уистън Хю Одън (1907–1973), американски поет от английски произход — Б.пр. ↑

[3] Томас Пинчън, р. 1937 г., американски писател — Б.пр. ↑

* * *

— Копай по-смело, не бой се! — подвикна той от горния край на склона.

Не се боях да копая, боях се да не се пребия. Висях във въздуха на края на едно въже и трябваше да копая и да изхвърлям пръстта, при това без да губя инструментите си, без много да се клатушкам, без да обръщам внимание на въжетото, което режеше бедрата ми и заплашваше всеки момент да ме изостави — по-точно аз рискувах да му се изплъзна, — и без да ми пука от изгарящото гърба ми слънце и от прахоляка, който поглъщах.

Въпреки всичко приемах работата си насериозно, Фин многократно бе подчертавал — за всеки случай, да не би случайно да не съм го разбрал, — че от нея зависи всичко останало. Колкото по-дълбок бил изкопът, толкова по-дълбоко сме щели да заложим основите, призвани да поддържат цялата конструкция, а така и самата стълба щяла да бъде по-солидна. „Може би след време ще се наложи да подменим някои стъпала, но ще има на какво да се опрем.“ Бях му отговорил, че не е толкова лесно. Ала ето че не само блъсках като грешен дявол, но го правех и много усърдно.

Привечер, след като набучихме гредите в дупките, забъркахме две торби цимент и кофа след кофа изляхме разтвора в основата им на дълбочина най-малко шейсет сантиметра. Наподобяваха оплескани с мазут тотеми и докато прибирахме инструментите, всеки от тях се уреди на върха с по една неподвижно застинала чайка.

* * *

Една сутрин, когато бях сам, съдията Колинс дойде да види какво майсторя. Тъкмо рендосвах дъски, слушайки радио. Искаше и да ме покани на приема, който даваше същата вечер, и макар че няхах особено желание, не можах да му откажа. Честваше петдесетата годишнина на брака си.

— Моите поздравления! — казах.

Преди да си тръгне, ми поднесе табакерата си за пури и докато вземах една и я оглеждах с усмивка, приближи глава до моята — в случай че екип на ЦРУ се е спотаил в треволяците — и поверително изчурулика в ухото ми:

— Какво да се прави, драги! Кубинските си остават най-хубавите!

Фин се върна с торба болтове и гайки, две големи диетични коли, пици, сандвичи с пилешко, енчиладас и пакет чипс. За десерт беше купил ябълков сладкиш, но за да стигне до ябълките, мераклията би трябвало да води истинска битка с канелата. Не знам дали се дължеше на проблемите ми или на морския въздух, ала откакто бях тук, апетитът ми значително бе намалял.

Работата по стълбата ни спореше. До завръщането на Оли оставах най-малко десет дни, което бе предостатъчно. Държах си езика зад зъбите. По телефона му разказвах за прочетените книги, за разходките ми, за моето пиано и за шейсетте и шест телевизионни канала, които не ми оставяха време да скучая. „Тъй и не можах да мина дори веднъж моравата с косачката...“ Една вечер подхвърлих, че не е толкова лесно да започнеш нов живот, и признах, че я карам малко наслуки. Но че може би ще свикна, тъй като всъщност нямах желание за нищо. „Виждаш ли, с течение на годините въпросите стават все по-прости, а отговорите — все по-сложни.“ Този път разговарях с Елеонор. Гласът ѝ малко ме натъжи, но ѝ казах, че все пак не съм умрял и че човек невинаги може да избира. Изглежда, Евелин ѝ направи знак, че ме целува.

Фин прекратяваше работа по залез-слънце. Сетне слизахме на плажа и оглеждахме онова, което бяхме свършили през деня. Нямах представа какво мисли по въпроса, но бях изумен, когато виждах на какво са способни ръцете му, и това ме изпълваше с почти детинска радост. Успях да доловя дори невидимите подробности, усещах напрежението на болтовете, здравината на бетониранияте в склона стълбове, абсолютната непоклатимост на цялата конструкция и мекотата на полираното дърво, виждах жилките му, леко искрящата под слънчевите лъчи тел, свършено нивелирания парпет на площадката, който засенчваше всички останали линии, местата, където ни се беше вземало здравето, и всички гримаси, усмивки на удовлетворение, викове, смях и ругатни, които бяхме оставили

завинаги тук. Дори и след заминаването на Фин ми се случваше да се върна и да се настаня отново на плажа, понякога с половин пура и чаша леден бърбън, за да се наслаждавам на гледката до сетния дневен светлик. За мен това бе истински паметник. Никога не бях създавал нещо подобно. Дотогава единствените ми подвизи в живота бяха окачването на някоя етажерка или настройката на пианото, докато тази работа тук — отначало дори не съзнавах с какво се заемам — бе нещо съвършено различно. Дори не можех да я обгърна с един поглед. Седях пред нея, сякаш изпаднал в екстаз, мигах на парцали, а веднъж едва не заспах в подножието ѝ.

Жлебовете бяха готови. Оставаше само да втъкнем в тях стъпалата — седемдесет и седем стъпала, които щяха да водят нагоре, до самия връх, с цялото си величие. Дундурках ги буквално като бебенца, лъсках ги едно по едно — ренде, шкурка и ленено масло, а ако се наложеше, бях готов да използвам слюнката си, сълзите си, кръвта си. Е, и Фин също ме подкокоросваше, уверяваше ме, че това не му е първата стълба, но че, Бога ми, тази тук...!

Обадих се в града и поръчах да отнесат цветя у Колинсови, после отидох да си почина в очакване на вечерта. След като най-малко сто пъти попадах на *Celtics*, *Red Socks* и „Обичам това, което правиш за мен, ТОЙОТА!“, успях да получа малко информация за света, за войните, атентатите, глада... същински каталог на страданията, обхващащ хиляди години, но това бе просто равносметката за деня, а и тя край нямаше... и след известно време не чувстваш вече нищо... и си повтаряш адреса, на който можеш да изпратиш чек... и вече не знаеш кой е започнал пръв, нито за какво точно става въпрос, нито дори дали си виновен или невинен... и спокойствието и мирът, които те заобикалят, започват да ти се струват почти невероятни и адски странни... но не чувстваш вина за това, както някога, тъй като от двете страни на барикадата вече няма нито добри, нито лоши... и не знаеш дали ти си се променил, или наистина вече няма начин да разпознаеш бесните псета... и въпреки всичко желанието за справедливост и братство продължава да те изгаря и трябва или да оставиш тази рана отворена, или да поемеш към небитието.

Нощта беше топла, ясна и сякаш се вслушваше в бухането на един бухал. Съдията живееше малко по-надолу, леко встрани, на не повече от десет минути пеша и имението му се простираше от океана

до шосето, а пътят, който водеше към дома му, бе осветен и пресичаше гората като река от стопен метал. Чуваше се музика. Паркингът изглеждаше пълен, но продължаваха да пристигат коли, които спираха в страничните алеи.

Тръгнах по пътеката, която се виеше по ръба на склона и се спускаше постепенно към огромната къща на Колинсови. Заобиколих басейна, чиято яркосиня вода вонеше на белина и привличаше помладите, пробих си път през бърбивата тълпа, превзела извисяващата се над плажа градина, после през другата, която се блъскаше в салоните, отказах няколко чаши шампанско и размених мимолетни ръкостискания, гарнирани с подобаващи за случая ослепителни усмивки, след което най-сетне се добрах до бара. Там неволно попаднах на разговор, в който ставаше дума за фойерверки и за яхтата на някого си — не чух добре името, защото бе произнесено шепнешком и придружено с многозначително блещене, — когото очаквали всеки момент и който щял да хвърли котва в открито море, за да присъства на зрелището.

Взех си бърбън. На излизане някакъв тип, с когото се бях срещал веднъж преди петнайсетина години, ме повика по име и ме сграбчи в обятията си. Отидох да изпуша една цигара близо до брега. Океанът беше спокоен и тъмен. На около два кабелта навътре маневрираше нещо като гемия, ескортирана от катер, който от време на време осветяваше водата с мощен прожектор и на чийто борд се суетяха неясни силуети. Нямах представа дали съдията си е поставил за цел да изпонапие гостите си, но факт бе, че цяла армия от прислужници в ливреи връхлиташе моментално върху всяка празна чаша — за бърбъна беше сформиран специален отряд. Постепенно разговорите ставаха по-оживени, хората се отпускаха, започваха да въртят глава, да се озъртат по-охотно и да си правят знаци. Общо взето, доста снобарско. Смокинги, тафта, бижута на фона на Леонкавало и кристални чаши, виждах някои да си търкат венците, обърнали гръб на басейна, а имаше и по-възбудени — онези, които бяха пристигнали с открити коли и се обличаха в Италия. Във Франция ги имахме същите — и родители, и деца, както и подобни соарета, с тази малка разлика, че у нас не поднасяха сиренето като ордъовър.

Тъй както стоях, унесен в мисли, в ръката ми най-неочаквано се вкопчи Мери, голямата дъщеря на съдията. Не я бях виждал от години

и с времето грозното девойче, за което бях запазил спомен, далеч не се бе разхубавило. Разменихме няколко думи, после тя ме отведе при баща си. Старецът ме посрещна с отворени обятия. Жена му ме целуна и ми прошепна, че съм лошо момче. Не разбрах защо ми го казва и се задоволих да се усмихна. Съдията се зае да ме представя и аз послушно започнах да стискам ръце, докато той се шегуваше с моите, изисквайки от гостите да се отнасят с тях изключително предпазливо.

— А, Джак! — изкикоти се той и размаха пръст. (Въпросният Джак бе висок някъде около два метра.) — Особено вие, Джак! Знайте, момчето ми, че човек не се държи с един пианист като с пладнешки разбойник!

Джак, който, както разбрах, щял да се жени за малката му дъщеря, захлупи ръцете ми в двете си лапи така, сякаш бяха мощите Христови, и попита:

— Ще ни изсвирите ли нещо?

— Не, едва ли, Джак...

— Хайде, скъпи приятелю! — прекъсна ме негова чест Уилям С. Колинс, като ме притисна силно към рамото си. — Не карайте да ви молят, стари негоднико!

Не отговорих нищо, тъй като разбрах, че няма да ме оставят толкова лесно на мира и че е безполезно да споря. Надявах се, че ще успея да се измъкна, преди отново да ме нападнат, или че просто ще ме забравят, и допих бърбъна си с увисналия на ръката ми съдия, понасяйки търпеливо тормоза, докато той поздравяваше този и онзи и дебнеше увертюрата.

Ръцете ми бяха в трагично състояние. Ставите ми бяха подпухнали и понякога вечер, след не повече от десетина минути, спирах да свиря и разтривах пръстите си един по един, но без резултат. Ала Уилям С. Колинс помоли за тишина, след което ме съпроводи чак до пианото.

Изпълних желанието им. Подбрах няколко колоритни парчета и така им хвърлих малко прах в очите, като си спестих действителните трудности — пропуснах покрай ушите си молбите на Мери, на която само Лист й беше в устата — и свирях под възможностите си с вдъхновено изражение и леки гримаси, които трябваше да минат за неподправен екстаз. Съжалявах искрено истинските познавачи — онези, за които името Надя Буланже означаваше нещо. Защото

съдията, естествено, ме беше представил като ученик от улица „Балю“, заявявайки, че това заслужава дълга и обстоятелствена реч и че от моя страна би могло да се очаква малко повече смелост. В крайна сметка пожънах доста приличен успех без особени усилия и тъй като докато ми ръкопляскаха, съдията стоеше до мен със сияещо лице, хрумна ми, че ако ми бяха поднесли цветя, той не само щеше да си ги присвои, но и да целуне съответната девойка по устните.

След това ме отведоха в градината за фойерверките. Този път в ръката ми се бе вкопчила съпругата на съдията. Имах чувството, че двамата се бяха наговорили. Видях се принуден да си поръчам още един бърбън, за да устоя на натиска.

Гостите се отдръпнаха, за да предоставят на двама ни със старицата най-хубавите места. Когато видях всички тези светлини върху повърхността на океана, помислих, че имам халюцинации или че от континента се е откъснало парче и се е впуснало в свободно плаване, но моята дама ми зае лорнета си и ми подшушна, че Той е на борда. Погледнах през стъкълцето, за да се опитам да вложа смисъл в загадъчните й думи. Междувременно на покрива на къщата се появи съдията. Той размаха някакъв инструмент, който избуца като локомотивна свирка. От яхтата му отговори мощна сирена. Тогава Уилям С. Колинс натисна някакви копчета и машинарията нададе такъв рев, че да ти се изправи косата. Миг по-късно целият бряг се разтресе от неистов вой. Не знаех, че става дума за обичай. Всички искрено се радваха на тези дивотии, които продължиха няколко минути. Е, всичко хубаво си има край.

Съдията се присъедини към нас в момента, когато от гемията изстреляха първите фойерверки и по лицата ни заиграха разкошни пурпурни отблясъци.

— Петдесет години брак... — промърмори той, пъхнал ръце в джобовете на смокинга си и вперил поглед нагоре с блажена усмивка.

Сега цялото небе ехтеше от пукотевици и океанът се бе озарил до хоризонта. Най-малкият снап фойерверки беше с размерите на ядрен взрив.

— Цели пет десетилетия! — добави той и постави ръка на рамото ми.

— Шестстотин месеца, осемнайсет хиляди двеста и петдесет дни! — подшушнах му аз.

— Да... Е, и какво ще кажете за това?!

— Нищо — отвърнах.

Отдалечих се, докато небето се изпъстряше с разноцветни звезди и въздухът се изпълваше с остра миризма на барут — в сравнение с това чудо фойерверките на 14 юли в Париж биха се събрали в носна кърпа. Бях гладен. Напълних чашата си, сложих в една чиния няколко сандвича и се насочих към басейна под акомпанимента на гърмежите. Мястото не беше от най-спокойните, но атмосферата бе значително по-поносима.

Тук бяха младите. Вярно, имаше неколцина по-възрастни самотници от моя тип, които се въртяха наоколо като подплашени и прегладнели вълци с привидно равнодушен вид, пристъпваха тихо и дискретно, като от време на време се спираха било да запалят цигара, било да се озърнат крадешком, след което отново тръгваха да обикалят из храстите. И определено правеха грешка. От басейна изскачаха току под носа ви полуголи, свежи и мокри момичета и това ни най-малко не ви задължаваше да потънете в земята, въпреки наглите и преситени погледи, които ви хвърляха. Нима не знаеха какво ги чака? Не виждаха ли на две крачки от тях майките си, огорчени, ошашавени и незадоволени владетелки на същинска империя от абсурди, по-зловеща и по-студена от всичко, което биха могли да си представят.

Някои имаха разкошни задници и великолепни гърди. Гласовете им бяха ясни и звънливи, зъбите — бели, позите — заучени. Момчетата ги оглеждаха като добитък и се смееха на мръсотиите, които си подхвърляха. Имаха живи очи, бели зъби и брутални маниери. Онова, което обединяваше и едните, и другите, което се четеше на лицата им, бе жестокостта и отегчението. Иначе изглеждаха в цветущо здраве, плацикаха се в басейна, разказваха си разни истории, като от време на време се оклюмваха върху хавлиите си или хукваха към тоалетните, било защото им липсваше смелост, било защото им се драйфаше. Изпитвах към тях неприязън, която несъмнено се дължеше на това, че ми напомняха приятелчетата на Евелин. И когато малко по-нататък забелязах през предното стъкло на една корвета гол девичи задник, а мъжки глас заплашително ме посъветва моментално да се пръждосвам, усмивката ми набързо изстина. Поредното животно, което не изпитваше и капчица жал към бащите, принуждавайки ни да

се отдаваме на мъчителни сеанси на самоанализ. Прищя ми се да му пукна някоя гума.

— Но къде се изгубихте, скъпи приятелю? — възкликна съдията.
— Търсихме ви навсякъде!

— Боже мой, каква феерия! — въздъгнах.

— Вижте, драги... бих искал да си поговорим насаме. Дали да не повървим?

И тръгнахме. Поехме по една алея, която се виеше между мимозите по посока на скалистия бряг. Уилям С. Колинс разменяше по няколко думи с хората, които срещяхме, но не се задържаше и ме отведе до дървена пейка, разположена точно срещу океана, която веднага ми напомни нещо.

— Хм, не беше лесно, но успях да го придумам да дойде! — заяви той, подканвайки ме да седна. — Мда-а... Знаете ли, жена ми седеше точно на мястото, на което седите вие. Беше на дванайсети февруари трийсет и осма в Париж, на площад „Контрекарп“. Месец по-късно Хитлер нахлу в Австрия...

Помолих го да ми даде една пура, тъй като войната беше продължила доста дълго. Скръстих крака и притворих очи, наслаждавайки се на първото всмукване. Беше напълно прав за хаванските пури. Но най-добрият бърбън се правеше в Кентъки. Поточно в Лорънсбърг. И бях ужасно доволен, че си взех чашата.

— Несъмнено се питате защо ви казвам всичко това?

— Не, не съм любопитен. Но не смятайте, че ме отегчавате. Това е изключително приятен момент.

— Вижте, няма да го увъртам. Онзи ден ми се обади Жорж...

— Жорж си пъха носа в неща, които не го засягат.

— Хм... Значи разбирате за какво бих искал да поговорим.

— Просто не знаех кога най-сетне ще се решите.

Наблюдавахме как яхтата се завърта около себе си и се насочва в открито море.

— С Жорж се видяхме преди няколко месеца в Ню Йорк. От само себе си се разбира, че положението, в което се намира светът, ни безпокои изключително много. Трябва да бъдем нащрек повече от когато и да било. И веднъж завинаги ясно да осъзнаем, че сме пазители на някои ценности и че първи трябва да дадем пример!

Не бях настроен агресивно. И не му казах, че що се отнася до примера, то тази вечер бях видял предостатъчно, за да се отвратя от човешкия род, и щях да го сторя, ако не осъзнавах собствените си слабости. Усмихнах се, подръпвайки от контрабандната пура.

— Но, Уилям, какво друго мислите, че правя всяка сутрин, когато заставам пред огледалото?

— Хайде, стига, да бъдем сериозни!

— Аз съм сериозен.

— Слушайте... Да поговорим по-скоро за този развод. Простете ми, Анри-Джон, но на моите години човек вече не се страхува, че ще стане досаден.

Бях в прекалено добро настроение, за да се засягам от каквото и да било. Не знаех дали пейката бе омагьосана, дали се дължеше на аромата на мимозите, на просналия се пред нас безкрай на океана и небето или просто бях нервен, но не можах да сдържа усмивката си. Той започваше да губи търпение, докато аз броях невидими мухи.

— Хайде... Нима темата е толкова мъчителна?

— Ммм... Има и по-забавни.

— Напълно съм съгласен. Но все още нищо не е окончателно, ако не греша.

— Мисля, че Едит е взела решение.

— Чуйте ме, Анри-Джон... Познаваме се от много отдавна. Нямахте и двацет и пет години, когато дойдохте за първи път тук. Обстоятелствата не ни сблизиха особено, но искам да ви уверя, че храня изключително добри чувства към вас и вашето семейство. Така че ви говоря като приятел и ви казвам без заобикалки, че...

— Излишно е! — прекъснах го аз. — Решението не е мое. Бихме могли да приказваме цяла нощ, но това нищо няма да промени.

— Не бъдете толкова сигурен. Но ще се върнем на това по-късно. Първо трябва да осъзнаете едно: жената не трябва да командва мъжа. Не се усмихвайте. Аз и ние, мъжете от моето поколение, видяхме как децата ни обърнаха света с краката нагоре. Вие направихте за посмешище всичко, върху което бяхме изградили живота си, подложихте всичко на критика, нищо не пощадахте, отнесохте се с нас като с последни глупаци и съградихте всичко отново, но наопаки, макар че е казано: „Не мести междата, която са прокарали отците ти.“ И резултатът е налице: днес всичко около вас се разпада и вие сте

неспособни да реагирате и се питате кой ви е вързал ръцете! Но съм убеден, че го знаете не по-зле от мен. Вие сте интелигентен човек. За жалост все още не сте се решили да прекратите прага.

— Продължавайте, слушам ви.

— Ще поговорим за тези неща по-обстойно, ако желаете. Но нека тази вечер се спрем на въпроса, който интересува и двамата ни. По дяволите, момчето ми, откъде ви е хрумнало, че една жена може да си присвои правата на глава на семейството? Къде сте го чели? Има ли дори един пример в природата, когато мъжкарят не е съумял да се наложи? Нима не осъзнавате абсурдността на подобна ситуация? Ах, Анри-Джон, позволете ми малко да повиша тон, правя го за ваше добро. Знам какви съображения затормозяват съзнанието ви, знам в името на какви химери се бавите да прогледнете. Познавам ви. Прекосих страната надлъж и нашир, слушах ви, наблюдавах ви, изучавах ви през всичките тези години и ми е ясно в каква безизходица се намирате. Но ви уверявам, че можете да излезете от нея, стига да го желаете.

Гледаше ме толкова съсредоточено, че цял се бе привел напред. Размишлявах върху думите му, играейки си с парченце връв, което бях открил в джоба си. Намирах, че речта му е безупречно шлифована.

— Не може да не чувствате, че става нещо неестествено. И тъй, Едит си наумява да се разведе и вие няма дори да гъкнете, така ли? Но какво чакате, за Бога, за да ударите с юмрук по масата?

— Хм... Така ли смятате? Ами ако грешките не са само нейни?

— Стига момчето ми, никой от нас не е светец, въпросът не е в това! Да не би случайно да си въобразявате, че чествам петдесет години вяност на съпругата си?

Премълчах. Хвърлих пурата в мрака пред себе си.

— Онзи, който разрушава семейството си, не е виновен единствено пред Бога, той е виновен и пред останалите мъже, защото е като червей в плод, като дефектна тухла, като сух клон, който съсипва цялото дърво.

Отново не отговорих. Допих уискито си.

— Слушайте... Ако не сте съгласен, Едит никога няма да получи развод. Можем да ви помогнем.

— Как?

— Не питайте как. Знайте само, че разполагаме с необходимите средства. Може би някой ден ще си поговорим и за това. Ще бъдете изненадан от възможностите ни.

— Бога ми, ако възнамерявате да се намесвате всеки път, когато някоя двойка се развежда...

Той се усмихна и дружески ме хвана под ръка.

— Жорж е много огорчен от тази история. И повярвайте ми, аз бих бил също толкова огорчен, ако в семейството ми настъпеше безпорядък. Знаете, че с него сме стари приятели. И не крия от вас, че когато ви предлагам помощта си, мисля и за него. Става дума за малко по-особен случай и, как да се изразя... който сме взели наистина присърце.

— Хм... все едно да подметете боклука пред неговата врата.

— Всъщност да, може и така да се каже, макар че изразът ми се струва малко грубичък. Но между нас казано, скъпи приятелю, на Жорж му е липсвала достатъчно твърда ръка! Той е идеалист, непорочна душа и това е чудесно, разбира се, но ви уверявам, че на негово място моментално щях да уредя този въпрос с която и да било от дъщерите си. Виждате ли, човек трябва да знае какво иска. В деня, в който синовете се подиграха с авторитета на бащата, и тук съм съгласен, че може би именно неговата слабост е събудила най-низки щения, светът изгуби разсъдъка си и прие черното за бяло, болния за здрав, слабия за силен. Жорж би ви казал: „Да треперят онези, що съградиха отново Содом и Гомор!“ — или нещо от този род. Всъщност много добре знаете какво имам предвид. Но факт е, че ние вече вдигаме летвата, момчето ми. И можете да бъдете сигурен, че работим най-усърдно по въпроса!

* * *

Седмицата преди заминаването ни за Ленинград бе изключително напрегната. Беше декември и нощем преваляваше мокър сняг, но бе почти лято в сравнение с онова, което ни очакваше. Преди няколко вечери Спаак, който си уреди да участва в турнето — на собствени разноски и под предлог, че е лекар на *Sinn Fein Ballet*, — ни

накара да се смръзнем от ужас, споменавайки за студ от минус трийсет че и повече, при който е невъзможно дори да се изпикаеш навън.

В резултат на това Жорж ни замъкна в един магазин, където се продаваха ненужни на армията стоки, за да се екипираме така, сякаш заминавахме за Сибир: шуби, ръкавици, ушанки и вълнени жилетки. (Жените предпочетоха да се оправят самостоятелно и да си намерят по-подходящи облекла.) Жорж хукна да обикаля магазина и започна да навлича всичко, попаднало му под ръка, като току залиташе и пъшкеше, сякаш се бореше със страховита виелица. В интерес на истината ние, останалите, не бяхме никак въодушевени.

Куфарите бяха вече готови. Въпреки това оставаха отворени и всеки ден този или онзи от нас премисляше и изваждаше нещо, за да го замени с друго, а вечер разговаряхме, спорехме и се питахме дали сме направили добре и дали действително онова там прилича на края на света. Някои се опитваха да те подкупят, за да разберат дали случайно няма да се съ согласиш да им вземеш в багажа си я пуловер, я някоя вълнена дреболия, което щяло да бъде наистина шик от твоя страна. В къщата цареше чудесна атмосфера, изпълнена с потайни пазарлъци, мудна подготовка и всевъзможни информации за „Северната Венеция“.

Пролетта и лятото бяха минали без произшествия. През ваканцията Жорж и майка ми ни повериха на нашата домашна учителка и заминахме за Уелс, където ни очакваше домът на брат й. Изкарахме ужасно скучно с Алис, която се опитваше да събуди интереса ни към английското село, а това, както можеше да се очаква, й костваше много усилия и се увенча с пълен неуспех. Лично аз бях в отвратително настроение и непрекъснато мислех за Рамона. Дори й изпращах части от поемите, които Алис ни караше да изучаваме. Като например следните стихове на Робърт Фрост^[1]: *На стихията и грохота отдай се, стани ми любима в дъжда.* — В отговор тя ми писа: *Анри-Джон, ти да не си мръднал нещо?*

Причина за меланхолията ми бяха несъмнено дялящото ни разстояние и скуката или поне такова обяснение й дадох, когато се прибрахме. Въпреки всичко тя призна, че се била трогнала и че когато една жена откривала в кореспонденцията си Томас Харди^[2], Дилън Томас^[3] или У. К. Уилям^[4], слънце озарявало и най-мрачния ден, но че що се отнася до пасажите, които съм й изпращал, то те били малко натрапчиви. Тук не можех да не се съглася с нея. В момента, в който

първият слънчев лъч проникваше в стаята ми, тя вече бе в мислите ми. Алис ни водеше всяка сутрин на плаж, но колкото и да киснех в студените води на залива Кармартън, не можех да я прогоня от съзнанието си.

Когато видях в какво състояние се намирам след престоя ми в Англия, Рамона ми отпусна една допълнителна нощ, въпреки че не беше дванайсето число. По изключение, уточни тя. След това се почувствах значително по-добре и нещата се нормализираха. Според мен самият факт, че я виждах, ми действаше успокояващо, като в същото време присъствието на други жени в къщата ми спестяваше тормоза да мисля единствено за нея, а и от друга страна не можех да си кривя душата и да не призная, че получавах онова, което желяех. Е, не толкова често, колкото ми се искаше, но се въоръжавах с търпение и в крайна сметка решавах, че мога да се смятам за щастливец. Междувременно престанах да ѝ досаждам и вече не се опитвах да се възползвам от това, че е в обятията ми, за да крънкам да се виждаме веднъж седмично или поне два пъти месечно, което по мое мнение не беше никак много. А и тя не искаше и да чуе за това и заплашваше да сложи край на срещите ни, ако не бъда благодарен.

Понякога ми се налагаше да се боря с почти болезнени желания, особено по време на уроците по пиано, когато бяхме съвсем сами и усещах допира на бедрото ѝ до своето или щом ръцете ни се докоснеха. Тогава тя ме пронизваше със строг поглед, а веднъж заяви, че била бясна, и гневът ѝ буквално ме парализира, така че оттогава кротувах и потисках нетърпението си в очакване на дванайсето число, досущ като дресирано животно.

Не знаех дали някой е в течение на връзката ни и не бях в състояние да направя дори логично заключение в тази насока. Въпреки това имах усещането, че от време на време майка ми ме гледа доста странно и че може би и Едит подозира нещо, но тя нямаше как да бъде сигурна в каквото и да било, още по-малко би могла да заподозре, че става въпрос за Рамона. Изключено бе и да ни изненада, когато си разменяме милувки или нежни погледи, тъй като откакто ме беше допуснала до себе си, Рамона се държеше по-резервирано и сдържаше любвеобилните си излияния както към мен, така и към другите двама, заявявайки най-неочаквано, че сме вече прекалено възрастни за подобни глупости. И тримата бяхме напълно съгласни с нея.

В края на лятото излязох за първи път с Фло, но чисто формално. Разменихме няколко целувки и много бързо разбрах, че с нея нищо няма да се получи. Налагаше се буквално да се сражавам, за да пъхна ръка между бедрата ѝ, които тя стискаше с всички сили и противно на всяка логика, докато се мяташе на задната седалка на колата на Боб, писукайки *He! He!* и пак *He!* Ако зависеше от нея, щяхме цял следобед да се целуваме със скръстени ръце и тя безспорно би решила, че това е върхът. Въпреки всичко останах с нея, тъй като не ми се щеше да се окажа съвсем на сухо, когато следващия път Боб дойде да вземе Едит и тръгнахме да се разхождаме някъде.

Рамона ме бе поздравила. Твърдеше, че освен че е мила и красива, Фло ще стане несъмнено и добра балерина. И първокласна досадница, в което лично аз бях твърдо убеден. В действителност обаче изобщо не ми пукаше за нея. Отблъснах я на седалката и се престорих на обиден, докато наблюдавах нижещите се зад прозореца улици, чудейки се коя ли дата сме. Това, което тя отказваше да ми даде, получавах другаде, при това несравнимо повече и в количествено, и в качествено отношение. Да го правя с Фло, би било със сигурност адски скучно, а и, общо взето, момичетата на моята възраст вече не ме интересуваха. Виждах как вървят нещата с Боб и Едит и онова, което ставаше на предната седалка, не ми изглеждаше никак окуражаващо. От време на време Боб ме поглеждаше в огледалото за обратно виждане и току забелваше очи към небето. Понякога, когато поредната му атака биваше отблъсната, той ругаеше през зъби и цял се изчервяваше. Но не и аз. И за да сме наясно по въпроса, заявих на Рамона, че Фло изобщо не се интересува от това.

Париж-Кьолн-Берлин-Варшава-Москва-Ленинград. Фло и Боб зяпаха от удивление. А Оли, комуто нашите сантиментални разходчици не се нравеха особено и който хвърляше вината за изолацията си върху тях, ги зарина с тонове подробности, за да се пукнат от завист. Бяхме в моята стая и пушихме, докато Оли разказваше за лъвовете и сфинксовете, за Бронзовия конник, за Петър Велики, за четиристотинте моста, за Зимния дворец, за парка „Горки“. Разказваше така, че искрено казано, смая дори мен. Свечеряваше се. Долу се навъртаха само Ерик, Шантал и Карен. Останалите бяха в града и ги чакахме за вечеря. Боб реши да се направи на интересен и подхвана редовния си номер, като грабна дневника на Едит и го

разтвори с изопнати напред ръце. Видях как Едит пребледня. И в същия миг чухме силен гръм. Боб мигновено заряза дневника.

— По дяволите! Какво беше това? — избъбра той, докато изскачахме в галоп от стаята.

Изсипахме се долу като лавина от сухи дърва — стълбата още скърцаше, когато нахлухме вкупом в хола. Шантал и Карен бяха станали от дивана и изглеждаха като поразени от гръм — само дето не се бяха вкопчили една в друга.

— Къде е Ерик?

Отвърнаха, че нямат представа. Сторило им се, че гърмът дошъл от мазето. Какво ли можело да бъде?

Долу се слизаше от кухнята. За миг се спогледахме, но разбрах, че аз ще трябва да мина пръв.

— Не ми харесва тая работа! — заяви Боб, докато надзъртахме в черната дупка, в която вонеше на мухъл и се чуваше единствено боботенето на котела.

— Не си длъжен да идваш — сопна му се Оли, вече вкопчен в пуловера ми.

Крушката на стълбището беше изгоряла преди няколко дни. Трябваше да слезем до долу, за да запалим другата и да видим за какво става въпрос. На опънати от стена до стена въжета съхнеха чаршафи, купища дрехи и всички костюми на трупата. След всяко турне падаше страхотно пране и за всеки милиметър въже се разразяваше истинска битка, а щипките струваха чисто злато. Приклекнах, но не забелязах нищо необичайно. Междувременно вълнението, което ни беше обзело, започна да стихва. Шантал ни предупреди да внимаваме да не смъкнем чаршафите на земята, а Боб предположи, че е изтрецял някой ауспух.

В следващото помещение също нямаше нищо, но в дъното на коридора се виждаше светлина. Мазето бе едно от местата, където не ходеше никой и което не служеше за нищо — мрачни стаички, пълни с всевъзможни прашни, изгнили, ръждясали и изпотрошени боклуци, струпани тук според нас най-малко от сто години и обречени поне на още толкова години забвение. Двамата с Оли се спогледахме.

Ерик лежеше на пода до един съборен стол, а стените бяха оплескани чак до тавана с кръв и нещо като съсиреци от гъсто лепкаво вещество. Зад гърба ми Оли изпищя. Шантал сграбчи Едит в обятията си. Боб заяви, че не може да гледа, и припадна.

След майката на Едит това бе второто самоубийство в къщата. Така и не разбрахме много добре защо Ерик беше сложил край на живота си. Джереми говореше с недомлъвки за някаква сантиментална история, а Жорж смяташе, че е заради влошените отношения с баща му. Не знаехме нищо по въпроса, нито бяхме забелязали нещо необичайно в държането му, тъй че нямахме обяснение и се чувствахме ужасно разстроени. Вечери наред възрастните разговаряха шепнешком с мрачни лица. Смъртта бе нахлула в къщата, пълзеше навсякъде като дим и именно нея вдишвахме и дочувахме да се промъква в тишината.

Санитарите вдигнаха тялото на Ерик от мазето и го отнесоха в линейката под сипещия се проливен дъжд, а ние до един се бяхме струпали на прозорците, забърсвайки с ръка замъглените стъкла. Сега отново бяхме тринайсет, както преди идването на Алис, и масата ни се стори разкривена, а Жорж каза, че ако някой е суеверен, може да стане и отиде да вечеря на дивана, но никой не мръдна. Той и Джереми измиха стаята в мазето и я залостиха, като свалиха дръжката на бравата. На погребението бащата на Ерик заяви, че не желае да вземе нещата на сина си, тъй че опразнихме стаята му и прибрахме всичко в един куфар на тавана. Дълго време след това тримата водехме злоещи разговори, не разбирайки как е възможно човек да се реши просто ей тъй, отведнъж, да се застреля в устата.

Самоубийството бе тема, която ни омайваше. Бяхме единомисленици, че животът е, общо взето, гадна работа, фразка със задължения, а и нередко, вгледаш ли се по-внимателно, напълно лишена от интерес. Отдавна си го мислехме, но сега вече и разсъждавахме по въпроса. Едит и Оли не хранеха към балета същата страст, каквато изпитваха Жорж или майка ми. И аз бях като тях — обичах много да свиря на пиано, но мечтаех за нещо по-вълнуващо. Не знаехме какво точно искаме, знаехме само какво не искаме. Ала все едно имахме пред себе си негатив, върху който не можехме да различим нищо щогоде стойностно и значимо. Случваше ни се часове наред да обсъждаме кой е най-добрият начин да приключим със себе си в случай, че положението стане нетърпимо. Лично аз веднъж смаях Оли, като го научих да връзва една малко сложничка примка, от която просто няма начин да се изхлузиш, ритнеш ли веднъж стола — беше ми я показал

Алекс, който не само ни снабдяваше с американска музика, но и бе истинска златна мина за най-странни информации. Затваряхме се по стаите, за да си говорим за тези неща. Колкото до останалите, те като че ли нищичко не разбираха.

След погребението до заминаването ни оставаха само няколко дни. И като изключим това, че избягвахме някои теми за разговор, другите проявяваха към нас много повече внимание от обикновено. Чувствахме, че се опитват да насочат мислите ни в друга посока. Държах се така, сякаш вече не могат без нас. Алис заяви, че приключваме с уроците и че сме във ваканция до завръщането ни, но все пак не пропусна да добави, че не е забранено да се чете — и защо не Пушкин, за да си дойдем на думата? — след което с широка усмивка измъкна иззад гърба си няколко произведения на въпросния тип. Момичетата мъкнеха Едит из града за последни покупки. Жорж пое грижата за двама ни с Оли и един следобед, след като първо отидохме да регистрираме част от багажа, ни отведе на разходка в Латинския квартал, а после да гледаме „Героите са уморени“, което впоследствие оцени като не особено сполучлива идея, но затова пък ние бяхме очаровани. През един от следващите дни майка ми ни повлече да си вземела пантофките — прословутите английски *Feed*, които се поръчваха специално за нея. Държа се ужасно тайнствено и след това ни отведе у Алекс, който ни накара едва ли не да му паднем на колене, преди да ни даде новия Елвис: току-що излезлия *King Creole*, както и 45-оборотната *C'mon Everybody* на Еди Кокран — направо стомах ни сви, толкова бяхме щастливи. Пак от Алекс научихме, че Джери Лий Луис се оженил за тринайсетгодишната си братовчедка и това бе глътка свеж въздух в сравнение например с възкачването на престола на Жан XXIII или с раждането на Петата република.

Спектакълът беше готов, но Жорж все още го тресеше шубето, макар по цял ден да повтаряше, че за провала би бил виновен само той, а успехът щял да бъде награда за целия Балет. Страхът му идваше от това, че беше предложил „Лешникотрошачката“, за да не дразни противниците на „модерния“ жанр, само че си бе позволил някои, да речем, волности с хореографията на Иванов. Искрено казано, авторът едва ли би познал произведението си. Като начало Жорж се бе захванал с фамозните „па де дьо“ и постепенно бе видоизменил целия

балет, насърчаван непрекъснато от останалите и най-вече от онази, чийто любим и единствен син се водех, която седмици наред го подкрепяше и му помагаше, правейки му компания до късна нощ, докато той работеше върху стъпките на Снежната царица или на Бонбонената фея, като понякога, когато нещо куцаше, танцуваше до зори, изпълнявайки заедно с него даден пасаж или разигравайки, докато той размишляваше, ролите на Принца, на Клара или на Хер Дроселмайер. Всички бяха едновременно уплашени и очаровани от постигнатото и ако смъртта на Ерик не ги бе принудила да слязат за малко на земята, току виж по някое време да бяха и литнали.

Алис и аз се оказахме единствените, които не участваха пряко в тази история. Едит трябваше да изпълнява ролята на Клара, а Оли — тази на брат ѝ Фриц. Колкото до Спаак, то той, предлагайки услугите си с пламнали бузи, си беше изпросил малко миманс под предлог, че в студентските си години се бил занимавал с театър и че това изкуство продължавало да го вълнува до ден днешен. Но Алис трепереше повече от когото и да било, а аз, аз се намирах в сърцето им, в прасците им и в дробовете им от момента, в който се бях пръкнал на бял свят. Всеки път, когато подготвяхме представление, имах усещането, че някакъв възел бавно се затяга, втъкавайки ни един в друг, сплотени и горещи, а заминавахме ли на турне, всичко приемаше невиждани размери — и най-дребната радост, и най-незначителната тъга се превръщаха в планини, смазващи един или друг ту с ругатни, ту с похвали. В навечерието на заминаването ни малцина от нас успяха да заспят — сновяхме из коридорите до зазоряване, ту бяхме жадни, ту се страхувахме да не сме забравили нещо и понеже не се знаеше кой вече е станал, или пък още не си е легнал, долу лампите останаха запалени, осветявайки заскрежената градина, за да ни създадат подобаващо настроение. Към шест сутринта захлопнахме вратата зад гърба си, обзети от продължителна колективна тръпка.

Предстоеше ни да пътуваме малко повече от два дни с влак, с по едно прехвърляне в Дортмунд и в Москва. И въпреки че предишния ден Алис ни беше покорила със „Сибирска проза“, когато в сивото и студено декемврийско утро се качихме в „Пърсифал“, вече не бяхме

чак толкова сигурни, че няма да пукнем от скука по стъпките на стария Блез^[5].

Спах някъде до обяд. После Оли ме събуди и двамата се впуснахме в издирване на сандвичите, купени на гарата. Ребека дремеше на рамото на Жорж, Спаак — на това на майка ми. Рамото на Рамона беше свободно, но бе осемнайсети и трябваше да се простя с идеята да го направим във влака, та ако ще да дадох и десет години от живота си. Излязохме да ядем в коридора, вперили поглед в германското поле, което се точеше назад под мрачно облачно небе, също толкова безутешно, колкото сандвичите ни с шунка и масло и мазната изпомачкана хартия, в която бяха увити.

Подбрахме Алекс и останалата част от трупата от бюфета на Северната гара. За нас това беше добре дошло, тъй като до момента единственото ни развлечение бе да слушаме ме глупостите на малката Жеан — Оли ме увери, че му идело да я изхвърли през прозореца, — докато сега можехме свободно да кръстосваме от купе в купе, да подслушваме разговорите им и да убиваме времето, кълцайки го на дребни парченца. Но въпреки това беше доста мъчително. Пейзажът бе един и същ. Нямахме сензационни истории. Останалите изглеждаха скапани и току се прозяваха, денят като че ли изобщо не напредваше, светлината си оставаше същата, а и вътре не беше много топло, та бяхме принудени да се разхождаме, наметнати с одеялата на френските железници.

Слязохме в Дортмунд, където опознахме чакалнята, бюфета, тоалетните и гаровия часовник до най-малките и досадни подробности. После, към три следобед, отново се качихме във влака и агонизирахме до вечерта, поне що се отнася до нас, изразходвайки силите си в апатично сноване насам-натам, докато Монмартр оставаше все по-далеч назад и над полята се спускаше мъртвешка белота.

Едва след падането на нощта се почувствахме малко по-добре. Запашиха лампите в купетата, кошмарната скука, проникваща до мозъка на костите, премина в блажена топлина и започнахме да виждаме нещата в друга светлина. Чудехме се дали не са решили ей тъй, изведнъж, да засилят отоплението, но каквато и да беше причината, стана по-приятно. И то дотолкова, че вместо да ни замае до затъпяване, по-люшването на влака върху релсите започна да ни харесва, като дори донякъде възвърнахме доброто си настроение.

В Хановер слязохме на перона да се поразтъпчем. Студът буквално ни халоса по главата, и то толкова силно, че се втурнахме през смях да търчим във всички посоки. Този път се качихме обратно във вагона изцяло преобразени. Докато влакът набираше скорост, свалихме за малко прозорците в коридора и въздухът опари лицата ни, ала не усетихме студ.

С Алекс започнахме партия покер, която преди това със сигурност би ни омръзнала много бързо, но сега ни държеше в страхотно напрежение. Другите също се събуждаха, разхождаха се в коридорите, закачаха се и се шегуваха, идваха да ни навестят, надзъртаха в картите ни и се впускаха в коментари, докато накрая не ги пращяхме по дяволите. Имахме усещането, че влакът ни принадлежи, тъй като освен кондукторите и още някакви типове в униформа не виждахме никого друго. Значение имаше и изминатият път, както и чувството, че сега сме някъде много далеч, загубени сред безбрежен мрачен океан, където всичко може да се случи. Като например Жорж да покани всички ни във вагон-ресторанта. И Спаак да поръча шампанско. Което накара жените отново да се напудрят, да оправят прическите си и да се запритесняват дали дрехите им не са много измачкани.

Хубавици бяха момичетата. Покрай контактите си с тях дори Алис бе претърпяла положително развитие. Тя все така упорито усъвършенстваше излъчването си на интелектуалка и ако за три години не се превърна в красавица, то поне държането ѝ коренно се промени — стана по-весела, по-придирчива към външността си, вече се гримираше по малко, при това определено с вкус, и най-важното — отказа се от ужасните си цайси и новите ѝ очила като нищо биха ѝ отворили вратите на Холивуд. Е, вярно, задникът ѝ не беше стока, но пък и ние с Оли не припирахме да вървим по петите ѝ. Ако ни се приискаше подобен вид спорт, имахме богат и пребогат избор, особено като се има предвид, че в къщата момичетата често се мотаеха по трика. Когато не пишеше на родителите си или на бог знае кого, което отнемаше значителна част от свободното ѝ време и за жалост я принуждаваше да седи, човек трябваше да види как Шантал прекосява хола пред захласнатите ни погледи, въртейки най-разкошния задник, който може да роди въображението и пред който би ти се приискало да положиш цветя. Но не само ние бяхме чувствителни на тази тема,

разбира се. Алекс преспиваше от време на време с нея и ни беше доверил без заобикалки, че въпросната прелест граничи с шедьовър на изкуството. Никой не подлагаше на съмнение безбройните завоевания на Алекс. Като балетист той не беше нищо особено, но затова пък бе любовчия от най-висша класа или най-малко един от онези мъже, на които жените не могат да устоят. Имаше великолепна черна коса, беше мургав и красив. И всички го обичаха, тъй като бе изключително енергичен, жизнен и тъй чаровно безгрижен, че му прощаваха дори изпълнения, с каквито всеки друг само би подразнил околните. Всъщност именно този излишък от темперамент бе и причината да го държат настрана от къщата. Жорж и майка ми смятаха, че всекидневният живот с Алекс много бързо би станал непоносим и че той далеч не би бил най-добрият пример за нас. Ние, разбира се, не бяхме на това мнение, особено аз и Оли, като двамата на драго сърце бихме се постеснили, за да му предоставим място. Защото освен че водехме страшно интересни разговори, той се държеше с нас като с равни. Така научихме, че половината момичета от Балета ги бива в леглото, че Шантал например няма особено голямо въображение и поради това не е препоръчително да си имаме вземане-даване с нея. И ние многозначително поклащяхме глава — да, добре че ни го каза, да, разбираме за какво става дума...

Макар че тази вечер момичетата не бяха по трика, появата ни във вагон-ресторанта далеч не мина незабелязано. Отдавна бях престанал да обръщам внимание на този факт, толкова бях свикнал с него. Откакто се помнех, виждах мъжете да вдигат глава, когато влизаме някъде, и да оглеждат с очи на настъпена жаба, ако не и с доста по-неприятна настойчивост, не мен, естествено, а майка ми и момичетата от Балета и онова, което навремето ме озадачаваше и ме караше да се питам за какво ли си мислят тия типове, вече ми бе от ясно по-ясно. И макар днес да споделях възжеленията им и да разбирах, че не могат да се сдържат да не се зазяпат в една хубава жена, мразех начина, по който го правеха, а и съзнавах, че сме безсилни срещу това. Но, както вече казах, бях свикнал и не им обръщах внимание.

За първи път се хранех във влак. И за първи път пиех шампанско във влак. Чашите малко трепереха, но ние се носехме към Берлин през бушуващата снежна буря и вече нищо не изглеждаше напълно реално. Седяхме колкото се може по-далече от родителите си, на масата на

Алекс и в компанията на Шантал, която непрекъснато му се натискаше. Но Алекс не беше човек, който ще те зареже заради черните очи на някоя фръцла, особено когато има кой да го слуша. А вземеше ли думата, Оли и аз винаги си отваряхме широко ушите.

Тъй че прекарахме наистина чудесно — четиримата говорехме един през друг и всеки път, когато нещо я интересуваше, Шантал си водеше бележки в малкото си тефтерче, питайки за правописа на една или друга дума, а Алекс твърдеше, че пишела телефонен указател или нещо за зараждането на рокендрола и току пълнеше чашата ѝ, като ни намигваше. Не се случваше често трупата да пътува в пълен състав, нито пък толкова надалеч, защото винаги бе много трудно да се намерят необходимите средства, и ми се струваше, че едва сега започваме най-сетне да придобиваме самоувереност. Около нас пътниците бяха усмихнати и явно в чудесно разположение на духа, но нашата радост бе по-особена, някак притъпена и трайна, и не се дължеше само на шампанското или на удоволствието от вкусното ядене. Жорж сияеше и от време на време го виждах да се озърта към нас с разнежен поглед.

Останахме дълго на масата, нямаше къде да бързаме и Спаак непрекъснато поръчваше нови и нови бутилки. Възползвахме се от това, че някои запалиха пури и въздухът се изпълни със синкави облаци дим, за да изпафкаме скришом по една цигара, но не рискувахме особено, тъй като Жорж и майка ми отново спрягаха Баланчин и Кънингам^[6] и не биха усетили нищо, дори влакът да дерайлираше.

По обратния път към купетата Едит ми тегли една майна, когато ѝ предложих да играем на карти или на нещо друго — не ѝ харесваше, че бяхме предпочели компанията на Алекс пред нейната и тази на Мириам.

— Благодаря ти, но днес ми писна да те гледам! — заяви тя и ме изблъска встрани, помъквайки подире си своята приятелка.

Тя бе наистина най-опакото същество, което познавах, и никога нищо не прощаваше. Искрено съжалявах типа, който щеше да се ожени за нея.

Междувременно се появи Алекс и ми съобщи, че ни чакал, за да развъртим един страхотен покер. Ето, това беше приказка. И тъй като беше време да решим къде ще спим и заключението се налагаше от

само себе си, отидохме да си вземем пижамите, докато той разбъркваше картите. В коридора цареше неподправена еуфория, нещо като лагерна атмосфера, изпълнена с последни закачливи подмятания и разговори върху горните или долните кушетки.

Има неща, които човек знае, но не обича много да вижда. Наясно бяхме, че Жорж и Ребека спят заедно, само че в къщата всеки от тях си имаше стая. Знаех също, че майка ми има ерогенни зони, които Спаак със сигурност успешно нацелва, но ми стана неприятно, когато установих, че четиримата делят едно купе. Хвърлих ѝ леден поглед, докато издърпвах пижамата си от ръцете ѝ, и изсъсках през зъби:

— Значи Рамона не спи тук?

— Както виждаш — сви рамене тя.

Нея човек трудно можеше да я смути. А и освен това вече имах едно наум. Ако бях продължил да настоявам, бе напълно способна да ми разкаже до най-малка подробност сексуалния си живот, а аз не исках и да чуя за това. От друга страна, за първи път се разделяше с Рамона. Не ми се щеше да ме смята за глупак.

— По дяволите! — подхвърлих на Оли, докато вървахме по коридора в обратна посока. — Май изобщо не се притесняват...

— Кой това?

— Папата!

Не можех да си обясня защо след тази история страните ми пламнаха. Спрях се за миг и притиснах чело към леденото стъкло, сякаш гледах навън. Но нямаше нищо за гледане. Не беше същото като по времето, когато Спаак я отвеждаше на някое соаре и тя се прибираше едва сутринта. Този път ми идеше да потъна в земята. Така де, би трябвало да си трижди глупак, за да се чудиш какво ли си е научила тази вечер Елизабет Бенжамен! Та имаше ли човек, който да не се досеща какво ще прави майка ми с тоя проклет лекар, и то под носа ни? Струваше ми се, че стотици погледи са се впили в гърба ми, и изпитах такъв срам, че неволно прехапах устни.

Присъединихме се към Алекс и Шантал едва след като се наситих на царящия зад прозорците мрак, в който Оли напразно се опитваше да различи нещо. Затворихме вратата зад гърба си и се почувствах значително по-добре, когато Алекс ми предложи цигара. Шантал стана и леко свали прозореца.

— Дали пък да не направим един стриптийз-покер? — подхвърли той, подавайки ми огънче.

Оли се разкашля зад гърба ми, докато аз се взирах в горящата кибритена клечка. Шантал детински се изкиска и се тръсна на седалката.

— Престани с твоите глупости! — промърмори тя с усмивка.

Двамата с Оли тъпо се разсмяхме. Алекс раздаде картите. После заяви, че не умеем да се забавляваме, но настроението му ни най-малко не се промени. Продължи да сипе шеги, прибирайки първите залози. Очертаваше се доста приятна партия. Играехме настървено, но същевременно спокойно, вкусвайки очарованието на пътуването и на свистящата отвън нощ. По някое време Шантал стана, за да поеме няколко глътки свеж въздух на прозореца. Бях забелязал, че е малко пияна — смееше се прехласнато на всяка шега на Алекс, макар не всички да бяха неустойимо смешни, или пък се облягаше на рамото му, докато раздавахме картите. Спомних си, че веднъж, след един купон, трябваше да я носим до стаята ѝ. Алекс измъкна от пътната си чанта бутилка коняк.

В Берлин поискаха паспортите ни. Наложих се да почакам една-две минути, преди майка ми да благоволи да ми отвори. Беше по комбинезон и ми изигра етюда на Спящата красавица, но купето вонеше на пот и погледите ни отново се срещнаха. Със свито гърло и наведена глава изчаках да ми даде документите ни. После се поинтересува какво правим, но аз грабнах паспортите и мълчаливо се отдалечих.

Заварих Шантал да се превива от смях. Изведнъж ми се стори ужасно глупава, шумна и досадна. Тоя път вече здравата се беше подредила. А допреди малко веселието ѝ сякаш подпалваше слабините ми, поглъщаше ме и изпълваше купето със светлина. Едва сдържайки гнева си, седнах на мястото си и прехвърлих върху истерично кикотещата се Шантал цялата обзела ме ненавист към жените — към майка ми, която ме бе предала, към Рамона, която буквално ме държеше в окови, към Едит, която знаеше само да се дърля и ти се усмихваше сутрин, за да може вечерта да ти размаже по-добре физиономията. Мразех ги заради това, което бяха, затова, че правеха живота ни горчив, жесток и безнадежден, че ни въртяха на малкия си пръст, че ни изтезаваха, унижаваха, дресираща като кученца, че ни

носеха не светлина, а огън, че бяха адски изчадия, неистова орда, която помиташе всичко по пътя си. Ако искаха да знаят обаче, нямах никакво намерение да се оставя да ме стъпчат. С мен щяха да си имат сериозни проблеми.

Приключихме играта към един сутринта, едва половин час след като бяхме напуснали Берлин. Шантал искаше да си ляга — картите ѝ бяха писнали, а и все повече откачаше. Можехме спокойно да продължим да играем, ако не я бяха хванали щурите. Свалихме кушетките, Алекс угаси плафониерата и нощната лампичка изпълни купето със синкави сенки, докато аз и Оли се събличахме — той отгоре, аз отдолу. Изправени до прозореца, Алекс и Шантал впиха устни в продължителна целувка, но това можеше да се очаква. Всъщност именно по тази причина ни беше развалила играта, кучката. Изобщо не ѝ пукаше за нас. Цяла вечер се беше натискала на Алекс и сега получаваше онова, което желаше. Реших, че трябва да е съвсем къркана, за да се държи така, и то в присъствието на Оли и моя милост. Обикновено бе по-сдържана и няколкото ѝ авантюри, за които знаехме, бяха подчертано дискретни — не беше от мацките, които правят оная работа публично. *Нещастен глупак!* — си рекох. — *Разбери най-сетне, че по всяко време можеш да ги изненадаш без маска!*

Двамата с Оли се кротнахме на кушетките, безмълвни като риби и твърдо решени да се правим на невидими, ала без да пропускаме нищичко от онова, което предстоеше. Необходими ми бяха цели пет минути, за да закопчая горнището на пижамата си — до такава степен съзнанието ми бе обсебено от гледката. Алекс седеше, Шантал стоеше между краката му и виждах единствено как ръцете му се плъзгат нагоре-надолу по бедрата ѝ, събирайки полата, която се свличаше отново, когато обгърнеше ханша ѝ. Бяхме толкова близо, че долавях шумоленето на комбинезона ѝ въпреки яростното тракане на релсите.

Очите ми пронизваха полумрака, не ми убягваше и най-малката подробност. И сърцето ми не се омилостивяваше, дори напротив — яростта ми бе като камък, заседнал в гърдите. Като черен кремък, когато полата на Шантал се свлече в краката ѝ. Изкривих устни в подобие на злобна усмивка. Шантал се гърчеше, извила глава назад, и глухо шепнеше някакви тъпотии, надаваше леки гърлени звуци, пресичани от смехотворно хълцукане. Сама смъкна фустата си и едва не се просна на пода, докато я прекрачваше, но Алекс я прихвана в

последния момент. Дали съзнаваше, че двамата с Оли си плакнем очите, или не си даваше сметка за нищо? Предпочитанията ми клоняха към първата хипотеза. Те бяха още по-страшни, отколкото можеше да си представи човек — нима все още не го бях разбрал?

После, докато дишах с отворена уста, различавайки колана за жартиери, който обгръщаше слабините ѝ, белите ѝ чорапи, пликчетата върху заоблените форми, лицето на Алекс ненадейно надзърна иззад едното ѝ бедро, забавно килнато на една страна и с лукава усмивка на устните. Той ни намигна и изчезна досущ като острието на нож в кания. Идеше ми да го разцелувам. Двукратно. Веднъж заради намигването, докато с мудна придирчивост разсъбличаше Шантал, втори път заради това, че беше разменил ролите. Защото сега не тя водеше хорото, а ние, онези, които бе решила, че е поставила изцяло в своя власт благодарение на прелестите си. Ха-ха! Нещастна идиотка! Я се погледни — нито той пълзи в краката ти, нито ние лежим безпомощно, привързани за кушетките! Да имаш да вземаш! Изветряла ти е отровата, пиленце, именно *ти* си в центъра на играта, именно с *теб* се забавляват, поне до доказване на противното! И сама си го изпроси. Ах, как ми се ще да те сграбча и да те разтърся, за да го осъзнаеш!

От само себе си се разбира, че към злорадството ми се примесваше и силна полова възбуда. Особено когато Шантал се приведе напред, дирейки устните на Алекс, който лукаво се бе свил на седалката. Току под носа ми танцуваха тъмните ѝ отвърстия — анусът и цепката на сливата ѝ, за да назовем нещата с точните им имена, и аз стисках ли, стисках зъби. Когато Алекс пъкна ръка между бедрата ѝ, тя изквича като прасе и избъбра няколко несвързани думи, достойни за заклет квартален пияница. И в този миг забелязах главата на Оли, щръкнала над мен досущ като гаргуй с изблещени очи. „А, Оли — помислих си, — не се чуди, не се питай дали не сънуваш. Майка ми се чука, Ребека се чука и ти гарантирам, че всички момичета в тоя шибан влак мислят само за едно и че нищо не е в състояние да ги спре! Изобщо не им пука за теб или за мен, не изпитват никакви истински чувства, нито любов, нито гордост, нито нежност!“

Кипях вътрешно, стомахът ми се бе свил от желание и гняв и вече не бях в състояние да отделя едното от другото. Междувременно Алекс я беше проснал на седалката и я бе навървил без

предупреждение. Единият крак на Шантал се виреше към багажната мрежа, а другият, преливащ в копринени оттенъци, подрипваше между седалките, докато пресичахме Полша, която, сигурен съм, едва ли някога щяхме да забравим.

Когато приключи, Алекс гъвкаво се отдръпна и приклепна. После се наведе и отново я целуна. Тя лежеше, бледа и лъщяща като риба на сухо. Той бе разкопчал жилетката и корсажа ѝ, сутиенът ѝ се бе изметнал встрани, разкривайки маломерните ѝ гърдички на балерина, краката ѝ бяха все тъй разтворени и катеричката ѝ искреше като озарена от светкавица миниатюрна гора.

И тогава той ни направи знак да приближим. Продължаваше да я целува в устата, но зад гърба си настойчиво размахваше ръка, подканвайки ни да не се двоумим. Все едно ме удариха с камшик през лицето. Изправих се, останал без дъх и несъмнено преbledнял като платно. Чувствах, че ми липсва достатъчно смелост, за да отида там, че цялата тази история не е много нормална, но позата ѝ беше наистина гадна, а и тази нощ не ги носех в сърцето си, тази нощ ги проклинах с всички сили.

Оли сложи ръка на рамото ми.

— Остави ме на мира! — изсъсках.

След което се намърдах между краката на Шантал и яростно нахълтах в нея.

---

[1] Робърт Лий Фрост (1874–1963), американски поет — Б.пр. ↑

[2] Томас Харди (1840–1928), английски писател — Б.пр. ↑

[3] Дилън Томас (1914–1953), английски поет — Б.пр. ↑

[4] Уилям Карлос Уилямс (1883–1963), американски писател — Б.пр. ↑

[5] Фредерик Сандрар, известен като Блез Сандрар (1887–1961), френски писател от швейцарски произход — Б.пр. ↑

[6] Мърс Кънингам, р. 1919 г., американски балетист и хореограф — Б.пр. ↑

* * *

20 декември, 58-а

Веднага щом се прибрахме, Мириам се просна на леглото си и заспа. Не издържа на напрежението. Прозява се през цялата вечеря и дори не се докосна до своите „пелмени“ (нещо като равиоли с топено масло и крем, които лично на мен страшно ми харесаха). Е, надявам се, че няма да ме накара да съжалявам, че е споделила стаята си с мен — не обичам да гледам спящи хора, а вече втори път ми погажда този номер. Вчера също откърти. Подреждах куфара си и й говорех от банята, а малко след това вече нищо не чувах. Дори не бе разбутала леглото си, нито пък се беше съблякла. Направо ми скри шапката. Вярно, че бяхме пристигнали късно и че проклетото пътуване ни бе съсипало, по все пак се намирахме в Санкт Петербург! Аз също бях капнала от умора, но прекарах най-малко час пред прозореца — такава красота бе навън с всичкия този сняг! А и не беше ли това най-малкото, което можех да сторя, искам да кажа: нима толкова често ни се удава случай да изпитаме едно или друго чувство?

Тази сутрин пообиколихме града, докато татко се срещаше с разни хора. Нашият гид, беззъб и доста досаден тип, ни мъкна от паметник на паметник, но аз не чух и думичка от онова, което ни разправяше. Не знам дали той беше причината, но не можах да изпитам същото вълнение, което ме обзе миналата нощ, или може би пак ме разтреса, но за не повече от минута на брега на Нева, където се бях застояла, обгърната от мътен светлик и с лице срещу налитация откъм морето леден вятър... Наистина не знам, но тоя глупак непрекъснато ни подканваше да бързаме и всичко отиде по дяволите.

Спряхме се и пред театър „Киров“. Нямахме да танцуваме тук, разбира се. Но ако всичко минеше според предвижданията, някоя от тези вечери Леонид Якобсон

щеше да дойде да ни гледа и тогава щяхме направо да ги ударим в земята. Когато се прибрахме в хотела, татко тъкмо се беше върнал от театъра. Не бе много очарован, тъй като сцената била малка, и ни предупреди да внимаваме. Освен това и осветлението не го бивало и трябвало да измислим нещо. Но всеки знаеше защо е нервен.

Следобед имахме урок, а после репетирахме. Каза, че никога не сме танцували толкова зле и че първото ни представление щяло да бъде катастрофа. За капак Елизабет си навехна глезена, та помислих, че татко направо ще хвърли топа. Разблъска Джереми и Спаак, които се втурнаха към нея, и взе нещата в свои ръце. Трябва да се признае, че в Sinn Fein Ballet не гъмжи от звезди. Окуцее ли Елизабет през някое турне, не ни остава нищо друго, освен да хванем обратния път. Ребека и Олга не са за изхвърляне, но Елизабет е все пак друго нещо. Ако поиска, още утре ще бъде в Ню Йорк при приятелката си Виолет, а на младини е играла в Парижката опера, в Миланската скала, в Щутгарт и във всички известни театри. За щастие между нея и татко има нещо като любовна история — не съм много наясно с подробностите, ала според мен след смъртта на бащата на Анри-Джон тя е зарязала всичко и татко е поел грижата за нея. Не мисля обаче, че двамата са се чукали (всъщност с появата на Спаак играта малко загрубя, тъй като смятах, че тя не обича мъжете, но може би съм се заблуждавала). Скоро ще се навършат шестнайсет години, откакто двамата са се запознали при мадам Рузан, точно когато са се срещнали Виолет и Бежар. Татко е държал ръката ѝ, когато е раждала Анри-Джон, а няколко месеца по-късно е дошъл ред на мама, като май първа в ръце ме е взела Елизабет. Затова понякога се чудя дали между двамата не съществува един вид договор, дали не са положили някаква клетва. Намирам това за много вълнуващо, съвсем сериозно. Приятно ми е да си мисля, че в живота има толкова силни неща. Че две същества са свързани, обединени от един и същи идеал, независимо

дали става дума за балет или за нещо друго. Това е съвсем различно от тъпотииите в стил Тристан и Изолда.

Преди малко ги наблюдавах, докато се покланяха на сцената и хората им ръкопляскаха. Дълбоко в себе си съм много сантиментална. Искам да кажа, че има неща, които наистина ми въздействат.

Накратко, татко се уреди с напълно приличен успех, а покрай него и ние. Директорът на театъра дойде да го поздрави, дойдоха и други, за да му стиснат ръка, а Елизабет раздаваше автографи. Татко обясни на преводача, че Sinn Fein означава „Само ние“ на келтски и че искрено се възхищава от хореографията на Иванов и на онази, която Баланчин е представил през 54 година, и че Ленинград го е покорил. И Бога ми, нямаше да си затвори плювалника цяла нощ, ако не го бяхме дръпнали за ръката. После, когато излязохме, отново попаднахме под въздействието на магията. Дърво и камък се пукаха от студ, но градът ми се стори прелестен. А сетне Анри-Джон направо ме шашна. Слизяхме по Невския проспект с неговите църкви, дворци и с позлатената игла на Адмиралтейството, която блестеше в далечината, когато той ненадейно ме хвана за ръка и тръгна редом с мен, удивлявайки се на всичко. Въздържах се да го попитам какво му става, но той толкова рядко се държи мило с мен, че предпочетох да не се опитвам да го разбера. Въпреки всичко това ми беше приятно, както и фактът, че той също е чувствителен към нещата, които ме вълнуват. Не мога да кажа дали се е променил към по-добро или по-лошо, откакто спи с Рамона, но все пак е различен. Едновременно спокоен и по-нервен, по-открит и по-затворен. Любопитно ми е да го видя как ще изглежда след няколко години и съм навита да се хвана на бас с всеки, който поиска. В някои отношения той е още толкова хлапе, че нищо не може да се каже със сигурност. От време на време, като тази вечер например, го спохожда озарение и човек изпитва желание да го притисне в обятията си. Но не си правя илюзии — утре със сигурност ще бъде отново непоносим, главата си залагам. Сякаш го хваща яд, когато

прекараме някой приятен момент заедно. И точно тук си давам сметка какъв наивник е все още. Затова преди малко се зачудих дали някой ангел не ме е хванал за ръка.

Мисля, че съм обречена да пукна от жажда. Вече три пъти ставам, за да поискам вода от женицата, която стои в коридора, но колкото и да ѝ показвам бутилката, тя само кима, а аз чакам ли, чакам. Водата от крана има гаден вкус и сигурно затова срещаме толкова къркани типове по улиците. От леглото си виждам затрупаните със сняг куполи и навсякъде цари тишина.

* * *

Сметнах, че ми е хрумнала чудесна идея, но се оказа, че не е така. Помислих, че все още съществуват места, забулени в тишина и тайнственост, но установих, че съм просто глупак, нещастен наивник. Всичко се дължи на това, че реших да се направя на интересен и да организирам малък излет с Фин, та и аз да го посмая. Той постоянно ме мъкнеше насам-натам из Кейп и познаваше района като джоба си. Сметнах, че на свой ред мога да му послужа за гид, просто за разнообразие.

Случи се така, че попаднах на една книга, която ме бе поразила в младостта ми — „Уолдън, или Животът сред природата“, и цял ден надувах главата на Фин с Торо^[1]. Уолдън Понд се намираще на по-малко от четири часа път, дали не би искал да ме придружи? Можем да вземем един спален чувал... Нощта ще е ясна, звездна и ще спим на брега на блатото... Е, как смята?

Не беше особено ентусиазиран, но не го оставих на мира, докато не прие предложението ми.

Още в ранни зори проучих картата. Реших, че бихме могли да обядваме в Конкорд и да видим къщата на Емерсън^[2], а след това да се разходим до Норт Бридж, където англичаните бяха претърпели поражение. Но се наложи да се погрижим за една заблудила се в някакво тресавище крава и, естествено, да се преоблечем след усилията, които бяхме положили, за да я натикаме в един камион за

превоз на добитък. Тъй че потеглихме едва в ранния следобед и вече и дума не можеше да става да обядваме, да кажем здрасти на Емерсън и да разгледаме моста, където се беше провела първата битка от Войната за независимост (призори на 19 април 1775 година). Хапнахме сандвичи в колата. Въпреки това бях в чудесно настроение и полагах героични усилия да предам поне малко от ентузиазма си на Фин. Ровех се в спомените си от прочетеното и му говорех за малката колиба на Хенри Дейвид, за простия живот, който беше водил в тишина и размисъл и в чиято атмосфера се надявах да се потопя, след като пристигнем там. Представях си нещо като храм от буйна гъста зеленина, тържествена тишина, едно от онези опияняващо девствени кътчета, които отблъсваха всяко попълзновение на цивилизацията.

Когато най-сетне пристигнахме, заварихме насред пътя едно плувнало в пот ченге, което се правеше на регулировчик. Започнах да си задавам въпроси, още повече че имаше задръстване и навсякъде сновяха пешеходци. Попитах полицая какво означава тая бъркотия, но той нищо не ми отговори и ни насочи към един гигантски паркинг, където трябваше да се изръся с десет долара. Не беше лесно да се намери свободно място. Не погледнах Фин, нито казах нещо.

Колибата на Торо се издигаше между паркинга и националната магистрала върху ивица земя, широка няколко метра и заобиколена с кошчета за боклук. Или поне точното ѝ копие, и то до най-малките подробности, както уточняваше табелата, с единствената разлика, че я бяха преместили с половин миля от местоположението на оригинала заради някакво сметище. Приличаше на кукленска къщичка с площ от пет-шест квадратни метра, но не можах да събера смелост дори да надзърна вътре.

Наложи се да чакаме, за да пресечем, праметнали хавлиите си на врата. Чудех се дали няма да ми прилошее. Гъмжеше от деца по бански с надуваеми пояси на кръста, от майки, натоварени с плажни принадлежности, и от бащи, помъкнали хладилни чанти с размерите на пералня.

За щастие блатото се оказа езеро и хората се трупаха на едно и също място. Тръгнах покрай брега със забит в земята поглед и изминах близо седем-осемстотин метра, преди да намеря място, където да се радваме поне на относително спокойствие. Проснах хавлията върху черните камъчета между две туфи трева.

Отвсякъде гърмяха всевъзможни радиостанции, като от време на време зад гърба ни минаваше някое животно, от чийто транзистор се разнасяше такъв вой, че повърхността на водата едва ли не се набръчкваше. Отсреща, по протежение на целия бряг, се точеше редица бели тела, наподобяващи агонизиращи на слънцето отпадъци, низ от мърдукащи кошунствени боклуци. Не бях в състояние чак да не им обръщам внимание, но ако присвиех очи и си запуших ушите, ако прогонех от полезрението си шаващите в сенчестите води ръце и глави, все можех да доловя нещичко. Заобиколеното от планини езеро бе много дълбоко, както предупреждаваха на входа, и излъчваше тайнственост, спотаена мощ и прикрито коварство, което се подсилваше от витиеватите контури на бреговата линия, внезапно разкриващите се пространства и невидимите едно от друго усойни кътчета. Добавете към това ограждащата го гъста гора, която започваше на два-три метра от брега и се катереше нагоре по стръмните склонове, и ще се почувствате едновременно във вътрешността и подножието на величествена корона, отворена към небето. И тогава може би ще изпитате мимолетното усещане, че призракът на Торо за миг ви е докоснал.

Не попитах Фин дали долавя нещо. Изразих съжаление, че съм го забъркал в тази история. Не разбра защо, но добавих, че не всичко е загубено и че според мен вечерта ще прогони всички натрапници.

И тъй, слънцето вече се бе скрило зад върхарите на дърветата. Изкъпахме се. Водата имаше почти дърен привкус (той бе плувал в нея, бе прал бельото си, бе мил тенджерите и чиниите и дъното беше покрито с камъчета, които е хвърлял някъде около 1845 година).

По-късно, когато забелязахме, че околностите действително се обезлюдяват, отидохме да вземем спалните чували от колата. Сетне, натоварени с малко провизии, се спуснахме към брега на езерото, разминавайки се с тълпа предислоциращи се към паркинга навлеци, отидохме още по-далеч, отколкото първия път, и открихме едно романтично кътче.

С ръце на кръста и с крака във водата присвих очи и се усмигнах, вслушвайки се в тишината, която ни обгръщаше. Свечеряваше се, звездите се спускаха ниско, гората беше тъмна и вече нямаше жива душа, останалото се бе оказало само лош сън. Отново влязох във водата, поплувах малко, след което се отпуснах по гръб и се

отдадох на мрачното очарование на това място, радвайки се като дете, когато до мен подскочеше някоя риба, с която се споглеждахме едновременно приятелски и заговорнически.

Фин беше приготвил сандвичи. Наканих се да събера дърва, за да напяля огън, но той ме възпря и обясни, че наоколо обикаляли горски патрули и това никак нямало да им се понрави. Тъй че се отказах от тази идея, макар че според мен рискувахме много повече да срещнем горския дух, отколкото някой блуждаещ в мрака патрул, и то точно сега, когато всички се бяха омели, но реших да не му противореча, а и времето беше необичайно топло. Започнахме да се храним, заслушани в един бухал, в тайнствено блъбукане, в кряк!, плъок!, квак!, кр-р-р! и куп други звуци, които се забавлявахме да разпознаваме. Размазвайки без капка злоба един комар върху ръката си, аз се опитах да обясня на Фин колко обичам тази страна, колко пъти, и то във всички щати, които бях прекосил, съм бил поразен от красотата ѝ, зашеметен от пространствата, смазан от силата на чувствата, която тя будеше у мен, да, по дяволите, обичах тази страна, нейните цветове, пустините ѝ и бруталния преход от градовете към първичните, диви хоризонти, които ти показват колко дребен е човекът, разкъсват дробовете ти и те заливат с великолепието си дни наред. Той каза, че искал да види Париж и Централния масив, за който бил чувал.

— Не забравяй Бретан — отвърнах. — Ах, да можеше да видиш Прованс и Бастия!

Смазах поредния комар и след малко го попитах как става така, че всички те налитат само на мен, а него оставят на мира. Направо не можех да си намеря място. Един дори беше подул клепача ми, лишавайки ме моментално от възможността да се наслаждавам пълноценно на нощната феерия, заискрила безшумно около нас под лъчите на ненадейно появилия се на небосвода полумесец, който малко преди това навярно бих благославял. Защото в момента бях изцяло зает с моите кръвопийци и използвах все още незасегнатото си око, което блещех до болка, но не за да съзерцавам света или собствения си вътрешен мир, както би постъпил един относително здравомислещ човек, а с едничката цел да отбивам атаките им. Накрая не издържах и докато те ме изяждаха жив, светкавично напалих огън, като заявих на Фин, че поемам риска. Тъй или иначе, не вярвах, че ще имаме проблеми.

И след по-малко от минута платих сто и петдесет долара глоба. Насочвайки фенерчето си в лицето ми, оня полюбопитства дали не съм се бил и кой ме е докарал в това състояние. Отвърнах, че за всичко са виновни книгите.

Събрахме спалните чували и докато се носехме по обратния път, Фин заяви, че водата била чудесна. (*Течението му немошно пресъхва, но остава вечността, Уолдоу.*)

* * *

22 декември, 1958-а

Тази вечер в залата беше Леонид Якобсон, балетмайсторът на „Киров“. Преди две години в къщата се говореше само за него. Попаднеше ли на някого, който се връщаше от Ленинград, татко се вкопчваше в него и повече не го пускаше. Якобсон току-що бе поставил „Дървеницата“ по Маяковски и татко го гледаше в устата и искаше да научи всички подробности. Тъй че знам много добре какво бе изпитвал преди малко, а и докато се подготвяхме, само от вида му ни хващаше шубето, така че не смеехме дори да се обадим. Самият той не беше в състояние и да гъкне. Точно преди началото обиколи гримьорните и всичко, което успя да ни каже като насърчение, бе, че не трябва да се притесняваме. При това се усмихваше така тъжно, че почти ни се подкосиха краката. Елизабет го посъветва да отиде да се поразходи.

Много неща се разправят за „Киров“, за изтънчеността и елегантността на балетистите, като дори се твърди, че в сравнение с него „Болшой“ е едва ли не цирк. Е, тези, които същата вечер видяха как танцува Елизабет, вече знаят какво е ИСТИНСКА изтънченост и ИСТИНСКА елегантност. Дори и на нас ни секна дъхът, макар че я познаваме толкова добре. Анри-Джон остана да я гледа зад кулисите. Човек би рекъл, че му се е явило видение и че всеки момент ще падне по задник.

В края на изпълнението ѝ цялата зала скочи на крака и избухна в аплодисменти. А след представлението Якобсон отведе някъде Елизабет и татко (Ребека и Спаак моментално се лепнаха за тях).

Анри-Джон ревнува. Не отсега, открай време. Когато го попитах: „Ти, какво, да не си влюбен в мен?“ — той се нахвърли отгоре ми и така се сбихме, че накрая се озовахме на килима. Винаги има полза да провериш как стоят нещата.

Въпреки всичко никак не му е приятно, когато съм с някое момче. Това го нервира. Въобразява си, че има право да ме следи, и Бога ми, достатъчно е само да го напиша, за да започна да скърцам със зъби, че и цялата да се разтреперя — така ме е яд на него. Да не би аз да му досаждам, когато е с Рамона! Просто не знам какво ме спря да му кажа в лицето, че всичко ми е ясно! Вече му заявих, че трябва да приеме нещата такива, каквито са, че това е само началото и че нямам никакво намерение да се затварям в манастир. „Ако на това се надяваш, рискуваш да останеш много разочарован.“ Предупредих го. Само дете не се разплаках от яд. Който и да беше влязъл в този момент в стаята, ти ако ще и пиколото, моментално щях да се хвърля на шията му и да се изчукам с него, кълна се!

Беше след вечерята в хотела, която продължи почти три часа, въпреки че ресторантът се оказа почти празен, но, изглежда, тук е обичай да карат хората да чакат. С нас бяха няколко млади руснаци, между които и Юри, синът на директора на театъра. Татко ги беше ангажирал за второ действие и ги намирахме за доста мили, само дете не разбирахме нищичко от онова, което разправяха. Но Юри говореше френски, тъй като майка му беше францужойка, и ни служеше за преводач. Накратко, решихме след вечеря да се поразходим.

Вече дори не говоря за студа. Останалите се бяха прибрали, Якобсон ги бе докарал до хотела и не искаха повече да излизат, а само да се наливат с водка и да си разказват преживяванията, докато се топят, тъй че повече

от половината останаха с тях, най-страхливите, бих казала, онези, които тозчас насядаха отново, когато Спаак съобщи, че навън е минус двайсет и четири.

Тръгнахме нагоре към Адмиралтейството и излязохме на Площада на декабристите. Юри вървеше до мен. Показваше ми всичко, което си заслужаваше да се види, а то бе толкова много, че направо ми се виеше свят и се смеех безпричинно. Пред статуята на Петър Велики той реши да ми направи впечатление и цитира Пушкин: „И ето го, що пагубната воля тоз град въздигна сред морето.“ Но не се впечатлих. Разказа ми и за дворците. Бяхме се спрели на кея на Червенознаменния флот и той ми сочеше с пръст фасадите им, като току се навеждаше към мен, за да се увери, че гледам в правилната посока. Можех да усетя дъха му и мириса на косата му. В интерес на истината беше ми симпатичен, забавно ми бе и това, че е руснак, което се връзваше чудесно с обстановката. Обърнахме се да погледаме Нева с нейните огромни начупени ледени блокове, той сложи ръка на рамото ми и започна да разказва за Василиевския остров, но аз не го слушах, а си мечтаех, чувствах се радостна и някак лека и чаках да ме вземе в обятията си, вместо да ми досажда с Академията на науките или с Военноморския музей. Бе ме връхлетяло изведнъж. Това трудно може да се обясни. Вероятно преди пет минути нямаше да му се оставя. Само оня ден бях говорила за Юри с Мириам и ѝ бях казала, че не ми харесва особено, а ето как всичко може най-неочаквано да се промени. Така или иначе, той беше налице в подходящия момент и на подходящото място. Все едно изведнъж да ти се прииска ягодов сладолед. Най-сетне той се престраши и докосна с устни бузата ми.

Тогавя се изправих на пръсти и наврях езика си в устата му, притискайки се към него. Нямаше кой знае какво за разбиране. Просто се чувствах малко разсеяна, разнежена, опиянена от този град и съблазнена от мистерията — нещо, което няма и не би могло да има никакви последствия.

Но тоя глупак Анри-Джон връхлетя върху нас и преди да успеем да се опомним, ни разблъска, след което заби едно кроше на Юри. Беше преbledнял като смъртник. Помислих, че и мен ще удари, и тогава наистина щеше да стане страшно. С една дума, Юри се изправи, а той е все пак доста по-висок, освен това е най-малко на двацет години и беше ясно, че няма да се остави да го унижават така пред приятелите му. Тъй че Анри-Джон доста си изпати, преди да успеем да ги разделим. Чудничко изглеждаше — от носа му течеше кръв и все така стискаше юмруци, докато Юри се отдалечаваше с тайфата си. Казах на другите, че това е дребна работа, че няма защо да се занимават с нас и че аз ще отведа Анри-Джон в хотела.

После го хванах за ръка. Дума не му казах. Прибрахме се бързо, почти тичешком, тъй че не ни остана време да се настудуваме. И не отидохме при останалите в салона, а се изнесохме потайно право в стаята му.

Помогнах му да измие лицето си. След това си спретнахме страхотен скандал. И, както вече казах, той се нахвърли отгоре ми, когато го попитах дали е влюбен в мен. Но аз и не исках друго, това ми даде възможност да си изкарам яда на него и макар и да е по-силен от мен, едва не го преbих от бой и целия го оскубах.

За съжаление нито пиколото влезе, нито аз излязох от стаята в прегръдките на някой тип, което щеше да бъде върхът. Направо ми се плачеше.

* * *

Тази сутрин получих писмо от Оли.

За два дни съм в Ленинград. Помниш ли? Само че сега е лято и са изменили, колко... трийсет години? Sinn Fein ще гостува в „Киров“ през януари и ако имаш желание... Знаеш ли, в действителност нищо не се е

променило, всичко си е така, както го оставихме. Прескочих до нашия хотел, после до театъра. И според мен ще ти бъде забавно да узнаеш, че сега негов директор е Юри. Спомня си за теб.

Преди заминаване се видях с Едит, обядвахме заедно. Беше във форма, но, как да ти кажа, тя много държеше да бъде така, тъй че просто ти предавам съобщението. Скоро ще завърши книгата си, работи от сутрин до вечер. Възползва се от случая, за да ми подхвърли, че не може да мисли за нищо друго. И според мен е вярно, поне в известен смисъл. Ако човек я слуша, не смятала да променя решението си, но знам, че не е предприела нищо конкретно. Успях да убедя татко да я остави на мира. Излишно е да ти казвам, че не беше никак лесно, тъй като за него това се е превърнало в истинска фикс идея. Не крия от теб, че ако тя реши да изпълни намерението си, ще се разрази страхотна буря, но ти го знаеш не по-зле от мен. Темата е повече от болезнена.

Ще се върна в Ню Йорк след две седмици. Откакто се разделихме, не съм се спрял и имам нужда да си поема дъх. Ще трябва да те запозная с Джулета, една млада италианска балерина, която ангажирах през пролетта. Тя е самата грация и красота, ще видиш, но този път няма защо да се притесняваш, не съм луд. Не ти споменах за нея порано, тъй като искам първо да я видиш, тъй че съм двойно по-нетърпелив да се върна при теб.

А, не ти казах, но тук денят и нощта са си разменили местата. Не настъпва истинска тъмнина и небето е ясно деветнайсет часа в денонощието. Люляците са цъфнали, хората се къпят в реката или си живеят на балконите. Всеки път, когато ти пиша, стигам до заключението, че животът е абсурден. Да знаеш случайно защо?

Прегръщам те. Оли.

Бях сам. От Сан Диего пристигна някаква жена и помъкна Фин да разрешава проблеми с ключове и септични ями. Денят бе горещ и задушен, не полъхваше и най-слаб ветрец. Залових се отново за работа. Изключих радиото. Закрепвах едно стъпало и мислех за други неща, когато отвертката неочаквано се отплесна и се заби доста дълбоко в дланта ми. Моментално свих юмрук, но кръвта започна да се стича между пръстите ми и да капе по стълбата. Протегнах ръка встрани, над перилото.

Тъй като бях почти в подножието на стълбата, отидох да изплакна ръката си в океана, но раната се окача доста по-дълбока, отколкото смятах, и се наложи да отскоча до къщата, за да я превържа.

В банята беше толкова слънчево, че трябваше да спусна щорите, за да мога да виждам. Никога не идвах тук през деня, влизах призори и после чак вечерта, за да взема един душ, тоест или бивах полузаспал, или капнал от умора, така че и през ум не ми минаваше да се любувам на себе си в огледалото, а може би причината беше и електрическото осветление. Затова този ден изпитах усещането, че се оглеждам за първи път, откакто съм тук.

Тъкмо бях приключил с превръзката. Бях свалил банските си, с които попивах кръвта, докато стигна до банята, и мисля, че погледът ми бе привлечен именно от белотата на задника ми, досущ отблясък на порцелан. Веднага забелязах, че съм се променил. Лицето ми изглеждаше съвсем малко по-различно, но бях сигурен в едно — тялото ми бе заякнало, мускулите — наедрели, и това толкова ме изненада, че известно време най-внимателно се разглеждах. Чудех се дали Едит все още ме обича.

И понеже имах вече само една здрава ръка, излязох да се поразходя. В желанието си да заобиколя имението на Колинсови се озовах на пътя, но това изобщо не ме притесни, тъй като той лекичко се спускаше надолу и най-мило и простодушно ми се предлагаше. В далечината се забелязваше бяла дървена църква, а в ниското, при завоя, сред високата рижа трева и кафеникаво-жълтите нискорасли горички искряха два небесносини водоема. Двойната жълта линия, която разделяше пътя, наподобяваше виеща се по земята панделка, намотавана небрежно на далечна невидима макара. Къщи без дворни порти, градини без огради, прозорци без капаци, стени, покрити с дървени плоскости, покриви в керемиденочервено, с цвета на мляко с

какао, маслинозелени или пепеляви. Дремеци коне, един даже ме придружи по протежение на оградата, непознати, които ме поздравяваха, когато минавах край дома им.

Влязох в пощата, изпълняваща едновременно ролята на галантерия, месарница, аптека, бакалия, бар и магазин за сувенири. Купих си горещо кафе в пластмасова чашка и подбрах няколко пощенски картички. После излязох отвън, за да купя плодове и зеленчуци, някои от които ми бяха съвършено непознати и със сигурност щяха да ме затруднят при готвенето, но затова пък ми изглеждаха симпатични, приятни на допир, или може би дневната светлина и ведрото утро ги правеха неудържимо съблазнителни. Купих също пощенски марки, както и една японска химикалка и стек цигари.

Върнах се на брега на океана, но встрани от плажовете, за да избегна туристите, които надушвах по плажното масло, когато дюните ги закриваха. Там, където вървах, нямаше следи от стъпки, а само вълниста повърхност, съвършено полирана от вятъра. Тук-там с обезоръжаваща хармония и съвършенство бяха покарали високи, изшилени и твърди стръкове трева. Понякога прекрачвах ниски, разположени на равни интервали прегради, които имаха за цел да задържат пясъка, ту прави, ту разположени в полукръг — истинска радост за окото, работа на някой зен-градинар през последните дни от живота му.

Седнах под чадъра на дървената площадка пред къщата и се заех с картичките. Писах на майка ми да не се притеснява. На Рамона да не се безпокои. На Елеонор да мисли за мен. На Евелин да ме информира дали е добре. После дълго премятах в ръце последната. Представляваше репродукция на картина от миналия век, изобразяваща лов на кит и малка лодка, премятаща се във въздуха. И ѝ написах: *Пожелай ми сили и смелост.*

Малко по-късно, докато все още се чудех дали да я изпратя, или не, се появи Фин.

— То е същото като с омарите — заяви той. — Не падат от небето в чинията ти.

— Хм... Но ти гарантирам, че няма да я попаря само с две-три думи, тъй че не съм сигурен дали е много интелигентно.

— Това ли те интересува, дали те смята за интелигентен?

Веднъж цяла нощ му бях говорил за Едит. Завиждах му, че е свободен, че не е обвързан, струваше ми се непобедим, докато аз се чувствах окован във вериги и уязвим. Всеки член от семейството ми беше част от моето тяло, което подлагах на ударите, на гнева на живота, и ми беше писнало, не исках да бъда подвластен никому, Фин не чакаше нищо, не желаше нищо, не го блъскаше никаква буря, или поне не беше опустошен като мен, не беше съсипан от една сантиментална история, която ме изгаряше жив и от която не бях в състояние да се измъкна. Въпреки това осъзнавах глупостта на нещастията си, ненавиждах начина, по който мислите ми се отплесваха и ме водеха към Едит така, както се води за ръка дете. Гледах Фин и завиждах на ясното му съзнание, на способността му свършено да владее чувствата си. Виждах един свободен човек, който не си бе изплел сам корона от тръни. Прекалено късно ли беше за мен? Можех ли още да си стъпя на краката, или щях да си остана глупак до края на живота? Колкото повече желаех да полетя, толкова повече се наливах с тежест. Колкото по-ясно виждах светлината, толкова по-дълбоко потъвах в мрак. Никога не си бях давал сметка до каква степен съм разпилял силите си, на колко фронта едновременно е трябвало да се сражавам. Бях решил, че съм господарят на цитаделата, но ме заплашваха собствените ми крепостни стени, които можеха всеки момент да рухнат върху мен и да ме смажат. Гледах Фин и разбирах грешката си, виждах как се мятам и жестикулирам в един болезнен свят, подходящ единствено за кретени като мен, но вече не изпитвах никаква милост към себе си. Поне най-сетне проглеждах.

Исках Фин да знае с кого си има работа. Страхувах се, след като бе вече малко или много в течение на моите проблеми, да не изтълкува дискретността ми в моя полза. Защото, макар поведението ми в негово присъствие да издаваше до известна степен мислите, които предъвквах, все още далеч не бях намерил покой и не исках да си въобразява противното. Нямах нужда да бъда надценяван и да ме смятат за солиден като скала човек, когото нищо не е в състояние да повали. Не бях дошъл на майната си, за да се правя на интересен.

Та му споделих как се стигна дотук. Но се опасявах да не заспи и затова му разказах за Едит, при това възможно най-обстойно. И тъй като всяка вечер прочитах по малко от дневника ѝ, спомените ми бяха ясни, думите идваха сами и тя сякаш преливаше извън мен, като

понякога дори изпитвах усещането, че Фин я вижда. Не ми каза веднага какво мисли, а и аз не го попитах. Макар че след тази вечер на два-три пъти ми се стори, че ме подтиква да предприема нещо. От което заключих, че може би не съм се изразил много ясно.

Все пак изпратих картичката. Поне на един човек щеше да му бъде забавно.

— Пътят не е само един — каза той. — И този не е твоят.

— Не ме карай да се смея! — отвърнах.

Седях няколко стъпала под него. Не можех да си служа с ръката. Носех му онова, от което имаше нужда, и прескачах до хладилника за разхладителни напитки.

— Не бих се отказал от момиче като нея — добави той и ме погледна. — Не бих се отказал от семейство, ако имах такова.

— Да имаш жена и деца, означава да бъдеш вечно тревожен, зависим, уязвим и параноик.

— Да живееш сам, означава да бъдеш егоист, безчувствен, безполезен и откъснат от света.

— Много добре. Не искам нищо друго!

— Но ти не си създаден за това и го знаеш много добре.

— Ще се науча. Те вече нямат нужда от мен, достатъчно са пораснали.

— Не говоря за тях.

— По дяволите! Нима имам избор?

---

[1] Хенри Дейвид Торо (1817–1862), американски поет и мемориалист, водил аскетичен живот, прекарал две години в самота в Уолдън Понд, собственост на Емерсън. Автор и на есетата „Гражданско неподчинение“, вдъхновили Ганди — Б.пр. ↑

[2] Ралф Уолдоу Емерсън (1803–1882), американски поет, есеист и философ, основен представител на трансцендентализма, приятел и учител на Торо — Б.пр. ↑

* * *

На 12 януари 1961 г. Сандрар предаде богу дух. За нас това беше тежък удар. След това на 1 юли дойде ред на Селин, а на 2-и Хемингуей си пръсна главата. Чух как Алис изпищя в градината и я намерих просната на тревата, почти в безсъзнание. Подаде ми вестника.

Предишния ден на обяд беше разсипала чинията в скута си. Живееше на две крачки от дома на Селин и бе една от неговите най-пламенни почитателки, но така и не събра смелост да го заговори. Както и ние всъщност. Когато бяхме малки, ужасно се бояхме от него. Ако се случеше вечер да бъде в градината си, ние минавахме тичешком, тъй като не изглеждаше никак любезен и сякаш дебнеше нещо. Едва по-късно научих, че не се е сърдел на нас, а е чакал Вайан^[1] или някой от бандата му, за да им даде да се разберат. Човек би рекъл, че всеки момент може да ви срази с поглед. Когато за първи път отворих една от книгите му, отидох при Алис, но бях толкова възбуден, че не успях да ѝ обясня какво чувствам. Двамата решихме, че в най-скоро време ще го посетим и тя ще говори с него. Не го направихме, разбира се. А на 1 юли Алис се появи на вечеря цялата в черно.

Заради Сандрар пък отказа да напусне стаята си, кълнейки се, че нищо не може да сложи в уста. На 2-и ме притисна в обятията си и се разплака на рамото ми, докато ѝ помагах да се изправи. Самият аз бях доста развълнуван. Настаних я на сянка под липата и след няколко безуспешни опита да разкопчая корсажа ѝ, известно време ѝ вях с вестника.

Не можех да остана с нея, защото трябваше да отида в Париж за урока по пиано, а Надя не обичаше да закъснявам.

— Как си? По-добре ли се чувстваш? — попитах.

— Би ли могъл да ми донесеш малко черен креп и свещи?

На връщане, докато чаках метрото на площад Клиши, срещнах един балетист от Операта, който миналата седмица ни бе гостувал, когото на следващия ден намерихме заспал в градината и който беше готов да продаде родната си майка за няколко хапчета аспирина.

Поинтересува се кога пак ще се повеселим. Знаех какво го интересуваше.

— Нямах никакъв шанс — казах. — Тя ходи с Давид Гаровски.

— Стига бе!... Майтапиш ли се?

— Какво пък, от опит глава не боли. Искаш ли да говоря с нея?

Не, предпочиташе да не го правя. И слезе на следващата спирка, сподирен от презрението ми.

Когато се прибрах, видях, че Алис си е намерила слушатели, на които обясняваше какъв велик човек е починал току-що в Кечъм, Айдахо. Шантал си водеше бележки. Олга се възползваше от случая, за да си лакира ноктите. Джереми премяташе в ръце „фiesta“, но толкова предпазливо, сякаш книгата можеше да избухне в лицето му. А Карен, която беше бременна в осмия месец, гледаше Алис, без да я вижда и си мечтаеше за бог знае какво.

Оставих в краката на Алис креда и свещите, представяйки си как се кани да украси апартаментчето си, и тъкмо се канех да се измъкна, когато тя ме хвана за китката и попита:

— Анри-Джон, кой е авторът на мотото в „За кого бият камбаните“?

— Джон Дън^[2].

Усетих лекия натиск на ръката ѝ.

— Би ли могъл да ни цитираш някой абзац?

— *Смъртта на всеки човек ме ограбва, защото аз съм част от човечеството. И помни, че не ти е отредено да знаеш за кого бият камбаните. Те бият за теб.*

Направо ги побърках, Алис беше поруменяла от вълнение. Заслугата не бе моя, тъй като ни беше накарала да го научим наизуст още преди две седмици, а и вече почти шест години предъвквахме Хемингуей, който сякаш я бе омагьосал и от чийто живот и творчество не ни беше спестила нито една подробност. Освен това запомнях лесно всичко, което ми харесваше, и като нищо бих могъл да им изрецитирам последната страница на „Одисей“ или „Седемгодишните поети“. Позволих ѝ да ме целуне. Нямах нищо против да ѝ бъда приятен и да се съобразявам с глупостите ѝ, поне когато бяхме сред свои хора. Дори изпитвах известно удоволствие да повдигам авторитета ѝ, особено пред тия четиримата. А да не говорим за Ребека и Корин. Нима можеше да се разговаря за литература с подобни тъпачки? Та не

зпяваха ли от изумление всеки път, щом се осмеляха да си наврат носа в нашите литературни прения? И няма всеки път не се отдалечаваха с въздишка, за да се посветят на разни глупости? Сега ги виждах в истинския им облик, вече бях достатъчно голям, за да не позволя да ми се налагат и да ме убеждават, че възрастните задължително знаят много повече от теб. Опитаха ли се да ме поставят натясно, тозчас ги халосвах по главата с някой писател, или им цитирах поет, за когото никога не бяха чували. А когато ми заявяха, че се надувам, отвърщах: *Невежеството е нощта на духа и тази нощ няма ни луна, ни звезди.* Поискаха ли, можех да бъде ужасно неприятен.

Но предвид печалните събития, които бяха разстроили Алис, този път те оцениха по достойнство изпълнението ми, макар че не бяха разбрали нито дума от казаното. Джереми току претегляше книгата на ръка и се мръщеше. Помоли ме да му разкажа историята, но аз вече търчах нагоре по стълбите.

Бях пристрастен не само към литературата, но и изобщо към четенето. Това бе единственият начин да остана в контакт с Едит, единственото нещо, което продължавахме да споделяме. Тогава нямах още осемнайсет години, а Давид Гаровски беше навършил двайсет и пет. Добре, че през целия си живот бе прочел не повече от десетина книги, иначе завинаги щях да я загубя. От друга страна, в средата, в която се движехме, се говореше единствено за Изкуството и четенето ми позволяваше от време на време да вметна по нещичко. Това се харесваше на момичетата. По време на едно събиране, на което с някакъв глупак се бяхме хванали гуша за гуша заради Селинджър, Едит ме бе хванала за ръка и само дето не изядох оня с парцалите. Давид Гаровски не би могъл да води подобна битка. Той и понятие нямаше от Селинджър.

За жалост обаче имаше други предимства.

Светкавично се преоблякох. Жорж влезе в стаята и седна на леглото ми, докато си приготвях сака. Той не обичаше да изчезваме за повече от една вечер, но майка ми бе поела задължението да му напомня, че вече не сме деца. И макар че се съгласяваше с нея, това явно не му се нравеше. С привидно равнодушие се поинтересува дали възнамеряваме да караме през нощта, има ли телефонен номер, на който би могъл да ни се обади, и дали смятаме да се приберем едва вдругиден. Накрая каза:

— Поверявам ти ги, Анри-Джон.

Направо да се побъркаш, Бога ми! Понякога ми излизаше с лафове от рода на: *Всъщност, животът не е нищо повече от няколко жени и два-три мига размисъл* — и аз го зяпвах възхитено. Друг път обаче, както в този момент, ставаше ужасно досаден и най-неочаквано изтърсваше някоя страхотна тъпотия. Не разбирах как може да се притеснява, намирах го за адски неприятно.

В коридора срещнах майка ми и я целунах за довиждане. Тя поне ми спести препоръките си. Задоволи се само да протегне ръка, за да оправи яката ми, и задържа поглед върху мен за не повече от секунда. Колкото по-кратко, толкова по-добре.

Присъединих се към Едит и Оли в ателието на Давид. Той кърпеше една разгъната на пода задна кулиса и двамата слязоха на мецанина. Не бяхме подранили. Следобедът отиваше към края си, а ни чакаха най-малко два часа път.

— Спокойно. Та няма целият живот не е пред нас? — заяви Давид, изтривайки ръцете си.

Това бе един от любимите му изрази. Дълбокомислие и простота.

Отивахме на извънградско парти, организирано от Фло, едно момиче, с което бях излизал преди няколко години и което донякъде ме бе отвратило от целувките в стил „уста в уста“. Мисля, че след това и Боб опита късмета си с нея, но също толкова безуспешно. Пътувахме към вилата на родителите ѝ в околностите на Авалон и смятахме да се съберем там цяла тумба, този път без свидетели.

Седях на задната седалка заедно с Оли, но това ни най-малко не го притесняваше. От два месеца той въртеше идеалната любов и всичко му се струваше прелестно. Тя се казваше Силви. Да произнесеш името ѝ пред него бе все едно да го треснеш с чук по главата, след което известно време даваше заето. През повечето време двамата седяха хванати за ръце и се пулеха един в друг така, сякаш не вярваха на очите си. Според мен това започваше да става доста отегчително. Нямах опит в подобен вид връзки и неколkokратно се бях опитвал да измъкна от него малко по-подробна информация, но той решително отказваше да ме просветли, а и не го приемаше много добре.

И понеже часът на поредното им зверене лице в лице наближаваше, на физиономията му се бе изписало блажено изражение, а самият той беше страшно разсеян и изобщо не се стараеше да ми прави компания. Давид беше прегърнал Едит през рамо и тъй като тя се притискаше към него, не виждах нищо от пътя. Върхът! А като се има предвид, че междувременно се бе и смрачило, наистина не ми оставаше нищо друго, освен да скръстя ръце.

Накрая ги помолих да пуснат малко музика, стига това да не притеснява някого. Едит повъртя копчетата и попадайки на Лео Фере, се обърна към мен със заговорническа усмивка. Причината бе, че двамата не можехме да му се наситим и го слушахме часове наред. Всъщност не исках нищо повече, исках да имам с нея привилегировани отношения и няхах нищо против да излиза с Пиер или Пол, стига това да не променя нищо помежду ни, стига да останех незаменим, онзи, който винаги присъства, задоволявайки се да наблюдава как тези кретени идват и си отиват, стига все така да бъдех човекът, с когото тя винаги се разбира, към когото може винаги да се обърне и да му каже всичко, да му разкаже всичко, нито любовник, нито брат — е, тук не бях много наясно по въпроса. Но нещо не се получаваше. Понякога ми идеше да я разкъсам на парчета. А друг път се разбирахме толкова добре, че чувствах, че има нещо, което не мога да схвана, което не съм в състояние да осъзная. Не беше никак просто. Зависеше от настроението ми, а и тя имаше отвратителен характер. Почесто бяхме на нож, отколкото чистосърдечни и прями един към друг. Един ден, и това още не можех да й го простя, ме беше попитала дали не съм влюбен в нея. Нима ме вземаше за някои от онези дръвници, които търчаха подире й с изплезени езици? Къде ме търсеше, по дяволите! Бях го приел като обида, дори като най-гадното нещо, което можеше да ми изтърси, и не можех да го забравя.

Открихме доста трудно вилата, която беше забутана вдън шубраците. Съзряхме светлините й едва към девет вечерта в края на една гора, която, застинала над покрива й като тъмен водопад, сякаш всеки момент щеше да я смаже. Беше крайно време, тъй като Оли започваше да нервничи и да намеква, че го правим нарочно.

И изхвърча като тапа от колата още преди Давид да изключи двигателя, като дори не си направи труда да затвори вратата. И докато разтоварвах саковете, се озъртах подозрително към вълнообразните

сенки на пейзажа, които прорязваха небето и затваряха хоризонта на неколкостотин метра от нас. Надявах се вътре да е по-весело.

Оказа се, че пристигаме последни. Не ни бяха изчакали, за да започнат да къркат и да танцуват, но кльопачката още си стоеше в кухнята, където приготовленията бяха към края си. Носехме ром, уиски и чинцано за момичетата, но установих, че не липсват бутилки. Музиката дънеше, настроението бе на ниво и гъмжеше от народ. Заех се да извадя провизиите, докато останалите наобиколиха Давид, като току го потупваха по рамото и тикаха в ръката му чаша. Отидете ли някъде с него, ще имате предостатъчно време да си ударите един гребен и да поседнете за малко, преди да забележат присъствието ви. Възползвах се от случая, за да се озърна за едно лице, което от петнайсетина дни не ми излизаше от главата и макар и да не ми пречеше да спя, не ми беше безразлично. Една вечер само я бях мярнал в някакъв претъпкан с хора апартамент. Видях я отново, когато си тръгваше, и секунда преди да изчезне, двамата се бяхме измерили с поглед. Веднага се поинтересувах коя е. Фло, която я познаваше и изслуша въпросите ми с ехидна наслада, удовлетвори любопитството ми едва след обичайните дебелашки шеги, но на мен и окото ми не мигна и спокойно я изчаках да се умори от фрашканите си с тъпи намеци историйки. Горката Фло, сантименталните авантюри на другите я възбуждаха не по-малко от нейните собствени, особено тези на бившите ѝ гаджета. *И ако те интересува — добави тя, — поканих я на купона, който заформяме на вилата.* Интересуваше ме.

Фло дойде да ме целуне. Заяви, че направо се е побъркала, и вземаше толкова на сериозно ролята си на домакиня, че ставаше смешна. Въздържах се да я питам каквото и да било.

Повечето от присъстващите ми бяха познати, или поне ги бях срещал веднъж-дваж, тъй че се наложи да разменя по няколко думи с този и онзи, в резултат на което обиколката на стаята ми отне дяволски много време. Едни се бяха сгушили зад завесите, други седяха на тъмно, трети се бяха настанили на пода, четвърти — зад някое канапе, но никъде не видях моята непозната. Ако се окажеше, че Фло се е майтапила, искрено щеше да съжاليا. Нямах намерение да обикалям в кръг цели четирийсет и осем часа в компанията на разни оръфляци. Ако на купон се случеше някой да не си намери момиче, отиваше на кино. Не го бях измислил аз.

Постепенно започнах да се вкисвам и ставах все по-мрачен, когато изведнъж забелязах, че навън също има народ. Тя седеше с някакъв тип на едно канапе-люлка. Сърцето леко ме прободеше, но не защото си имаше кавалер, а защото се оказа още по-красива, отколкото в спомените ми. Обърнах се и стръвнишки се ухапах по ръката — в едно списание, посветено на Хармонията на Брачната двойка, бях чел статия, озаглавена „Как да се справим, когато се озовем в извънредно положение“, — след което смело се приближих и седнах до нея, без да им обръщам внимание.

Не знаех дали ме е познала. Не знаех и дали погледът, който бяхме разменили преди две седмици, не се беше изпарил от съзнанието ѝ, та дори и да бе постигнал ефекта, на който бях разчитал. Обзе ме леко безпокойство, още повече че ми се струваше малко по-възрастна от мен, а вече бях наясно с трудностите, произтичащи от подобна ситуация. Самият аз не ценях особено момичетата на моята възраст и те ми го връщаха тъпкано. Какво да кажем тогава за една двайсетгодишна девойка? Дали не ѝ трябваше някой най-малко на двайсет и пет, а защо не и с посребрени слепоочия? Вярно, всички търчахме взаимно подире си, но при така създадите се обстоятелства шансовете ми за успех бяха по-скоро нищожни. А и типът, който седеше до нея, имаше такива гъсти мустаци, че направо ми се дорева.

Въпреки това нямах усещането, че е спечелил партията. От онова, което дочух от разговора им, ставаше очевидно, че присъствам на опити за сближаване, чийто изход е все още неясен. И когато установих, че ѝ говори на „ви“, въздъхнах с такова облекчение, че за миг привлякох погледа им.

Времето беше приятно. Подухваше лек ветрец, на пориви. Не бях голям специалист, но бих се обзаложил, че ще вали — полето миришеше силно и натрапчиво, а небето бе абсолютно черно. Но изобщо не ми пукаше дали ще се излее потоп, или слънцето ще изгрее в полунощ — не бях тук, за да дишам чист въздух. Имах подчертана слабост към задушната атмосфера, изпълнена с тела и цигарен дим. Не бях любител на природата и сред нея най-често скучаех. И я чух да заявява:

— Мразя провинцията.

Ако бях на мястото на оня, веднага щях да се изплюя в тревата и да я отведа обратно в града. Но той не помръдна и продължи да

философства върху Шекспир и Йейтс — направо не вярвах на ушите си! И тъй като малко преди това ѝ бе говорил за Пруст и за символистичния роман, реших, че мога да му имам доверие, особено като се вземе предвид, че беше дошъл преди мен и че тя продължаваше да го слуша.

— Естествено, английската стихотворна форма е много по-богата от руската — заяви той.

— Прощавайте, но не съм съгласен — прекъснах го аз, като се наведох към него. — Ако изобщо ще ги сравняваме, не трябва да забравяме, че руската дума притежава само едно тоническо ударение и няма вторично такова. Тук засягаме фундаментален въпрос, който...

Тя внезапно стана и се отдалечи, а докато я сподирях със смаян поглед, мустакатият важно се прокашля.

— Кхъм... Въпреки това ми се струва, че ако вземем под внимание метриката...

— Много добре. Да оставим тая тема.

И на свой ред го заряхах. Това бе истинска катастрофа. Бих дал целия „Евгений Онегин“, за да спася положението. Имаше реална опасност уикендът да се превърне в ад.

Казваше се Ана. Докато ѝ помагах в кухнята, Фло ме попита: *Е, докъде стигна с Ана?* Подсмихнах се, съзерцавайки тъгата, която се излъчваше от резените студено месо, огънали се по контурите на едно плато. Давид ме довърши, слагайки ръка на рамото ми: *Намери ли участieto?* А и на три пъти бях срещнал погледа на Ана — мрачна, ледена пустош.

— Ще отида да поговоря с нея — предложи Едит.

— Не, няма нужда да говориш с нея. Не ти го разказах, за да се бъркаш.

— Слушай... — въздъхна тя. — За идиотка ли ме смяташ? Искам просто да я видя по-отблизо и ще ти кажа какво мисля.

— Да де, но тази идея не ми харесва много.

Знаех, че не мога да ѝ попреча, независимо дали ми харесва или не. И тя стана. Не исках да гледам, затова се върнах в кухнята и реших да хапна нещо, колкото да си намеря занимание. Там беше Оли с приятелката си. Двамата намираха всичко за вкусно и превкусно, но лично аз бях на мнение, че нищо не превъзхожда чаша *Black and White*.

Оли току ме поглеждаше с усмивка, но не казваше нито дума. Дали пък сега аз не бях станал невидим, изживявайки от известно време насам период на самота, докато Едит и Оли се плакнеха в топло мляко и гукаха ли, гукаха в хор?

Отидох да потанцувам, за да му спестя присъствието си, преди да се е задавил покрай усилията да търси думи, които биха облекчили ориста ми. Намерих си една масивна партньорка по къси чорапи, с пристегнатата с широка панделка коса и с пуловер, който ѝ стигаше почти до коленете. Избягвах да я поглеждам и бях готов да се омета при първия блус. Чудех се за какво ли си говореха. Стояха встрани, подпрели се с рамо на стената, и вероятно ставаше дума за нещо сериозно, тъй като никой не се приближаваше до тях, макар че бяха двете най-красиви момичета на купона. С пълна уста, Давид дойде да ме попита какво толкова обсъждат.

— Едит иска да ми каже мнението си — промърморих.

— Хм, на твое място не бих се доверил на мнението на едно момиче за друго.

— Бъди спокоен, нямам намерение да я чакам да си го състави.

Той им хвърли бърз поглед и поклати глава.

— Каквото и да е, признавам, че си я бива.

— Ха, нищо особено... А и все още не съм решил.

— Слушай, имам чувството, че това маце е доста особено.

Внимавай как ще я подхванеш и карай по-кратко.

— Мда... Ще ти кажа само, че не съм ѝ много навит.

После дъждът се изля изведнъж, сякаш в покрива на къщата се разби вълна. Давид ме посъветва да опитам сандвичите с пастет. Дръвникът му не само се уреждаше с всяко момиче, което пожелаеше, но и не можеше да се оплаче от липса на апетит. Кой знае, може би започваше да си задава въпроси по мой адрес? Но бе факт, че напоследък нямах никакъв късмет. Целех се винаги прекалено високо, сякаш от това зависеше животът ми, само че налитах все на онези откачалки, които се разпищяват ужасено, щом нещата опрат до кревата. Когато бяха красиви, интелигентни и навити, задължително удрях на камък, сблъсках се със стени от безразличие и в най-добрия случай се уреждах с някоя усмивка на съжаление. *Намини пак, Анри-Джон, намини пак, но след пет-шест години.* Добре, че беше Рамона, иначе направо щях да полудея. Но пристигах винаги сам, изкачвах

етажите след останалите, когато отивахме на някой купон, после си тръгнах с празни ръце и ги чаках на тротоара. И Рамона повтаряше, че това не може да продължава, умоляваше ме да си намеря някоя на моята възраст. Твърдеше, че е за мое добро, а аз я питах дали не иска да ме довърши. От всички момичета, които бях държал в обятията си нямаше нито една, която да не се бе отказала в последния момент. Тъй че ми беше писнало. Сега ми ставаха ясни от пръв поглед и даже да бяха невероятно красиви, вече не си правех труда дори да ги заговоря. Оставях на други грижата да ги вкарат в час, тъй като не можех повече да потискам гнева си и едва се сдържах да не ги удуша. И се чувствах адски самотен.

Ана олицетворяваше всичко, от което имах нужда. Тя бе именно от онзи тип момичета, които не можех да притежавам. И ако си бях въобразил нещо покрай погледа, който ми бе хвърлила преди две седмици, ако бях решил, че долавям в него някакво смътно обещание, сега знаех точно как стоят нещата — всичко отиде по дяволите, пропуснах дори минималния шанс, отпуснат ми от Всевишния, проиграх го с тъпашката си непохватност, и то още в самото начало. Имах усещането, че никога няма да изплувам на повърхността.

— Това момиче никак не ми харесва!

— Противното би ме учудило.

— Не, не се шегувам. Студена е като змия... А и не можеш да я възприемеш, остава някак непроницаема... Разбираш ли какво имам предвид?

— А да не искаш да ти разкаже биографията си? За Бога, не ти ли е минало през ум, че има съдържани хора, които не се доверяват веднага на първия срещнат?

— Не, не е това... Тя сякаш се контролира, сякаш играе някаква роля. Отговаря ти шеговито, но по някое време забелязваш, че звучи неискрено, че не казва онова, което мисли.

— Ха, понеже ти казваш винаги това, което мислиш! О, я стига! Истината е, че е достатъчно да проявя интерес към някое момиче, за да ти се скапе настроението!

Беше ме яд не само на Едит, беше ме яд на изминалите месеци на постоянни провали, които буквално ме задушаваша, и най-вече на последното ми идиотско изпълнение, на невероятната самоувереност, с която се бях осрнал и станал за смях в очите на Ана. Бих излял гнева си

върху всеки, но се случи така, че тя ми падна на мушката. Видях я да пребледнява, докато ме пронизваше с поглед.

— Нещастен глупак! — отсече тя. — Изобщо не ми пука за твоите истории!

И ме изгледа така презрително, че неволно извърнах глава. После изсъска през зъби още няколко мили думички, които така и не схванах, и ме заряза. Бях ли във форма, нямах равен в уменията да разчиствам терена около себе си.

Дори пороят, който се изсипваше вън, не би могъл да отмие горчивината на чувствата ми. Реших, че не си заслужава да се свирам като прокажен в някой ъгъл, и отидох в кухнята да приготвя сандвичи. Трудех се вече от доста време като зациклила машина и мажех ли, мажех филийки с масло, забил поглед в масата и отговаряйки почти несвързано, когато някой се обърнесе към мен. Бих могъл като нищо да измия и съдовете, да лъсна всички прибори или да подсуша моравата с ликьорена чашка. Нямах нужда от помощ. Ни най-малко! И изругах мислено, когато забелязах нечий ръце да ми отнемат работата, макар че на масата се бе натрупала планина от сандвичи. В положението, до което се бях докарал, можех спокойно да си позволя някоя неприятна забележка — отдавна вече не броях неприятелите си. Вдигнах очи към натрапника и тъкмо се канех да избълвам някоя гадория, когато се озовах лице в лице с Ана.

За миг се вторачихме един в друг. После продължих заниманието си, без да продумам дума, опитвайки се да си спомня къде бях оставил чашата си. И стисках зъби, тъй като бях сигурен, че ако отворя уста, непременно ще изтърся някоя глупост — всичките ми думи бяха прокълнати.

Стори ми се, че постъпвам умно, напускайки кухнята. Защото ако трябваше да си порежа пръста, да съборя нещо или да спретна пред нея някоя жалка смехория — а предчувствах, че неминуемо ще се стигне дотам, — по-добре беше да сменя обстановката.

Влязох в хола задъхан, докато в главата ми цареше пълен хаос. Налях си една чаша, облегнах се на стената и се посъветвах: *Опитай се да не мислиш за нищо.*

Не при Надя Буланже, разбира се, се бях научил да свиря с крака или прав пред пианото. А и никога не й се бях хвалил с това. Наблюдавайки начина, по който понякога седях, тя ми бе задавала един

или друг въпрос и накрая бях признал, че за забавление ми се е случвало да ударя няколко акорда джаз, най-вече по настояване на Жорж. Кое то си беше самата истина. Той едва ли не се разплакваше на рамото ми, когато го поздравявах с някое парче на Мънк, и често дори припяваше с дрезгавия си глас, клатушкайки се солидно наквасен по малките часове, докато останалите се заемаха да сложат криво-ляво ред в къщата. В крайна сметка тя ме беше посъветвала да не прекалявам, тъй като така се придобивали лоши навици, и току бърчеше нос, забележеше ли, че ръцете ми са се поотпуснали.

Нямах представа как би реагирала, ако ме видеше да изпълнявам *Greats Balls of Fire*. Според Алекс, който през 58-а беше присъствал на записа на *Dick Clark Saturday Night*, аз го изпълнявах не по-зле от оригинала и резултатът бе доста убедителен. Тъй че, подхванех ли репертоара на Джери Лий Левис, винаги се радвах на широк успех. Но тази вечер не бях в настроение и почти ме изблъскаха до пианото.

Необходимо ми бе известно време, докато вляза във форма. Но когато тя се приближи, вече се обливах в пот. И така се бях развихрил, че едва ли някой си даде сметка за въздействието, което ми оказваше. Кой би чул вика ми сред дивите крясъци, които надавах, когато тя се появи по средата на припева? Кой би видял, че подскочих, след като и без това целият се тресях, а краката, главата и ръцете ми се стрелкаха във всички посоки? Кой би доловил, че съм се изчервил или преbledнял, след като разкривеното ми от усилието лице лъщеше като китайски фенер? Можех преспокойно да я съзерцавам с изблещените си очи — никой нищичко нямаше да забележи.

Всеки път, когато се усмихнеше, подхващах ново парче. Знаех предостатъчно, за да изцедея от нея всички усмивки, на които беше способна, а в най-лошия случай просто щях да импровизирам. Пианото беше ниско. Тя бе опряла корем в обкова и клавишите ми се струваха някак по-различни при допир, особено щом надникнех в деколтето ѝ. Свирех парче след парче и не смеех да спра от страх да не разваля магията. Гърлото ми гореше, пръстите ме боляха и наистина не разбирах какво у мен бе прещракало, защото след толкова време, прекарано в мрак, бях забравил какво е да те огрее слънце.

Така или иначе, по някое време вече не бях в състояние да продължа. Искаше ми се, но имах усещането, че ако се заинатя, всеки момент ще започна да бълвам кръв. Озърнах се и забелязах, че те също

са гроги. Очаровани, но капнали. Няколко ненормалници ме налетяха с молби да положа още едно усилие, някои дори започнаха да тананикат чути по радиото жалки имитации, които французите най-безсрамно съсипваха и преднамерено изопачаваха и дебилно жизнерадостни мелодийки. Тя им каза да ме оставят на мира. И ми донесе чаша вода, след което се наведе към мен и прошепна:

— Може ли да си говорим за нещо друго, освен за поезии?

— Разбира се! — отвърнах. — Какво предлагаш?

Много бързо ми стана ясно, че работата е в кърпа вързана и веднага се почувствах друг човек. Сега, когато се бе разсеял страхът да не бъда отново отблъснат — защото не аз, а тя беше седнала в скута ми, и то без да я моля, — разглеждах положението с олимпийско спокойствие. Всъщност какво толкова невероятно се беше случило? Нима всичко не бе в реда на нещата? Не бях ли най-сетне на мястото си? Чувствах се като тренирал в продължение на години пилот, на когото най-накрая са поверили състезателен автомобил. Можех със затворени очи да намеря всички ръчки и копчета. Не изпитвах никакво безпокойство. И дори не бързах.

Не знам откъде ѝ бе хрумнало, че Ана е студена като парче лед. Тя си бе направо топла, погледът ѝ ме поглъщаше като парата на турска баня и по ръката ми, обгърнала кръста ѝ, в тялото ми се вливаше неописуема нежност, гореща вълна, която ме изпълваше с блажена изнемога.

От предпазливост бях минал на минерална вода. И докато хладината ѝ облекчаваше пламналото ми гърло, ръката ѝ се бе плъзнала под ризата ми. Първата ѝ целувка ме прикова към стола, разпвайки ме на кръста на щастие, дължащо се не толкова на самото действие — никога не бях изпитвал особена слабост към него — колкото на вложения в него смисъл. След което се почувствах като човек, когото току-що са покръстили, омаян и благодарен на света, че е такъв, какъвто е.

После отидохме да танцуваме. Не исках да се разделям с нея, но оставих на по-младите безкрайните сеанси на цуни гуни, гарнирани с томителни погледи, които си разменяха партньорите, докато накрая не им писнеше. Стори ми се, че ми правят път, че се втурват презглава, за

да сменят плочата, че ме гледат едновременно със завист и възхищение. Чувствах се в настроение да бъда любезен, да се интересувам дали всеки е доволен, да се усмихвам на най-плоската шега.

Преметнах Ана през глава, после я прекарах между краката си, обгърнах я с ръка и я завъртях като жив пумпал. Смеех се в ухото ѝ, когато я притисках към себе си. Тя беше лека, гъвкава, съблазнителна. Русокоса, страстна, точно на моя ръст, със сияещо лице. Не помнех да съм изпитвал такава радост в живота си.

Отидохме да си отдъхнем на тъмно. Прилепих я към стената, наврях бедро между краката ѝ и я разцелувах от шията до рамото, което един широк процеп предоставяше на устните ми. Между кожата и дрехата ѝ се бе сгушила нежна възглавничка от парфюмиран въздух, който опияняващо нахлу в ноздрите ми, тъй че малко се позабавих там.

— Мммм... — прехласвах се аз.

— И кой е виновен? — попита тя.

— Какво?...

— Сигурно воня на пот.

— О, ни най-малко.

— И още как.

И тъй като продължавах да въртя отрицателно глава, добави нацупено:

— Наистина ли? Сигурен ли си?

Не разбрах веднага какво си е наумила. Но предполагам, че се бе обърнала направо към подсъзнанието ми, защото вместо да се постарая напълно да я успокоя — тъкмо се канех да ѝ изброя няколко деликатни аромата, за които се бях сетил, — отговорих, че не е страшно, че няма да издребнявам за нещо толкова незначително, че самият аз...

Тя ме погледна втренчено, стискайки ръката ми. Бях все още замаян. Въпреки това смътно чувствах, че трябва да се въздържа от обичайните си идиотски въпроси. Подкараш ли веднъж такава кола, няма защо да се питаш къде са спирачките. Несъмнено един от най-удачните ми удари за вечерта бе многозначителната усмивка, която ѝ отправих.

— Ще ти бъде ли приятно? — прошепна тя.

— Постави се на мое място — отвърнах.

— Сега?

— Защо да чакаме?

Ако трябваше аз да взема нещата в свои ръце, с мен беше свършено. Но понякога се случва да поемете най-невероятните рискове и щастието пак да ви се усмихне.

— Тогава ела — подкани ме тя.

Значи трябваше да отидем някъде.

— Следвам те — уверих я аз.

Това ми спести преговорите с бандата глупаци, която се занимаваше с грамофона и признаваше единствено френските версии — жалки копия, записани в санаториуми, които ни се поднасяха по възможно най-шутовски начин. Докато прекосявах стаята, отправяйки им една гримаса, срещнах погледа на Едит. Заключих, че отношенията ни са замразени най-малко за осем или десет дни — стига да не бърках, разбира се, — и не си правех никакви илюзии. От пръв поглед разбирах дали ми резервира само безразличието си или, както в този случай, трябва да се готвя за безпощадна тотална война — виж, в това отношение бях най-големият специалист в света и никога не грешах. Знаех например, че през следващите часове щеше да установи около себе си зона с диаметър от два метра и половина, в която не трябваше да навлизам под никакъв предлог, ако не исках да предизвикам експлозия. И знаех също, че няма да ми се размине.

Но не се притесних особено. Предчувствах, че идните дни ще уредят въпроса, че ще открие в мое лице нов човек, преливащ от добро настроение и тъй малко склонен към схватки, че пацифизмът ми щеше да я обезоръжи. Нима би могла да устои на извиненията ми, би ли й дало сърце да ме зашлеви и по лявата буза? Не беше невъзможно, разбира се, но нямаше ли накрая да надделея над гнева й, нямаше ли в крайна сметка да изсмуча до капка отровата, която я настройваше срещу мен, подлагайки се миролюбиво на ударите й? Бога ми, направо щеше да се шашне от вниманието, с което щях да я обкръжа, и ето че вече се усмихвах при тази мисъл, изкачвайки стълбите по петите на Ана.

Малко ми просветна, когато тя захлопна зад нас вратата на банята. Казах си, че в бъдеще би трябвало да разсъждавам по-бързо, ако не и да изпреварвам събитията.

Не я попитах защо сме тук. Облегнах се на вратата, притискайки гръб към мекотата на окачените на нея хавлии, и протегнах към нея

тръпнещи от нетърпение ръце.

Ако трябва да направя сравнение между чукането с Рамона и изживяването ми тази вечер, бих казал, че първото наподобява плавно плъзгане по мекия склон на тревист хълм, докато с Ана сякаш рухвах на дъното на пропаст, изпотрошавайки всичките си кости. Всъщност подходът им бе толкова различен, че не бях в състояние да направя избор. Но все пак, и това продължаваше да ме изпълва с възторг, бях изпитал чувство, което Рамона никога не бе събуждала у мен — чувството за победа, за завоевание.

Имах усещането, че се сражавам върху плочките на банята. Не се излегнахме върху възглавници, не я разсъблякох церемониално със спокойно съзнание, съзерцавайки безрезервното ѝ отдаване, макар на моменти да бе някак далечна и умислена, от което обаче изобщо не ми пукаше. Двата просто се нахвърлихме един върху друг. Оплетохме се в дрехите си, търкаляхме се по пода, давихме се като улични псета, с тази разлика, че изгаряхме от радост и страст. Ако с Рамона бях изпитвал желание да опозная непознатото, то никога не бе надхвърляло тайнството на тялото ѝ, начина, по който реагира на ласките ми, както и стремежа да разбере как функционира всичко това. Знаех какви чувства изпитва към мен и че те са били и винаги ще бъдат едни и същи, независимо дали спим заедно, или не. До края на света щях да си остана милото ѝ момченце, почти неин син, и нищо не бе в състояние да промени това. Така че нито исках, нито получавах повече. Докато с Ана всичко беше възможно. Нищо не бе предрешено. И бях твърдо убеден, че основната причина, заради която се чукаше с мен, не бе просто за да ми достави удоволствие.

Имах си работа не с някоя девствена пръдла, а с девойка на двайсет и две години, при това дяволски красива. Тя можеше да свали всички типове на купона или пък да звънне един телефон и моментално да дотърчат куп мераклии, но бе избрала мен, а аз я бях спечелил и не дължах това никому. И никакъв остин хейли последен модел не ме чакаше на паркинга, не ѝ бях предложил да прекараме уикенда в Довил и нямах ателие за фотомодели. Тя мълчаливо разглеждаше ръцете ми или ме галеше по бузата, докато ваната се пълнеше. Колкото гол бях в момента, толкова гол бях и когато се бе

приближила до мен. Нямах нужда да ми го рисуват, за да разбере какво я бе тласнало в обятията ми. Не знаех как точно се бях справил със ситуацията, но резултатът беше налице. И се налагаше да полагам сериозни усилия, за да не се размажа в глупава усмивка.

От друга страна, с нея правих онова, което никога не се бях осмелил да правя с Рамона. Не се поколебах нито за миг. И когато в мислите си отново се връщах към него, осъзнавах много ясно какво означаваше то, давах си сметка за пределите, до които бях достигнал през последните три години. Всъщност, никога не се бях стремил да обладая Рамона истински, задоволявах се с удоволствието, което ми доставяше на всяко 12-о число, и осъзнавах, че не се бе и опитвала да се сблизим още повече. Че се стараяше да ме заслепи, за да ме отведе там, където желае, че ме водеше през лабиринт, чийто ключ притежаваше единствено тя, внимавайки да не се отклоня от начертания от нея път. Не знаех дали трябва да ѝ бъда признателен, или не, но започвах да разбирам някои неща. Не че игричката, на която се отдавах с Ана, представляваше сама по себе си заветният връх, Еверестът, който трябваше да изкача и без който никога не бих разпознал опитните, истинските любовници. Не, с Рамона изпитвах неописуема наслада, изживявах моменти, в които се задушавях от удоволствие, а после се претърколвах на една страна с мисълта, че смъртта не означава вече нищо. Не го правех с нея просто защото тя бе решила така. Това не ме отвращаваше до такава степен, че да ѝ откажа, и тя чудесно го знаеше. Но имаше жестове, които тя не насърчаваше, пориви, които възпираше, шепот, който не искаше да чуе, и аз се примирявах. Започвах да осъзнавам всичко това сега, след изпълненията ми с Ана, докато водата шуртеше във ваната и помещението се изпълваше с пара.

Писано ми било тази вечер да стана друг човек. Както и да не се окажа отново сам, веднъж изконсумирах акта, и да продължа да се промъквам покрай стените като крадец. Това бе ново за мен.

Отбихме се за момент в кухнята, за да заситим внезапно обзелия ни вълчи апетит. Фло, с която се засякохме там — наложи се да проверя дали съм закопчал добре панталоните си, — ни изгледа с пламнали бузи, после избъбра няколко несвързани думи и изхвърча

навън с такава скорост, сякаш бяхме заразно болни. Според мен новината моментално щеше да се разпространи.

— Това притеснява ли те? — попита Ана.

— Не... Само че не помня да сме били камбаната.

Естествено, че не я бяхме били. Но Фло си беше такава, а и в края на краищата не го правеше от лошотия. Всички знаеха, че е бърлива — и аз повече от всекиго другото! — но кой няма недостатъци? Каквото ѝ беше на сърцето, това ѝ беше и на устата, а и ключките, които разнасяше, далеч не бяха злобни — тя не се стремеше да нарани хората. И затова ми се стори невероятно, че някой може да ѝ има зъб до такава степен, че да я заключи в мазето.

Когато я измъкнахме оттам, беше на ръба на нервната криза и плачеше като дете. В кухнята се събрахме цяла армия, за да се опитаме да я утешим, и на първо място аз, разбира се, като я оставих да мачка реверите на ризата ми и да я облива със сълзи, докато тиках в ръката ѝ една носна кърпичка, на която тя не обръщаше никакво внимание.

Слязла да донесе вино или нещо друго, когато вратата се захлопнала и лампата угаснала. Доста мъка видяхме, докато я убедим, че може и да не сме я чули, че междуременно отново се бях развихрил на пианото, че виковете и ударите ѝ по вратата са потънали в страхотната врява, която бях или по-точно бяхме вдигнали, и че не сме се наговорили. В крайна сметка успяхме криво-ляво да я успокоим. Уверихме я, че на никого не би му харесало да остане половин час на тъмно, нито да се плюсне върху чувалите с въглища, след като е пропуснал някое стъпало. Хвърлихме цялата вина върху течението. Демонстрирахме ѝ, че при известни условия — възползвахме се от вълнението ѝ, за да ѝ наговорим куп измишльотини — и като се вземе предвид, че резето е разбрицано и планката на бравата е монтирана прекалено в края... Накратко, всичко си имаше обяснение и вятърът и дъждът, които блъскаха навън, красноречиво потвърждаваха думите ни, а и няколко души се бяха струпали около ключа на лампата и го намираха за малко капризен, и едно, и второ, и трето, и пето!... Така де, излишно е да си въобразява небивалици! Кой би могъл да направи подобно нещо? Когато най-сетне миряса, вкупом я посъветвахме да си вземе един душ и да се преоблече и няколко момичета отидоха да ѝ правят компания, за да ѝ помогнат по-бързо да забрави прежеждието. Посмяхме се малко, естествено, щом ни обърна

гръб. Изказаха се предположения, че не е била много трезва, че е забравила да запали лампата, че е паднала върху въглищата и не е могла да намери дръжката на бравата. Колкото повече напредваше купонът, толкова по често се случваха такива неща. Почти винаги имаше подобни изпълнения. А и ние ги използвахме, за да кръстим на тях приятните моменти, които прекарвахме заедно. Според мен *Оня път, когато Фло попадна в панделата* не беше никак лошо. В крайна сметка обаче не под това название запомнихме случая.

Ана попита дали не искам да се поразходим навън.

— Вали — отвърнах.

— Знам, че вали.

— Много добре. И на мен ми харесва.

Какво пък, нямаше да умра.

А и само в началото бе неприятно, и то за кратко. След това, вече мокър до кости, се обърнах към нея и ѝ се усмихнах. Но тя не изглеждаше в много добро настроение.

— Какво има?

— Ела — каза тя.

Поехме по пътя. Според мен за момиче, което мразеше провинцията, ѝ хрумваха доста странни идеи, но предпочетох да запазя тези разсъждения за собствена консумация. Дори бях решил изобщо да не коментирам случая. Не знаех какво ѝ става. Познавах я едва от няколко часа.

Вятърът беше стихнал и напомняше за себе си само с лек повей. Дъждът бе топъл, тежък и ленив. Не беше толкова тъмно, че да не може да се различат полята, гората и превърналия се в река път, който се спускаше към селото. Вече си представях момента, в който ще се приберем, предвкусах нов сеанс в банята, когато влезем, за да се изсушим, и забравих, че нещо я притеснява.

На един завой тя спря и се облегна на мокрия дънер на голямо дърво. Тозчас я сграбчих в обятията си и въпреки че не изпитвах особена слабост конкретно към този род милувки, ѝ отперих най-продължителната и най-нежната целувка през живота си.

След което тя попита:

— За какъв дявол ти трябваше да утешаваш оная тъпачка?

Тършувах между краката ѝ.

— Попитах те нещо! — настоя тя.

Бях чул въпроса ѝ. И в същото време бях установил, че бедрата ѝ не са разтворени.

— Откъде да знам... — въздъгнах.

Осенен от върховна глупост, за миг реших, че ми прави сцена на ревност. Погледнах я нежно. Не бих мръднал и малкия си пръст, дори всички останали жени да изчезнеха от лицето на земята.

— Не смяташ ли, че си получи заслуженото?

Гласът ѝ бе рязък, но сега тазът ѝ се извиваше ритмично напред-назад в ръцете ми. Тъй че бях едновременно смаян от думите ѝ и покварен от закачките на Венериния ѝ хълм.

— Няма ли да кажеш нещо?

Беше вдигнала единия си крак и го бе обвила около кръста ми. Дъждът се стичаше по лицето ми и се смесваше с избилата ме пот. Намирах за гадно това, че бяха затворили Фло, и все още я виждах как плаче на рамото ми, но гневът отказваше да се излее навън.

— Не бях ли права?

Бе ме сграбчила за косата на тила и ме насилваше да я погледна в очите. И задържа ръката ми, когато се опитах да ѝ пъхна пръст.

— Да, или не?

Имах чувството, че дървото ще рухне върху нас. Цял живот бях очаквал тази вечер, цял живот бях мечтал да срещна момиче като нея.

— Да... заслужаваше го — промърморих.

Пусна ръката ми. Ухапа ме по ухото. И другият ѝ крак на свой ред обгърна кръста ми. Бях толкова смутен от моята подлост и от щастието, че я държа в прегръдките си, че почти ми се повдигаше.

— Така ѝ се падаше, нали?

Гримасите ми можеха да бъдат изтълкувани по безброй начини. Тялото ѝ бе като гюле, увиснало на врата ми, но изопващото мускулите ми напрежение изпълваше цялото ми същество с неопишуема радост.

— Да, така ѝ се падаше! — изръмжах, разкопчавайки колана си.

Опитвах се да действам по-бързо, отколкото разсъждавах, да потисна разума си, отдавайки се изцяло на нагона. Когато сграбчих задника ѝ, одрах опакото на ръцете си о дънера на дървото, но не успях да се отърва от отвратителния вкус в устата.

— Права бях, нали?

Очите ѝ се разширяваха, докато нахлувах все по-дълбоко и нея. Почувствах, че нямам сили да се боря. Не можеше да се иска подобна жертва от мен и устата ми отново се сгърчи:

— Да... напълно!

После решихме да продължим разходката, а и искрено казано, не припирах особено да се озова лице в лице с Фло. Пътят все така се спускаше и беше достатъчно просто да го следваш. Смятах, че изкачването щеше да бъде друга опера, но не исках да помрачавам настроението и на двамата ни под предлог, че краката ми са омекнали като памук. А и това бе лека, почти приятна болка, дружелюбна умора, която предполагаше усмивка. Ана се притискаше към мен. Наблюдавах я, когато случайно се разделяхме за миг — беше изумително, зашеметяващо видение и вече представляваше за мен толкова много, че съзнанието ми с мъка възприемаше подобно чудо.

Все още не можех да реша дали е само красива или е някакво изключително явление, нямах никаква представа, наистина. Надявах се от мрака да изскочи някой ковач, за да ни окове един за друг. Защото отсега нататък пред мен стоеше задачата да я запазя, а аз, като пълен глупак, вече мислех, че може да я загубя. Изобщо не знаех кога отново ще ми се удаде такъв шанс. Беше ми отнело години да попадна на нея и чудесно си спомнях какво бях изпатил.

Пътъом реших да не придавам на случката с Фло повече значение от необходимото. Така де, нямаше защо да съдя за Ана по подобна глупост, освен ако не бях луд за връзване и не исках да разваля всичко още първата вечер. А ако го исках, нищо не ми пречеше да го сторя, можех спокойно да ѝ вдигна скандал и — ако ми стискаше, естествено — да ѝ прочета дори едно конско.

И когато пред нас се появи селото, бях принуден да си призная, че съм ѝ простил абсолютно всичко. Просто не можех да направя нищо. С една дума, беше крайно време да престана да си блъскам главата по този въпрос, защото тя неочаквано ме изгледа и отбеляза, че имам доста странен вид. Бяхме до гробището. Протегнах ръце и я прегърнах. Постъпвах наистина странно за човек, който не обичаше целувките, и започвах съвсем да откачам. Но да съм твърдял някога, че съм нормален?

И тогава Ана ми посочи нещо отгатык оградата. Нещо като малък букет, какъвто може да се види по гробищата — бисери, нанизани на тел, погребални цветя.

— Искам го — заяви тя.

— Нещо друго? — изсумтях.

— Много добре! — отсече тя и хвана един от железните пръти на оградата. — Нямам нужда от теб!

Озърнах се и я дръпнах да слезе.

— Наистина ли държиш на него? — попитах.

Съмнявах се, че ще промени веднага решението си, но ми се щеше да бъде сигурна, че прищявката й си заслужава да ми нашарят задника със сачми. Погледът, който ми хвърли, беше повече от красноречив. Според мен искаше да разбере на какво съм способен и дали няма да се шубелисам от първия път и то за нещо толкова дребно. Вече съжалявах, че се бях поколебал, въпреки че предпочитах да й докажа смелостта си по друг начин. Е, и какво, да й заявя, че го намирам за толкова глупаво, че ме напушва смях, и тя да заключи, че се опитвам да се измъкна? Не, не можех да си го позволя. А и несъмнено след няколко дни щяхме да се смеем, когато си спомнехме за това. И тя щеше да признае, че се е хванала за първата идиотска мисъл, която й е щукнала в главата, и да ме попита дали не съм я сметнал за прекалено тъпа. А аз щях да се закълна, че няма нищо подобно, и щях да я оставя да се сгуши до мен и да се скрие под завивките, за да преглътне срама си.

Накратко, щом във всички случаи се налагаше да се правя на идиот, по-добре беше да не се бавя. Все още не бяхме разлаяли всички кучета в селото и дъждът ни предпазваше от страдащи от безсъние любители на среднощните разходки. Но все пак ставаше въпрос за солидна желязна ограда, гладка, лъскава, а и дяволски висока, между другото. Бях повече от наясно, че няма да ми е лесно. И че с малко късмет като нищо можех да се нанижа на острите като шила жезла и да свърша като най-обикновен мародер.

Но знаех, че не съм способен да й се разсърдя. Приливът на гняв, който ме изпълни в момента, когато се хванах за прътовете, бе насочен срещу самия мен. Не бях горд от себе си. Проклинах се, че не съумях да й се наложа.

Още повече че не прелетях отгатык. Катеренето се оказа мъчително, определено смехотворно и придружено със зверски гримаси и глухо пъшкане. Все едно да се катериш по дръжката на метла, с тази разлика, че оградата бе много по-висока и адски хлъзгава. Прехвърлянето през шиповете ми създаде известни проблеми и се възползвах от случая, че тя е долу, за да изругая през зъби.

Отблизо букетът изглеждаше отвратителен. Ръждата го бе изяла отвътре и само дъждът му придаваше лек блясък. Бях сигурен, че при нормални обстоятелства никой от двамата ни нямаше да си направи труда да се наведе, за да вдигне подобна гнусотия.

— Добре, сега, след като съм вътре, сигурна ли си, че искаш да си усложниш живота с това чудо?

— Моля?

— Нищо, пошегувах се.

— Ах, разкошен е! Ще ни бъде за спомен от първата ни среща!

Най-невероятното бе, че изглеждаше напълно сериозна. Тогава си дадох сметка колко просташко бе от моя страна, че не съм се сетил за това, и как в мига, в който отворех уста, все повече се превръщах в завършен дръвник. Бога ми, при мен наистина нямаше празно. Казах си, че ако искам да я загубя, трябва просто да продължа в този стил и че съм на прав път.

— Дай ми го — примоли се тя с гласче, което би ме накарало на драго сърце да отида на ешафода.

— Не — опънах се аз, поглъщайки я с очи. — Идвам!

Нямах никакво намерение да ѝ подам букета през оградата. Исках да я вдигна на ръце в момента, в който щях да ѝ го поднеса, да я понеса тичешком и може би да се притаим в някоя падина, където да получа наградата си. Хващайки се за прътите, помислих с едва ли не истерична радост, че тази нощ никога нямаше да свърши, че никога няма да изчерпя докрай насладата ѝ.

Силите ми се бяха удвоили. За нула време се озовах горе. По изражението ѝ разбрах, че е смаяна от толкова сръчност — сякаш ангели ме бяха пипнали за врата и ме бяха запратили в небето. Защо ми бе наложила толкова лесно изпитание, когато за нея можех да преодоля хилядократно по-сериозни препятствия? На всичко отгоре стисках в една ръка букета и човек би рекъл, че другата ми е напълно

достатъчна и една ли не всяка сутрин се забавлявам с подобни упражнения.

Стъпих с един крак на напречния прът. После се засилих, за да се изтласкам над шиповете и ловко да се прехвърля от другата страна. Но се подхлъзнах.

Чу се някакъв шум и в първия момент помислих, че съм си скъсал ризата. След това, че нещо ме задържа. Ана отскочи назад с вик, препъна се и се просна възник по средата на пътя.

В същото време забелязах, че току до мен стърчи един железен шип. Пуснах букета. Не разбирах защо не мога да помръдна, докато не протегнах ръка към смазващата гърба ми тежест и не напипах някакъв странен предмет. Всъщност усетих болката едва в мига, в който осъзнах, че съм се нанизал на желязото от край до край.

В деня, в който завършихме стълбата, възникна въпросът дали трябва да разрушим старата. След кратък размисъл заключих, че е редно това да реши самият Оли.

Отпразнувахме събитието в един ресторант в Чатъм, след което се прехвърлихме в някакъв бар. Исках леко да се понапия, за да отбележа успеха, но не изключвах и друга възможност в случай, че не си броя чашите.

Донякъде съжالياвах, че бяхме приключили. Едно беше да се виждаме, да се разхождаме, да ловим риба или да отскачаме до неделния събор, който се организираше под дърветата край църквата, да хапваме по нещо, мотаейки се насам-натам, съвсем друго бе да работим заедно. Строежът на стълбата ни отне цял месец. Прекарахме дни наред, без да видим жива душа, отдадени от сутрин до вечер на заниманието си. Само като го наблюдавах и понякога дори от някой най-прост жест научих за него много неща, много повече, отколкото ако ми беше разказал с подробности десет години от живота си. Не бе тъй съвършен, разбира се, че да му издигна паметник, но ми помогна да направя преоценка на някои неща и то най-често без никакви пререкания. Достатъчно бе да го наблюдавам, докато работи или борави с даден инструмент например, за да разбере кой е и едновременно да си осигуря материал за размисъл върху един или друг начин на поведение, който би било уместно да възприемеш в живота.

Тази вечер се запитах дали да не му предложа да пристроим едно крило към къщата или да вдигнем втори етаж.

Проблемите ми не бяха решени, но благодарение на него успях да преодоля най-трудния момент. Възстанових силите си и съзнанието ми бе ясно. Престанах да оплаквам съдбата си. Раната ми не бе заздравяла, но сега смятах, че мога да живея с нея, защото я приемах, защото ми бе близка, защото Фин, да речем, умееше да върти чука по начин, който ме помиряваше със света.

Тази вечер ми се прииска да му благодаря. Но не го направих, защото не исках да се почувства неудобно. А и човек благодари накрая, а аз нямах намерение да се отървавам от него. Гледах го и се дивях на онова, което бях намерил тук. Не него бях дошъл да търся, но то бе всичко, от което се нуждаех.

На връщане шофира той.

По-късно заминах при Оли в Ню Йорк. Той държеше да присъствам на последното представление на „Дафне и Хлое“. Поводът бе повече от смешен, но сърце не ми даде да му откажа. Реших, че предпочита да ми представи приятелката си на неутрален терен. Не ми се ходеше в Ню Йорк, беше горещо, нямах желание да се разделям със сандалите си, нито да се срещам с хора. Вечерта взех един малък самолет.

Седеше в бара на *Lowell* и ми бе поръчал дайкири. Каза, че изглеждам във форма. Отнесохме чашите си в едно спокойно кътче и хлътнахме в две дълбоки кресла. Аз също се радвах, че го виждам.

Известно време се усмихвахме един на друг.

— Искаш ли да чуеш новини? — попита той.

— Само ако са много лоши.

Не ми се щеше тепърва да разнищвам дреболии, впечатления, мълчания и недомлъвки, за да си представя душевното състояние на Едит, вече нямах желание за подобни забавления.

Той измъкна от джоба си плик.

— Не ме гледай така. Не знам какво съдържа.

И поръча две нови питиета, докато отварях писмото.

А на мен какво ще пожелаеш? Ти винаги си обожавал да се правиш на неразбран и изтормозен, но този път ми го спести, ако обичаш. Бъди така добър.

А НА МЕН какво ще пожелаеш?

Знаеш ли, не е лесно. Чувствам, че всички се обръщат против мен. Не разбират как е възможно да не мога да ти простя. Въобразяват си, че си налагаме прекалено дълго и прекалено жестоко наказание. Не се опитвам да те накажа, Анри Джон, и знам, че си наясно с това. Мисля, че почти съм забравила онази история. Но слънцето така и не изгря и нищо не мога да направя. Опитвах се с всички сили.

„Онова, което не убива, ти придава сила.“ Нямам представа откъде им е хрумнала подобна мисъл!

Допих мълчаливо чашата си. И тъй като не се чувствах способен да произнеса нито дума, подадох писмото на Оли, после станах и отидох в тоалетната.

Водата не беше толкова студена, колкото се надявах, но за какви надежди можеше да става дума?... За сметка на това стената беше солидна и за миг се облегнах на нея, взирайки се в образа си в огледалото. И през ум не ми мина да се среща.

После се върнах при Оли и го спрях с жест преди да е отворил уста.

— Да не говорим за това — рекох и взех писмото. — Е, що за птица е тази твоя Джулета?

Много отдавна не бях стъпвал зад кулисите на театър. Тяхната характерна миризма ми оказваше едновременно успокояващо и еуфорично въздействие, което не изпитвах никъде другаде по света. И докато вървахме към сцената, поех дълбоко дъх.

Представлението беше към края си. Бяхме се забавили в бара на *Lowell* главно заради климатичната инсталация, тъй като уличната глъчка ни се струваше гореща и влажна, а и тъкмо се канехме да си тръгнем, към нашата маса се приближи непознат тип и ни в клин, ни в

ръкав ми заяви, че бил илюзионист и имал среща с директора на някакво кабаре в Сан Франсиско.

— От известно време ви наблюдавам. Продавате ли фокусите си?

— Това не са фокуси, а възли.

Съгласих се да му покажа някои. Той всеки път подсвирваше, веейки си с чековата си книжка. Накрая се отърва с поредните две дайкири. И му подарих връвта. Имах още една.

— Худини^[3] би пълзял в краката ви! — подхвърли той подире ми в момента, в който прекрачвах прага на въртящата се врата по петите на Оли.

Наблюдавах изпълнението на една от новачките в *Sinn Fein Ballet*, когато до мен изникна Джереми.

— Какво ще кажеш? — полюбопитства той.

— Малко флегматична. Прекалено академична. И завършва петата част, сякаш всичко приключва дотук.

— Хм... Дай ми още три месеца. Знаеш ли, досега не беше в добри ръце, а и се упражняваше на земна греда, представи си.

Побъбрихме известно време, сякаш продължавахме разговор от предишния ден. Имах усещането, че е същият, който бяхме започнали преди трийсет години. Времето минаваше, но Джереми бе все така във форма, мършав, с посивяла коса и несъмнено един от най-добрите учители в света. Но между нас казано, с него бихте изчерпали всяка друга тема за разговор освен балета за не повече от пет минути.

Тъкмо ми обясняваше как я кара да работи с торса, когато се появи Оли и ме предупреди, че Джулета ни чака.

— Да не се сърди, че дойдохме толкова късно?

Крачехме бързо и куцането му се бе усилило.

— Казах й, че я намираш за прелестна.

— Чудесно. Карай все в тоя дух и не се притеснявай!

Когато стигнахме ложите, чухме аплодисментите на публиката.

— Здравсти! — изчурулика тя и ми подаде ръчицата си.

Бих си отрязал главата, ако имаше повече от петнайсет години. Миналото лято, когато Оли пак бе загазил, въпросната госпожичка изглеждаше по-възрастна от Джулета. Потръпнах, когато ръката й

изчезна в моята. Надявах се, че няма проблеми с растежа, защото противното означаваше, че Оли просто е полудял.

— Нали ще се съ согласиш, че е възхитително сложена?

Вечеряхме в един ресторант на *Spring Street*. Бях поискал да ни дадат маса в дъното на залата, където ми се стори, че осветлението не е толкова ярко, но въпреки огромния брой откачалки, които щъкаха из този квартал, хората пак ни гледаха доста странно. Очаквах всеки момент да се появи полиция. Джулета беше отишла да купи цигари, но нямаше ни най-малко да се учудя, ако се върнеш с шепя близалки.

— Не става дума за пропорциите ѝ. Я ми кажи, защо си усложняваш така живота?

— Ммм... Напротив, дори го улеснявам, мен ако питаш. Да оставим сексуалната страна на въпроса, която ти изобщо няма да разбереш. Представи си една жена с детински ум... Досещаш ли се какво означава това? Даваш ли си сметка какви проблеми може да ти спести? Знаеш ли, че единствените поводи за пререкания между Джулета и мен се ограничават с цвета на дадена рокля и дали да излезем, или не? Е, кой си усложнява живота? Не водя безпощадна битка, не се опитвам да обединя собствената си лудост с лудостта на друг и предварително съм наясно, че накрая ще ме изостави. И това ми действа успокоително, повярвай ми. Защото няма съмнение, че не бих могъл да дам на една жена дори четвърт от онова, което би очаквала от мен. Вече не...

Тя се върна и се наложи да изчакаме, докато си изяде десерта.

Тримата прекарахме една седмица в Кейп Код. Мисля, че на мястото на Оли много бързо щеше да ми писне. Погледната по-отблизо, теорията му не беше чак толкова убедителна. Имах чувството, че човек трябва непрекъснато да се занимава с нея и дори да приемех, че не го съсипва с житейските си проблеми, дърдоренето ѝ бе наистина непоносимо. А когато не ставаше нейната, веднага се нацупваше. Единствените моменти, в които с удоволствие ѝ хвърлях по някой и друг поглед, бяха когато се къпеше или когато спеше. Според мен фактът, че имах две дъщери, ми пречеше да се поддам на чара на подобна връзка. Поведението на Джулета ми напомняше за годините, когато Евелин и Елеонор все още сядаха на коленете ми, засипваха ме

с въпроси, закачаха ме и ме въвличаха в игри, които днес нямаха никакви тайни за мен. Въпреки това разбирах какво харесва Оли у нея, макар че по някои несдържани жестове заключавах, че търпението му далеч не е толкова безгранично, колкото е било моето.

Налагаше се да чакаме вечерта, за да се порадваме на малко спокойствие, когато Джулета се закотвяше пред телевизора, а ние присядахме на свеж въздух пред къщата. Или сутринта, когато тя се излежаваше в леглото и Оли ѝ приготвяше закуска.

Иначе беше доста хубавка. Оли ме уверяваше, че скоро щяла да навърши осемнайсет, но аз не вярвах на нито една негова дума. Признавах, че е вълнуваща, че това тъй дребно, ала нелишено от закръглености и озарено от детинска усмивка тяло има с какво да те накара да пощръклееш. Не знаех дали се бръсне, но веднъж я бях зърнал под душа, а една сутрин пенъоарът ѝ случайно се разтвори току под носа ми и направо ме сащиса. След това обаче се и подразних, защото я смятах за момиченце и не ми беше приятно да се чувствам като пубер. Когато се забавлявах и се търкалях по килима, най-често излизах. Не знаех дори дали си дава сметка колко е безсрамна. Колкото до Оли, той буквално се вдетиняваше покрай шегичките ѝ и ни най-малко не се притесняваше, когато тя се кълчотеше.

Всеки ден настояваше да отидем в града. Разходките по плажа или в гората не я интересуваха. Не разбираше нищо от риболов, от светлина, от тишина. Но виж, когато нещата опираха до магазините, нямаше равна на себе си. Преди да заминем, ни беше мъкнала из целия Ню Йорк, от *Billy Martin's* до *Antique Boutique* и *Canal Street*, след което бяхме обиколили надлъж и нашир Сохо, но това не ѝ бе стигнало. Явно възнамеряваше да види сметката и на Нова Англия.

Фин беше изчезнал. В късния следобед, когато Джулета започваше да става непоносима, вземахме колата и аз ги оставях пред някой бутик. Възползвах се от случая, за да го търся, обикалях баровете, кръстосвах улиците, въртях се край корабите, но без резултат. Мина доста време, докато осъзная, че не знам къде живее и че няма как да се свържа с него. Оли беше любопитствал каква е тая ненормална история. Увери ме, че никога досега не е срещал такъв човек, нищо, което да прилича на мълчалив гигант, наречен Фин и подскачащ в леглото, когато леферите приближат брега.

Беше се изпарил. От време на време оглеждах с бинокъл лагуната, надявайки се да зърна разпенената дияря на сто и петдесетте коня и моя човек, щръкнал прав на кърмата като тотем, съвършено безчувствен към подскоците на лодката, които биха изхвърлили всеки друг зад борда. Или си представях, че ще изникне отнякъде в момент, когато най-малко го очаквам, че ще го заваря някоя сутрин на плажа да наставя въдичарските ни пръчки или да оглежда с присвити очи стълбата. Но той не се появяваше.

— Е, а сега какво още смяташ да строиш? Трябва ли да искам разрешително?

Откакто бяха вкусили Джюлета, комарите не ни обръщаха повече внимание и кръжаха на облаци около къщата, принуждавайки жертвата си на свой ред да ни остави на мира. Оли не бе във възторг от стълбата, предпочиташе старата, колкото и разнебитена и прогнила да беше. Което след кратък размисъл намерих за напълно естествено.

— Не, не се безпокой — отвърнах.

---

[1] Роже Вайан (1907–1965), френски писател и журналист, близък до сюрреалистите — Б.пр. ↑

[2] Джон Дън (1573–1631), английски поет и философ — Б.пр. ↑

[3] Хари Худини (1874–1926), артистичен псевдоним на Ерих Вайс, американски илюзионист — Б.пр. ↑

* * *

17 юли, 1961-ва

Вчера написах, че нещо не е наред. Че никога не съм виждала човек да изпада в такова идиотско настроение точно преди изписването си от болница. Но това, което последва, наистина не го очаквах.

Те нито веднъж не отвориха дума за намеренията си, нищичко не ни казаха. Явно са го решили тайно. Като си помисля само, че през тези две седмици той изобщо не ми спомена за решението си, че не се довери дори на Оли... Не, това просто надхвърля въображението ми!

„Заминавам. Ще живея у Ана.“ Всички се бяхме струпали около него, готови да го разцелуваме, да го притиснем в обятията си като пълни глупаци, за да отпразнуваме завръщането му. „Ще живея у Ана.“ И пребледня като мъртвец. Не го каза много високо, но никой не го помоли да повтори. Настъпи такава тишина, че се чуваше как слънцето напича стъклата. И после никой не пророни дума.

Не исках да присъствам на продължението и се качих в стаята си. Този път с право можеше да се похвали, че ме е ударил в земята. И след не повече от минута ги забелязах двамата с Елизабет в градината. Тя му говореше нещо и го целуна. „Върви, синко. Имаш моята благословия.“ Трябва да е било нещо от тоя род. Ето че нямаше защо да се притеснява.

В стаята влезе Оли и седна на леглото, без да каже дума. Отвърнах му, че е излишно да ме гледа така.

18 юли, 1961-ва

Мислех си за друго. Беше страхотна жега и не изпитвах особено желание. Веднага след това отидох да взема един душ. Когато се върнах, бях нервна, но вместо да

ме остави на мира, Давид започна да мърмори: „Никога не съм те насилвал да го правим. Какво ти става?“ Не ми се говореше, но той не го разбра.

Не е доволен. Предчувствам, че накрая ще направи от мухата слон. Знам, не бях във форма. Постарах се да свърши колкото се може по-бързо. Заяви, че при това положение би предпочел занаят да се въздържа. Не ми се искаше да наливам масло в огъня, ето защо не му казах, че аз също мога да мина без това, и то много по-често, отколкото си мисли. Не че не ми харесва, но не е и чак толкова велико. Докато не го е направил, човек си въобразява, че е най-страхотното удоволствие на света. А има от какво да се разочарова. Лично аз се оправям много по-добре сама.

Попита: „Да не е заради онази история?“

Обърнах му гръб. Запалих цигара.

И продължи: „Не виждам какво те засяга това. Той е свободен да прави каквото си иска.“

Отвърнах, че не може да разбере. После бързо се облякох. Никой освен нас не може да разбере онова, което става в къщата. Никой не може да разбере какво означава заминаването на Анри-Джон. Сутринта влязох в стаята му и се почувствах зле. Не че ми стана лошо, искам да кажа, че беше болезнено, сякаш ме бяха били. Как да го обясня на Давид? А и защо трябва да му го обяснявам всъщност?

За първи път си тръгнах от дома му, затръшвайки вратата. Всичко си има начало. А и освен това ми се искаше да остана сама.

19 юли, 1961-ва

На път съм да се изпокарам с всички. Не го правя нарочно. Просто от сутрин до вечер съм ужасно раздразнителна.

И причината не е само в адската жега, която ни мъчи от няколко дни.

Бях в градината и се обливах с маркуча, за да се освежа. Нямах никой друг освен мен и Елизабет. Нищо не я попитах, но предположих, че е паднала, защото беше натопила лакътя си в леген, пълен с лед. Лежеше на един шезлонг. И явно беше нервирани, тъй като бе достатъчно да я опръскат само няколко капки, за да се развика: „Не можеш ли да внимаваш?“

Теглих ѝ една майна и от дума на дума атмосферата много бързо се нажежи. А и слънцето ме накара буквално да пощурея от гняв.

— Ти и малкия си пръст не мръдна! Остави го да заминее, без да кажеш дума, да не мислиш, че не видях?

— Не те знам какво си видяла. И престани да крещиш, не съм глуха. Не мисля, че да му попречи бе най-правилното решение.

— Но го остави да заминее, а това е много лесно, нали? И не ти се къса сърцето, както виждам!

— Забранявам ти да ми говориш така! Не искам от теб да ме разбереш, а да ме оставиш на спокойствие с мислите ми.

— Спокойствието ти! Това е всичко, което те интересува и което някога те е интересувало! Винаги си му била майка само от време на време, когато не е било прекалено сложно!

Тук вече стана страшно. Бях направо бясна и способна да и изтърся какво ли не. Видях, че съм засегнала болното ѝ място. Неволно продължавах да обливам с маркуча краката си. Може да изглежда глупаво, но само красотата ѝ ми попречи да я хвана за гушата. Тя я правеше някак загадъчна и недосегаема, сякаш я предпазваше невидима преграда. Знаех отлично, че нещата не са толкова трагични, колкото ги представям. Познавах я много по-добре, отколкото предполагаше. Неведнъж бях обяснявала на Анри-Джон какво мисля за нея, че тя не е толкова безразлична към него, колкото смята, че е странна, потайна, необикновена жена. Но сега думите напиреха в

устата ми и просто не можех да се сдържа — бълвах ги така, сякаш повръщах.

По едно време помислих, че погледът ѝ ще ме пръсне на парчета. След време бих искала да приличам на нея. Не съм го споделяла с никого и никога не съм го изписвала черно на бяло. Но ето че го направих и ми се струва, че ми олекна. Според мен, изпишат ли се веднъж върху хартия, думите прозвучават някъде другаде. Мисля, че сега може да почувства колко съжалявам, че се скарахме. Каза: „Не знам дали си права или не... Но се надявам, че грешиш.“

Побягнах към къщата. Треперех като лист. В хола заварих Алис. Тръшнах се до нея като замаяна. Алис е от хората, които те оставят намира, когато виждат, че нещо не е наред. Хвърлих поглед на книгата, която държеше. И прочетох:

„О, вълци, умирам ли сега, кажете? Вълци, с кръвта си черна ме облейте.“

* * *

Не се върнах в къщата през цялото лято. Редките телефонни обаждания до майка ми ставаха повод за неприятни разправици между мен и Ана. Тя питаше дали съм я виждал да разговаря от сутрин до вечер по телефона с мамчето и дали не смятам, че е крайно време да престана да се държа за полата ѝ. Защиствах се както можех, но тя неизменно заявяваше, че няма намерение да живее с човек, който има още жълто около устата, че няма време за губене и че трябва много добре да я погледна — ако исках жена, бях длъжен да съм на висота. Чуех ли това, направо онемявах. Съзнанието ми се замъгляваше, а тя стоеше пред мен и бе все така единственото нещо, което желяех. Не бях в състояние да мисля за нищо друго. Светът около мен изчезваше и малките мъчения, на които тя ме подлагаше от време на време, бяха наистина незначителна цена за щастието да я имам до себе си.

Когато понякога ме спохождаха проблясъци на здрав разум, чувствах в цялото си тяло неща, които се гърчеха или изопваха докрай,

готови сякаш всеки момент да се скъсат. Имах усещането, че кожата ми ще се разцепи, че някакво ново създание се стреми да излезе на бял свят. Но никога не се стигаше до развързката и аз безсилно се свличах в нозете ѝ, обезсърчен и с единственото желание да легна до нея.

В действителност тя беше осем години по-голяма от мен. В деня, в който попаднах на картата ѝ за самоличност, моментално се затрих към огледалото в банята, за да се поздравя за пореден път. Аз, Анри-Джон, ходех с момиче на двацет и шест години! Понякога направо ми се завиваше свят.

Имахме малък апартамент на шестия етаж на улица Ирондел, близо до Сен-Мишел. В началото не изпитвах никакво желание да излизам и се чувствах прекрасно. Тя живееше именно тук, тук бяха всичките ѝ неща и ми се струваше, че всичко ми принадлежи или по-скоро ме приема като новия домовладелец. Ана работеше в някаква рекламна агенция. Цял един ден се запознавах с креслото, като ту се друсвах отвисоко, ту се намествах най-внимателно, галейки подлакътниците, след това отивах да разгледам отблизо някоя дреболийка, която ме бе заинтригувала, и отново се връщах при него. Първата седмица премина в опияняващо педантично изследване на този непознат за мен свят, в който си живеех на спокойствие до осем вечерта.

Библиотеката ѝ не би натъртила и малкия ви пръст, дори да паднеше върху крака ви, а и включваше, общо взето, глупости, поради което стигнах до заключението, че е било крайно време да се появя. Апартаментът се състоеше от две мансардни стаи, миниатюрна кухня и баня от същия калибър. Стенните гардероби пращяха от тонове дрехи, един цял шкаф бе претъпкан със сутиени, пликчета, колани за жартиери, в които ръцете ми потъваха до раменете. Докосвах се до всичко, търкалях се на леглото, разглеждах козметичните ѝ препарати, опипвах през джоба си ключа, който ми беше дала, и се ровех в книжата ѝ, очаквайки нейното завръщане.

Сутрин я наблюдавах от леглото, докато се приготвяше за работа. Чувах как шурти водата на душа, после цял концерт от леки шумове: четката за зъби, търкане, почукване по полицата над умивалника, след което тя се появяваше по бельо и сядаше пред тоалетката, за да се гримира. После намъкваше корсаж и сновеше на високи токове из стаите, докато нагласяваше обещите си и проверяваше дали ютията е

достатъчно гореща. Обличаше полата едва в последния момент и аз постепенно се възбуждах, докато я наблюдавах да се върти около мен в тази смайваща премяна. През цялото това време не казваше нито дума. Понякога я забърсвах в движение и се изчуквахме набързо, но най-често се дърпаше, защото я бавех. Колкото до мен, то аз можех да се излежавам до обяд и това напълно ме устройваше.

Тя много бързо ми намери работа. Искаше да изкарам шофьорска книжка, да си купим кола и да можем да пътуваме през почивните дни. Не виждах нищо кой знае колко вълнуващо в това, но подозирах, че прищявката ѝ предполага издигането ми на по-горно ниво. Очевидно един тип на висота не върви пеша и притежава чекова книжка. А и аз исках всичко, което искаше тя. Не ме интересуваше нищо друго.

Свирех в един бар от осем вечерта до един след полунощ. Собственикът ѝ беше приятел. Когато ме видя за първи път, той се подсмихна, но щом седнах пред пианото, изсумтя: „По дяволите!“ — и ме нае още същата вечер. Ана бе горда с мен и на излизане ме хвана за ръка.

Когато нощем се прибирах, тя ме чакаше. Прекрачех ли прага на апартамента, мигновено забравях за какво бях мислил през деня. Оставях на масата всички припечелени през нощта пари — бяхме решили, че ще купя колата със заплатата си, а бакшишите ще покриват всекидневните ни разходи. Смътно съзнавах, че оставям много повече от необходимото, но въпреки това се подчинявах с усмивка. Обикновено тя седеше в креслото до малка двайсет и пет ватова лампа с тъмен абажур, който покриваше допълнително с вестник под предлог, че изглежда ужасно.

Това означаваше, че е без грим, че пристегнатата ѝ с панделка коса я лишава от прикритието на кичурите и че е облечена с вехт небесносин пенъоар от синтетична тъкан на ромбчета. Намазаното ѝ за нощта лице лъщеше като мушама. Стаята бе изпълнена с аромата на всевъзможни кремове и лосиони. Но аз не споделях мнението ѝ, харесвах я и така. Е, може би не беше чак толкова красива, колкото сутрин, когато тръгваше на работа — тогава дори бе прекалено красива според мен, особено като се има предвид, че не аз се възползвах от това, — но си казвах, че поне не ми се прави на интересна и точно по тази причина ми харесваше.

Винаги изкачвах шестте етажа тичешком. Докато изпразвах джобовете си, виждах как пеньоарът ѝ бавно се разтваря. Тя се отпускате в креслото, протягаше крака и тялото ѝ се разкриваше пред мен изведнъж, само ръцете ѝ оставаха в ръкавите. Колкото и да бях свикнал с тази гледка, толкова голота ме изкарваше от равновесие. Белотата на плътта ѝ ме заливаше за броени секунди и усещах онова нещо, което ме задушаваше, което ме обсебваше, превръщаше ме в роб, лишаваше ме напълно от воля и ме подчиняваше на властта ѝ. Ала това ни най-малко не ме притесняваше, дори напротив — нагаждах се чудесно към него. И ако случайно ѝ хрумнеше да ми върне свободата, със сигурност щях да я умолявам отново да ме окове. Нямах желание да разсъждавам по този въпрос. Дори и да беше отрова, исках кръвта ми до капка да се пропиет с нея.

Разтваряше бедра. Навлажняваше пръстите си със слюнка и започваше да мастурбира, наблюдавайки ефекта, който това оказваше върху мен. Бях се научил да не бързам. За разлика от Рамона, която не искаше нищо от мен и се подчиняваше на настроенята ми, Ана не ми позволяваше да правя каквото ми скимне. Трябваше да изчакам да се погали малко, преди да се намеся, и задължително да я гледам, но аз и никога не пропусках да го правя. С приближаването на оргазма лицето ѝ се изкривяваше, бузите ѝ се зачервяваха, усмивката ѝ се превръщаше в гримаса, след което хвърляше една възглавница на пода и с ръмжене ме подканяше да се настаня между краката ѝ. Шептеше: „Искаш да ме лижеш, нали?“ или „Знам, че умираш от желание!“, на което веднъж бях отговорил: „Как позна?“, но шегата не ѝ хареса и вече предпочитах да си мълча. Нямах нищо против малките ѝ мании, просто исках да проникна във всички нейни тайни, да разбере всичко. И тя ме бе научила как точно трябва да го правя, до най-малки подробности. Оказа се, че не е чак толкова просто, колкото си представях — бе истинска часовникарска работа, деликатна и точна. „Разбери — казваше ми, — това не ти е като да ближеш сладолед!“

Правехме го всяка вечер. То обсебваше мислите ми поне час преди това и започвах да припявам на пианото с унесен поглед. За мен дните не представляваха никакъв интерес, живеях единствено заради момента, в който отново се озовавахме сами, в който прекривах прага на апартамента и коленичех между разтворените ѝ крака. Не исках нищо повече. По телефона майка ми казваше: „Знам какво

представява това за теб. То е несъмнено опит, който трябва да придобиеш.“ Според мен не разбираше, че вече нищо не търся.

През лятото мъглата, която ме обвиваше и се грижеше за спокойствието ми, се разкъса само два пъти, запокитвайки ме срещу стена, която на свой ред ме запрати на земята. Първия път, защото ѝ беше дошъл мензисът. Нямах особено желание да предприемам каквото и да било и тя ненадейно реши, че ще спя на креслото, където прекарах кошмарна нощ, потискайки с мъка нетърпението си. Вторият инцидент се случи една вечер, когато ме беше възбудила почти до лудост. Съдейки по подскоците ѝ и по писъците, които надаваше, по старанието, което бях вложил, за да изтръгна от гърдите ѝ въздишки на сладна изнемога, а и по намигването, с което ме бе дарила, налапвайки члена ми, бях сметнал, че ми се разрешават някои волности, които дотогава не си бях позволявал. Тя мигновено скочи от креслото и изтича в банята, където я чух да храчи, да кашля и да се дави, сякаш в гърлото ѝ беше заседнала кост. Бях потресен. Не смеех дори да попитам какво ѝ става. Изскочи от банята, побесняла от гняв: „Не си го позволявай никога повече! Да не съм ти някоя курва?“

Такава беше. Едно обичаше, друго не. Но ако се изключат тези две злополучни спречквания, изкарахме лятото без истории, като всеки ден — вече облечени, разбира се — брояхме спестените пари или кръстосвахме улиците, оглеждайки паркираните край тротоара коли.

Веднъж, когато се бях заврял наполовина под един фолксваген костенурка, срещнахме Давид.

— За Бога, мислех, че вече сте покойници! — възкликна той.

Последната ни среща датираше от престоя ми в болницата, където лежах с перфорирано черво и със стомашна сонда. Два месеца по-късно появата му ми подежда като шок. Изпитах желание да го грабна в прегръдките си и същевременно да си плюя на петите.

— За покойници се чувстваме по-скоро добре — отвърна Ана доста хладно.

Тя не хранеше особени симпатии към познатите ми, независимо дали бяха близки или далечни. Смяташе, че ако искам да постигна нещо, трябва да скъсам с миналото. Казваше, че повечето от приятелите ѝ били в отпуск, но че щяла да ме запознае с тях след завръщането им. И че изобщо не трябвало да се притеснявам за това —

щял съм не само да си създам нови приятелства, но и нищо нямало да загубя.

Усещах, че бърза да се чупи. Гледах Давид с ръце в джобовете и свита между раменете глава.

— Е, хубаво... Ами тогава... — промърмори той, канейки се да продължи пътя си.

И едва бе помръднал, когато думите бликнаха от устата ми:

— А ти? Ти как си?

Не беше шепот, бях ги изрекъл с много по-силен глас, отколкото обикновено, при това съвършено неволно. Беше доста смело от моя страна. Нямахше нужда да поглеждам Ана, за да знам, че стиска зъби в мълчаливо негодувание. Но усмивката на Давид определено си заслужаваше скандала, който щях да изям.

— Бива — отвърна той. — Но защо не се виждаме повече?

Увлечен в порива си, аз му дадох телефонния си номер.

Очаквах гнева Господен да се стовари върху главата ми, ала вместо това видях, че Ана бързо се отдалечава, докато мислех, че е все още зад гърба ми.

— За бога, обаждай ми се! — подхвърлих на Давид, преди да се втурна подире ѝ в припадащия здрач.

* * *

Тя искаше бунгалото на Белуши. Заявих на Оли, че е изключено. Не знам дали причината беше в идиотските идеи, които постоянно ѝ хрумваха, или вече не можех да я понасям, но фактът бе налице — нещата между мен и Джулета не вървяха много добре.

В Сан Диего едва не я оставих да се удави. Доста умувах, преди да се надигна от шезлонга. После отидох да предупредя спасителя, че на дъното на басейна има някакво момиче. Дори не се постарях да разбере какво ѝ се бе случило.

Сетне поехме на север. В Кармел тя пожела да обядва в *Hog's Breath* — ресторанта на Клинт Ийстуд, и заяви, че е готова да чака половин час, за да се уреди с място сред наливащите се с вино туристи, доволни и предоволни, че се намират тук, и до един с червени и лъщящи като маймунски задник лица. Не можах да я убедя, че ако

наистина държи да седне, би трябвало да дойде извън туристическия сезон, когато е много по-спокойно. Направо изпадна в истерия. Показах ѝ табелата — резбована върху черно дърво глиганска глава — и се настаних отсреща в един чудесен мексикански ресторант. Малко преди това, в Биг Сър, бе решила, че мястото не е достатъчно оживено.

Когато се присъединихме към *Sinn Fein Ballet*, изпитах почти облекчение. Най-сетне си отдъхнах от компанията ѝ. В сравнение с нея да понасяш трийсет души бе истинско удоволствие. Ако не беше Оли, щеше да е наистина кошмарно. Или пък щях да я натъпча до козирката с упойващи лекарства и да я изоставя някъде край пътя.

Още повече, че тя не танцуваше толкова добре, колкото твърдеше Оли. Джереми все още не беше сигурен в нищо и заявяваше, че трябва да изчакаме. Смяташе, че не е изключено да ни изненада. *Прекарай само ден с нея — отвърнах — и от изненади няма да се отървеш!*

Една ясна и спокойна вечер тя направи всичко възможно, за да ни изкара от бара на Марк Хопкинс и да ни замъкне в *Hard Rock Cafe*. И успя. Прекарах част от нощта под един висящ над главата ми мотопед, но за щастие беше толкова шумно, че не чувах и думица от онова, което ми казваше.

По някое време обаче забелязах, че започва да ми става скучно, когато я няма, за да ми досажда. *Sinn Fein* се бе превърнал в огромна, отлично смазана машина. Как бях могъл да допусна дори за миг, че ще намеря поне мъничко от тъй добре познатата ни някога атмосфера? Не чувствах вече нито радостта, нито страстта, нито несигурността, не чувствах вече топлината, не чувствах вече нищо. Когато ги наблюдавах да репетират, разочарованието ми искрено ме забавляваше. Бях напуснал този свят преди близо двацет и пет години и сега кротко се подсмивах под мустак. Единствено миризмата на кулисите предизвикваше у мен все още приятно усещане, както и виковете, които надаваше Джереми, когато нещо куцаше по време на уроците.

Джулета не обичаше източната кухня. Една вечер с Оли ѝ се измъкнахме, за да отидем в *Brandy Ho's*, докато тя препускаше с Джереми и още няколко души към любимото си заведение — беше забравила да си купи рекламна фланелка. — Никога вече няма да изживеем подобно нещо — подхвърли Оли с умислено изражение, докато довършвахме палачинките с лук. — Изживяхме го във време, когато се случваха толкова много неща. Нито един от тях не е виждал

изпълнение на Марта Греъм, нито дори „Агон“, нито „Гайнството“ през 59-а, всички те са прекалено млади. Все едно да им говориш за Елвис или за Новата вълна — трудно биха могли да си представят как ни поразяваше всичко това, а и не мисля, че някога ще изживеят нещо толкова силно. Знаеш ли, понякога се питам дали за изминалите трийсет години съм видял или чул нещо наистина ново, наистина различно... нещо изумително. През онези години царуваше такава суматоха, имаше толкова стени за разбиване... Но днес изкуството не плаши вече никого и не е нужно да си маниак, за да ти обърнат внимание. Би трябвало да си поговориш с тях. Попитай ги дали поне една вечер са изпитали чувството, че благодарение на тях светът може да се промени. Не че ги обвинявам... Според мен нещата трябва да срещнат известна съпротива, за да се развият, иначе всичко изгнива, преди да има време да узрее. Сега живеем в толкова алчен за новости свят, че той поглъща мигновено всичко, което се появява. Горедолу като с жена, която пълзи покорно в нозете ти, докато ти си мечтал да я завладееш. Има от какво да ти секне ентузиазмът, не мислиш ли? А ако не поддържаш любовни отношения със света, не можеш да твориш. Хм... Вече дори не знам защо ти наговорих всичко това. А да, исках да ти обясня, че *Sinn Fein* много отдавна е мъртъв и че те каня не за да изживееш отново някогашната авантюра. Сега животът е скучен и досаден, но не мислиш ли, че би било страхотно да сме пак заедно?

Това бе въпрос, върху който размишлявах от доста време насам. Тайно от него се бях обадил на Хайсенбютел, за да разбере дали мога да подновя лекциите си през септември.

— Не би трябвало да възникнат затруднения — отвърнал бе той. — А имам и едно предложение. Елен Фоле ни напусна, тъй че не бихте ли се наели да преподавате един срок и история на изкуството? Колкото да ги очовечите малко, нали разбирате?

— Хм... Вижте, трябва да помисля... Но не е невъзможно.

— Бихме могли да обсъдим и въпроса за назначаването ви на пълен щат. Ще трябва да поговорим. Знаете ли, съвсем наскоро открих, че имаме общ приятел.

— О, надявам се, че не е само един.

— Ха-ха! Но ще поговорим за това по-нататък. Всичко хубаво, Анри-Джон. Върнете се отпочинал и в пълна форма. И ме дръжте в течение.

Това се казва да не си злопааметен. И да разбереш, че една случка като тази със сешоарите — а през последните пет години те бяха не една и две — може да ни разедини и дори да ни накара да се хванем гуша за гуша, без да включваме какъвто и да било личен елемент. В крайна сметка бях решил, че ме е оценил наистина по достойнство и че вече ме възприема не само като съпруга на Едит.

Искрено казано обаче идеята да се върна в „Сен Венсан“ ме въодушевяваше не повече от тази да работя за *Sinn Fein Ballet*. Все пак разполагах с цял месец, за да реша окончателно.

После взехме самолета за Чарлстаун в Южна Каролина. Малко преди да се приземим навлязохме в силна буря. Бе следобед, но изведнъж притъмня и така се затресохме, че вече никой не дръзваше да снове по пътеката между седалките. Лампите зловещо примигваха. Когато потъвахме в пълен мрак, край илюминаторите започваха да се гърчат светкавици и забелязвах лявото крило на самолета, което проблясваше като зле пристегнато и треперещо в ръкохватката си острие на нож.

До мен съвсем случайно бе седнала Одил — същата, чиято флегматичност бях критикувал и която Джереми се бе закълел да вкара в правия път. От излитането бяхме разменили само няколко думи. Познавах я толкова малко, колкото и останалите, сиреч, прекалено малко, но ето че сега впиваше нокти в ръката ми. Забила ги бе преди пет минути при едно рязко пропадане, посрещнато със злокобен възглас от първа до икономическа класа. На мен това също не ми харесваше, но бях обърнал две-три чаши и не смятах, че краят ми е неизбежен.

Естествено, изгледах доста странно типа от екипажа, който се зае да отлепя мокета на пътеката. Изглежда, имахме някакъв проблем с колесника и той се опитваше да се добере до не знам си какво, псувайки през зъби.

Предпочетох да не гледам и се обърнах към спътницата си, която напираше да се притисне към мен. Не беше единствената, на която това забавление никак не се нравеше. Съседът ми от другата страна на пътеката вече се бе превил одве, готов за аварийно приземяване, а пред мен две балерини отчаяно се прегръщаха. Доста отдавна не бях държал жена в обятията си и въпреки апокалиптичната обстановка, не мислех за нищо друго. Ведно с обзелото ме леко опиянение твърдата

убеденост, че не ми е писано да загина в самолетна катастрофа — още повече, че мокеторазкъсвачът очевидно се бе докопал до онова, което търсеше, — ми помагаше да се ориентирам чудесно в обстановката. Въпреки предупредителните надписи, които припламваха на тавана, Одил бе разкопчала предпазния си колан и за повече удобство бе вдигнала подлакътника, който ни разделяше.

Както вече споменах, стилът ѝ беше определено флегматичен, но затова пък температурата на тялото ѝ се оказа напълно приемлива. Прегърнах я състрадателно през рамо и усетих как гърдите ѝ се приплъзват по ребрата ми в такт с измъчващите я опасения, а ръцете ѝ ужасено се впиват в тялото ми. Усещах и дъха ѝ във врата си, докато призоваваше Всевишния и продължавахме да кръжим в побеснелия мрак над летището на Чарлстаун в самото сърце на буря, която караше стюардесите да се мръщят и да кършат ръце, а един член от екипажа да спуска колесника с манивела. Изпразних на един дъх шишенцето джин, което държах в резерва, тъй като далеч не бях толкова самоуверен, колкото се преструвах. Не знаех какво да правя с ръцете си, не смеех да се включа в този тъй естествен и непреднамерен порив, който можеш да споделиш със съседа си, та бил той съвършено непознат — особено щом става дума за красива и сама жена, — и то когато по всичко личи, че приближава последният ти час.

Косата ѝ миришеше приятно. Когато самолетът забождаше нос и шията ѝ се белваше току пред лицето ми, изпитвах желание да я целуна, за да видя собствената си реакция. Питах се дали е вярна приказката „Клин клин избива“, дали една авантюра би ми подействала благотворно, или би се оказала поредната грешка. И тъй като не можах да си отговоря, престанах да се интересувам от въпроса. Още повече че беше твърде вероятно, след като отърве кожата, Одил да се окопити и да заключи, че вече не е необходимо да се притиска към мен. Дали поне щеше да си спомни, че когато в момента на приземяването самолетът така се разтресе, че вече го виждахме как се разпада на части и някъде отзад един пътник се разкрещя, че няма да успеем, се нахвърли с цяло тяло отгоре ми и дори ме обкрачи?

Имахме резервирани няколко бунгала на остров Киоуа, на половин час път от града. Валеше като из ведро, но дъждът не носеше свежест — бе горещо и задушно. В пет следобед небето стана катранено черно. Пътищата бяха наводнени и не се виждаше нищо.

Всички изгаряха от нетърпение да се хвърлят на леглото, докато чакат ваната да се напълни.

Джулета се беше затворила в банята от близо половин час. Знаех, че е безполезно да чукам на вратата. Оли бе отскочил до рецепцията, за да уреди подробностите по настаняването ни и да запази маси за вечерта. Тя извика през вратата:

— Охо, Анри-Джон! Ще бъдеш ли така добър да ми донесеш чантата?

Не отговорих. Бях надушил парфюма на Одил върху ръката си и от време на време го вдишвах, вперил поглед в тавана и почти без мисъл в главата.

— О, по дяволите! Бъди така добър-ъ-ър!...

В този момент дъждът изведнъж секна. Надигнах се от леглото, приближих се до остъклената врата и видях, че небето постепенно се прояснява и от него бликва светлина на странни, неописуемо красиви струи, преливащи в цветовете на дъгата. Членове на персонала вече се суетяха по тенис-кортовете, свиваха брезентите и препускаха подир широки каучукови гребла, докато облечени в бяло мъже и жени търпеливо ги изчакваха да приключат.

Излязох, без да пророня дума. Поех към светлините по алеи, виещи се сред стълпотворение от екзотични растения — същинска джунгла, но изключително грижливо поддържана, по малки мостчета със смътно японска архитектура, като примигвах, когато се разминавах с някоя покрита с бижута жена, или благодарях на типовете от охраната, които изключваха уоки-токитата си, за да ми пожелаят приятна вечер.

Имаше огромен басейн, син, щедро осветен и обзаведен със също толкова внушителен бар. Изкачваш няколко стъпала и откриваш още един, със същите размери, но във формата на бобено зърно. Третият беше направо колосален.

Имах чувството, че представлява сърце или нещо като сладоледена фунийка с големината на къща. Макар че бурята бе стихнала само преди миг, тук вече гъмжеше от народ и почти всички столове в бара бяха заети. За да се види океанът, трябваше да се отиде още по-нататък.

Там вече нямаше нито светлина, нито жива душа. Шумът на приборя поглъщаше музиката, сиянието на басейните не стигаше дотук и всичко, което се намираще зад гърба ми, изчезна. Приклекнах за миг, за да огледам теченията, налитащите диагонално вълни, низите пяна, които се накъсваха в далечината и се сливаха отново до безкрай. После вдигнах очи към небето — все тъй мрачно, възвиолетово и преливащо на хоризонта в страховита грамада облаци, кой от кой по-огромен и зловещ — и за първи път забелязах ято пеликани в полет.

Фин ми бе говорил за тях. Веднъж бяхме отскочили до Нантъкет, за да докараме лодката на някакъв тип, който бързаше да вземе самолета за Бостън, и там си бях купил една бронзова фигурка на пеликан. Нямах колекционерски наклонности и открай време се отнасях с особено недоверие към тези вещи, които само ви тровят живота, но този път не се поколебах нито за миг. Излизахме от *Whaling Museum* и исках да изпратя нещо на дъщерите си. В един антикварен магазин бях избрал две остриета на харпун, красиви и жестоки, надявайки се, че посланието ми ще бъде разбрано. Защото дълг на бащата е да посвети децата си в същината на живота. И в момента, в който се канех да платя, попаднах на пеликана. Не знам дали ми проговори, или ми бе принадлежал в някакъв друг живот, но неочаквано за себе си го купих, докато опаковаха харпуните ми.

Не беше голям, събираше се в ръката ми. Фин го наричаше *Eastern Pelican*. Бил виждал същите по крайбрежието на Калифорния, но от тази страна рядко прелитали оттатък Уилмингтън, в Северна Каролина. За разлика от европейските си събратя бяха сиви, по-дребни и по-бързи. *Страхотни рибари!* — добави той. — *Чувал ли си легендата?*

Знаех и какво символизира. Но не затова го купих. Впрочем ако имаше някаква причина, то тя ми беше неизвестна. Просто ми се стори, че когато взех моя пеликан в ръка, разсъдъкът ми замря, сякаш парализиран от неведом порив, изтръгнал се от дъното на душата ми. Спомням си вълнението, което изпитах, докато го прибирах в джоба си, и онази малко тъжна радост, която се разсея едва след като излязохме в открито море.

Тази вечер отначало забелязах само черна линияка, изнизала се внезапно от един доста нисък облак, но не това ме накара да трепна, а чувството на признателност, което изпитах — същото като онова в

магазина. Именно така разбрах, че са пеликани, и то преди да ги различа достатъчно, за да се убедя, че не ги бъркам с ято диви патици.

Летяха зигзагообразно. И най-незначителното отклонение на водача незабавно биваше повтаряно от останалите, при това с абсолютна точност. Силуетите им напомняха загадъчни летателни апарати. Имаха необичайна, изумителна и дори малко смешна форма. Но миг след това бихте се заклели, че никога не сте виждали нещо толкова красиво, бихте скочили на крака и бихте запазили всичко това само за себе си.

Случката не ме накара да се разбърбам по време на вечерята. Подхвърлих само няколко думи на Оли и той се усмихна с разбиране. Джулета изсумтя: *И какво толкова интересно им имаше на тия пеликани?* Когато ѝ отговорих, че е нямало нищо интересно, тя ме изгледа така, сякаш бях селският идиот.

След вечерята реших да остана сам. Не възнамерявах както някои да отида да играя тенис, едва-що станал от масата. Нито пък да се забия в нощния клуб. Джулета се опита да ме замъкне на басейна, но няхах никакво желание да спасявам живота ѝ за втори път. Да пийна една чашка ми изглеждаше единственото усилие, на което бях способен. Тъй че известно време ѝ правих компания, но когато стигнахме до бара, я заряхах.

Предположих, че в стаята ми има добре зареден хладилник. Че на терасата ме чака шезлонг и че нощта ще е тиха. Наканих се да си тръгна, тъй като хората не бяха дошли тук, за да пият, а няма по-гадно място от бар, в който не се пие.

— О, да не би аз да съм...?

Вдигнах глава и видях Одил. Намекваше за драскотините по ръката ми, които изглежда я забавляваха.

— Дребна работа — отвърнах.

Искаше да си поръча нещо за пиене, но ѝ казах, че не понасям повече това място.

Помислихме, че сме се загубили. Всички тези канали, мостове, езера, езерца, локви, криволичещи алеи, цялата тази растителност, всички тези бунгала си приличаха. Тръгнахме напосоки, без да ни пука къде ще стигнем. По някое време наоколо стана съвсем тъмно и вече не чувахме нищо. Тя пак се хвана за ръката ми, но този път без да забива нокти. Не се бяхме загубили, или поне не дотолкова, че да

излезем в предградията на Чарлстаун, ала все пак се озовахме сред доста необичайно обкръжение, нереално и пропито с дъх на сяра.

Преди малко нямаше и да ми хрумне да стана и да отида да седна на масата ѝ. Нито да започна да обикалям хладнокръвно около нея. Нямаше да направя нищо, за да опитам късмета си. Не бих се решил. Ако все пак се бях замислил по въпроса, веднага щях да се откажа да предприема каквото и да било. Едно е да забършеш жена, която сама ти пада в ръцете, друго — ти да ги протягаш към нея. А и не трябваше да се иска прекалено много от мен, като се има предвид, че душевното ми състояние наподобяваше това на мъчително оздравяващ болник. За щастие няхах усещането, че тя иска нещо от мен.

До задната тераса на бунгалото ми проблясваше едно от онези свързани с канали и отрупани с цветя езерца и Одил натопи крака в него, докато приготвих питиетата. Залостих вратата на стаята си, за да не ни безпокоят, нахвърлях няколко постелки върху все още влажния дъсчен под и обърнах на един дъх шишенцето *Southern Comfort*, чийто радикален ефект ми беше добре познат. После се присъединих към нея с две големи чаши джин-тоник, но в последния момент бих отбой и се оттеглих на един люлеещ се стол.

Не бях запалил нито една лампа, заради комарите. Беше горещо. Мракът не бе чак толкова непрогледен и забелязах, че над горната ѝ устна са избили ситни капчици пот. Това някакси ме трогна. Предполагах, че като всички балерини има грозни ходила, но тя бе решила проблема, потапяйки ги в тъмната вода и предлагаше на вниманието ми напълно приемлив чифт крака с полуразголени бедра.

Нищо не ме притесняваше. Бяхме защитени от любопитни погледи — стаята ми гледаше към залива, не се мяркаше жива душа, а малко по-нататък започваше гората. Бяхме защитени и от Джулета, която далеч не бе от категорията на разбивачи на врати. И не исках да мисля за Едит. Почти бях склонен да хвърля върху нея вината за онова, което имаше опасност да се случи. И това определено ме улесняваше. Не предчувствах никаква опасност. Не бях много наясно за какво точно говорим. Наблюдавах я и се питах какво иска от живота и какво е получила, що за човек е и за какво всъщност си мисли. После седнах до нея и започнах да галя ръката ѝ, докато тя се дивеше на невероятното разнообразие от азалии, което бе забелязала по време на

вечерната си разходка. *Ами гардениите?* — промърморих, навеждайки се към устните ѝ.

С приятна мудност се отпуснахме на пода. И понеже държах пеликана в джоба си, усетих как забива клон в бедрото ми, но понесох болката с достойно мълчание.

Въздухът бе толкова влажен, че плувахме в пот преди да сме предприели каквото и да било. Разкопчах ѝ роклята, за да дишат гърдите ѝ, и тъй като езерцето ми беше под ръка, натопих носната си кърпа във водата и я оставих да се накисне, докато тя ми хапеше ухото. После я изстисках върху корема ѝ, който между впрочем бе плосък и стегнат.

Поиска още. Нищо по-лесно. На нея ѝ беше хубаво, а аз освежавах ръката си. Дори поразмърдах пръсти във водата, установявайки, че лекият плисък създава приятната илюзия за звънтене на кубчета лед в чаша ментов сироп. Кърпата ми сновеше от водата до гърдите, до бедрата, до слепоочията ѝ.

Накрая се пристраших и я притиснах малко по-силно към себе си. И изведнъж усетих, че ахва изненадано и ми се изплъзва. Вкопчих се в нея инстинктивно, без все още да разбирам какво става. Тя ужасено изпищя.

Отначало помислих, че е крокодил. Спомних си за една брошура, която бях прелистил преди заминаването, и разбрах, че имаме пред себе си алигатор.

Беше още по-страховит, отколкото на снимката — същински кошмар. Изпълзял наполовина от водата и омотан във водорасли, той беше захапал роклята на Одил и целият се бе надвесил над нея.

Моментално скочих, запънах пети в пода и я задърпах в обратна посока. В резултат на това Одил увисна във въздуха. Викаше за помощ, но, както със задоволство споменах по-горе, наоколо нямаше жива душа, а ръката ми не беше достатъчно дълга, за да докопам телефона.

Бях отслабнал, откакто Едит ме напусна. Двата или трите килограма, от които ме бе лишило отчаянието, сега рискуваха да се окажат фатални. Най-лошото бе, че дърпах с всички сили, че дори ръмжах и кривях лице от усилие, докато звярът като че ли запазваше пълно спокойствие и приемаше намесата ми като шега.

Нямах представа кой ми го бе изпратил, но да се опитат да ми отнемат тази жена бе най-мръсният номер, който можеха да ми

изиграят, особено в моето положение. Бог ми е свидетел, че не бях кроил предварително планове, за да я вкарам в леглото си. Че не бях имал вземане-даване с жена, откакто Едит ме изгони, че дори бях стоял на разстояние от тях и не съжалявах за това, ни най-малко, и че пак бих постъпил така, ако трябваше да започна отново. Но нека сега не ме лишават от тази жена, защото не бих го понесъл, нека си приберат това дяволско изчадие, тъй като не заслужавах да ме измъчват по такъв жесток начин.

Но молитвите ми останаха без отговор. Не чух дори един изстрел. Имах чувството, че влечугото ме гледа злобно, сякаш с отвличането на Одил искаше да навреди преди всичко на мен. От време на време опашката му се показваше и той блъскаше с нея по повърхността на водата, явно за да ме уплаши. Идеше ми да се нахвърля върху него с голи ръце, толкова бях бесен. Одил дърпаше роклята си и стенеше. За щастие междувременно беше успяла да стъпи на пода от двете страни на животното и да присъедини усилията си към моите.

Но положението почти не се промени. На възбудата ни той противопоставяше зловеца и самоуверена инертност. Според мен просто изчакваше да капнем, тъй че гледах да пестя силите си. Направо ми се повдигаше. Ако продължаваше така, Одил щеше да се разкъса надве. Сигурен бях, че той би се задоволил и с половината, но аз я исках цялата.

Водехме борба вече най-малко минута. Роклята ѝ се оказа невероятно здрава. Размишлявах усилено върху всички възможни начини да скъсаме проклетото парче плат и разрешаването на този проблем ме караше да се потя не по-малко от физическите усилия. Бях обсебен от тази идея, мислех само за нарязване, късане, насичане, изгаряне или изгризване, но с това си и оставах. Намирах се в безизходица... Когато изведнъж ме озари просветление.

— По дяволите! Издърпай ръцете си от ръкавите! — почти изцвилих в ухото на Одил.

Вече бях успял да установя, че не е от жените, които от страх се парализират или оглушават, което би усложнило задачата. Известно време се мятахме насам-натам, за да доведем операцията до успешен край, без при това да изпускате звяра от очи. Явно целта на гърченията ни му убягваше. Всъщност той не бе нищо повече от

комбинация на мускули с атрофирано мозъче, тъпо и ограничено животно, което изведнъж установява, че животът го е прекарал отначало докрай и че глупостта се заплаща скъпо и прескъпо. Всичко си има цена. Иначе би било прекалено лесно. *Ще трябва да се дава сметка за всичко скрито, за всяка постъпка, независимо дали е добра или лоша.*

Междувременно успях да измъкна Одил от роклята. И докато минаваше зад мен, сграбчих стола и го вдигнах над главата си.

— Защо се отказа? — попита тя по-късно.

Искаше да знае защо не бях стоварил стола върху главата на алигатора. Преди малко пак ме беше погледнала въпросително, но тогава бе най-малко време за приказки. Бяхме все още под въздействие на преживяното, потни и треперещи, и не виждах нищо друго освен голото ѝ тяло, чиято ослепителна белота тлееше в здрача. Държах свитите ѝ на топка пликчета в ръката си, докато я обладавах прав до стената. До болка ги стисках през цялото време на близостта ни.

После се пренесохме в леглото. Там също не обелихме дума за това. Но сега явно беше твърдо решена да си изясни въпроса.

Отвърнах, че нямам представа защо съм постъпил така, може би просто съм искал да запазя силите си.

— Обичам добрите хора — заяви тя.

— Аз също. Дори съм срещал двама-трима.

Запалихме цигара. Бях придърпал един чаршаф отгоре ни, за да сменим малко темата, но тя продължаваше да ме възбужда с крак, макар и без особен резултат. Вече не бях на двайсет години и трябваше да прояви търпение.

— Не са чак такава рядкост.

— Тогава не говорим за същото.

Лежеше на една страна и ме наблюдаваше, докато фиксирах отсрещната стена. Притискаше се към мен, преметнала крак през корема ми. Не се беше втурнала към банята и усещах резултата върху хълбока си — лепкавата топлина, която тя поддържаше с леки движения на ханша. В тях нямаше и помен от сдържаност, мушмулата ѝ се плъзгаше по кожата ми като беззъба уста, но за сметка на това едва се осмеляваше да ме докосне с върха на пръстите. Беше се

опитала да ме погали по рамото и да прибере един кичур зад ухото ми. Но не се бе оказало толкова лесно. Изглежда, да пъхне ръка под чаршафа ѝ създаваше далеч по-малко проблеми, отколкото едно просто докосване по бузата.

Не исках да се правя на загадъчен, нито пък се стараех да я заинтригувам, но всеки път, когато обърнех глава към нея, я виждах да примигва, облегната на лакът, и да ме оглежда със смутена усмивка, което малко ме притесняваше. Въпреки че съм свикнал. Забелязвал съм това изражение на лицето на жени, с които съм бил в близки отношения. Всички те са ме дарили с нещо и несъмнено са ме научили на всичко, което знам. Стъпало след стъпало са ме издигали на висоти, откъдето мога да обгърна с поглед света, докато аз, поне доколкото си спомням, съм им предлагал в замяна само една глупава гатанка. Винаги съм разбирал какво търси или желае една жена, може би дори съм успявал да прозра дълбоката ѝ същност, но не бих могъл да кажа същото за един мъж. Има защо жените да ни гледат смаяно — истината е, че ние сме тъмната страна на човешкия род.

Често съм размишлявал по въпроса, но така и не можах да си го изясня докрай. Винаги е имало нещо, което ми убягва, у мен или у друг мъж, когото съм се опитвал да анализирам, нещо неуловимо, което не мога да си обясня напълно. Точно затова не успявам да се разбера, постоянно се сблъсквам с прословутото мъжко начало или затъвам в него, но все тъй безрезултатно. Заради него и досега не знам каква цел преследвам, към какво се стремя. На него дължа и всички малки неприятности, произтичащи от този факт. Ана, едно момиче, което познавах навремето, често ми повтаряше, че съм страхотен късметлия, задето нося между краката си хуй, защото благодарение на него светът ми принадлежи. Но кой свят? Какво ми принадлежи? Откъде ѝ бе хрумнала подобна мисъл?

Не исках да смята, че се отегчавам, и то точно сега, когато се бяхме успокоили, но близостта ни малко ми тежеше и въпросите ѝ ме объркваха, още повече, че ставаха все по-конкретни и все по-често засягаха личния ми живот. Въпреки това ѝ отговарях и полагах усилия да не се задоволя само с няколко думи, макар че се дразнех. До някое време се измъквах с незначителни смешни случки. Не изпитвах никакви задръжки да ѝ разказвам юношеските си истории, дори напротив, възползвах се и от най-малката възможност да се впусна

презглава в тях и я водех в безбрежни далнини, карах я да се лута в мрачни лесове, където вече не рискувах нищо, държах я на разстояние, подхвърляйки ѝ няколко потънали в прах епизода от живота ми, няколко авантюри, които намирах за забавни и за достатъчно отдалечени от това, което бях днес.

В деня на първото ми причастие се бе случило нещо странно. Тогава всички ме разпитваха как съм го направил, но аз нямах никаква вина и дълго време смятах, че сам Бог е решил да ме уплаши или накаже за неизвестен ми грях. Разказвах ли за това прекеждие — тъкмо извивах глас в хора сред останалите, когато свещта ми ненадейно бе започнала да пращи и се бе стопила толкова бързо, че когато се изправих пред олтара от нея оставаха не повече от три сантиметра, та свещеникът се подвоуми дали да ми даде просфора, — задължително предизвиквах поне една усмивка. А когато бях в настроение — тази вечер полагах всички усилия да се представя добре, доволен от удалата ми се възможност да си спестя някои други теми, — разкрасявах историята с колкото се може по-забавни подробности, които досега винаги се бяха радвали на благосклонността на слушателите.

— Какво има? — попитах. — Не ти ли е интересно?

Сторило ми се бе, че потиска въздишка или се прозява.

— Защо си толкова напрегнат? — поинтересува се тя на свой ред.

Плъзнах ръка по задника ѝ, за да предотвратя по-нататъшни въпроси от този род. Все още не бях възстановил напълно формата си, но възнамерявах да подновя сеанса; тъй като в противен случай щеше да се наложи да ѝ разяснявам душевното си състояние.

— Не може ли да почака малко? — усмихна се тя.

Премълчах. Мислех, че така ще ѝ затворя устата, но изненадата ѝ бе краткотрайна. И сякаш пренебрегвайки недвусмисленото ми предложение — не бих могъл да кажа дали трябваше да продължа да настоявам, или това просто не ѝ се нравеше — тя повтори въпроса си.

— Изобщо не съм напрегнат, дори напротив — отвърнах.

— Бих искала да знам какво те притеснява. Да не би аз...

— Уверявам те, че се чувствам много добре.

— Смяташ ли, че съм прекалено любопитна?

— Ммм... Според мен, хората са винаги прекалено любопитни.

И я изгледах, учуден, че може да продължи разговора, без ни най-малко да се смути. Бога ми, дори окото ѝ не мигна! Само съвсем леко се зачерви. Сякаш ѝ бях пъхнал пръст в ухото. Не че се отдръпна — задникът ѝ все така съблазнително се кълбеше под завивките, но виждах, че съзнанието ѝ е заето с друго.

— Мисля, че е редно да знаеш нещо — подхвана тя. — Нещо, което би трябвало да те успокои... Омъжена съм. Имам двегодишна дъщеричка и обичам мъжа си. Което означава, че няма от какво да се страхуваш. Няма да си имаш неприятности с мен. С други думи, двамата с теб няма да предприемаме каквото и да било. Не знам дали ще прекараме и други нощи заедно... Не че нямам желание, но колкото и да бъдат те, това няма да промени абсолютно нищо между нас. Не искам нищо от теб. И никъде не се опитвам да те отвлека. Удоволствието, което изпитах от нашата близост, изобщо не може да се сравнява с щастието, че съм създала семейство. И това, което правим двамата с теб, ми е още по-приятно, като знам, че никога не ще постави нищо под въпрос... Ето, надявам се, че не ти е прозвучало прекалено грубо.

Станах, за да си наляя нещо за пиене. Попита какво ми има. Усмихнах се, после излязох на терасата. Искях да подишам малко свеж въздух, преди отново да ѝ се метна. Нощта не бе чак толкова тъмна. Не беше и толкова задушно. Нищо от онова, което виждах, не бе банално или посредствено. Нямах и нищо ужасяващо.

* * *

23 септември, 61-ва

Стори ми се пораснал. Но същевременно доста отслабнал и бледен. Приятелите на Ана са до един тъпанари, но той все още не прилича на тях. Ако човек се вгледа по-внимателно, непременно ще забележи малка искрица в очите му, или може би наистина съм прекалено глупава. Когато излязохме, Оли каза: „Не искам да говорим за това. Не желая да чувам нито дума за него.“

Тук съм единствената, която иска да направи нещо. Понякога Елизабет ме наблюдава, докато размишлявам. Но това не ми помага особено.

* * *

Същата вечер благодарих на Ана, че ги е поканила. Тя ме прекъсна с неопределен жест, тъй като няколко души се бяха заседели и нямаше търпение да се присъедини към тях. Възползвах се от това, за да подреда малко, но не защото изпитвах някакви особени симпатии към майка й, а защото се чувствах прекалено уморен и просто нямаш сили да отида при тях.

През целия ден не ме беше свъртало на място при мисълта, че ще се срещна с Едит и Оли, и колкото повече приближаваше часът на срещата ни, толкова по-нервен ставах и толкова по-болезнена бе радостта ми. Не ги бях виждал почти три месеца. До вчера Ана все още се колебаеше дали да ги покани и току ми повтаряше, да не би случайно да забравя, че става дума за *нейния* рожден ден.

В първите дни, след като напуснах къщата, не се чувствах много комфортно, когато си мислех за тях. А и в новия си живот не можех да им се похваля с нищо кой знае колко потресаващо, което би оправдало в очите им моето заминаване, тъй че предпочитвах да ги избягвам и дори не си правех устата да поговоря с тях, когато се обаждах по

телефона на майка ми. По-късно, след като започнах да припечелвам по малко пари и въпреки критиките си Ана ме възприемаше вече като възрастен човек, започнах да си представям как им отварям вратата, как ги каня да седнат на нашата маса и колко — дявол го взел! — са впечатлени, как ме оглеждат и току се ръгат с лакти, докато им предлагам нещо за пиене. Представях си, че вече няма нужда да им обяснявам защо съм ги напуснал и че са ми простили грубостта и мълчанието, осъзнавайки на чий повик съм се отзовал. Бях убеден, че съм направил решаваща стъпка, че животът най-сетне ми предлага нещо сериозно. И ако мислех толкова за тях, то бе не само защото те ми липсваха повече от когото и да било, но и защото само по себе си издигането ми не бе достатъчно задоволително: исках Едит и Оли да го приемат като свършен факт, исках да търсят съветите ми или да ме молят за помощ.

Ана намираще винаги необорими доводи, за да отложи посещението им за неопределено време. И ако имах нещастieto да настоявам, разговорът завършваше зле. Всъщност винаги, когато бяхме на различно мнение, тя ми заявяваше, че мога да си отида, щом не съм доволен, а аз неизменно ѝ отвърщах с жалко, отвратително мълчание, което ме смазваше, но което не съумявах да превъзможна. Имах усещането, че не се шегува. И че зад вратата ме очаква бездънна пропаст. А и в крайна сметка вече не смятах, че е чак толкова важно да имам последната дума. Та нима на света съществуваше нещо, заради което си струваше да пожертвам Ана? И имаше ли чак толкова неприятен момент в отношенията ни, който тя не би могла да ме накара да забравя, допускайки ме в леглото си? Никога не бих ѝ се противопоставил, ако това щеше да ме лиши от ласките ѝ. Смятах, че няма друго решение, освен да живееш с една-единствена жена. А от опит знаех, че не е никак лесно да си намериш такава.

Накратко, постепенно осъзнах, че се налага да водя двойствен живот. От Ана научих и много други неща, някои от които не ми ставаха ясни веднага и ми отнемаха месеци, докато успея да ги разтълкувам. Имаше и изключително прости, които не ми разкриваха нищо съществено от човешката природа, но ми помагаша във всекидневието. Знаех например как да я събудя, за да извлека някаква облага. Нямах специални предпочитания към онази ѝ слабост, като се има предвид, че от нея изпитваше удоволствие единствено тя, но я

разнежваше именно безрезервната ми саможертва. Веднага след като оргазмът ѝ стихнеше, натрупвах възглавници зад гърба ѝ, припряно изтривах устата си и ѝ поднасях вече приготвената от мен закуска. И протегнеше ли ръка, за да ме погали по бузата, значи имаше шанс да получа онова, което предишния ден ми беше отказала.

Ако се вярваше на думите ѝ, сутринта на рождения ѝ ден буквално я бях разбил. Не се учудих особено, предвид страстта, която бях вложил. В един момент понечи да ми се измъкне, но аз продължих да я клатя. Накрая се изхвърли назад и пропълзя по гръб до ъгловото нощно шкафче, където я освети един слънчев лъч, и се разтрепери с цяло тяло, бърбейки несвързани думи, чийто смисъл дори не се опитвах да схвана. Освен това бях приготвил чудесно кафе и ѝ бях донесъл кроасани и конфитюр. Наблюдавах я, докато намествах таблата на краката ѝ. На устните ѝ играеше преситена доволна усмивчица. И когато заяви, че мога да се обадя по телефона, останах с впечатлението, че напълно съм го заслужил.

След приключването на купона се запитах на какво се бях надявал. Единственото ми утешение бе, че бяхме изживели само един относително кратък мъчителен момент, докато в действителност можеше да се стигне до истинска катастрофа. Майката на Ана заяви, че съм ужасно бледен, и понечи да ми спести миенето на съдовете, но аз настоях. Тя искрено ме обичаше. Отчайваше я само възрастта ми и фактът, че не само не бях поне с що-годе прилично положение, но и нямах дори най-малка представа какво ще излезе от мен. Тя не приемаше връзката ни сериозно и ми говореше за Ана съвършено открито. Тая ненормалница редовно ми плачеше на рамото, че на двайсет и шест години дъщеря ѝ все още не се е омъжила за някой шеф на фирма или за висш чиновник. *О, Анри-Джон!* — въздишаше тя, докато стискаше ръцете ми и се гушеше до мен на дивана — *Анри-Джон, момчето ми, кога най-сетне ще се реши да срещне някого?* Вече не можех да я понасям. Докоснеше ли ме, кожата ми настръхваше и бях готов моментално да се чупя, в случай че започне пак да откача. Веднъж, когато бях къркан, пъхнах ръка между бедрата ѝ. Повечето приятели на Ана можеха да се похвалят със същото, а някои дори твърдяха, че са ѝ правили караманьол. Не беше изключено. Това бяха типове, които посред зима дебаркираха на крайбрежието с момичета и спортни коли. Говореха ми за непознати места, за марката на обувките

си или за новия си часовник, който сваляха от ръката си и ми даваха да разгледам. Опитвах се, да проявявам интерес към историите им, правех го заради Ана, за да ѝ бъде приятен, но колко пъти само едва не заспивах пред очите им, колко пъти се затварях в кенефа, за да се измъкна от приказките им, колко пъти понасях да ме заливат с такива неимоверни количества скука, че направо краката ми се подкосяваха?

На Едит ѝ трябваше не повече от минута, за да се обърне към мен и да ме изгледа със стиснати зъби. Веднага разбрах грешката си.

— Приятелите ти нищо не хапнаха — отбеляза майката на Ана.

— Ами не бяха гладни.

— Надявам се, че поне не са скучали.

Беше си у дома. Не можех да я изгоня от собствената ѝ кухня.

Оли едва-едва ми проговори. Прегърнахме се доста непохватно, след което се наложи да го изоставя сред всички тези кретени, за да свърша не знам си какво, и после не го открих, или по-точно той не бе вече същият.

Още от началото попаднах между два огъня. Единствен Давид ми засвидетелстваше малко симпатия и внимаваше всичко да минава що-годе нормално. Бе доста глупаво от моя страна, разбира се, но смятах, че радостта от срещата ни ще разнежи Едит и Оли и те просто няма да обърнат внимание на хората, които ни заобикалят. Случило се бе точно обратното. Не знаех дори дали са ме погледнали. Когато успеех да им подхвърля някоя дума, те не ме слушаха, а наблюдаваха присъстващите с леден поглед, отказвайки както да пийнат нещо, така и да хапнат дори троха. Колкото до останалите, те ми се струваха още по-кухи и по-неприятни от обикновено.

Двамата трудно можеха да бъдат хванати натясно, станеше ли дума за балет и театър. През къщата минаваха толкова артисти, че на практика почти нямаше представление или изложба, за която да не са в течение, а да не говорим, че можеха да те информират какво ще гледаш след шест месеца или върху какво работят в момента Годар^[1], Раушенбърг^[2] или Планшон^[3]. За сметка на това обаче не знаеха нищо за Ривиерата, за ролексите или за новостите, представени на *Motor Show*, като например последният модел Астън Мартин DB4 с подвижен гюрук. Щом двете страни подхванеха поредния кошмарен диалог на глухи, аз унило се намъкнах помежду им и, естествено, опирах пешкира. Устата ми се изкривяваше в болнава усмивка и по гърба ми

рукваше пот. Вадех кестените от огъня с голи ръце, страдах мълчаливо, бях стената, която препискаваха ту едните, ту другите и която заглушаваше убийствените им умозаклучения.

Все още не можех да дойда на себе си. Само при спомена за вечерта изпитвах отвращение от сладникавия филм, който бях въртял и превъртал в главата си в очакване на появата им. Не ми бяха дали възможност да им обясня. Дори Силви, гаджето на Оли, която ми дължеше почти всичко, тъй като именно аз бях тласнал Оли в прегръдките ѝ, ме измери на тръгване с презрителен поглед.

Докато изплаквах съдовете, чувах Ана и другите да разговарят в хола. Единствено майка ѝ проявяваше нещо като интерес към мен. По начина, по който ме оглеждаше, чувствах, че може би все още ставам за нещо. Анри-Джон Бенжамен, гъзолизец и ебач на дърти пачаври. Бяха смъкнали самочувствието ми под нулата.

Направиха дори повече. Всички, без изключение. Станах мълчалив, затворих се в себе си. Нощем се събуждах и се питах дали действително съм се променил, дали заслужавам презрението на Едит и Оли. Мислех за това по цял ден, предъвквах ли, предъвквах проблема, като ту им давах право, ту ги пращах по дяволите, и Ана явно усещаше, че нещо не е наред, защото ме оставяше на мира и не се нахвърляше отгоре ми по най-незначителен повод. Колкото до приятелите ѝ, престанах да гледам на тях с благосклонно око — бяха ми дошли до гуша.

От този ден нататък чиято и да било компания бе също тъй мъчителна за мен, колкото и самотата. Вече не исках да виждам никого. И никого не обичах. Нито онези, които ме бяха изоставили, нито другите, които ме бяха докарали до това състояние. Самият аз не падах по-долу от тях. Бях си получил заслуженото.

Въпреки това бях неспособен да променя живота, който водех. Когато се оглеждах наоколо, изпитвах усещането, че повечето хора също са попаднали в капан. И не се смятах за по-голям тарикат от останалите. Чувствах ли се особено подтиснат, рецитирах на ум няколко стиха на У. Х. Одън:

*„Звездите всички да изчезнат, да изтлеят,
ще се науча празното небе да гледам
и да усещам черната му алчна пасть,
макар че няма да е бързо, нито лесно.“*

Или отивах на кино и това бе единственият момент, когато съзнанието ми си отдъхваше. Два-три пъти седмично ходех да гледам „Уестсайдска история“, досущ като ревматичен старик, който пълзи към калните бани, или като дете, щъпукащо около полата на майка си. Започнеха ли да танцуват, не мислех повече за нищо. Нерядко го гледах по няколко пъти един след друг.

Нещата вървяха все по-зле и по-зле, но не се опитвах да изплувам на повърхността. Що се отнася до четенето, предпочитанията ми, общо взето, клоняха към отчаяните автори, към дълбоко нещастните или към кандидат-самоубийците. Не че подобна идея започваше да си проправя път в съзнанието ми, просто споделях виждането им за живота, разбирах какво искат да кажат. Откакто бях с Ана, нямах с кого друго да си говоря, но нерядко интересите ни напълно се разминаваха. Нямах нито един приятел. Често по цял ден не обелвах зъб. Понякога вечер, когато сядах на пианото, разни къркани типове започваха да ронят сълзи и доста жени ме гледаха прехласнато, готови при първа възможност да ме грабнат в обятията си. Някои дори идваха при мен и ми предлагаха да ме утешат. Казваха: *Клетото ми пиленце...* Или: *Горкичкият, толкова млад, а вече с разбито сърце!* Не беше разбито, беше пусто, съсухрено и отчаяно. Не ми липсваше онова, което ми предлагаха — с Ана нямах празна вечер. А и не бяха нито достатъчно хубави, за да си позволя някоя авантюра, нито достатъчно млади, за да ми дадат да си поема въздух.

Падението ми не започна веднага след рождения ден на Ана. Поведението на Едит и Оли ме накара да се замисля и да си дам сметка — всъщност трябваше просто да приема очевидното, — че от известно време нещата не вървяха чак толкова добре. Кога за последен път се бях радвал на поне малко добро настроение, кога за последен път се бях събудил с усмивка? Кога за последен път бях разговарял с Ана за нещо друго освен за тъпите ни планове? Почти несъзнателно се примирявах със самотата и мълчанието. Ден след ден се затварях все

повече и повече в себе си. Накрая свикнах да понасям всичко и да не виждам по-далеч от носа си, или виждах само дотам, докъдето ме устройваше.

Сега вече бях напълно наясно по въпроса. Ала вместо да ме подтикне да предприема нещо, това ме смачка още повече. Всяка сутрин милиони хора отваряха очи и установяваха, че не живеят, а живуркат, но улиците не се изпълваха с ропот и, общо взето, никой не се хвърляше от прозореца. Нямаше съмнение, че не само аз се събуждам нощем, за да стигна до заключението, че светът е такъв, какъвто е, и че вече нищо не може да се направи. Писателите, чиито произведения четях, си бяха поставили за цел да ми поднесат на тепсия цялата мъка, която трябваше да очаквам от него. Тъй че вместо да си скубя косите, реших да приема нещата философски — и аз бях глупак като другите. Всеки порив за измъкване от общия кюп бе просто смехотворен изблик на суета. Положението ми не беше за завидане, но дали все пак нямаше някакво предимство, покрай което да се примиря с него?

Тъй или иначе, оставаше ми Ана. Всъщност, за мен нямаха значение нито нашите разговори, нито обкръжението ѝ. Не разбирах какво иска, а и искрено казано, малко ме беше грижа. Не знаех откъде ѝ бе хрумнало, че типове като Пиацола или Арон Копланд^[4] са вземали уроци при Надя Буланже — не виждах впрочем какво общо имам аз с това, — но понякога ми намекваше, че до няколко години ще започнем да пътуваме и че едно пиано може да носи много по-големи печалби, отколкото, да речем, една консервна фабрика. Предвид покупката на нова кола бе наложила режим на най-строги икономии и бързаше да внесе парите ни в банката, преди още да съм ги помирисал, но за пианото бе настояла и заделяше пари за уроците ми, без да ѝ мигне окото. Ходех и на шофьорски курсове. Тези въпроси не подлежах на обсъждане. От време на време ми напомняше за жертвите, които е направила заради мен, дори и да не вършех или да не казвах каквото и да било, което можеше бъде изтълкувано като неблагодарност от моя страна. Не си купувах нищо, крадах книгите, които ме интересуваха, и вървах пеша. Не исках да се противопоставям на замислите ѝ. Смятах се за щастлив, че не се нуждае от мнението ми, за да движи нещата. Аз бих бил неспособен да набележа и най-незначителния план за бъдещето — замислех ли се

случайно по този въпрос, в главата ми настъпваше пълен хаос. Струваше ми се, че Ана няма подобни проблеми. Но тя никога не ми говореше за това открито, а действаше така, сякаш дълго бяхме обсъждали дадена тема и бе излишно да се връщаме на нея. Случваше се мимоходом да ми подхвърли някои многозначителни забележки, но онова, което се криеше зад тях, съставляваше само част от дотолкова необозримо цяло, чиято крайна цел ми убягваше, че изобщо не им обръщам внимание. Дали пък не ми говореше от отвъдното, от някакъв друг живот, от нещо, което ми бе свършено непознато и не представляваше никакъв интерес за мен?

И въпреки всичко, когато вечер се прибирах, сърцето ми винаги биеше учестено. Не можех да се преборя с това. Разсъжденията ми бяха безсилни срещу него. Не ставаше дума толкова за сеанса, който ме очакваше, тъй като първите дни на връзката ни отдавна бяха отминали и вече не търчах като пощурял нагоре по стълбите, колкото за желанието ми просто да я държа в обятията си. Да чувствам нечий дъх в косата си, докато затварям очи и ме поглъща най-прекрасният, най-нежният и непорочен мрак. Не, това не беше Ана. Това бе една от тайните на живота.

Не се питах дали бих могъл да изпитам същото с друга. Бях едва осемнайсетгодишен. Моментите, които изживявах, заровил лице в гърдите ѝ, помитаха всичко останало. Вкопчвах се в тях с всички сили и това бе по-скоро проява на инстинкт, отколкото реакция, подчинена на сексуална зависимост или на някакво чувство. Доколкото схващах, за мен то означаваше преди всичко да живея с жена, която разстройва съзнанието ми. Не знаех какво точно печеля от това — всичко навеждаше на мисълта, че далеч не ме е обогатило, — но знаех, че се нуждая от него. Понякога, когато отсъстваше, можех да я проклинам и да си изкарвам яда на мебелите. Можех да я критикувам, да не понасям вече нито приятелите ѝ, нито майка ѝ, да я смятам за досадна, за егоист, за повърхностна и толкова вулгарна, че да се чудиш да се смееш ли, да плачеш ли. Можех да я гледам, докато се занимава с нещо, да я наблюдавам хладно и да се питам какво, по дяволите, правя с нея, ала въпреки това знаех, че бих пълзял в краката ѝ, ако ми посочеше вратата. В най-лошите моменти се чувствах като бясно псе, но не казвах нищо, бях готов чисто и просто да ѝ лижа ръката, тъй като тя можеше да ме убие с един-единствен жест. Ето докъде я бях

докарал. Ето защо ставах все по-мълчалив, защо не се опитвах да се спася. Не исках да се спасявам. Още повече, че тя бе наистина дяволски красива. На всичко отгоре.

Накратко, не криех от себе си, че чувствата ми са объркани. Същото би трябвало да важи и за чувствата на Ана към мен. Щом станехме от леглото, където цареше някак неестествен мир, аз се нагърбвах с двойна роля: едната на човека, който бях и който доста често й лазеше по нервите, и втората на онзи, който тя искаше да бъде и когото с несъкрусима вяра мътеше като яйце. За щастие, от пресметливост, от умора и от подлост съумявах да играя и двете, което предизвикваше у нея напълно противоречиви реакции. Случваше се например някоя сутрин да излезе, затръшвайки ядно вратата: *Доникъде няма да стигнем двамата!* — и още същия ден рязко да смени тона: *Знаеш ли, гордея се с теб. Толкова много се промени само за няколко месеца!*

През седмицата след рождения ѝ ден изкарах шофьорската си книжка. Понякога се случваше да ме гледа с изпълнени с възхищение очи по най-незначителен повод, но направех ли опит да ѝ посветя сонет, започваше да въздиша и да твърди, че вече е стара за такива неща. Тази година есента беше разкошна, топъл вятър галеше природата, уикендите бяха същински дар божии. Беше се вкопчила в мен и вече не ме пускаше. И почти залиташе на прага, буквално опиянена от факта, че съм извършил такъв подвиг. За миг дори ми се стори, че малко остана да подмокри гащите. На нейната възраст!

В събота, още в ранни зори, потеглихме за гората при Рамбује. Карах нашата собствена кола — чисто нов фолксваген костенурка. Ана бе сложила ръка върху бедрото ми.

За случая ми беше купила лек памучен панталон, слънчеви очила и бяло поло. Не се чувствах толкова удобно, колкото във всекидневните си дрехи, но бях все още много огорчен от гадното отношение на Едит и Оли отпреди няколко дни и не посмях да ѝ противореча.

Тя бе възбудена, нервна. Беше си вгълпила, че можем да спечелим ралито, или поне да се класираме сред първите.

Уверих я, че няма от какво да се страхува. Тази сутрин там се бяха събрали толкова кретени, че нямах нищо против да приема хандикап^[5].

Те до един притежаваха MG или коли от същия калибър. Аз пък притежавах най-красивото момиче от тумбата. Това ми осигуряваше особен статут, принуждавайки ги да ме приемат като равен, макар да смятаха, че Ана ги кара да си играят на детска градина. Около нея винаги имаше тълпа, но дори когато ме изоставяше за малко, това далеч не означаваше, че мястото ми е свободно. Вече никой не се опитваше да ме критикува в нейно присъствие. Онези, които веднъж си бяха позволили това удоволствие, не дръзваха да го повторят. Тя не даваше да пипнат и косъм от главата ми, нито да отправят и най-малката обидна забележка по мой адрес — това бе нейно изключително право, от което се ползваше най-пълноценно, когато бяхме насаме. Не знаех какви небивалици разправя за мен, но фактът бе налице — историите ѝ ме възвеличаваха. Имах усещането, че за по-голямата част от тайфата съм едва ли не мистерия. Докато в действителност бях най-обикновен тийнейджър без пукнат грош в джоба и по-скоро необщителен — чешит, който не представляваше никакъв интерес за тях и имаше толкова шансове да се приобщи към средата им, колкото заек да бъде осиновен от глутница вълци. Противно на всяка логика аз бях законното гадже на Ана, онзи, когото тя сама беше избрала. Несъмнено се носеха слухове, че или съм я омагьосал, или съм гений, или пък невероятен полов гладиатор. Кое то понякога ме караше да се питам дали във всичко това няма поне мъничко истина.

Най-лицемерните се насилиха да ни отправят няколко любезни комплимента по повод на новата ни придобивка. Други отидоха дори по-далеч и известно време се прехласваха по стилното табло. После на дневен ред дойде стартът.

Ставаше дума да се изминат определени етапи, чието географско разположение трябваше да се отгатва с помощта на ориентири, ребуси, гатанки и всевъзможни главоблъсканици, намиращи се в залепен плик. След преодоляването на даден етап и преди да продължи нататък, всеки екип щеше да бъде подложен на тестове за сръчност и интелигентност. Накрая веселбата щеше да приключи в някоя

странноприемница, като се предвиждаше сметката да платят последните.

— Не мога да разбера как е възможно да няма никаква награда — заявих аз, завъртайки контактния ключ.

Колата беше в период на разработване. Оставих другите да вземат преднина и затананиках под нос *Hit the Road Jack*, последното парче на Рей Чарлз, докато Ана отваряше нашия плик.

Цялата тайфа беше изчезнала в далечината, разчиствайки пейзажа и предоставяйки ни спокойствието, преливащото в ярката светлина трептене на листака и опияняващия аромат на суха трева, който нахлуваше в колата и си играеше в косата ни.

— Не може ли да караме по-бързо? — попита тя.

— Това не е скоростно състезание. Няма значение дали имаш МГ или не.

— Като каза МГ... Наясно ли си какво означават тези две букви?

Хвърлих ѝ поглед, в който се постарях да вложа едновременно снизходителност и отегчение.

— Откъде да знам? А и какво ме интересува?

Видях, че сбърчи чело, но не разбрах каква е причината.

— Сигурно си единственият, който не знае отговора — въздъхна тя и хвърли плика на задната седалка.

— Ммм, убеден съм в това. Но не ги питай какво означава Ф. М. пред Достоевски, че ще вземе да им се откачи ченето.

— Да де, но въпросът не е там — сви рамене тя, вперила поглед в пътя. — Всъщност, знаеш ли накъде караш?

— Нямам ни най-малка представа.

Ана се извърна назад и взе плика. Извади от него една генералщабна карта и лист хартия, който се зае да чете на глас.

— *Първо* — изсумтя язвително тя, — *трябва да дешифрирате унициалите МГ.*

При тези думи неволно заорях в крайпътния насип, но моментално върнах колата в средата на шосето.

— Уточняват — добави тя насмешливо, — че става дума за колата, а не за Максим Горки!

Загубихме сума време, докато намерим телефон. После доста дълго време висях на него в едно извънградско бистро, като се забавлявах да наблюдавам чакащата ме в колата Ана, която пушеше

цигара след цигара и хвърляше фасовете в моя посока. Накрая получих информацията от един концесионер в Булон, който призна, че никога не си е задавал този въпрос и затова повика на помощ сина си: MG бяха първите букви на MORRIS GARAGES.

Ана мълчеше. Говорех си сам. Втората буква ми даде посоката — О за запад^[6]. Третата — номерът на едно второстепенно шосе. Следващата — броят на километрите, които ми предстоеше да измина, както и смяна на посоката. И докато набелязвах маршрута, си мислех за оная банда негодници.

— Престани да ми се правиш на нещастен! — сопна се Ана. — Състезанието е едно и също за всички.

Предпочетох да преглътна забележката. Продължих да си говоря сам.

На етапа ни чакаха двама типове. Съобщиха ни, че имаме четирийсет и три минути закъснение от челната кола. Отвърнах, че денят едва започва. Ана се нагърби с тестовете за сръчност. Трябваше да вдене десет игли с миниатюрно ухо. И то на един крак. Доказателство, че си имахме работа със завършени идиоти. Четири минути и трийсет секунди. Поех тестовете за обща култура, както ги наричаха.

— Малко поезия, за начало.

— Чудесно — кимнах.

— Цитирайте заглавието на произведение на Мину Друе.

— Майната ти! — отвърнах.

— ГРЕШНО! — изляя той в ухото ми. — Пет наказателни минути!

Бях изключително придирчив, станеше ли дума за поезия. И въпреки мрачната физиономия на Ана, това наказание бе моята гордост и с удоволствие бих ѝ позволил да ми го закачи на полото.

— Следващ въпрос: каква марка е новата кола на Франсоаз Саган^[7]?

— Нямам представа.

— Нови пет минути.

Все още не ми се виеше свят, но вече не ми беше до смях. Усецах погледа на Ана, забит в слепоочието ми.

— Кой писател е бил наричан американския Байрон?

— Ърнест Хеморойд.

— ГРЕШНО!

— Доктор Хемингстайн.

— ГРЕШНО! А освен това имаш право само на един отговор.

— Слушай, пошегувах се... Това са прякори, които сам си е давал. Марлен Дитрих го е наричала също Татенце.

По същия начин ме разбиха и с останалите въпроси. И това първо изпитание далеч не бе най-страшното.

През целия ден имах усещането, че нещата ни убягват, че се въртим в кръг и с приближаването на залеза затъваме все по-дълбоко. Ана беше напрегната. По едно време бях решил да отбия в някой храсталак и да я изчукам на тревата, за да поразведря атмосферата, но не бях напълно сигурен, че точно сега е навита на подобно лирично отклонение. Човек би рекъл, че пътят я хипнотизира, или че изпълнява някаква свещена мисия, заради която е готова да даде живота си. На два-три пъти избухвахме в изблици на неподправен гняв, последвани от размяната на остри, но кратки реплики, тъй като всичко това надхвърляше възприятията ни и лабиринтовото естество на нашите прежеждия ни действаше буквално затъпяващо.

С всеки етап се чувствахме все по-съсипани. Лично аз бях убеден, че цялата тази история бе замислена специално за да ни направят за смях. Всички указания, които ни даваха, за да открием нашия нов маршрут, всички до едно се оказваха неразрешими загадки, основаващи се на клюки, сплетни и глупости, които за тях бяха хляб насъщен. Не познавах най-добрите ресторанти на Ривиерата, никога не бях ходил в Байройт^[8], не знаех нито коя е приятелката на Ален Делон, нито къде човек може да срещне Сартр, нито кои са Хусарите^[9]. Ана твърдеше, че не съм толкова умен, колкото си въобразявам, и че книгите, които чета, не са ми от никаква полза. Многократно ѝ предлагах да се откажем. *И дума да не става!* — изръмжаваше тя през зъби. — *Къде ме търсиш? Ще караме докрай!*

И постоянно ме пришпорваше да давам газ. Движехме се с около половин час закъснение след последните, но щом излизахме на права отсечка, тя решаваше, че имаме всички шансове да ги догоним. Бях ѝ обяснил, че това не е добре за двигателя. Но сега вече не ми пукаше — натисках газта до дупка и с ледена усмивка гълтах прахта на куп MG-та с по деветдесет и осем коня, докато моите няколко кранти рискуваха всеки момент да получат сърдечен удар.

Сякаш бяхме попаднали в гигантски тайфун, в чийто център зееше непрогледна бездна. И колкото повече увеличавахме скоростта, толкова по-устремно се носехме към неведомите ѝ дълбини. Щом зърнеш задницата на някоя кола, Ана изскимтяваше и вперваше екзалтиран поглед в стрелката на километража. Но когато я задминехме, установявахме, че не е от нашите. И макар да го знаех предварително, разпознавайки още отдалече формите на някой версай или CV-4, гримасите на Ана ми предаваха безумните ѝ надежди и аз буквално се изправях върху педала на газта с усещането, че наистина ще успеем.

Още от старта се влачехме на опашката. Понякога, след продължително мълчание, Ана се завърташе на седалката си и язвително ме уведомяваше, че хоризонтът е абсолютно чист. Отначало не разбирах какво иска да каже, а след това вече се въздържах да ѝ противореча. Всеки път, когато потегляхме по поредния етап, типовете зад нас се подсмиваха и светкавично се омиаха. Тя дори не си даваше сметка за това. Постоянно пресмяташе шансовете ни да излезем начело, изнамираше абсурдни преки пътища, по които трябваше да карам с угасени фарове в случай че ни следят, и с приближаването на вечерта постепенно омекваше, палеше ми цигари и си тананикаше някакви модерни парчета. Въпреки това нервите ми бяха все така изопнати. Имах смътна и определено мрачна представа за онова, което ни чакаше. На всичко отгоре ме измъчваше и едва ли не плашеше нелепостта на тази история и мащабите, които вземаше. Изпитвах почти възхищение от упоритостта, с която си търсехме бялата. През целия ден, и то все по-начесто, различни знаци ни бяха предупреждавали и ето че сега се носехме сред виещи на възбог и подлудени от тъпоумното ни препускане алармени сигнали, които обаче вече не можеха да ни спрат. Дори и да ги виждаше, Ана не им обръщаше никакво внимание. От време на време я поглеждах и се питах какви ли магии използва срещу мен. А също и как успява да ми помага да държа пътя, та ако ще и само нужната посока, в момент, когато някакво мощно течение неудържимо ни влачеше към дъното.

Въпреки всичко следвах указанията ѝ. Не се опитвах да си пъхам носа в картата, тъй като смятах, че това е вече без значение. Карам възможно най-бързо, ала не защото бързах. Отново се движехме през гората на път към нашия девети и последен етап, оставяйки зад гърба

си Шартърската катедрала, пред чийто северен портал ми бяха взели здравето със Стария завет, докато Ана палеше свещ и се молеше да излезем начело. Но вече нищо не можеше да ни спаси, най-малко тя. Продължавах да я слушам, забивах се в черни пътища и криволичех между коловозите, за да спечелим няколко нещастни километра, но не това ни погубваше, нито пък грешките, които правеше, опитвайки се да дешифрира маршрута. Не, погубваше ни нейната суетност. Никога не бях виждал такова чудо. Оказа се — и до този ден не бях съзнавал колко страшно е това, — че когато нещата вървят зле, човек не може вече да я докосне, че вече нищо не е в състояние да я стресне. А имаше ли опасност да се подложи дори на намек за унижение, направо се откъсваше от действителността и, кажи-речи, откачаше. В момента например си тананикаше нещо с полупритворени очи, отпуснала глава на облегалката и провесила ръка през прозореца, сякаш се разхождаше с лодка. Като че ли бе изпаднала в леко вцепенение и на устните ѝ играеше унесена усмивка, която наблюдавах крадешком, хапейки устни. Ала не можех да се окопотя, не успях да се взема в ръце.

Когато спряхме на паркинга на страноприемницата, проверих дали действително сме последните, просто за успокоение на съвестта. За жалост нямаше никакво съмнение — *всички* коли бяха паркирани под ъгъл и идеално подредени. Въздържах се от коментари.

Изчаках я, докато оправяше грима си на светлината на плафониерата. Възползвах се от случая, за да опипам нехайно капациите на двигателите на няколко MG-та, и установих, че са студени като лед.

— Слушай... — рекох, когато се върнах при нея. — Наистина ли държиш на това? Мога да отида и да им обясня, че сме уморени. Изобщо няма да се бавя. Ще прекараме вечерта само двамата, ще правим всичко, което пожелаеш. Е, какво ще кажеш?

Бях се привел към прозореца. Тя ме погледна, но изпитах усещането, че вижда не мен.

— Много ли съм ужасна? — попита непринудено, ала гласът ѝ бе доста безцветен.

Всъщност не бих могъл да кажа дали действително искаше да се насади на пачи яйца, или очите ѝ изневеряваха и си въобразяваше, че сме се представили напълно достойно. Отдръпнах се, за да може да слезе. Надявах се, че по един или друг начин ще съжалява за това.

Всички се бяха струпали на бара в дъното на залата. Посрещнаха ни точно така, както и очаквах: с аплодисменти, пронизително свиркане и шегички, които чувствах, че са предназначени по-скоро за мен — Ана беше от техните, или поне красотата ѝ ги респектиреше, — с присмех, подигравки и обидни подмятания, но тя сама си го бе изпросила. А и сама си бе избрала такива приятели.

Спрях се в средата на помещението, за да им дам възможност да избълват помята си. Подобни изпълнения не ме притесняваха кой знае колко, особено от тяхна страна. Бяхме прекалено различни, за да успеят да ме наранят, както и аз не можех да ги поставя натясно. За сметка на това Ана беше съсипана. Ако някой някога е съумявал да изрази в един-едничък поглед едновременно изумление, болка и страх, то тази вечер това стори точно тя, и то по изключително красноречив начин. Понечих да протегна ръка, за да я успокоя, но тя се отдръпна и разбрах, че не при мен търси закрила. В действителност тя отстъпи към ония. Не бих искал да бъда на нейно място, тъй като явно изживяваше мъчителен момент. Усмиваше се и същевременно се мръщеше, очите ѝ ме избягваха, после отново се впираха в мен, зовяха ме и в същото време ме отблъскваха. Не ѝ помогнах, разбира се, само я пронизвах с хладен поглед. Разбрах, че като моя приятелка ме умолява да потърся спасение от обидите, с които продължаваха да ме обсипват и от които покрай мен страдаше и тя, но не помръднах.

Чаках да им писне. Ана бе подирила убежище сред тях и Бога ми, изглеждаше наистина странно — стъписана, почти обезумяла.

Изчаках стоически. *Когато искам да избегна битката, случва се да се защитя, като просто начертая линия на земята; врагът не може да ме нападне, защото го отклонявам от желаната посока.*

Дебнех някой от тях да намекне за прословутото пиршество, с което трябваше да ги нагостя за преживяната мъка.

— Хей, Анри-Джон, старче! — дочух нечий глас, когато постепенно започнаха да се успокояват. — Не мислиш ли, че е време за поръчката?

При тези думи изпитах едно от най-големите удоволствия в живота си, което, за да бъда искрен, наподобяваше изпразването при оргазъм, но с тази разлика, че вместо да отиде залудо, семето ми сякаш избухна вътре в мен и плъзна по ръцете и краката ми чак до мозъка, проливайки се в цялото ми същество и превръщайки кръвта ми в

нежен, кристално чист повей. Ушите ми пламнаха. На лицето ми засия усмивка или дявол знае какво.

— Ха! — възкликнах. — Къде ме търсите?

Мигом настъпи сподавено мълчание. Чудесно. Бях попарил ентузиазма им. Някой все пак се реши да нададе глас сред всеобщото стъписване, което ми доставяше неопишуема радост. Искрено се наслаждавах и на най-незначителната гримаса.

— Стига, Анри-Джон. Не е много джентълменско.

— Да ми ядете гъза! — отсякох, обгръщайки ги с поглед.

Забелязах Ана да се намества с мъка на една табуретка.

Някои се извърнаха с отвратени физиономии. Други все още не вярваха на ушите си. На мое място нито един от тях не би посмял да се отметне от думата си. Подобна мисъл изобщо не би им минала през ум.

— Но това е въпрос на чест — подхвърли друго недоразумение.

— Именно — отвърнах.

Ана се взираше в чашата си.

Седнах на волана на костенурката. Ала като поразмислих, реших да не отежнявам още положението си и да се прибера на автостоп. Не висях дълго край пътя. Човекът каза, че съм имал голям късмет, защото тук било голяма пустош. Но че нямало да може да ме откара до Париж, защото живеел в Мьодон.

Беше около десет вечерта. Отпуснах се за малко на една пейка близо до Обсерваторията и запалих цигара. Знаех, че ще отида там, но се опитвах да се спра, като ту стисках зъби, ту увивах около пръста си парче връв, за което се предполагаше, че трябва да ме откаже от намерението ми. Ала вместо това буквално се самохипнотизирах, взирайки се тъпо във възлите, които машинално връзвах и към които изпитвах такова благоговение, че ми се привиждаха навсякъде, дори и в най-незначителните подробности от съществуването ми, сведено малко или много до оплетена макара конци. Оттук идваше и интересът, който изпитвах към тях. Упорито се отдавах на манията си почти всеки ден поне за няколко минути, понякога без да си давам сметка и най-често без да се опитвам да вникна в смисъла на заниманието ми. Да развържеш един възел е изключително приятно нещо, но да го разгледаш, да го усетиш между пръстите си, да анализираш

многобройните му плетеници, да предугадиш скритите в тях опасности — всичко това носи неизмеримо по-голяма наслада. Според мен познавачът на възли е нещо като водопроводчик пред запушена мивка — случва се да не разреши проблема, но е в състояние да разбере същината му, което все пак е нещо, и може би да предотврати по-нататъшни поражения. Винаги носех в джоба си парче връв.

Продължавах да се занимавам с него и се преструвах, че не мисля за нищо друго. Мястото бе тъмно и сякаш неподвижно застинало. Съзнавах, че колкото повече остарявам, толкова по-сложни стават проблемите, че ще се натъкна на сатанински, ужасяващи и отвратителни възли, но въпреки всичките ми усилия, все още не се чувствах готов. Макар че бях получил знак. Знаех, че при раждането си съм се разминал на косъм със смъртта, защото пъпната връв се усукала около врата ми, ала това се оказало недостатъчно — имах едно наум, но още не бях готов. Запитах се дали някога изобщо ще бъда готов, после станах.

Малко по-късно се изкатерих по един уличен фенер и прескочих оградата. Приземих се сред розовите храсти, които Джереми беше засадил преди две години в чест на премиерата на „Тайнството“.

Целият партер бе осветен. Превит одве, прибягах до липата и се притаих зад дънера ѝ.

Беше часът на билковия чай. Шантал тъкмо го поднасяше. Бе се навела към майка ми и Алис, която затвори една от вечните си книги, подаде чашата си и усмихнато я погледна над очилата. Виждах краката на Жорж, стърчащи от съседното кресло, гърбът на Джереми, който стоеше пред една от остъклените врати и оглеждаше разголеното рамо, и врата на Ребека, чиято коса бе вдигнал. На единия край на масата Ольга изследваше съдържанието на кутията си с шивашки принадлежности. След малко щеше да попита кой се е ровил в нещата ѝ, но никой нямаше да ѝ отговори, тъй като отдавна бяха свикнали с това. Карин бавеше бебето си. Още не го бях виждал и не знаех дори името му, или пък го бях забравил. Но си спомних, че през зимата ми беше предложила да му стана кръстник.

В стаята на Рамона светеше, както и в тази на Едит. Виждах Корин и Оли, които седяха на канапето и разговаряха с още някой, настанил се на люлеещия се стол. Не знаех за коя от двете става дума, но имах усещането, че е Рамона. Корин се беше подстригала много

късо, а ла Жан Себер, и реших, че ѝ отива. Преди заминаването ми тя още се колебаеше, опасяваше се, че ще съжалява и ѝ бях обещал, че ще я придружа в деня на жертвоприношението. Докато я наблюдавах, тя стана, прекоси стаята и се зае с грамофона. От мястото, където стоях, не чувах нищо. Оли се размърда, избухна в смях, но пак не чух нищо, освен стомаха си, който започна да къркори и накрая се задави в зловещ стон. От приклекло положение преминах на колене, за да ми е по-удобно. И тогава установих, че полото ми е подгизнало от пот, а по челото ми се стичат истински ручей. Избърсах го рязко с ръкав. После се проснах по корем, тъй като Шантал се бе възползвала от моментното ми невнимание, за да застане точно срещу градината. Видях я да поднася чашата си към устата, вперила очи право в мен. Почти се задушаваш от топлина, но дъхът ми секна. Мина време, докато осъзная, че тъмнината ме скрива. И когато отново въздъхнах с пълни гърди, сърцето ми биеше така, сякаш се бях състезавал на сто метра спринт. Спомних си как се бях извивал между краката ѝ, докато я чуках на седалката в купето на път за Варшава. Така и не разбрах дали знаеше какво съм направил, а и не обичах много да се замислям по въпроса. След онази нощ, преди почти три години, бях започнал постепенно да страня от Алекс. Тя беше достъпна, досадна, имаше птичи мозък, но я харесвах, а и струваше много повече от една моя позната, в чиито нозе коленичеше цял Париж. Корин приличаше на нея, но бе малко по-изискана. Докато едната пишеше шибаните си писма или си водеше бележки, другата се ровеше в разни списания и ни държеше в течение на световните събития, изрязваше статии и ги раздаваше на всекиго според интересите. Сега наблюдавах и двете. Каквото и да си приказвах, бих го слушал с удоволствие, а може би дори щях да се намеся в разговора им или да отида да се поразходя в градината, докато билковият ми чай изстине. Навън беше толкова студено, че на драго сърце бих пийнал един. Потърквах ръце, взирайки се в димящите в четирите краища на стаята чаши. Майка ми щедро си наливаше повторно, докато аз умирах от студ само на петнайсетина метра от нея.

Оли наистина разговаряше с Рамона. Мярнах профила ѝ, когато се наведе, за да го докосне по ръката. Чудех се какво ли прави Едит сама в стаята си. Не бях слагал троха в устата и не се чувствах много добре. А отгоре на това се бях озовал в нещо като коридор, където

духаше ту топло, ту студено, докато в същото време листата на липата над главата ми дори не потрепваха. Пердетата на моя прозорец бяха спуснати. Олга обикаляше в кръг и току побутваше възглавниците. Жорж стана и се премести на масата. И ми се стори, че в същия миг всички се раздвижиха, подхващайки нещо като балет в забавен каданс, чиято музика не можех да чуя. Затворих очи. Те се движеха в пространството, изпълнявайки фигури, присъщи единствено на водните обитатели, сякаш светлината изведнъж се бе превърнала в течност и сега плуваха в огромен омагьосан аквариум. Бях възхитен. На два-три пъти изпълниха безупречно изящна композиция, пръскайки се на пръв поглед в пълен безпорядък, за да се съберат само миг след това в центъра на стаята, в плътна група и с лице към градината, в резултат на което картината придоби съвършено друг смисъл. Почти се задушавях, притискайки с една ръка корема си и забил другата в тревата, за да не падна по лице. Събитията от изминалия ден ме бяха докарали до плачевно състояние, чувствах се ужасно зле. На моменти бях преглъщал тонове непоносима горчилка, друг път — прекалено сладка помия и изпитвах неопишимо отвращение, като ту зъбите ми скърцаха в пристъп на заслепяваща ярост, ту ченето ми се разтреперваше, когато за миг изпадах в почти безпаметно състояние.

Бях готов всеки момент да се издрайфам, тъй като напълно го бях заслужил. При всеки спазъм, който прорязваше стомаха ми, очите ми се изпълваха със сълзи. Вече не можех да помръдна. Накрая не издържах и дълга и гореща лепкава струя обля ръката ми.

* * *

Разделихме се с Балета в Ню Йорк. Оли ми предложи да вземем Одил в Кейп Код за няколко дни, които възнамерявахме да прекараме там преди завръщането ни във Франция, но аз моментално отказах, без дори за миг да се замисля. Не ме беше излъгала, когато твърдеше, че между нас няма нищо, тъй че мъжът ѝ можеше да бъде напълно спокоен. Един-два пъти в момента на оргазма ме беше нарекла Пол, след което обезоръжаващо се бе усмихнала: *О, не се сърди. Кълна ти се, че не мислех за него.* Не се сърдех, бях възхитен.

На летището, докато Оли наставляваше Джереми, а останалите опустошаваха фрийшопа, тя ме хвана за реверите, целуна ме по бузата и прошепна в ухото ми:

— Обади ми се, ако намериш начин.

После се разделихме с тях.

— Тя е права! — заяви Джулета, подскачайки развълнувано на задната седалка, докато пътувахме към Лонг Айлънд.

— Хм... Повечето хора се самозалъгват по този начин. А не мисля, че би трябвало да вземаш пример точно от мнозинството.

— Въпреки това. Според мен е нормално нещата да не се смесват.

— Да, но трябва да мислиш трезво. И да притежаваш донякъде бакалска душа. Не забравяй, че винаги е много вредно да разпиляваш силите си и че да правиш толкова недоносени умозаклучения на твоята възраст е аномалия, от която ти пожелавам да се излекуваш колкото се може по-скоро.

Винаги ѝ беше необходимо малко време, за да реагира, така че се възползвах от паузата, за да продължа:

— В деня, в който съумееш да запазиш едновременно работата си, съпруга си и твоите любовници и да направиш така, че всеки от тях да се окаже в херметически затворена капсула без никаква възможност за връзка с останалите, в този ден ще откриеш, че животът ти не струва кой знае колко и че самата ти си затворена в една от тези капсули.

— По дяволите! Как си позволяваш да ми говориш така?

Карахме към Ийст Хемптън, където Оли имаше да подписва договори. Преди да влезем в Саутхемптън спрях, настаних Джулета на една открита тераса и ѝ купих сладолед. Вече знаех какво трябва да направя, за да я успокоя. Бях сигурен, че благодарение на грижите ми е наддала най-малко две кила, и сега, докато пушех, я наблюдавах как нагъва захаросаните си гадории, леко отвратен, но доволен, че съм пресякъл порива ѝ точно преди да ме връхлети.

Снощи, на терасата на „Пайплайн“, докато погледът ми лениво шареше по Хъдзън и Статуята, Оли отново ме беше подхванал. Не му бях казал нито да, нито не, но знаех, че отговорът ще бъде отрицателен. Въпреки че няхах особени причини да отхвърля предложението му. Казвах си, поради липса на по-убедителен довод, че именно Джулета прави осъществяването му невъзможно. Така че

почти несъзнателно си налагах да поддържам с нея що-годе приемливи отношения, което, между впрочем, не беше никак сложно. Плановете ми не бяха много ясни. Вече не си спомням кога бях замислил да се завърна във Франция, но една сутрин, докато си приказвахме, установих, че говоря за това без никакво колебание, и тъй като Оли не реагира, разбрах, че се разпростирам по въпроса от доста време и че може би вече от дни съм го приел за решен. При това положение, естествено, бе излишно да подхваща отново темата и имах усещането, че много лесно съм се отървал от дяволски болезненото изпитание, наречено избор. На моменти си мислех за завръщането си, но ми се струваше, че то не ме засяга — просто следвах стъпките на актьор, който играеше моята роля, наблюдавах се как изкачвам стълбите на „Сен Венсан“, как започвам първата си лекция, застанал до прозореца, облян от ослепителна светлина, и филмът свършваше тук...

— Но, за Бога, къде изчезна?

Беше се натоварила с чанти и пакети и носеше нов минижуп и очила ала Джаки Онасис. Онова, което ме забавляваше у нея и същевременно ме изпълваше с възхищение, бе вродената ѝ способност да се нагажда към всяка среда. Между другото, разполагаше с два огромни за момиче с нейния ръст куфара, както и с куп чанти и пликове в качеството на ръчен багаж, към които по време на пътуването Оли с удоволствие добавяше нови и нови. Имаше кожени дрехи и съдрани джинси, гримът ѝ можеше да те уплаши и гласът ѝ бе прегракнал след един концерт на Дед Кенеди — тогава двамата с Оли се бяхме чупили в *Met*. На приемите в Южна Каролина, организирани от местните плантатори в чест на *Sinn Fein Ballet*, се явяваше в дълги вечерни рокли и с ангелско, почти свенливо изражение на лицето, съвсем леко гримирана и с вплетена в косата кордела в бледи тонове. И така нататък, и така нататък. Накратко, за разходката до Лонг Айлънд се беше натъкмила като пътуваща инкогнито звезда — облечена от глава до пети в изискан, но семпъл бял тоалет, а единственият ѝ накит, като изключим тъмните очила с рогови рамки, бе златната ѝ гривна от „Тифани“ — присъствах, когато отвори прословутата кутия със сребърен надпис на син фон, превързана с бяла сатенена панделка, след което скочи на шията на Оли, разцепвайки устната му с чело.

— Навсякъде те търсих — добави тя.

— Отидох да посетя едно място, където са танцували Рут Сен-Дьони и Айседора Дънкан. Искаш ли да отскочим дотам, не е много далече?

— За твое сведение, ключовете на колата бяха у теб.

Преди да се срещнем с Оли, отидохме да хапнем *pesce spada con lenticchie*^[10] в един италиански ресторант на брега на малка лагуна, което възвърна доброто ѝ настроение. Денят беше прекрасен, ухаеше на мирта и около нас кацаха чапли.

— Как изглеждаше жена му?

— Ммм... Ами... може би малко по-висока от теб.

— Красива ли беше?

— Да... доста.

— Той обичаше ли я?

— Предполагам, че да.

— А вярно ли е, че сте се били за нея?

— Това е стара история. А и нещата не стоят точно така, както си мислиш.

Направих грешка, като събудих любопитството ѝ. Когато я помолих да не настоява, защото не ми се говори за това, тя рязко скочи на крака, захвърли салфетката си и намусена се отдалечи. Тъй че изядох сам десерта си, парче от любимото ѝ *tiramisu*^[11] с ясното съзнание, че отново подхранвам нечии разговори за покварените нрави, но вече обогатени с неизбежните грижи и усложнения, до които водят.

Все пак я заварих да ме чака до колата. Реших, че причината е жегата, която след френетичната обиколка на магазините я бе разубедила да се прибере пеш. Но тъкмо се канех да потегля, тя ми подаде малко пликче, придружавайки жеста си с лека въздишка. Не ме гледаше. Беше се облакътвила на вратата и придържаше главата си, сякаш присъствието ми ѝ тежеше.

— Защото си толкова добър и мил с мен... — и нова въздишка.

В пликчето имаше разкошна вратовръзка, точно по моя вкус.

— Ще ти отива много на очите — добави тя като че ли със съжаление.

— Ммм... Е, дай да те целуна.

— Няма нужда.

Тази бе петата, която ми подаряваше. Понякога се питах с какво бих могъл да я зарадвам в замяна, но нищо не ми идваше на ум. Веднъж ѝ направих масаж на пръстите на краката. Когато бях дете, а и през последвалите години, майка ми твърдеше, че в целия свят нямам равен на себе си в това отношение и че не би поверила краката си на никого друго. Джулета ме накара почти да се притесня. Дори Оли бе дошъл да види какво става, докато тя се извиваше и пъшкеше от удоволствие, но Бог ми е свидетел, че не се бях възползвал от дарбата си и не се бях докоснал нито до прасците ѝ, нито до глезените. И ето че още на следващия ден ме обяви за гадняр, когато отказах да повтора сеанса, въпреки че цяла вечер се въртя край мен, като се мръщеше и куцаше престорено.

Боях се малко от намеренията ѝ, дори да бяха съвсем несъзнателни, тъй като във всички случаи щях да надникна между бедрата ѝ. Точно по тази причина навремето бях усъвършенствал дарбата си и неизменно се възползвах от нея, стига, разбира се, да не я упражнявах върху краката на майка ми — тогава не откъсвах поглед от килима.

На два-три пъти най-неочаквано бе сядала на коленете ми винаги късно нощем, когато всички бяхме вече леко къркани, а Оли разговаряше с нашите домакини. Отблъсквах я още на първата минута, а тя питаше какво ми става. Упорито продължавах да я смятам за дете и така и не разбрах как да тълкувам двусмисленото ѝ поведение към мен.

Тази не особено приятна за мен история често се повтаряше. След това в продължение на два-три дни тя ме бомбардираше с убийствени погледи, докато изведнъж не решаваше да ми подари поредната вратовръзка. По време на турнето изобщо не се бях връзвал на сръдните ѝ, тъй като тя се уморяваше от тях много по-бързо от мен, а и докато ми се пудреше, не ми се пречкаше в краката. Освен това бях готов да ѝ върна вратовръзките, ако изразеше такова желание.

Сега се страхувах да се озова сам с нея и Оли. На ферибота за Ню Лъндън изведнъж осъзнах, че вече няма да ми е толкова лесно да не ѝ обръщам внимание. Просто не ми се вярваше, че малко преди това се бях разделил с Одил и в същото време с единствения си шанс да я поставя веднъж завинаги на мястото ѝ. Тези мисли продължиха да ме тормозят, дори когато поехме по шосе №95. Представях си как ще ми

лази по нервите двайсет и четири часа в денонощието, как ще ми досажда с нуждата си от обич, от разбиране и, знам ли, може би от съучастничество или нещо друго в момента, когато реша да запаля цигара; представях си как ще ме събужда по никое време, за да ѝ масажирам краката, как ще си живее на коленете ми, докато не припадна, представях си изтезанията, на които щеше да ме подлага, сладострастните пориви, които щях да бъда принуден мълчаливо да преглъщам, тъй че натисках газта, без да пророня дума, и прекосих Роуд Айлънд за отрицателно време, хвърляйки ѝ от време на време поглед в огледалото за обратно виждане, след което ме глобиха за превишена скорост и в душата ми най-сетне настъпи покой.

На другия ден привечер кратко посещение ни направи нашият съдия и съсед Уилям С. Колинс. След като си отиде и докато Джулета вземаше дневната си дажба телевизия по VH1 или MTV, двамата с Оли подхванахме доста напрегнат разговор. Току-що бях установил, че отношенията на Жорж със съдията не са най-обикновена приятелска връзка между двама ненормалници, осенени свише. Съвсем случайно — оставих на Оли грижата да го изпрати, но отидох да си сипя нещо за пиене, а прозорецът на кухнята гледаше към пътя — видях, че Оли му подава някакъв чек.

Оли полюбопитства дали действително съм чак такъв наивник. И дали наистина си въобразявам, че големите световни сцени ни приемат само заради черните очи на *Sinn Fein Ballet*, без за това да са необходими някои връзки, нечия подкрепа и известни любезности, които се налага взаимно да си разменяме.

— Така функционира целият свят, макар и на различни равнища. Защо се правиш на глупак?

Погледнах го многозначително, за да му напомня една ужасна и печална история. После му предадох разговора ни с Колинс относно моя развод и окултните свойства, които се бе похвалил, че притежава, и в които, познавайки го добре, искрено вярвах.

— За какво са му тези пари? Да не прави дарения на Червения кръст?

По лицето на Оли пробяга сянка, която не се разпростря върху брезента на шезлонга, така че можех да изключа възможността това да се дължи на естествен феномен, като например преминаването на малко облаче пред слънцето или на излетял от близкото блато лебед.

И в този момент се появи Елеонор.
Понечих да стана, но изумлението ме прикова на място.

Джулета изглеждаше очарована. Дори за първи път реши да се погрижи за прехраната ни и Оли я откара в града. Елеонор ги проследи с поглед.

— Човек не би казал, че е пълнолетна.

— Шегуваш ли се? — изви вежди тя.

Бяхме слезли на плажа по моята стълба. Заяви, че е великолепна. За миг я притиснах в прегръдките си, сетне, под предлог, че току-що съм взел душ, поседях на пясъка, докато тя се къпеше.

Поне я бях научил да плува. Все още ми беше приятно, когато си спомнях за това. Наблюдавах я и си мислех, че Одил е далече, но че се бяхме отгървали на косъм, и се мръщех напълно безпричинно, тъй като наоколо всичко бе просто и спокойно. Махнахме си с ръка. Не знаех дали посещението ѝ трябва да ме безпокои.

— Мама си скубе косата с нейната книга.

Връщахме се покрай блатата, след като преди това бяхме избродили целия плаж. Под мишница носех две-три черупки от лимули^[12], които бе настояла да вземем, както и наръч вейки за къщата, и вече бе навършила осемнайсет години.

— Да... Мисля, че още от самото начало тръгна по погрешен път. Сигурно не ѝ е лесно.

Вървах зад нея, тъй като пътеката се беше стеснила, и можех преспокойно да клатя глупаво глава.

— И докъде я докара? — любопитствах с тон, който придаваше на въпроса ми възможно най-широк смисъл.

— О, свърши я! Но сега е още по-страшно, отколкото когато работеше над нея. Дори не пожела да види шпалтите, та се наложи Робер да ги коригира вместо нея.

— Така де, да свърши и той някаква работа.

Спря се, за да ме целуне отново. Ръцете ми бяха заети. Продължихме нататък. Несъмнено си бях получил заслуженото, както и очаквах, но начинът, по който го научавах, се оказа далеч по-мъчителен от допустимото. Усмиввах се, когато Елеонор се обръщаше към мен. Опитвах се да си представя как се е почувствала Едит,

озовавайки се в моето положение, но според мен ми го връщаше тъпкано, и то в стократно по-голям размер. Изпъшках в момента, в който Робер Лафит се наместваше между краката на Едит, увити около кръста му. Елеонор помисли, че съм настъпил жаба.

Бях обсебен от мисълта, че нещата вървят от зле по-зле и вечерта от вниманието ми убягна една особено неприятна подробност. Оли заяви, че не е необходимо да се вживява в ролята на баща си, за да изтълкува някои знаци.

— Знаеше ли за нейния литературен агент?

— Не говоря за Едит.

— Виж... и без това не го носех в сърцето си. Не смяташ ли, че можеше да ми спести поне това?

— Хм... Не мисля, че се стреми да ти бъде приятна.

В този момент момичетата излязоха от къщата и се присъединиха към нас. Опитах се да съсредоточа мислите си върху Елеонор, но съзнанието ми беше замъглено от ужасяващи сцени и кошмарни видения, които вече не ме караха да се изчервявам, но ми пречеха да се наместя удобно и да доловя нещо необичайно в поведението на дъщеря си. Не я изпусках от очи и същевременно си представях как душа Робер Лафит със собствените си ръце, а тя ми изглеждаше в напълно прилично здравословно състояние, усмихваше се на историите на Джулета и пушеше цигара в звездната нощ на Нова Англия, като от време на време, когато оная ѝ дадеше възможност да вметне някоя дума, се обръщаше към нея, за да отбележи, че въздухът ухае прекрасно и в тревата има светулка.

Накрая и аз се поддадох на бруталната магия, властваща над тукашното крайбрежие чак до Мейн и даряваща тялото с покой. И постепенно забравих причините, които ме караха да се взирам в Елеонор, и терзаещите съзнанието ми видения все повече избледняваха, докато блажено протягах крака. Джулета не можеше да се нарадва на последните си придобивки — джунджурийките, които бе прикрепила на ризите ни и които държаха комарите на разстояние, а може би, казвах си, и на други, неподозирани от нас неща. Въпреки някои въпроси, които все още си задавах, и лошата новина, която ми бе съобщила, присъствието на Елеонор ми действаше като обезболяващ и едновременно упойващ балсам, на чиято благост се отдадох с наслада,

подръпвайки от пурата си. Помислих си: *Господи, благодаря Ти, че все пак ми позволи да се появя на бял свят. Оглеждах се и в главата ми звънтеше: Благодаря Ти, че ми даде жена и деца, защото каквото и да се случи, не ще позная съдбата, отредена на онези, що нищичко не са посели. Господи, приемам, че да страдаш е добре, че си заслужава много повече да пожънеш коприва и тръни, отколкото камъни, и Ти благодаря за безмерното и неизбежно отчаяние, което толкова често Си ми спестявал.*

После отидох да си легна. С Оли бяхме решили рано сутринта да идем за риба, може би към Къхуун Холоу, където понякога ме водеше Фин, защото там не се мяркаше жива душа. Станах, подуших въздуха и напрегнато се взрях в безбрежната водна шир, сякаш океанът ми изпращаше някаква вест. Оли попита за какво мисля.

— Ами за това, че вятърът е западен, което не е много добре. Но пък новата луна ще бъде на наша страна.

Това бяха думи на Фин, които бях запазил в резерва. Все така нямах представа къде е изчезнал, но не исках да го загубя, тъй че сега пред мен и Оли стоеше дилемата кой от двамата ни е по-наясно по въпроса. Никога не се шегувахме на тази тема. Дори бяхме скалпили песничка по една поема на Джим Харисън:

*Водата няма да изчезне от земята,
а уискито балсам е за душата,
какво да правя в залеза на моята душа,
освен да къркам и риба да ловя?*

Така че работата беше сериозна. Отидох да приготвя сандвичи, за да печеля време. Елеонор се завъртя край мен, но любопитства само какви подправки слагам, а и аз нищо не казах. Едва когато ме целуна, прошепна в ухото ми, че утре иска да си поговорим.

— Нищо страшно, надявам се? — усмихнах се аз пряко сили.

Побърза да ме успокои. Проблемът с нея бе, че ако ѝ липсваше една ръка например, би го скрила от мен, само и само за да ми спести неприятностите. Въпреки това не се и опитах да се уверя, че двете ѝ ръце са все още на мястото си. Реших да приемам думите ѝ за чиста

монета. Бях неспособен да предусетя както приближаването на лефера към брега, така и евентуална добра новина.

После отново почука на вратата на стаята ми. Помислих, че е размислила и трябва да се примиря с неизбежното, та така поне утрешният ден да мине без истории. Но грешах — просто беше забравила да ми предаде нещо.

След като излезе, останах известно време в леглото до струпаните на нощното шкафче шпалти на Едит. Беше около единайсет вечерта. Взирах се в тавана и чувах океана, жабите, свирещия в тръстиките вятър, трополенето на катеричките по покрива, енота, който се опитваше да събори кофата за смет. Можех да го прогоня, като запрата по него книгата на Едит, но не го сторих. И фактът, че бях съумял спокойно да обмисля и този вариант, се оказа напълно достатъчен, за да обърна глава и да хвърля на нещото дружелюбен поглед. Дори ме разсмя лекотата, с която го взех в ръка. Бе напълно нормално на тегло и температура и не ме сграбчи за шията.

Прекарах над книгата цяла нощ. Последната глава прочетох прав, облегнат на рамката на прозореца, и въпреки възхитителния пожар, който се разгаряше на хоризонта и хвърляше ярки отблясъци върху страниците, не можах да си изкривя душата и да кажа, че в края е станала по-добра. При все че само Бог знае какви мъки изстрадах, докато я четях. Проклет да бъда, ако лицето ми не бе засиявало и при най-мъждивата искрица, ако не я бях насърчавал с цялото си същество, стараейки се с всички сили да олекна колкото се може повече в моментите, когато смятах, че ще ме накара да литна, та ако ще и само на няколко шибани сантиметра над пода. Защото беше способна да го стори. Бе успяла да се пребори с моите осемдесет килограма и с мястото, което отреждах на жените в литературата. Спомнях си с какво смущение бях отворил първия ѝ роман, ледената пот, обляла ме само при мисълта, че ще се наложи да направя разграничение между таланта ѝ и чувствата ми към нея. Спомнях си как бях затворил книгата и как през следващите дни носът ми се белеше, тъй като бях прекарал часове наред на слънце. Виждах се отново — полуобезобразен, белещ се като току-що извадена от фурната пиперка, целият сбръчкан, огненочервен и смешен, безмълвно тлеещ заради нея.

Виждах и нея, виждах я как слага пръст на устните ми всеки път, когато започвах със *Слушай...* *Не знам как го ти го кажа...* Предполагам, че посърналият ми вид ѝ е бил напълно достатъчен.

Време беше да събудя Оли, но си дадох няколко минути почивка. Свалих очилата и седнах за малко на леглото. Сега вече трябваше да се съглася, че не се бе задоволил само да я чука. От гърдите ми се изтръгна продължителна и шумна въздишка на отегчение.

— Мога да ти посоча всеки пасаж, в който се е намесвал. Да не говорим, че на места си е позволил да променя дори стила. Оли, имам чувството, че за него това е било нещо като ливада, по която най-безсрамно се е търкалял.

— Искаш ли да ти кажа защо никога не бих могъл да стана писател или... де да знам... някакъв творец, що-годе достоен за това име? Ами просто защото нямаше да издържа подобен маратон. Можеш ли да си представиш какво е ден след ден да запазваш доверие в себе си? Да не говорим за напрежението, за съмненията и за обезсърчението, които са безспорно твоят хлябът насъщен. Опитай се само да си представиш тази непоколебима вяра... Кажи, според теб има ли нещо по-трудно от това да вярваш в самия себе си?

Не бях в много добро настроение. Чувствах се уморен, а и не кълвеше. Стоях във вода до гърдите и умирах от студ.

— Никой не я е насилвал да пише. В живота има куп други начини да се забавляваш. И не се опитвай да я защитаваш, ако обичаш.

Известно време още продължи да ми досажда. Не вземаше страната на Едит, не се опитваше да я оправдава, но тази сутрин превратностите и мистериите на творчеството очевидно го вдъхновяваха. Стоеше зад мен заради крака си — ако нагазеше от кръста нагоре, вълните го караха да губи равновесие. Озъртах се към него всеки път, когато замяхах. Изобщо не ми пукаше за терзанията на писателя. Искрено казано, объркването, което беше обзело Едит и от което Робер Лафит бе съумял да се възползва, не ме вълнуваше особено. За Оли то може и да олицетворяваше терзанията на една душа на прага на Голямото Нищо, но лично аз го приемах като дълбоко униние, като апатия, която агентът ѝ беше успял да пробута на издателите. Бях съпруг на писателка. И знаех, че Литературата има яка гърбина.

Тръгнах назад към плажа. На минаване край него не се спрях, но го подканих да избере: или продължава да си говори сам, или идва да хапнем.

Когато останеше по-дълго във водата, белезите на краката му приемаха застрашителни отенъци и този, който беше най-сериозно пострадал и вече не можеше да се свива, винаги му създаваше неприятности, макар и след толкова години. Обикновено избягваше да го излага на слънце, но станеше ли дума за риболов, категорично отказваше да нахлузи ботуши и беше готов по-скоро да остави крака си да изгние във водата, отколкото да зареже въдицата. И именно аз го разтривах, когато излизахме на брега — аз, масажирал някога най-красивите женски крака, които човек може да си представи.

Точно това правех и сега, напомняйки му, че писателите са не по-малко досадни, тягостни и лицемерни от който и да било друг и че светци са не те, а онези, които живеят в сянката им. Мястото, където се намирахме, бе изключително трудно достъпно и доста отдалечено от пътя. Двамата с Фин бяхме прекарвали тук цели дни, без да срещнем жива душа. То бе моят подарък за Оли. И въпреки обичта ми към него, щях да го запазя в тайна, ако не бяхме споделяли един и същи порок:

*На седлото искам да умра,
на цивилизацията аз съм враг.
Да скитам из безкрайната гора,
да къркам пак и риба да ловя.*

Когато чух гласове, пуснах крака му, изгледах го заплашително и изръмжах:

— И сигурно носи транзистора си, плавниците и надуваемия дюшек?

Не бих казал, че се засрами особено. Махна им с ръка и промърмори, посрещайки ги с усмивка. *Той сложи пред теб водата и огъня, протегни ръка към онуй, що желаеш.*

Лесно можех да си представя как щяха да изглеждат риболовните ни излети след десет години, щом започвахме да мъкнем на тях и жените. Така де, какви ли предлози щяхме да измисляме тогава и къде щяхме да дирим подходящо кътче, за да се скрием и да си поемем дъх?

Започнах мълчаливо да събирам такъмите си. Елеонор никога не би се докоснала до нещата ми, но виж, от другата можеше да се очаква всичко. О, шотландски потоци, о, баски реки, вий, които ни помните като люде свирепи и упорити, спящи под открито небе и безгрижни като деца! О, райски риби, о, необятна тишина, о, пури, изпушени с наслада в палатката! О, бистри ручеи, по чиито брегове достигахме до извора, о, непознати небеса, които откривахме с възхищение, о, жени, които забравяхме!

Хранех се неохотно, макар че вместо да нагъваме сандвичи, Джулета ни ощастливи с разкошна салата с макарони, която би ме накарала да си оближа пръстите, ако бях в по-приемливо настроение. Но от приличие се въздържах да си сипя отново и да демонстрирам прекомерен ентузиазъм. Нямах навик да забивам нож в гърба на хората.

Щом Оли започна да се наслаждава на плодовете на предателството си — двамата със смях се награбиха на пясъка — аз се надигнах с отвратена гримаса.

Погледнах Елеонор и двамата се отдалечихме, загърбвайки мерзката прегръдка на един Юда с едно недорасло недоразумение, и мога да твърдя, че поне що се отнася до мен, не се обърнах нито веднъж и не проявих никакво учудване.

— Доколкото съм наясно, този път не става дума за злоупотреба с малолетна. Но вярно, че не е от най-високите!

Поменикът от неприятности, които Оли отново рискуваше да си навлече, и неговата полуперверзия, която все повече се задълбочаваше, като се има предвид, че Джулета бе още по-млада от предишната, бяха основна тема на разговора ни в протежение на цял километър. Носех няколко изхвърлени от океана парчета дърво, към които Елеонор с неизвестна за мен цел добавяше все нови и нови. Поглеждах я крадешком с ясното съзнание, че колкото повече се отдалечаваме, толкова по-непроницаемо става изражението на лицето ѝ. Чудех се какво ли се двоуми да ми съобщи и дали не е нещо, което окончателно ще да ме довърши. В известен смисъл почти желях да го чуя, изпитвах мрачна и трескава радост в очакване на злокобната изненада, която ми готвеше, душичката, и вече нямах търпение фаталният удар да се стовари върху главата ми, за да приключим веднъж завинаги.

Забавих крачка. Безбрежният блясък на океана ли ме заслепяваше, или неизбежността на неприятния момент, който ми предстоеше да изживея? Да стисна зъби ли трябваше или да стегна корем? За миг с трепет си помислих, че се случва Бог да бъде и милостив, че може би няма да излее целия си гняв само върху един човек.

Сепнах се — тя ме викаше. Тук охрата на стръмния бряг преливаше в бледозелено, а към плажа се точеха дълги криволичещи вади размита глина. Знаех две-три подобни места в околностите. Там човек неизменно попадеше на старци, обсебени от своя ревматизъм, или на хипита, които пушеха хашиш, като и едните, и другите бяха покрити от глава до пети с кал и се плакнеха в малки естествени вани, пълни с топъл клисав бълвоч. Навремето, когато бяха малки и във ваканция, водех тук дъщерите си. И още помнех натрапчивия мирис на пръст, от който с дни не можехме да се отървем.

Отидох при нея. Бяхме далеч от многолюдните плажове, нямаше жива душа. Тя се усмихваше. Това беше добре. Бе топло, но много приятно, тъй като въздухът не пареше както обикновено. Тя съблече банския си и леко се изчерви, защото я гледах, после седна в една вдлъбнатина и попита дали идвам, като междувременно започна да размазва върху гърдите и раменете си внушителни парчета глина. Сбутах червените си бермуди зад туфа суха трева. Кому би хрумнало да издевателства над един гол и беззащитен човек?

Направихме си маска на главата и лицето.

— Странно... Така изглежда по-лесно.

— Кое, миличка?

— Ами да се говори... С това чудо на физиономията.

Седяхме един срещу друг, потънали до кръста в кал, сякаш в меки каяци. Бях проснал ръце от двете си страни, на самия ръб на вдлъбнатината, и сега като че ли по някакво чудо я наблюдавах вече без капчица недоверие.

— Е, веднъж вече успяхме да си поговорим и без него, или може би греша?

Тя наведе глава.

— Погледни ме.

В мен се таеше едно приказно създание, което се събуждаше единствено в присъствието на дъщерите ми. Не се случваше често, а и

не знаех нито как предизвикват появата му, нито дали изобщо си дават сметка какво правят. Но то напомняше за себе си винаги, когато бяхме чудесно настроени един към друг, дебнеше и най-беглото намигване, което си разменяхме, а усмихнехме ли се, направо се развихряше. И тогава заемаше моето място. В такива моменти някои неща надхвърляха възприятията ми, превръщах се в жалка твар, неспособна да осмисли силата и мащабите на собствените си чувства. Но то знаеше за какво става дума, то проумяваше неразбираемото за мен, възприемаше онова, което никога не бих могъл да възприема, и за миг ме издигаше до висини, които съзнанието ми не би могло да достигне само. Така от време на време дъщерите ми оказваха наистина много особено въздействие върху мен. Дори Евелин — а до този момент тая пръдла дори не се бе поинтересувала какво става с мен — бе все още способна да ме накара да се преобразя и да събуди в душата ми този тъй възвишен двойник, който всеки път ме изумяваше.

В крайна сметка тя отново вдигна очи към баща си, чието върховно блаженство остана скрито от погледа ѝ, стаено под дебел пласт глина.

— Мислех, че така ти е по-лесно.

Усещах, че лицето ми започва да изсъхва. Вече ми беше трудно да се усмихвам.

— Просто не знам как ще реагираш...

— Я да видим... Седнал съм, на четирийсет и пет години съм и Бога ми, смятам, че съм чувал какво ли не.

— Слушай... Мисля, че няма да ти хареса.

— Много добре. Може и да не ми хареса. Все някак ще го преглътна.

— Това не трябваше да се случва, нали разбираш...

— Не, не съвсем.

Тя се озърна надясно, после наляво и изведнъж се разплака.

— О, татко!... Бременна съм!

Помислих: *Ето, дойдохме си на думата. Такъв удар може и главата да ти строши.*

— Но кажи нещо!

— По дяволите! — промърморих.

Пребледнях под маската. Предполагам, че в очите ѝ все още запазвах пълно спокойствие, но глината се бе втвърдила и блокираше и

най-незначителната гримаса.

Тя ронеше вече не сълзи — от очите ѝ бликаха истински фонтани, които се стичаха под втренчения ми поглед по гърдите ѝ и се смесваха с рядката кал.

— Трябва да ми помогнеш! Моля те, татко! Искам ДПБ!^[13]

— Чакай, това пък какво е?!

— Не го искам! В никакъв случай!

Лицето ми така се изкриви, че от него се откъртиха цели плочи глина. Други увиснаха на косата ми и се мятаха по челото ми, докато тръсках глава и ръмжах:

— Ах, да му се не види! Ах, да му се не види!

---

[1] Жан-Люк Годар, р. 1930 г., най-видният творец от Новата вълна във френското кино — Б.пр. ↑

[2] Робърт Раушенбърг, р. 1925 г., американски художник — Б.пр. ↑

[3] Роже Планшон, р. 1931 г., френски театрал — Б.пр. ↑

[4] Арон Копланд (1900–1990), американски пианист и композитор — Б.пр. ↑

[5] Състезание, при което на по-слабите състезатели се дава преднина, за да имат еднакви изгледи за победа с останалите — Б.пр. ↑

[6] Ouest на френски. — Б.пр. ↑

[7] Франсоаз Коарез, известна като Франсоаз Саган, р. 1935 г., френска писателка, придобила известност с първия си роман „Добър ден, тъга“, 1954 — Б.пр. ↑

[8] Град в Германия, провинция Бавария, известен с Вагнеровия фестивал — Б.пр. ↑

[9] Група френски писатели, които в началото на 50-те години се отрekli писмено от проповядващия гражданска ангажираност морал на епохата и култивирали наглостта, свободното държане и дендизма: Роже Нимие, Мишел Деон, Антоан Блонден, Жак Лоран, Фелисиан Марсо и др. — Б.пр. ↑

[10] Филе от риба-меч с леща (ит.) — Б.пр. ↑

[11] Сладкиш с маслен крем и плодове (ит.) — Б.пр. ↑

[12] Членестоного морско животно, разпространено по атлантическото крайбрежие, наричано погрешно Молукски рак — Б.пр. ↑

[13] Доброволно прекъсване на бременността — Б.пр. ↑

* * *

2 октомври, 1961-ва

Джереми много внимателно прегледа ръката ми. Тя е само подута и няма нищо счупено, както се опасявах. Е, надявам се, че не само аз страдам.

Днес направих това, което бях решила. И въпреки обратата, който взеха нещата, за нищо не съжалявам.

И така, Рамона се оказа права. Следобед е, оная е на работа и нашичкият идва най-възпитано да ми отвори. От Давид отидох дотам пеш, за да се възползвам от бурята. Стоим сума време на стълбищната площадка — той тъпо се блещи насреща ми, а от мен тече като река. „Може ли да вляза за пет минути?“ — питам. Налага се леко да го изблъскам, за да мина. Интересувам се също къде е банята.

Затварям се вътре. Ужасно съм нервна. И едновременно много спокойна, просто не знам как да го обясня. Започвам да кашлям и му разказвам през вратата първата измишльотина, която ми идва на ум — че съм прекарала нощта навън и още куп дивотии от тоя сорт. Озъртам се и не мога дори да забележа нещата му сред тоя женски пазар.

Оглеждам се в огледалото над мивката и знам, че нищо не може да ме спре. За миг прехапвам устни. После се събличам, благославяйки рукналия като по поръчка дъжд. Оправям си малко косата, като оставям два-три мокри кичура да паднат върху лицето ми. Върхът! Човек би рекъл, че съм се опитвала да се удавя. Излизам, загърната в една хавлиена кърпа.

Правя се на човек, който си има най-големите неприятности на света, но въпреки това не се предава. Казвам му, че просто ще си отдъхна пет минути и след това си отивам. После поклащам глава и добавям, че може би ще е по-добре да си тръгна веднага.

— По дяволите, не ставай глупава!

— Нямах намерение да те притеснявам. Качих се, без да се замисля...

— Добре, ще приготвя чай.

— Чакай... Не знам... Ана скоро ли ще си дойде?

— Не, най-рано в пет.

— Аха... Защото просто не съм в състояние, нали разбираш...

Смята се за длъжен да ме измени, глупакът нещастен! Ана никога не се прибира преди седем вечерта. Обадох се в службата ѝ, за да проверя. Когато вдигна, промених гласа си и заявих: „Добър ден, на телефона е госпожица Бодуен. Правя проучване, свързано с жените, които носят името Катрин...“ Мразя това момиче! Мразя апартамента ѝ и маниакалния начин, по който е подредила боклуците си. Мразя парфюма ѝ, ленените ѝ пердета, покривчиците, килима, лампиона, цветята, целия ѝ лилипутски курвенски свят. Тук не виждам нищо, което да напомня за Анри-Джон. Направо не е за вярване! И не знам дали да се радвам или да го приема като достойно за съжаление, все още не съм решила.

Той пристига с чашите. Толкова са симпатични, че да ти се приплаче при мисълта, че можеш да счупиш някоя. Дали случайно не му се намират някакви сладки? Намират му се. Да паднеш!... Страхувам се от мига, когато ще ми подаде щипците за захар.

Трябва да се сдържам, за да не бъда лоша с него. Налага се да си повтарям, че не съм тук заради това. Но само маркирам тези дребни подробности в едно ъгълче на съзнанието си. И избягвам да го гледам в очите от страх да не го убия на място.

Изглежда наистина ужасно притеснен покрай моята история. Умът му не може да побере, че съм прекарала нощта навън, дори не се сеца да седне. „Но къде навън?“ — пита. После: „Но как така? Не на улицата, нали?“ След това: „Но ти си луда, Бога ми!“ Отговорите ми не са много ясни, жестовете ми също и му показвам недвусмислено, че ме измъчва, докарвам го дори дотам, че устните ми се

разтреперват. И той кляка: „Много добре, да не говорим повече за това. Пий, докато е още топъл.“

Как да стигна до стаята? Размишлявам върху проблема с наведена глава и известно време мълчим.

— Разбра ли каква стена са построили в Берлин?

Не отговарям.

— Чу ли за ония типове, които обикалят около Земята с ракета?

— Виж, защо не поговорим за теб, просто ей тъй, за разнообразие?

— Защото аз не спя навън. А и нямам нищо за разправяне, ето защо!

Никога не съм понасяла да ми повишава тон. От време на време се опитвах да се сдържали но не се получаваше — чувствах как цялата се вцепенявам и се започваше... Никога не му се оставях. Има късмет, че днес изпълнявам специална мисия.

Сама се изумявам от анемичната усмивка, която му отправям. Освен това има нещо, което ме изкарва извън кожата и което в първия момент решавам да не му призная, като си казвам, че това би било наистина върхът. Но да не се правя на интересна — той наистина ме смуцаваше, а това е нещо, което никога не бих повярвала, че е възможно, което дори не бих могла да си представя. Както казва Алис: „Змията няма навик да те вижда с пръчка в ръка.“

— Искаш ли да полегнеш?

— Защо да лягам?

— Де да знам, изглеждаш, ми малко бледа. Може би си у морена, знам ли...

— Не съм уморена.

То е защото за миг ставам нормална и не изпитвам нужда някой да се грижи за мен. Особено пък той, достатъчно съм голяма.

Но този ден наистина преглъщам всичко и гордостта ми здравата си изпаща. Предполагам, че съм нещо като светица. Тъй че ставам, без да кажа дума, и ми иде да се

разплача от унижение, но следвам съвета му и отивам да се мушна в леглото като послушно момиченце.

Намирам го доста меко, точно като за нея. Никога не са ме впечатлявали нито решителният и вид, нито властните и маниери. Искрено казано, не мисля, че е от най-решителните. Затова и бе забърсала едно осемнайсетгодишно момче, за да го води по-лесно за носа. Защото не е сигурна в себе си и защото светът я плаши, поне аз виждам така нещата. Досуц като Карен, която така и не пожела да види бащата на детето си и все още заспива с палец в устата. И двете си имат един и същи проблем.

Сега вече наистина не знам какво ще се случи. Може и нищо да не се случи. Нищо чудно да се гушкат точно в момента, в който като пълна идиотка пиша този дневник, приклецила едната си ръка с крака и изгаряща от нетърпение, сякаш нещо ще стане, нещо ненормално и невъзможно, и направо ми прилошава от собствената ми наивност. Веднъж засадих в градината корен от бананово дърво, подарък от Алекс. Никого не послушах. Беше посред зима. Бях убедена, че вярата ми е достатъчна като основание.

Съгласява се да изпушим по една цигара, но при условие, че отворим прозореца. Вече не вали, но небето е все така мрачно и забулено от облаци. Не знам за какво говорим.

Изтегнал се е в краката ми, направо на леглото. По някое време опирам колене в брадичката. Нямам представа какво точно вижда, но това би трябвало да му даде някаква представа ако не за друго, то поне за бедрата ми. И изведнъж става задушно, а може би само на мен ми е задушно или пък се дължи на още мократа ми коса. Челото и дланите ми се изпотяват. Мисля, че говори за някаква стара история, просто не знам какво го прихваща — нещо, което би трябвало да започва с „Помниш ли как веднъж...“ и така нататък. Разнежил се е и това е всичко, което ме интересува. Избягвам да го поглеждам, за да не го притесня, притварям очи, сякаш се потапям в спомените за

нашите приключения, но не е само това — гласът му ми действа почти приспиващо.

Жадна съм, но не смея да го помоля за вода. Имам чувството, че е достатъчен един жест или някакъв шум, за да прати всичко по дяволите. Преди да дойда леко се напарфюмирах. На излизане от банята се спрях пред огледалото и през ум ми мина, че гърдите ми несъмнено биха му харесали, но това не ме обезсърчи и до тръгването продължих да се усмихвам. Отстъпих банята на Карен, която от часове чукаше на вратата, и ѝ теглих една майна. Подредих малко хола, без никой да ме моли за това. Помогнах на татко да преведе едно писмо до Кънингам по повод на Antic Meet и на някакви машинарии, намиращи се при Джон Кейдж^[1], които ужасно притесняваха Рамона.

Попитах го защо ме гледа така и той отвърна, че нямало нищо, че съм била като лятно слънце и си помислих, че главата ми никога не би могла да роди подобна щуротия. Друг път щях само да вдигна очи към небето, но сега се поколебах и малко остана да му се хвърля на врата. Нямам особено желание да разбера какви, зловещи асоциации е предизвикал у него видът ми в този момент. Всъщност дори стаята ми изглеждаше зловеща.

През последните дни се държах като безметежен дебил. Не можех да се реша. Задавах си ужасно много въпроси, това ми се струваше толкова невероятно, толкова откачено и невъобразимо, че нито веднъж не се попитах какво ме чака от другата страна. Или по-скоро ми се струваше от ясно по-ясно... От само себе си се разбираше, че ако го направех, всичко щеше да си дойде на мястото. През цялото време се убеждавах, че няма друг начин, че не може повече да се чака, подигравах се със себе си и със скрупулите си. Та нали вчера със собствената си ръка написах — цитирам: „Престани да правиш от тази история такъв цирк. Не бъди глупава. Откажи се, щом искаш, но ми спести превземките си, ако обичаш. И ако поне наполовина си такава, за каквато се смяташ, ще направиш това, което трябва, без да го превръщаш в сантиментален роман.“ Но

беше много по-лесно да се каже. Добре де, и сега какво?... Сега, когато извърших невероятния си подвиг, къде е наградата ми, къде са ръцете, които трябваше да ми ръкопляскаат, къде е усмивката ми сред целия този лиричен бълвоч?

Докато го слушах, измислих начин и крадешком развързах възела на хавлиената кърпа, с която се бях загърнала. Не защото се опасявах, че това би го затруднило (мисълта, че трябва да развърже някакъв възел, го кара презрително да се усмихва), но времето си минаваше, а той се задоволяваше само уж неволно да докосва пръстите на краката ми, сякаш бяхме насред полето и си играеше със стръкче трева. Ако я карахме така и сто години нямаше да ни стигнат. Въпреки това му намирах извинения, признавах, че винаги го бях спирала в поривите му и се съгласявах, че на негово място първо хубавичко щях да си помисля. Горкичкият, явно чакаше някакъв знак от мен.

И го получи. Не разбрах дали се беше излегнал прекалено близо до ръба на леглото или що, но факт е, че падна на пода. Жаба-кекерица тъкмо разтвори бедра и поотметна кърпата, и той с глухо тупване изчезна.

Надигам се на лакът. Леко е пребледнял. Питам го дали е добре. Добре е. И отново се качва на леглото.

Когато си тръгнах оттам, бях побесняла от яд и все още съм бясна, гневът ме обзема на пристъпи и се налага да спра да пиша, ако искам изобщо да разкажа нещо за него, трябва да изчакам да се успокоя. Сега ми е трудно да изразя щастието, с което ме дари, просто гърлото ми се свива, но ще се опитам да го сторя, ще се опитам да бъда честна. Да бъда честна означава преди всичко да призная, че наистина ми се искаше и че не е изключено да разкрасявам нещата, но от друга страна нима можеш да разкрасиш нещо с думи, нещо такова, имам предвид?

Беше нежен и мил. Именно аз се развихрих в един момент, именно аз се загърчих като пощуряла и се увих около него като змия. Не исках да си играем на приказки от хиляда и една нощ и да се правим на прекрасния принц и

Снежанка, не исках да се разнеждаме прекалено много и да изпадаме в инфантилизъм, да се държим за ръка, да въздишахме и да се гледаме с бялото на очите. Бях се заклела никога да не стигам дотам. Исках да бъде силно и мълчаливо, нищо повече. Мислех, че бихме могли да си поговорим друг път, ако имахме какво да си кажем. Но не и сега! Преди още да почукам на вратата, знаех много добре докъде ще стигна и докъде няма да позволя да ме тласнат. Има една тема, която лично аз избягвам да засягам, защото ме плаши, защото ме дразни и ми усложнява живота. Затова се страхувах като дявол от тамян и от най-незначителната пауза и му пречех например да ме погали по бузата — хващах ръката му и я слагах другаде. И май наистина се отървах на косъм. Приятно ми е да мисля, че е така, успокоява ме това, че не му дадох нищо повече от чисто сексуално изживяване, тъй като в противен случай сега щях да се чувствам много зле.

Може би всичко се дължеше на страха да не отида прекалено далеч. И имам усещането, че това, което задържах от едната страна, преля от другата, но мисля, че е нормално. А и исках да го запомни. Исках, ако е възможно, да загуби апетит и сън. Съзнавах, че няма да бъде лесно, че сама си вредя, свеждайки всичко до едно просто чукане.

Според мен той много бързо разбра за какво става дума и че не сме там, за да си говорим глупости. А като се има предвид, че се бях готвила дни наред, мен пък ме тресеше такава възбуда, каквато не бях изпитвала никога досега. Направо не ме свърташе на едно място и бях толкова изнервена, че почти му пречех, докато се събличаше.

Не искам да сравнявам случилото се с най-хубавите моменти, които съм изживявала с Давид. Обикновено съм по-скоро сдържана, но този път пъшках и ръмжах като побъркана, което отначало леко ме изненада. После ми хареса, защото потвърждаваше, че цялата тази история надхвърля рамките на нормалното и че нещата се развиват в желаната от мен посока.

Всяка глътка въздух, която поемах, се превръщаше в афродизиак и с всяка минута възбудата ми все повече нарастваше. Каквото и да правеше, реагирах светкавично. Ако докоснеше гърдите ми, тутакси се изпъчвах, ако само прекараше ръка между бедрата ми, цялата потръпвах. Корин ми беше разказвала за някои свои необичайни и редки изживявания: „Представи си — шепнеше тя в ухото ми, — един сън, в който ти не си точно ти, и отначало започваш да изпитваш странни усещания, след което и да правиш странни неща... Така де, разбираш какво искам да кажа. Просто в теб изведнъж се вселява дяволът, момичето ми, и толкоз!“ Винаги бях смятала, че си измисля. Може би нямах нейния опит, но все пак знаех достатъчно. Бях съгласна, че може да ти стане адски приятно, но не чак толкова, че да откачиш. И изобщо не и противоречах, когато се прехласваше с историите си, защото искрено се забавлявах. Бе толкова тъпо и детинско, че го намирах за гениално.

Ударих го зверски. Според мен не разбра, че не само гневът ми придаваше такива сили. Не мисля, че е направил връзка между жестокостта на удара и насладата, която ми беше доставил. Когато се изтърколи настрана с доволна въздишка, аз още тръпнех в оргазъм (сега си давам сметка, че не само всичките й твърдения излязоха верни, но че бе пропуснала да ме открехне за още много неща) и си казвах, че с мен е свършено, че ще протегна ръка към него въпреки всичките си решения. Усещах, че се огъвам и не ми пукаше от това. Някакъв вътрешен глас ми повтаряше, че клетвите ми нямат повече стойност, че положението се е променило. Той бе още вътре в мен, в устата ми, върху гърдите ми, сврял лице в шията ми, в прегръдките ми, цял облян в пот.

И в известен смисъл точно тогава ме споходи невероятен късмет. Той проговори, преди още да съм помръднала, преди да съм извършила непоправимата глупост. Ако само бях докоснала ръката му, аз... О, по-добре да не мисля за това!

Каза: „Тя скоро ще се върне. Мисля, че не е зле да се облечеш.“

Станах, без да пророня дума. Отидох в банята и помирисах влажните си и ледени дрехи най-спокойно, без дори да се намръщя и пребледняла като платно. После се върнах в стаята. Беше още в леглото. Свих юмрук с цялата ярост и нежност, които събуждаше у мен. Усмихнах се. И го халосах право в лицето, влагайки в удара тежестта на цялото си тяло. Едва не си счупих ръката.

* * *

Авантюрата ми с Ана приключи още същата вечер. След доста бурно обяснение, тя натика нещата ми в един куфар и го изхвърли на стълбищната площадка. Едновременно стенеше и крещеше, заплашваше да изтръгне от ръката ми компреса, който притисках към окото си. После ме изблъска навън, затръшна вратата, веднага пак я отвори, издърпа ме вътре и започна да обикаля около мен, като повтаряше; *Кажу ми, че не си го направил!* — и то при положение, че току-що ѝ бях разказал всичко с най-малките подробности.

Не бях на себе си. Чувствах се толкова огорчен от случилото се, че вече не знаех защо съм се вкопчил в това момиче, нито как е възможно човек да търси компанията на подобни откачалки. Почти през плач и налагайки с юмруци ръката ми — дали пък не бяха тренирали заедно? — тя отново ме изхвърли навън. Стълбището се изпълни с опияняващ аромат на катастрофа и на свобода. Но Ана ме догони на първите стъпала и ме задърпа назад. Куфарът ми се изтърколи на долния етаж.

— Между нас е свършено! — изкрещя тя в лицето ми. Блъсна ме в креслото. После се опита да ми издере лицето. Блокирах я с крак. И изведнъж осъзнах, че животът ми бе съсипан именно от жените, че те бяха виновни за всичките ми мъки, за всичките ми неприятности, за непрогледния хаос, който цареше в съзнанието ми.

— Мръсник! — изсъска тя, рухна в краката ми и ги обгърна с ръце, обливайки се в сълзи. — Нямахте право!

И докато се давеше в самосъжаление, почувствах как в мен, подобно на витаещи над бойното поле призраци, се надигат безчислените полкове на униженията, обидите и гаврите, на които ме беше подлагала и чийто свиреп ропот изпълваше гърдите ми. Бях потресен от този внезапен бунт. Бе досущ като пропукваща се язовирна стена, сякаш изливах отгоре ѝ талази пареща кръв, но тя не ме пускаше. Когато започна да разкопчава панталона ми, скочих на крака.

— Но какво има? — изпищя тя с обезумял поглед.

Месеци наред ме бе държала в подчинение с подобни номера, всеки квадратен сантиметър от тялото ѝ бе работил срещу мен, беше ме заслепявала и най-безмилостно оковавала. Колко жалко и смешно ми се струваше всичко това след вълшебството, което бях изживял!

И тогава и на мен ми падна перде пред очите: за първи път осъзнах, че мога да ѝ се противопоставя, че може би онова, което толкова се бях страхувал да не загубя, нямаше да ме убие, ако се отървах от него. Тази мисъл събуди у мен противоречиви чувства. Сякаш ми предстоеше да скоча от мост — краката ми трепереха, но изпитвах непреодолимо желание да го сторя, беше страшно и прекрасно, това бе зовът на непознатото, тревожен и опияняващ. Избухнах в див смях. Засегнатата, тя отвърна с две-три тъпотии относно мъжествеността ми. Не разбра, че не се присмивам на нея, а на себе си, защото си бях въобразил, че съм затворник, и сам се бях оковал с въображаеми, непосилно тежки вериги.

Няколко часа по-късно, когато възбудата от освобождението се изпареше и останех отново сам, вече нямаше да се радвам толкова. Но в момента бях на върха на щастието. Казах ѝ, че може да задържи фолксвагена, но вместо да я успокои, това я раздразни още повече. И понеже препречваше пътя към вратата и едновременно с това като че ли напрегнато размишляваше, не можех да разбера дали иска да ме задържи или се опитва да ме сгащи натясно, за да ми види сметката. Всъщност май искаше и двете — и да ме задържи, и да ме размаже на място.

Наблюдавах я и си мислех, че откакто я познавах, се бяхме разделяли стотици пъти, тъй че нямаше какво толкова да ѝ кажа. Вече не помнех колко пъти бе заплашвала да ме изхвърли, в резултат на което накрая бях капитулирал. Сега осъзнавах колко ме е мамила,

какъв глупак се бях оказал. Виждах как всичко се руши, как постепенно се разпада. Виждах и че е абсолютно безсилна да направи каквото и да било. И колкото повече го усукваше — сега твърдеше, че трябва да поговорим, — толкова повече пареше земята под краката ми.

Бях прекалено възбуден, за да разговарям, прекалено обсебен от новата си съпротивителна сила и от желанието да я използвам. Повратът бе тъй внезапен и неочакван, че неволно се намръщих, усещайки въздействието на някакво фантастично ускорение. И тя реши, че се огъвам. Подаде ми ръка и предложи да отидем на леглото, за да сложим ред в мислите си. Тръгнах към изхода.

— Ако излезеш от тази врата... — задави се тя.

Отворих вратата. Никога не бях изпитвал такава нужда да се махна отнякъде.

— По дяволите! Омитай се тогава, копеле нещастно! — изрева тя зад гърба ми.

Бях на седмото небе. Тя счупи нещо в главата ми, парчета от бог знае какво се разлетяха около мен, но не усетих нищо и дори не се обърнах. Вдигнах куфара си с победоносна десница. Няколко предмета, от които повечето книги, полетяха надолу и си казах, че ще ги прибера, когато слеза.

Преди да седна на пианото, шефът ме замъкна в тоалетната и ми помогна да почистя раната. За окото ми направи нов компрес с арника и го залепи на кръст с лейкопласт.

— Ти си добро момче, Анри-Джон — каза. — Но бих искал това да не се повтаря повече. Прави лошо впечатление на клиентите, питат се къде си се подредил така...

На излизане от Ана реших да цапна една-две чашки за самочувствие, но не ме пуснаха в нито един бар, видът ми ги плашеше. Наложих да се задоволя с първата попаднала ми пейка на площад Сен Мишел и с малко шишенце уиски, което изпих, докато се опитвах да си направя някаква равносметка. За нищо на света нямаше да се върна назад, но бях наясно, че моят подвиг ми коства много. С настъпването на нощта ме обзе леко безпокойство. Хванах се, че си припомням приятните моменти, прекарани с Ана, и ми беше адски трудно да ги прогоня от съзнанието си, макар че това далеч не бе най-

добрият лек за унието, чиито първи признаци бяха вече налице, и за онази бездушна празнота, която идва след победата.

Когато седнах пред клавишите, беше вече късно, залата бе посиняла от цигарен дим и пианото ми се мержелееше в него като каменен олтар наред потънала в мъгла шотландска равнина. Бях тъжен и радостен, ранен, сам и леко къркан. Свирих им блусове.

На следващия ден Жорж дойде да ме прибере от болницата, където се бях озовал с алкохолно отравяне след опита ми да отпразнувам прежеждията си. Бях останал там цял ден под тъй нареченото наблюдение, включващо досадното присъствие на една медицинска сестра, която ми отпускаше аспирин колкото за бог да прости и непрекъснато повтаряше, че съм си получил заслуженото, че Господ ме е наказал и че Той щял да отърве града от всички хулигани, които мислели само за бой и за пиене.

Чувствах се страшно отпаднал. Дори не успях да разкажа на Жорж какво ми се е случило, тъй като самият аз не бях много наясно. Спомнях си само един много приятен момент, когато клиентите свиреха и пееха заедно с мен, когато аплодираха изпълненията ми, белязани до последната нота от още пресните ми шибани преживелици. Последваха нови и нови чаши. След затварянето на бара тръгнах нанякъде с някакви хора... Така де, откъде да знам какво точно се беше случило?

Жорж ми предложи да отидем да подишаме малко чист въздух в близката градинка. Слънчевата светлина ме накара да се разтреперя като вампир и направо не чувствах краката си. Седнахме на една пейка.

— Хубаво момиче — отбеляза той, след като го уведомих, че съм скъсал с нея. — Е, беше малко рязка по телефона.

— Да не ти се е обаждала? — настръхнах аз.

— О, нямаше да казва кой знае какво. Но не разбрах защо се нахвърли върху Едит.

Ококорих очи в опит да се престоря на изненадан, но кожата на лицето ми се беше втвърдила като картон.

— *Едит?*... Откъде накъде?

— Хм... Може би това е първото нещо, което ѝ е дошло на ум. Май намекна, че ти и Едит...

— И таз добра! Знай, че това ѝ е фикс-идея. Изобщо не се учудвам, че ти е наговорила такива глупости, тя е полуоткачена, уверявам те, и е способна да измисли какво ли не. Слушай, можеш да бъдеш напълно спокоен, кълна ти се, че...

— Ама разбира се... Дай по-кратко. Сега пък аз те уверявам, че много добре разбрах какво се крие зад всичко това. И си позволих да ѝ напомня, че поне доколкото знам, двамата с Едит не сте нито брат и сестра, нито дори братовчеди. Останах с впечатлението, че не е много наясно по въпроса.

— Да де, но въпреки това ще ѝ кажа две думи. По дяволите, как може да си позволи подобно нещо?

— Забрави. Мисля, че в крайна сметка не друг, а именно тя остана с пръст в устата. Сигурно е очаквала едва ли не да припадна, но, горкичката, ще ти призная, че не бях много мил с нея, направих се на ударен и ѝ заявих, че не ми казва нищо ново и че съм в течение на случая. И може и да не ти се вярва, но изведнъж се успокои.

— Ха-ха! — изхрипях измъчено аз.

— Нямах намерение да я натъжавам още повече. Но нали знаеш как е... Не исках да ме сметне за по-глупав, отколкото съм в действителност.

И тъй като внимателно ме наблюдаваше, мигом разчекнах уста в страховита прозявка и яростно започнах да протягам ръце и крака. Той ме прегърна през рамо, вирна глава към небето и затананика:

*Беше ранна, ранна пролет,
птици стрелкаха се в полет
и припяваха от клон на клон
за свободния ирландски небосклон...*

Което означаваше, че е в добро настроение.

Малко остана да му откажа, когато предложи да се приберем в къщата. Идеше ми да му заявя, че вече не съм хлапе, че покрай това изпитание бях станал възрастен човек с опит, но го последвах, без да гъкна. Ала самолюбието ми бе накърнено.

Първите три дни не сложих залък в устата, като че ли бях на смъртен одър. Нощем се насилвах да остана буден, за да си осигуря за сутринта тъмни кръгове под очите. Спаак ми беше предписал витамини, с които наторявах градината под прозореца на стаята ми. Едва влачех крака, ставах от стола с уж трудно сдържани гримаси, подпирах се едва ли не с цяло тяло на парапета, когато се изкачвах по стълбите, и се усмихвах така, сякаш това ми костваше неимоверни усилия.

Надявах се, че посланието ми е ясно: бях един нещастен, изпаднал почти в безсъзнание ранен, евакуиран въпреки волята му. Дори сляп можеше да го забележи. Освен това все още неотвореният ми куфар стоеше на видно място в средата на стаята и не позволявах на никого да се докосне от него.

И тъй като щастието никога не идва само, именно в такъв окаян вид се явих и пред донаторната комисия — клето сираче, едва държащо се на крака и титуляр на скалъпено от Спаак медицинско досие, според което страдах от епилепсия, гарнирана с маниакална склонност към самоубийство. Не се наложи да го доказвам. Като вдовица от войната Елизабет Бенжамен проля няколко сълзи на радост, когато научи, че синът ѝ е освободен от военна повинност, и по този повод приех да пийна глътка шампанско и да сдъвча две-три курабии, както и поздравленията на почти целия личен състав — през този мек и приятен следобед отсъстваше единствено Едит.

Още с появата ми на бял свят майка ми се бе зарекла, че никога няма да облека униформа, но този ден окончателно се успокои. Аз също. Още повече, че не бях записан в нито едно училище и че не особено убедителните удостоверения, с които Жорж ми осигуряваше поредната отсрочка, рискуваха всеки път да ми изиграят лоша шега. Тъй че се възползвах от чудесния ден и от кротката еуфория, която цареше в къщата — когато Едит я нямаше, печелех само усмивки, — за да изпразня най-сетне куфара си с убеждението, че действително съм се завърнал и че след една възстановителна седмица честта ми е вън от всяка опасност.

Тези няколко дни ми дадоха възможност и да размисля. Между другото, трябваше да си призная, че не бързам да напусна къщата. Така влизах в противоречие с онова, което чувах не само от връстниците си, но и от по-младите, които мислеха само как да се чупят от тях, ако вече

не го бяха сторили. Дори и онези, които все още се бавеха да предприемат тази стъпка, мислеха по въпроса и ако човек ги слушаше, оставаше с убеждението, че истинският живот започва отвъд прага на родния им дом. Така да бъде, не твърдах противното. Не казвах абсолютно нищо. Просто ми беше трудно да открия между стените на къщата онова, за което се предполагаше, че ме задушават, отблъсква, кастрира собствения ми аз и ме изкарва извън релсите.

А и още същата вечер, някъде около единайсет, облякох една блестяща от чистота фланелка и панталона на пижамата, след което, свежо обръснат и мъркайки вътрешно като прегладнял тигър, крадешком се промъкнах в стаята на Рамона. Не получих точно приема, на който се надявах, но не си тръгнах и с празни ръце. Отначало тя се опъна, заяви, че не може. Проснах се отчаян направо на леглото. Тя ме целуна по челото, погали ме по косата, което бе все едно да оперираш дървен крак. Макар мислите ми да бяха другаде, все пак удовлетворих любопитството ѝ относно здравословното ми състояние, отговорих на въпросите ѝ и я оставих да си играе с лявата ми ръка, към която изпитваше особена слабост. Сетне подхвана старата песен за сексуалните ни отношения, заставяйки ме да понижавам тон, когато възроптавах срещу скрупулите ѝ и се кълнях, че напротив, това ни най-малко не може да ни навреди и как изобщо може да ѝ хрумне подобна мисъл! Според нея щях да го разбера по-късно. Ала междуременно продължавах да бъда най-милото момче на света, което бяха измъчвали толкова време, което се бе завърнало с тъй мрачни мисли в главата, но което човек просто не можеше да се съдържи да не прегърне. Тя се усмихна, свивайки вежди, но накрая все пак пъкна ръка в панталона ми. Разбрах: или това, или нищо.

Прибирайки се в стаята си, подуших въздуха. Нощем, когато тежък и безшумен мрак обгръщаше етажите, къщата се изпълваше с много особена миризма, която се бях научил да разпознавам от най-ранно детство. Тя можеше да се усети, да се чуе, а примигнех ли няколко пъти, почти да се види. И известно време правих точно това. Като че ли всички спяха — с изключение на Едит, която тази вечер не се беше прибрала.

Размишлявах. Не че в главата ми тътнеше действащ вулкан, не, просто лек, натрапчив кипеж постоянно ме гъделичкаше по темето, позволявайки ми да виждам нещата под все нови и нови ъгли в

зависимост от това коя от четирите жени наблюдавах. Защото едно прекрасно утро, докато закусах с Алис, ме озари нещо като прозрение. Тя държеше в ръка *New Yorker* и ми четеше съобщението за смъртта на Джеймс Търбър, чиито рисунки колекционираше от години, а освен това много ценеше като писател, но аз я слушах с половин ухо. Току-що беше взела бучка захар. Хиляди пъти бях наблюдавал този ритуал и го смятах за най-абсурдното нещо, което съм виждал. Защото тя никога не слагаше бучката в чая си или в кафето. Хапваше си я след това.

И точно в този момент в съзнанието ми внезапно настъпи просветление и съзрях пътя, по който трябваше да поема. Сексът бе едно, животът — съвсем друго. И беше напълно излишно да съсипваш второто, за да си осигуриш първото. Алис се поинтересува дали смъртта на Търбър ме кара да се усмихвам. Успокоих я, поглеждайки я крадешком. Не. Тя, разбира се, беше извън класацията.

Ребека също, макар че в случая не ставаше дума за липса на желание. За Едит предпочитам да не говоря. Рамона биеше отбой. Тъй че ми оставаха Карен, Шантал, Олга и Корин. Нямах предпочитания. Щях да се предложа на онази, която ме пожелаеше. И вече изгарях от нетърпение да им разясня множеството предимства, които щеше да им предостави компанията ми: освен че щяха да се ползват с пълна свобода, щях да им осигуря спокойствие, дискретност, експедитивност, накратко — безупречно обслужване без никакви ангажименти, и то по всяко време на денонощието. Бях възхитен от мисълта, че щяхме непрекъснато да си бъдем под ръка, без да се налага да препускаме като ненормални до другия край на света при най-слабия повик на плътта.

Но тъй или инак, все още нищо не бе налице. Оли смяташе, че е рисковано. Дори ми призна, че е опитал късмета си с Олга — зяпнах от изумление, — и добави, че не ми е споменал за това, защото не се получило.

— Господи, но какво точно направи?

— Ами една вечер бяхме останали сами и гледахме телевизия. Седях до нея и по едно време сложих ръка на бедрото й...

— Хм — изсумтях. — Това й беше забавно, когато бяхме на десет години. Тогава не подскочаше, дори когато й стискахме циците, защото все още не бяхме покварени.

— *Оли, веднага си махни ръката!* — изкряка той, имитирайки Олга. — Бога ми, идеше ми да я убия!

От това заключих, че трябва да действам изключително предпазливо и да залагам само на печеливша карта. Да направя така, че да им отворя очите и да ги накарам да преосмислят отношението си към мен. Да забравят бебчето, което бяха дундуркали, сладурчето, с което се закачаха в гримьорните, докато се обличаха, хлапето, което си виеше гнездо в скута им. Да заличат от паметта си пубертета, чиито пориви ги размиваха, и да не се преструват, че падат от луната, когато им се направи сериозно предложение. Трудна работа, но си заслужаваше да се пробвам.

Зимата премина без истории. Дебнех ги. Нямах кой знае какви задължения извън уроците по пиано и вечерните ми ангажименти в бара, които бях решил да продължа да изпълнявам, за да си придам малко повече тежест. Шпионирах ги при най-малка възможност. Някой тъмен ъгъл, пердето на прозорец, вестник, дупката на ключалка бяха манна небесна за мен. Проучвах кремове им, лекарствата, помадите, съставях списък на любимите им ястия. Знаех наизуст размерите им. Знаех в кой ден им идва мензисът, бях изчислил най-благоприятните моменти и се запасявах с презервативи, за всеки случай.

Излязоха костелив орех. До първия сняг все още не им се бях представил в истинския си облик, но начинанието изискваше време. Реших да заложа по-скоро на безразличието, отколкото да хвана бика за рогата и да предизвикам всеобща паника. Някои комплименти, уместно подбрани и скъпернически поднесени с най-невинно изражение на лицето, малко помощ в кухнята, уж случайна поява в момента, когато простираха прането си — това бе всичко, което си позволявах. Но и то не беше лесно. Оказа се, че задачата ми е по-трудна, отколкото предполагах. В хода на разговорите им — когато бяха най-банални, просто си налагах да се включа в тях, проявявайки подчертано скромнен интерес — разбрах, че ужасно съм ги дразнел с надменното си държане и с цялата си шибана литература. И си дадох сметка, че ми предстои дълъг път.

Междувременно половият ми живот се сведе почти до абсолютната нула — да се преборя с Рамона бе равносилно на титаничен подвиг, — но за сметка на това в хода на наблюденията си направих открития, които биха ощастливили всеки ентомолог.

Въоръжен с лупа, намерих пърхут върху възглавницата на Олга, бели косми в четката на Карен, петна, по мое мнение от засъхнала сперма, върху една рокля на Шантал и черен косъм в пликчетата на Корин, която до този момент смятах за естествено руса. Рядко се случваше през седмицата да не попадна на подобни находки, които представляваха истинско чудо и ми доставяха искрено удоволствие, поддържайки доброто ми настроение през целия ден. Най-незначителният нов факт, най-малката подробност обогатяваше проучванията ми. Беше вълнуващо. Започнах да ги наблюдавам по-отблизо с едничкото намерение да тръгна на лов, когато му дойде времето, и то по възможност след като си изясня намеренията на дивеча. Но тъй като планините се отдалечаваха толкова повече, колкото по се приближавах към тях, и понеже дните през зимата бяха дълги, наложи ми се да се задоволя с чисто научната стойност на новата ми мания и да се утешавам с нея, доколкото мога. Опитвах се да не мисля — и успях, отдавайки се на радостта от безценните си открития, — че ловната ми пушка все така виси в дрешника.

Подслушвах ги, долепил ухо до вратата на банята. Подслушвах ги в стаите им. Подслушвах ги в кенефа. Валеше сняг, те бяха почти мои пленнички и в къщата не се случваше нищо особено, всеки си гледаше работата. Бях щастлив, когато стегнеше студ и лошото време се задържеше няколко дни, защото тогава не излизаха, не се обличаха и почти не се гримираха. Беше истинско удоволствие и чудесна възможност да продължа разкритията си *in situ* от ранно утро до късна нощ, без да ми се изнижат през пръстите заради някакви потайни занимания в града. В известен смисъл обичах и четирите, досущ като учен, прехласващ се по звездите си, по микробите си, по формулите си, по своите току-що излюпили се сиви кукувичета. Олга ме привличаше с маниакалната си подреденост и докато сгъвах долното ѝ бельо и колосвах чаршафите ѝ, си представях как я опъвам в задна прашка, разпускайки косата ѝ. Карен, с нейните преливащи от мляко гърди, ме караше да изпитвам дълбоко, неподправено вълнение. Карин беше най-красивата, онази, за която телефонът звънеше най-често. Въпреки това любовните ѝ истории като че ли винаги завършваха трагично и тя лееше сълзи най-малко веднъж месечно. Знаех, че с най-голямо удоволствие бих се възползвал от объркването ѝ, за да я прегърна и да я утешавам с една ръка, докато с другата ѝ смъквам пликчетата, заврял

лице в гърдите ѝ. Колкото до Шантал, която бях изучава в лака и чийто фантастичен задник бях съзрявал през целия си пубертет, понякога получавах ерекция само като при мисълта за нея.

В началото на декември Дина Маги писа в „Комба“, че вече е наложително да се съобразяват с *Sinn Fein Ballet*. Същата вечер помислих, че Жорж се кани да направи дете на майка ми — такова целуване падна. Прекарахме Коледа в Дрезден с един балет на Пол Тейлър^[2], който вече бяхме играли в Париж, и Нова година в Щутгарт, където изкарахме кошмарно скучна вечер покрай новата трупа на Джон Кранко. Жорж държеше на всяка цена да я види и ужасно се разочарова — а станеше ли дума за балет, Жорж, разбира се, винаги казваше точно това, което мисли, дори с риск да нажежи атмосферата. Така че той демонстративно напусна салона, след като по-напред нахъса програмата и хвърли парченцата във въздуха.

В първия ден на 62-ра получих записка от Ана, в която тя най-сърдечно ми пожелаваше да пукна. Разбрах, че вече издиша. Главата ми още кълтеше от нейните телефонни обаждания, от крясъците ѝ, от заплахите и молбите да започнем всичко от нулата, но аз не отстъпвах, впримчвах някоя от моите четири креатури в полезрението си и си казвах, че ще успея, че трябва да успея, след което трясвах слушалката.

В началото на пролетта се пробвах с Олга. От пет месеца дебнех удобен случай. Само че колкото по-нетърпеливо чаках да ми се удаде тази тъй бленувана възможност, толкова по-нерешителен ставах. И за да се успокоя, междувременно гледах да изкопча каквото мога от Рамона, макар това да не бяха предишните бурни изпълнения. Правех такъв цирк, че просто сърце не ѝ даваше да ме отпрати — тя поне ме обичаше и ми желаше само доброто. До този момент се бях задоволявал с това. И именно благодарение на нея животът ми не се бе превърнал в ад, благодарение на нея можех да чакам и понякога, да мисля и за други неща. Още с първите хубави дни яхвах колелото и запращах към гората, където си намирах някое местенце, за да чета и да мечтая, тъй като проучванията ми приближаваха към своя край, въпреки че от време на време все още ми се случваше да ги дообогатя — предишния ден например бях открил, че Карен продължава да кърми, за да ѝ се стегне матката (?!).

Казах на Оли какво съм наумил. Заявих, че някой от тия дни ще ме разбере по-добре и в крайна сметка ще се съгласи, че съм прав.

— Не искам да се хваля — рекох, — но мисля, че вече окончателно си изясних въпроса. Ако Бог ги е създал, само за да откачиш покрай тях, да вървят по дяволите! Не желая повече да слушам подобни тъпотии, ще ми се просто от време на време да имам под ръка някоя от тях, без да се питам дали ще се озова в болницата или ще се забъркам в някоя ненормална история. Алекс беше напълно прав. Я го питай дали някое момиче би посмяло да се настани в дома му и дали си струва да си усложняваш живота, само за да има какво да чукаш по всяко време на денонощието! Оли, погледни ме добре, не ти разтеглям локуми. Е, за момента не мога да ти кажа всичко, но съм настроен по-скоро оптимистично. Ако имаше някоя, която да ме приема в дома си... знам ли... да речем, веднъж седмично... никога нямаше да ме чуеш да настоявам за нещо повече, гарантирам ти, приятелю, и тогава би могъл да кажеш, че си живея наистина райски, кълна ти се! И бъди сигурен, че няма да се стигне по-далеч, че е изключено това да прехвърли прага на стаята, иначе — сбогом, мадам, и всичко най-хубаво!

Веднъж годишно Олга заминаваше за провинцията да навести родителите си. Преспиваше там и се прибираще на следващия ден сутринта. От няколко дни размишлявах по въпроса. Оли настояваше да я придружа, но не ми се щеше да ме насилват. Смятах, че съм намерил нещо като равновесие между успокояващото съзнание ми предъвкване на моите сексуални планове и оскъдните дажби от неприкосновения запас, които ми отпускате Рамона. Не че имах намерение да плюя на късмета си, но малко колебание не би навредило никому.

После разбрах, че Едит и Оли предвиждат да отидат някъде за уикенда и че на хоризонта се очертава мрачна съботна вечер, тъй като трябваше да избирам между две възможности — да придружа Жорж на някаква вечеря в града, на която той се надяваше да изкрънка ангажимент в Театъра на нациите, или да отида да гледам един филм на Клод Шаброл^[3], като и в двата случая скуката ми беше в кърпа вързана.

— Някой иска ли да дойде с мен?

Вечерта преди заминаването си тя винаги питаше дали има доброволци, но без да храни особени илюзии. Останалите започваха да се разсейват, тъй като през последните години всеки от тях я бе

придружил най-малко веднъж и смяташе, че е отбил номера. В момента налице беше само едно дете, което имаше нужда да подиша чист въздух — дъщеричката на Карен, но тя бе все още не по-голяма от пуканка, — и вече никой не можеше да бъде съблазнен нито с конете, нито с кравите, нито с кокошките. Освен това родителите на Олга бяха стари и почти напълно глухи, наоколо беше кално и пълно със свине, леглата бяха влажни, цялата барака вонеше на мандра и на изгорели дърва — отвратителна комбинация, на масата трябваше да сядаш така, сякаш всичко това е в реда на нещата, след като първо си измиеш ръцете с ледена вода и с парче напукан, черен, гаден марсилски сапун, и... и така нататък.

— Хм... Че защо не? Отдавна не съм бил там — чух се да отговарям.

Във влака тя все още не можеше да дойде на себе си от изумление и компанията ми й действаше ободряващо.

— Ще отидем да берем ябълки!

— Така ли? Чудесна идея! — постарах се аз да реагирам що-годе приемливо.

— Ще си направим ябълков сладкиш.

— Дадено! Ще ти набеля толкова ябълки, колкото кажеш!

Това бе несъмнено едно от най-затъntenите кътчета на света. В къщата нямаше телефон, телевизор и топла вода, патиците и кокошките влизаха чак в кухнята — с една дума, коптор на квадрат. Стори ми се още по-страшно, отколкото в спомените ми.

Останахме за малко в кухнята при родителите й. Баща й адски ме дразнеше.

— Дявол го взел, *малкия*, 'ма знаеш ли, че страшно си пораснал — току повтаряше той.

Или:

— Я глей ти, *малкия*, 'ма ти си станал почти мъж!

Идеше ми да го разкъсам. Нямах търпение двамата с Олга да останем сами. Но първо трябваше да приключим бутилката зелено ябълково вино, която бяха отворили в наша чест. Чиста проба оцет! Гирляндите от хартиени мухоловки бръмчаха и се люшкаха в ъглите. Сякаш бяха живи.

Разбрахме се, че ще се видим пак вечерта. С радост установих, че колкото и да беше подправено с всевъзможни есенции — все едно

бях пил одеколон, — ябълковото вино леко ни бе хванало. Бузите на Олга руменееха.

Времето беше хубаво, прохладно и ясно. Тя бе доволна, че съм с нея, и твърдеше, че не разбира защо вече никой от останалите не иска да я придружава. Уверявах я, че са откачени, че вече не знаят кое е хубаво, но че лично мен простите неща ме привличат.

— Да... Вярно, че си се променил, откакто се върна. Струваш ми се по-мил, по-сдържан, по-спокоен.

„Месеци упорит труд, мислех си аз, и ето че първите нежни кълнове покарват.“ Спускахме се към овощната градина. Не исках още да тръбя победа, но всичко вървеше като по ноти.

— Ами просто достигнах до някои изводи — промърморих. — Виждаш ли, човек живее непрекъснато с хора и изведнъж установява, че не ги познава.

Тя реши да се покатери на дървото. Останах като ударен от гръм в подножието на стълбата. Достатъчен бе да плъзна поглед под полата ѝ по протежение на голите ѝ бедра, за да ми прималее.

Внезапно ме осени гениално вдъхновение. Върнах се тичешком в къщата и забърсах ябълковото вино. Тя беше все още на дървото. Склонът бе толкова стръмен и бях тичал толкова бързо, като на всичко отгоре минах напърно през двора, газейки в тор до колене, че на лицето ми бе изписана задъхана отвратена гримаса.

— О, вече си тук?

Гласът ѝ бе чист и ясен като кристал. Имах усещането, че пее, че тези няколко часа на открито са я превърнали в птица, в поточе, в простодушна малка селянка. И се чувствах готов да идвам в това забравено от Бога място всеки уикенд, ако продължеше така.

Придържах стълбата, докато слизаше, и със затворени очи вдъхвах аромата ѝ, подлагайки лице на ласките на фустата ѝ.

Пихме. След кратък размисъл ѝ предложих да седне на самото ми под предлог, че земята е малко влажна за задничето ѝ, но разговорът не тръгна в желаната от мен насока, макар да добавих шеговито, че според мен му трябва много повече, за да се размекне. Тя просто не обърна внимание на думите ми. Обаче броях всяка нейна глътка и я благославях.

— ... а и не мисля, че знае много добре какво иска. Всъщност, напоследък се държи доста странно...

Почти не си давах сметка, че ми говори. Седяхме съвсем близо един до друг, но в ума ми бяха единствено проклетите три сантиметра, които ни делиха.

— Така ли мислиш? Лично аз отдавна вече не се опитвам да я разбера. Човек не може непрекъснато да се пита каква муха я е ухапала. Очевидно проблеми на растежа...

— Не, като казвам странно, имам предвид, че все едно подклажда някакъв гняв в себе си, не мислиш ли? И дори когато се усмихва, дори когато всичко е наред...

— Да, но Едит си е Едит, тъй че не виждам какво странно има в това.

Не ми се говореше за Едит. Тази тема ме изнервяше и от нея не можех да извлека никаква полза за по-нататъшните операции. С нея се бяхме глезотили и пердашили в продължение на осемнайсет години. Тя не беше странна, а просто луда. Неизлечимо. Но това не бе нещо, което можех да си позволя да кажа на кръстницата ѝ, тъй като злословенето по адрес на едната рискуваше да отблъсне другата. Бих предпочел собственоръчно да си откъсна езика.

Скочих на крака, протегнах се и примижах срещу слънцето. Не трябваше да заспивам. Защото от известно време насам нищо друго не ме изтощаваше толкова, колкото разговорите за Едит и за нейните настроения. А и освен че за това не би ни стигнал цял ден, имах неприятното усещане, че идва да ми досажда чак в тази дупка. Не се и съмнявах, че би ѝ се сторило адски забавно.

Олга ми беше в ръцете, или почти. Небето сияеше, ябълковото вино и чистият въздух я опияняваха, беше се катерила по дърветата и брала ябълки, твърдеше, че тук животът е тъй различен, непрекъснато се усмихваше и постоянно повтаряше, че наистина съм се променил, така ли е, или не?

Тръгнахме обратно нагоре към фермата едва ли не прегърнати. Бе досущ като кихавица, която все не идва и те кара да стоиш на нокти, готов да продадеш и душата си. Размишлявах върху начина, който би могъл да доведе до решителното докосване и да ни помогне да преодолеем бариерата.

В обора забелязах един кон. Може и да не беше чак толкова глупаво. Отвързах го и го изкарах на двора. Веднъж вече го бях правил, тъй че нищо не ми пречеше да го направя отново. Тя се заливаше от

смях, виждайки, че се забавлявам. Яхнах коня и на минаване покрай нея се извъртях така, че се плъснах на земята точно в краката ѝ. Болеше, но ето че най-сетне бях в прегръдките ѝ. Друго и не исках.

За зла чест иззад кафезите със зайци изскочи майка ѝ и се втурна към нас, като се вайкаше, че съм си изпотрошил краката.

Денят си отиваше. Бях си скъсал ризата и единият ми лакът бе оттеклъ, но нямаше нищо сериозно и дори не мислех за това. Стояхме на брега на блатото. Все още треперех след грижите, които бе положила за коленете ми. Наложих се да смъкна панталона си и макар да не бях особено ентузиасиран от факта, че в същото време майка ѝ се занимаваше с лакътя ми, реших, че няма нищо страшно, тъй като в хода на процедурата долових вълнението на Олга и искрено съжалих, че не съм си изкълчил поне бедрото.

В далечината полето бавно потъваше в мъгла, а слънцето и аз се нажежавахме все повече и повече. Бяхме приготвили ябълковия сладкиш, но майка ѝ ни накара да лющим грах. Разчитах много на разходката преди вечеря, на припадането на здрача, на някаква неведома тръпка, на нежното придихание на земята, което щеше да ми я предостави почти изпаднала в несвяст или поне замаяна — останалото беше моя работа. Тя ми гукаше за отражението на луната в блатото, за ледената тъмна вода, в която се наблюдавала как расте... Това ми подсказа нова идея. Така или иначе, не издържах повече, не бях в състояние дори да ѝ отговоря, гледах леко свъсеното ѝ чело, втренчените ѝ очи и в гърлото ми напираше протяжен любовен зов. Престорих се, че стъпвам накриво и забодох глава във водата.

Подаде ми ръка. Зъзнях. Опита се да ме стопли в прегръдките си, което ми се стори най-уместно като решение, после размисли, хвана ме за ръка и ме повлече към къщата.

— За Бога, м'чето ми, 'ма сега пък к'во ти се случи? — изви на умряло майка ѝ.

— Няма нищо, госпожо! Изобщо не се притеснявайте! — примолих се аз, докато Олга ме блъскаше нагоре по стълбата.

Припряно смъкна ризата ми и се зае да разтрива гърдите ми с одеколон. Посегнах към нейните.

— Виж го ти какъв безсрамник! — усмихна се Олга.

Окуражен, сграбчих коляното ѝ, после плъзнах ръка по бедрото.

— Не, не е сега моментът — прошепна тя и излезе.

Преоблякох се и хукнах подире ѝ, ала преди това изпробвах леглото, за да видя дали го бива.

Имаше нужда от картофи, а трябваше да се наточи и вино. Последвах я в мазето. Катурнах я върху купчина чували. За малко поддаде, но после ме стисна за китките и заяви, че ще се наложи да потърпя.

Според мен беше малко зле с въображението, но не се формализирах и мигновено се укротих, убеден, че работата е в кърпа вързана.

Колко спокоен се чувствах сега! В каква съвършена хармония бях със света, който ме заобикаляше, и колко се гордеех с виртуозното си изпълнение! Оли беше ударил на камък. Що се отнася до мен, то доста често се бях обезсърчавал и ми бе идвало да зарежа всичко, мислейки, че задачата е невъзможна. Всеки би ме посъветвал да опитам късмета си другаде, би ме предупредил, че начинанието ми е безумно, че не можеш да чукаш момиче, което е част от мебелировката и те познава от бебе. Въпреки това не се отказах. Удържах фронта и ето че победих. Погледнах часовника си. Беше ми казала да отида при нея след единайсет, когато родителите ѝ щяха вече да спят. Цъфнах пред вратата ѝ в десет и половина, но тя не ми отвори и заяви, че съм подранил. Този път реших да я накарам да почака пет минути.

С Олга не се стигна нито до писъци, нито до кой знае какви бурни страсти, просто след пет-шест сеанса взаимно се изтощихме. Не ѝ се сърдех за това. Всъщност двамата си останахме добри приятели и понякога се събирахме като партньори на карти или за да изтанцуваме някое по-акробатично парче, тъй като тя умееше да се превръща почти в перце, а имаше и някои стъпки, които в миналото бяхме разучавали заедно и все още с удоволствие изпълнявахме, когато любителите на туиста опразнеха терена. Но в хоризонтално положение вече не струваше пукната пара. Никога нищо не я устройваше. В разгара на действието казваше: *Надявам се, че си се измил.* Или: *Май преядох.* И още: *Не чувстваш ли нещо странно?* Както и: *Но какво правиш?* Какво ли смяташе, че правя, наистина? Караше ме часове наред да я чакам в леглото, докато пробваше някакъв нов крем. И за двайсети път четеше начина на употреба. Освен това ме молеше аз също да му хвърля едно око, за да види дали го разбираме по един и същи начин. Понякога не издържах и я събличах, докато тя подреждаше кутията си с шевни

принадлежности; знаейки предварително, че нещо от тях ще липсва, че ще го търсим напразно и че ще се сети за него в най-неподходящия момент, чудейки се на глас къде ли се е дянал напръстникът ѝ или макарата конци, която била заела на Бог знае кого.

Тялото ѝ беше приятно, но тъй като съзнанието ѝ никога не бе спокойно, или беше заето с нещо друго, много по-важно, така и доникъде не стигахме. Нерядко, когато все пак решише да ни посвети пет минути, аз вече не изпитвах желание за нищо. Тогава заявяваше, че не е страшно и винаги си намираше някаква работа, докато аз пушех на прозореца и се вирах в мрака с надеждата да открия дявол знае какво.

Оли не ми вярваше. Или по-скоро твърдеше така, за да изкопчи повече подробности. Покрай него си давах сметка колко комични изглеждаха авантюрите ми. Разказах му как веднъж, точно когато бяхме на калъп, ми беше изрязала ноктите на ръцете и краката, посичайки по най-безпардонен начин ентусиазма ми, и то само защото я дразнеше някакво едва доловимо драцене по чаршафа. Разказах му също за кърпата, грижливо сгъната върху килимчето пред леглото, за подреденото до нея легенче, за каната с вода, за сапуна, за помпичката за промивки и за фантастичния скок, с който се изнасяше от леглото веднага, щом приключехме. Оли се пляскаше по бедрата и накрая на свой ред се присъединявах към смеха му. *Господи-Боже мой!* — виеше той, изтривайки сълзите си. — *Кога ще се пробваш с останалите?* Във всеки случай тази история ми вдигна самочувствието. Така де, слушането на новините едва ли можеше да бъде повод за приятни емоции — една седмица след прекратяването на огъня все още събираха трупове по улиците на Алжир. Налагаше се да разчитам единствено на себе си, за да изпитам някакво удовлетворение. Давид, който бе имал късмета да се отърве в Шарон само със счупена ръка, ме упрекуваше, че съм напълно лишен от политическо съзнание и това беше самата истина. Не разбирах защо, но действително ми бе трудно да проявя дори минимален интерес към всички тези истории. Бях убеден, че руснаците и американците много скоро ще сложат край на всичките ни проблеми, тъй че не виждах защо трябва да се забърквам в подобни кашаи. Не ми беше приятна мисълта, че генералите и политиците могат всеки момент да изпепелят света. Често изпитвах усещането, че не ни остава много време.

Но както и да е. Животът ми наподобяваше партия кегли, което не ми пречеше да изпитвам огромно задоволство от факта, че все още съм на крака. През пролетта на 62-ра реших да не приемам повече авантюрите си толкова трагично. Междувременно опитите на Давид да пробуди гражданското ми съзнание ме убедиха в абсурдността на света. В него всичко вървеше както в живота ми — наопаки. За какъв дявол трябваше да обръщам внимание на подобна клоака от заблуди, шутовщини, пошли вайкания и какви ли още не дивотии? Тази констатация ме изпълни с неподправено удовлетворение, което се задълбочи с подобряването на времето и на отношенията ми с Едит и Оли.

Все повече се сближавах с Оли. С течение на времето бях престанал да го смятам за най-добрия си другар в игрите и го приемах само като хлапе, чиято незрелост го държи в изолация, но сега направих преоценка на отношението си към него и двамата отново се хванахме за ръка, без много шум, без прегръдки и без обяснения. Не се и опитах да разбера кой от нас се е променил — той или аз.

Колкото до Едит, накрая и тя поомекна. Не че иначе щях да се натискам да се сдобряваме, но от онова й диво изпълнение у Ана бяха изминали няколко месеца, а и тъй като много внимавах къде стъпвам — освен това предпочитах да се правя на сляп, когато ме фиксираше, и съответно на глух, що се отнася до някои нейни разсъждения, — тя вече не странеше чак толкова очеводно от мен. Имах чувството, че сега ме наблюдава някак несъзнателно. Понякога дори си говорехме, но само в присъствието на трети човек. Мисля, че Давид, който беше сирак и най-искрено се вживяваше във всички проблеми на къщата, не можеше да се примири с това, че отношенията помежду ни са обтегнати. Явно не знаеше нищо за нашата история, тъй като постоянно ръчкаше Едит да се държи по-човешки с моя милост.

Ако зависеше само от мен, отдавна да бяхме сключили мир. В какво ме обвиняваше всъщност? Че се бях изпуснал да кажа няколко необмислени думи? Така да бъде, горчиво съжалявах за това, разтапах се в извинения, но пък и тя можеше да се опита да ме разбере, искаше ми се да се бе оказала на мое място, да усеща стичащата се по челото й пот така, както аз я бях усещал, докато се вирах в часовника, та тогава да я видя... Накратко, бях готов да забравя инцидента. Ако поискаше, бях готов също да залича от паметта си и цялата онази креватна

история — щях да ѝ дам дума. Защото аз поне вземах под внимание обстоятелствата. Разбирах, че ми се беше отдала в момент на объркване, че бе паднала като узрял плод в ръцете ми след една нощ, прекарана навън и предшествана от страхотен скандал с Давид, че просто не е била в нормалното си състояние. Когато си спомнях за това, не се чувствах много горд от себе си, въпреки изживяната приятна изненада. Струваше ми се, че бях оплескал нещо и не виждах много добре как бих могъл да поправа грешката си. Е, нима животът наистина не е абсурден? Нима години наред не бях мечтал да изчукам Едит, за да се чудя сега на кой Господ да се моля? Тази авантюра ми тежеше на съвестта. Споменът за нея бе смесица от удоволствие и горчивина, макар че по-често надделяваше горчивината. Едит бе дошла при мен да потърси помощ, а аз се бях възползвал от случая — ето как виждах нещата. Не беше много блестящо от моя страна. Представях си как се е чувствала, тъй че когато си изкарваше лошото настроение на мен просто мълчах и чаках бурята да отmine. Сърди ми се месеци наред. И още ми се сърдеше, но най-страшното беше вече зад нас.

Тя работеше с Давид, помагаше му да майстори декорите. Продължаваше уроците си по балет, но Жорж вече не възлагаше особени надежди на нея. Майка ми и той все по-често се питаха накъде ли ще ни отвее вятърът. Въпреки насърченията на Надя, не се чувствах призван да стана велик пианист, нито дори що-годе приличен изпълнител, а и Оли от своя страна, не изпитваше вече никаква тръпка, нищо освен смътна досада при мисълта да прекара живота си в трико. Жорж несъмнено им бе предал любовта си към балета но не и желанието да го практикуват. Забелязвах, че понякога ни наблюдаваха умислено. Може би се опасяваха, че са дали живот на трима кретени, че са посяли зло, спирайки ни от училище, и че са ни закърмили с мляко, за чиито вкусови качества беше вече късно да се притесняват. Защото ако се изключат някои понятия за изкуството — в чието име явно трябваше да се пожертва всичко, — относително слабия ни английски и четенето на поезия и проза познанията ни като цяло, не предвещаваха особено сигурно бъдеще. Алис много отдавна бе изоставила надеждата да ни втълпи основите на математиката, на науките изобщо и на всичко, което ни отегчаваше до смърт. Продължаваше да ни съветва, да ни разяснява творбите на трудните

автори и да ни насърчава сами да ги тълкуваме. Все още се радваше на напредъка ни в това отношение, но от време на време също ни гледаше смутено или просто вдигаше очи към небето, сякаш си казваше: *Господи, чувствам се виновна. Излей гнева си върху мен, но имай милост към тези деца!*

Ние разбира се, не бяхме в състояние да ги успокоим. Никой от нас не кроеше велики планове, нито хранеше особени амбиции, не бе развил изключителна дарба и не се бе събудил сутринта, осенен внезапно от достойно за името си призвание.

Имах осигурена храна и покрив над главата и макар надницата която прибирах вечер — избягвах да я пресмятам в нови франкове, — да бе доста мизерна, не можех да се оплача от липса на джобни пари. Напротив, дори печелех достатъчно, за да си позволя някои волности, като покупката на комплект луксозно дамско бельо например, на което възлагах големи надежди.

Едит също се оправяше и то напълно прилично. Понякога ѝ се случваше дори да ме задмине, когато Давид се уредеше с голяма поръчка — той се хвалеше, че е единственият, който може да накара една задна кулиса да „проговори“. Тогава двамата с Оли ходехме да им помагаме и оттам също капваха по няколко франка, които си поделяхме.

Междувременно редовно подхранвахме една кесийка, която връчвахме на Алекс със задачата да ни донесе последните плочи, излезли в Щатите. Онези, които не ни харесваха, продавахме на познати с малка печалба. Славех се като познавач на модерната музика и можех да пробутам всякакъв боклук на някой поклонник на Ричард Антъни, който не само го налапваше от воле, но и ръце ми целуваше. Жорж твърдеше, че на нашата възраст всичко, което припечелвал, отивало за храна, и че по-късно, когато се завърнал с родителите си във Франция, пестил цяла година, за да заплати първите си уроци по балет. Изслушвахме го, без да ни мигне окото. Трудно ни беше да си представим какво е било в ония тъмни времена. Дори годините на лишения, които *Sinn Fein Ballet* бе преживял в нашето най-ранно детство, ни се струваха вече далечни и нереални. Жорж продължаваше да прекарва по цели нощи над сметките. Знаехме, че на този свят нищо не е лесно, и все още инстинктивно гасяхме лампата, когато излизахме последни от стаята. Но оттук до момента, в който бихме се

разтревожили за нещо, бихме се завайкали или просто замислили за онова, което ни чака, се простираше такъв безбрежен океан, че и през ум не ми минаваше дори пръст да потопя в него.

През лятото Давид работи за нас. Вечер прескачаше редовно до къщата и оставаше за вечеря, след което двамата с Жорж започваха да обсъждат някои подробности по декорите и костюмите, които като че ли никога не успяваха да уточнят. Жорж беше изключително придирчив, за да не употребя друга дума. Подготвяше три малки пиеси по музика на Равел, с които трупата трябваше да се представи в Театъра на нациите. Този сезон играеше Пол Тейлър. Предишните години там се бяха извявали Баланчин и Бежар. Така че на Жорж не му беше до смях.

Ноците бяха горещи, ядяхме леки неща и оставяхме остъклените врати към градината постоянно отворени в очакване на освежаващ полъх. Давид не за първи път споделяше трапезата ни, но напоследък идваше всяка вечер.

Имах чувството, че това започва да му харесва и дори че пристига все по-рано и по-рано. Но тези мисли едва-едва докосваха съзнанието ми. Точно по същото време подготвих офанзива срещу Шантал, тъй че си имах други грижи. И именно тя първа си позволи забележка по този повод.

— Не смяташ ли, че от известно време Давид е минал на пансион у нас?

Тъкмо навличаше зад паравана комплекта от чорапи, пликчета и колан за жартиери, които ѝ бях донесъл.

Изсумтях неопределено в знак на съгласие, без да откъсвам очи от нея. Бяхме се договорили, че мога да гледам, но при условие, че кротувам.

На другия ден Рамона на свой ред отвори дума за това. Колкото повече се възхищаваше от лявата ми ръка, толкова по-безмилостна ставаше към дясната. Наблюдаваше я с крайчеца на окото, докато подхващах първите акорди на някоя пиеса, а тя ми обясняваше, че Давид е мило момче, но прави грешка. Когато полюбопитствах каква по-точно, отвърна, че е достатъчно да наблюдавам Едит. Реших, че е излишно да поемам рискове за нещо, което не ме интересува.

Една вечер, когато се прибирах след урока и се бях засилил директно към стаята си, за да складирам последната си безценна

придобивка — черни дантелени пликчета, които ми бяха стрували две-три нощи зад пианото в бара, — Едит ненадейно изскочи от стаята си и ме спря. Не беше избрала много удачно момента, тъй като бях пъхнал пакетчето под ризата си и не смеех да изляза от полумрака на коридора.

— По дяволите! Ела насам, де! — сопна се тя.

Почудих се какво ли пак ѝ се е случило.

— Защо?

— Влез!

Отдавна не бях идвал в стаята ѝ. Вече не знаех дори къде да седна. Имаше един стол пред бюрото. И леглото. Не се чувствах в състояние да използвам нито едното, нито другото. Ала няхах и намерение да се задържам.

— Анри-Джон, направи ми една услуга.

— Дадено.

Нещо ми подсказваше, че този път е вдигнала мерника на друго. Не мъкнаше под нос. А и във въздуха не се долавяше обичайното напрежение.

— Какво е това?

— Нищо. Просто пакет. Е, с какво мога да ти помогна?

Измъкнах нещото изпод ризата си и го стиснах под мишница. Любопитството я караше почти да се усмихва. Малко оставаше да забрави защо ме е повикала.

— Ммм... Слушай, кажи им, че няма да сляза за вечеря, че не се чувствам добре.

— Да не си болна?

Известно време мълчаливо се гледахме.

— Би трябвало да се разберем за плочите, когато имаш малко време.

Понечих да ѝ отговоря, че не е спешно, но тя тутакси се въртна към леглото, седна, наведе се, подбра няколко плочи 33 оборота и ги струпа на коленете си.

— Ако нямаш нищо против, бих искала да задържа тази.

Виж ти, откакто бяхме завъртели нашата търговийка, за първи път се интересувахте дали одобрявам избора ѝ. Ставаше дума за последната плоча на *Peter, Paul and Mary*, от която на човек можеше да му се приспи посред бял ден. Не знаех по какво чудо и благодарение на

какво необяснимо предчувствие се бях въздържал от коментари по техен адрес.

— Какво ти е мнението?

— Не я слушах много внимателно, но напълно ти се доверявам.

Тя незабавно започна да преглежда останалите. Нямах представа как трябва да се държа. Дали пък наистина не беше болна, или ме бъркаше с някого другиго?

Вдигна глава и ме погледна учудено, сякаш се питаше какво правя по средата на стаята при положение, че начинанието ѝ изисква цялото ми внимание. Приблжих се, но не седнах до нея, а само приклекнах.

Последната доставка беше доста постна. Имаше няколко приятни парчета на *Beach Boys*, *Dionne Warwick* и *The Four Seasons*, но иначе нищо особено. Тя искаше да запази и последната плоча на Пол Анка. Без да съм много сигурен дали си заслужава, отделих вляво *The Dream Baby* на Рой Орбисън. Не успях да си наложа да проявя поне мъничко интерес към това, което правехме.

— Знаеш ли — каза тя, — напоследък го виждам всеки ден. И вечер имам нужда просто да си поема дъх.

— Защо ми го казваш?

— Защото точно ти ще отидеш да го предупредиш. Не знам точно, измисли нещо...

— Бога ми, ама и на теб ти щукват едни!

— Слушай, нямам желание да се карам с него. Моля те...

— Добре, отивам.

— Остави пакета си тук. Върни се да ми кажеш как е минало.

Отидох да го оставя в стаята си, пъхнах го под дюшека, после слязох при другите. И попаднах на Спаак, който се бе появил най-неочаквано и тъкмо се насочваше към кухнята, за да донесе още една чиния. Прегърнах го — в крайна сметка се бях примирил с мисълта, че от време на време чука майка ми — и му казах, че е излишно да си прави труда, защото Едит няма да вечеря.

— Да не ѝ е лошо?

Хвана ме в крачка. Дори и да излъжех, че е съвсем леко неразположена, веднага щеше да хукне нагоре, за да разбере за какво по-точно става въпрос.

— Не... Разстроена е от смъртта на Фокнър. Беше любимият ѝ писател.

— А, „Светилището“!

— Да. Е, точно този не е от най-добрите му романи. Мисля, че препрочита по-скоро „Врява и безумство“ или „Докато умирам“.

Вече не можех да кажа и на Давид, че Едит не се чувства добре и си е легнала, като същевременно се постарая да го успокоя и да го разубеда да се втурне да чука на вратата ѝ. Затова му прошепнах, че се е чупила през прозореца.

— Боже мили! И защо?

— Нямам представа — отговорих.

След което се върнах при Едит и ѝ заявих, че всичко е наред. И тя, естествено, пак се опита да търси под вола теле. Започна да се тръшка как сега щяла да се измъкне от това положение и да се чуди откъде ми хрумват подобни идиотски идеи.

— Знаеш много добре, че не обичам да лъжа. Всъщност, аз никога не лъжа.

— Просто му кажи, че е било символично. Искаше да ти направя услуга, направих ти я.

— Добре, все някак ще се оправя. Знаеш ли, започнах да си давам сметка, че май е доста трудно да живееш с някого, да го виждаш всеки ден...

— И аз стигнах до това заключение.

— Или, де да знам... Може и да се получи веднъж на милион, но със сигурност е много рядко явление.

— Ами... Не съм сигурен. Мен ако питаш, при един шанс на милион е по-добре да мислиш за нещо друго.

— Направо недоумявам... Макар че иначе се разбираме чудесно. Искам да кажа, че с него ми е добре.

— Мда, сигурно не ти е лесно.

— Не знам дали аз съм причината. Слушай, седни някъде, защото ме заболя вратът да те гледам отдолу нагоре. Как смяташ, дали пък не съм ненормална?

— Според мен ненормалното е да понасяш някого двайсет и четири в денонощието.

— Да де, но не е толкова просто. Всъщност не е и чак толкова непоносимо, колкото смяташ.

— Не казвам, че е непоносимо, а и не ми пука. Във всеки случай подобна връзка завършва винаги зле и не се опитвай да ме убеждаваш в обратното. Ето например, наложи се да му разправям глупости, само защото ти е писнало да го гледаш по цял ден. Не те обвинявам, разбира се, просто ми е чудно.

— Де да знам... Ти винаги преувеличаваш.

— Ще поживеем, ще видим. Нали разбираш, говоря по принцип, не се опитвам да ти повлияя, още повече че всичко това не ми влиза в работата. Но ме попита за мнението ми.

— На моменти наистина съм любопитна да знам за какво мислиш. Е, не точно ти, нали разбираш... На теб не ти ли се е случвало? Понякога се чудя за какво мисли едно момче на моята възраст, какви въпроси си задава, как вижда нещата. И тогава се опитвам да разбера какво искаш, интересно ми е...

— Едва ли щях да бъда на друго мнение, дори и да бях жена. Когато става въпрос за съвместен живот, няма значение от коя страна на барикадата се намиращ. Опре ли ножът до кокала, вече не мислиш с оная си работа, а с главата.

— Да, може би имаш право. Вероятно рано или късно всичко се изхабява. Имаш ли една цигара? Да, сигурно е по-просто.

— Виж, това ти го гарантирам. Не притесняваш никого и никой не те притеснява. Знаеш ли, само като си помисля, че можех да го проумея чак след десет или двайсет години...

— Но предполагам, че от друга страна е адски тъпо непрекъснато да сменяш гаджетата.

— На този свят нищо не е идеално. Но ако има начин да се избегнат историите и всички разочарования, които в крайна сметка задължително ти се изсипват върху главата, то тогава съм готов да се примиря с някои неудобства. А и те не са чак толкова страшни.

— Чудех се защо си нямаш гадже. Струваше ми се странно.

— За Бога, не искам дори да знам какво си си въобразила!

— Добре де, не се бой. Бях в течение за Олга и виждам отлично какви ги къдрите с Шантал. Така де, не съм сляпа.

— Не че е вярно, но възможно ли е изобщо да се опази някаква тайна в тази къща?

— Защо пък трябва да го държиш в тайна?

— Нямам предвид това... Но е направо невероятно, Бога ми! Ако продължава така, скоро ще започнем да го обсъждаме на масата. Всъщност изобщо не ми пука, а и има ли някакво значение?

— За каква ме смяташ? На никого не съм казала. Аз не се шегувам с тези неща. Никога не съм си позволявала да говоря нито по твой адрес, нито по адрес на Оли и никога няма да го направя. Дори и да исках, пак не бих могла.

— А то няма и нищо за казване. Не, наистина... Как ме виждаш с Олга? По едно време мислех, че направо ще ме побърка! Ха-ха!... Само като се сетя... Нашето с нея беше по-скоро на майтап, ала и двамата се отървахме без поражения. И случаят потвърждава онова, което ти казах преди малко.

— Да, но съгласи се, че ако е само заради едното чукане, не можеш да се надяваш на чудо.

— Какво чудо, по дяволите? Не се оплаквам, нищо не искам... Признавам, че с Олга не се получи много добре, но да си ме чула да се оплаквам? Виж какво ще ти кажа: според мен човек трябва да се отдава на секса и на всичко свързано с него само тогава, когато няма какво друго да прави. Забелязала ли си, че Алис хрупа захарта след кафето? Нещо такова...

— Мисля, че разбирам. Всъщност, защо не? Така поне не рискуваш да паднеш отвисоко.

— Виждаш ли, идва момент, когато започваш да се питаш дали отново ще подложиш лявата буза. Лично аз реших, че съм дотук. И сега се чувствам много по-добре. И знаеш ли, независимо дали авантюрите ми са комични или жалки, това ни най-малко не ми пречи да спя спокойно. Ако ще падам, предпочитам да падна от колкото се може по-ниско.

— Не знам дали наистина си убеден в това, което казваш. Ние сме на осемнайсет години, а не на четирийсет или петдесет. На нашата възраст винаги се пада отвисоко, каквото и да направиш. Според мен е напълно естествено да се опитаме да се предпазим, но мисля, че е невъзможно. И ако искаш да знаеш, смятам, че така е по-добре. Между другото, по този начин поне си спестяваш удоволствието да замиришеш на мухъл.

— Съгласен съм и разбирам много добре, че това не ти е приятно. Не те задължавам да споделяш вижданията ми, явно не са ти

по вкуса. Но къде е писано, че щом си на осемнайсет години, трябва да се правиш на идиот? Необходимо ли е да се преструвам на щастлив олигофрен и да продължа да си блъскам главата във всяка срещната стена под предлог, че съм още млад? Лично аз не съм навит и ще ти кажа, че животът е такъв, какъвто е, че нямам никакво намерение да се залъгвам до безкрай с илюзии и предпочитам още отсега да съм наясно. Бъркаш, ако мислиш, че това ме кара да се чувствам нещастен или най-малко огорчен, напротив, смятам, че така е много добре. А, благодаря ти за информацията, че мириша на мухъл.

— Исках само да ти обясня... Всъщност не, нищо няма да ти обяснявам. Не виждам за какъв разговор може да става дума, след като си избрал да си отрежеш крака, за да се отървеш от камъчето в обувката. Добре, съгласна съм, не знам истината, но това, което знам със сигурност, е, че в най-скоро време един от двамата ни ще промени мнението си, и ми е любопитно кой.

— Хм... Някога всичко беше много по-просто. Докато бях с Олга, от време на време си мислех за това. Виждах се побеснял от страст в леглото ѝ и се сещах за годините, когато заспивах в ръцете ѝ. И не знаех дали ще съжалявам за това, или не.

— Да... Надявам се, че ще имаш повече късмет с Шантал.

— Съмнявам се. Закачката взема доста странен обрат. И дори започва да ми струва скъпо, ако искаш да знаеш.

— Имам известна представа.

— Виж ти... Много ме уплаши, няма що.

— Не знам дали ти е направило впечатление, но изглеждат доста внушителни на простора. Според мен дантелите им са в повечко, но съм съгласна с теб, че нищо не може да се сравни с коприната.

— Намираш го за смешно, така ли? Ще ти кажа кое би било наистина смешно — цялото онова тъпо ухажване и усукване около нея, всички ония глупости, които бих могъл да ѝ надрънкам. Така поне нещата са ясни. Не си губя времето да въздишам пред вратата ѝ — тя ми отваря и аз ѝ връчвам подаръка, уверявайки я, че не съм го платил от джоба си, а съм го получил покрай една комбина с няколко типа, които идват вечер да ме слушат. Така и на нея съвестта ѝ е чиста, и аз нямам защо да си хабя слюнката да я омайвам. Предпочитам да бъда смешен, отколкото сам да си майсторя легло от пирони, нали ги знаеш, от ония, с върховете нагоре. Чувствам се неудобно в ролята на факир.

И искам вечер да заспивам, без да се чудя какво не върви между мен и някоя идиотка от моя десен.

— Мътните да те вземат, Анри-Джон! Кълна ти се, че да се разговаря с теб е истинско удоволствие! Сега си давам сметка колко ми е липсвало това.

---

[1] Джон Кейдж (1912–1992), американски композитор — Б.пр. ↑

[2] Пол Тейлър, р. 1930 г., американски балетист и хореограф — Б.пр. ↑

[3] Клод Шаброл, р. 1930 г., френски кинорежисьор и сценарист — Б.пр. ↑

* * *

Сграбчих медицинската сестра за китката. Почувствах, че съм способен да натроша костите ѝ една по една, ако не успея да възвърна самообладанието си.

— Моля ви — изръмжах, стискайки до болка зъби, за да не повиша тон, — много внимавайте и се постарайте поне третия път да уцелите вената ѝ! Прекалено дълго съм се грижил за нея. Пуснете кръв на мен, ако искате, но повече не допускайте и една капчица да падне на пода! Чуйте добре какво ви казвам, или моментално ще ви откъсна не само ръката, но и главата!

Усетих, че в очите ми напират сълзи. Миг преди това бях избърсал сълзите на Елеонор. Тя се бе обърнала към мен, докато оная пуфтеше и гръмогласно се вайкаше, че пак не е уцелила вената, и лицето ѝ се беше изкривило, устата ѝ се бе разтреперала, а кожата ѝ, която обикновено имаше възхитително свеж тен, изглеждаше жълтеникаво-морава. Не ще и съмнение, че това се дължеше не само на болката, но всичко, което можах да направя, е да хвана за гушата дебелата и пребледняла като платно медицинска сестра, която мърмореше зад гърба ми.

Двама мъжаги веднага ми увиснаха на ръцете и ме извлякоха навън. През стъклото хвърлих последен поглед към Елеонор, която тъкмо пъхаше крака в халките. Относително любезно ме приканиха да седна в чакалнята. Явно се отказаха да ме изхвърлят, защото изведнъж станах кротък като агънце. Но и какво друго можех да очаквам? Бях отказал да се отделя от нея. Оли бе задвижил връзките си и в отделението се беше обадил самият директор. Всъщност щях ли да издържала напрежението, ако не ме бяха извели? И нямаше ли да им се опъна, ако бях по-виروглав?

Лекарят беше висок, усмихнат и самоуверен русокос мъж.

— Върнете се след три-четири часа. Поразходете се, не стойте тук. Ако всичко мине добре, ще се приберете заедно. Хайде, приятелю, идете да съберете малко слънце и заради мен.

Небето беше ослепително синьо, денят — почти прекалено хубав. Излязох полузамаян от *Brigham and Women's Hospital* и се

насочих към Чарлз Ривър, където сума ти народ се излежаваше на тревата — едни спяха, други дишаха морския въздух. Имаше и такива, които караха колело или размахваха греблата като побеснели. Тя беше още дете, а ето че правеше първия си аборт. И точно на мен да ми се случи... Въздухът беше отвратително сладникав, пропит с вечната миризма на готвено, която при нормални обстоятелства ми бе дори приятна. На нейните години бях още хлапе. Животът ни се струваше игра и няхме никаква представа какво ни чака. Днес човек трябва да се учи бързо. Юношество е вече понятие, напълно изпразнено от съдържание. Достатъчно е да си покажеш носа навън и нищо не ти се спестява. Правилата са едни и същи за всички, дори и за тийнейджърите.

Не исках да се връщам в Кейп Код още същия ден. Чувал бях, че може да се получи кръвоизлив и да се вдигне висока температура, изискваща лекарско наблюдение, и предпочитях да не се отдалечавам много от града. Но тя беше категорична и просто не можах да намеря думи, за да я разубедя. Исках да я взема на ръце или поне да я подкрепям до колата. Заяви ми, че не е болна.

И почти веднага се унесе в сън, приспана от Бог знае какво. Прегърнах я през рамо. Молах се да не са ми я повредили.

Прибрахме се в Париж няколко дни по-късно, с последните отпускарни. Не ми се стори кой знае колко привлекателен, особено като се има предвид какво означаваше за мен пътуването, но в това нямаше нищо страшно, а и аз не си го бях представял в някаква по-специална светлина, освен може би малко по-пъстроцветен.

В самолета не бях мигнал. В таксито Елеонор гледаше мен, а аз гледах навън. Чувствах лека умора, дрехите ми бяха измачкани.

Когато вратата се отвори, стоях зад Елеонор, а Едит — зад Евелин. На входа се получи малка засечка на различни равнища, тъй като доста неща се объркаха. Вдигнах Евелин на ръце, докато Елеонор се занимаваше с майка си. После реших, че щом не мога да целуна Едит, трябва да кажа нещо, тъй като двамата продължавахме да се гледаме, докато дъщерите ни обменяха мнения относно вида си, и заявих:

— С удоволствие бих пил едно кафе.

Бяхме им се обадили от летището и ни чакаха за закуска. Оставих куфара си до вратата.

Не закусахме в кухнята, а в хола, на ниската маса, и имаше цветя, кроасани, конфитюр и рохки яйца, всяко в своята термична чашка. Поисках чаша портокалов сок и се настаних в едно кресло, към което навремето бях изпитвал особена слабост и което на практика бе приело формите ми.

Почувствах, че през отсъствието ми е било използвано и е претърпяло нещо като промиване на мозъка. Забелязах, че по отношение на поддръжката на градината има какво да се желае, че с помощта на малка покривчица бюрото ми се е превърнало в сергия за японски порцелан, че от стената е изчезнал един мой портрет във фрак от участието ми в конкурса „Маргарита Лонг“^[1]. Накрая се оказа, че съм много гладен.

Едит седеше като на тръни. Аз също не се чувствах много удобно, но момичетата правеха всичко възможно, за да поддържат разговора. От време на време вметвах по няколко думи за даден ресторант в Ню Йорк или за Флората на Нова Англия. Искаше ми се да гледам Едит, но тя явно се притесняваше, щом обърнех очи към нея, и погледите, които си разменяхме, бяха същинско китайско мъчение.

Нямам представа как съм успял да заспя въпреки напрежението, което ме изпълваше, и то сред толкова красиви момичета. Събудих се в късния следобед, вкопчен в креслото като удавник за сламка. Едит седеше срещу мен. През последните месеци толкова често бях сънувал този момент, че не се изненадах.

— Съжалявам... — промърморих, прекарвайки пръсти в косата си.

Отново бе приготвила кафе. Изглеждаше малко напрегната. Изправих се, докато го наливаше. Не се чуваше нищо.

— Е, какво ще правиш сега? — попита тя почти шепнешком, скръсти крака, вдигна очи от чашата си и се вторачи в мен.

— Нищо. Предполагам, че ще започна пак да чета лекции в Сен Венсан. Оли ми предложи да работим заедно, но все още не мога да се реша.

— Намери ли си апартамент или нещо подходящо?

Опитах се да забравя, че съм у дома си. Несъмнено сега, след като вече се бях завърнал, ми предстоеше да се преборя и с куп други

рефлекси.

— Как да ти кажа... току-що пристигам. За начало сигурно ще отседна в някой хотел. Всъщност май е крайно време да се погрижа за това. Трябваше да ме събудиш.

Тя дълбоко пое дъх. По писателски, малко театрално.

— Мога да ти предложа временно разрешение на проблема, стига да те устройва.

Кимна ми да я последвам. Мълчаливо прекосихме градината, докато нежният септемврийски топлик като палава миниатюрна фея прокарваше пътя на съвършения здрач напук на всичките ни проблеми. Бях все още под въздействието на часовата разлика, мозъкът ми действаше в забавен каданс и тъй като се насочихме към бараката с инструменти, започнах да се питам дали случайно не възнамерява да ми покаже материалната база, преди да ми предложи мястото на градинар.

— За момента не се нуждая от нея — поясни тя, отваряйки вратата.

Торо бе живял две години в значително по-малко пространство (*Имам малка къщичка с размери 3,50 на 5 м, иззидана от слепени с хоросан речни камъни, с греди 2 м на 40 см, с таванска стая и килер, с голям прозорец на всяка стена, с две капандури, една врата и тухлена камина срещу нея.*) Вярно, нямаше я нито гората, нито езерото, но за сметка на това щях да разполагам с електричество, телефон и течаща вода.

— Трябваше ми спокойно място, за да довърша книгата си — добави тя. — Обзаведох я след заминаването ти.

Надявах се, че бараката ще ме вдъхнови още повече. Цялата бе облицована с чам, имаше си прозорец, а включващата диван, стол и маса мебелировка ѝ придаваше малко спартански вид — скромна килия, изпълнена с мирис на гума и отдавна изстинали угарки.

— В мазето май има един котлон... И можеш да използваш банята на партера, за предпочитане сутрин.

Предложението беше едновременно неочаквано и унижително. Можех да ѝ разцелувам ръцете, или да я пратя по дяволите.

— Е, какво решаваш?

Позволих си за една-две секунди да спра погледа си върху нея, колкото да ѝ намекна, че оценявам усилията, които полага. Искаше ми

се да ѝ кажа, че току-що бе пропуснала последния шанс да се отърве от мен. Вероятно се дължеше на умората, на промяната или пък на тези двама квадратни метра твърда земя, които ми предоставяше в градината — просто не можех да определя каква бе причината за колебливото блаженство, което в този момент се прокрадваше в душата ми. Освен това изпитах усещането — и може би то също произтичаше от мимолетна илюзия, — че е дошъл краят на стремглавото ми пропадане в бездната. Че размахвайки панически ръце и крака в мрака, току-що съм се заловил за нещо с върха на пръстите, точно преди да се размажа на дъното.

— Да, мисля, че ще ми свърши работа — отговорих.

През следващите дни не я срещах често. Но и не я търсех. Според мен за начало беше по-добре да не ѝ се мотая много в краката. По изключение първата вечер ме бе поканила да споделя трапезата им, но аз предпочетох да прескоча до майка ми. Тя и Рамона ме погледяха като в доброто старо време и това бе всичко, от което се нуждаех. По-късно се наложи да вразумявам Елеонор, която заплашваше да престане да се храни в къщата, ако на масата не присъствам и аз. Обясних ѝ, че поведението ѝ рискува само да усложни още повече ситуацията, и ѝ се заклях, че ще я каня в бърлогата си най-малко веднъж седмично и че по всяко време може да идва да пие кафе при мен.

Взех под наем едно обикновено пиано. Когато видях да го пренасят през градината, Едит омекна и дойде да ме уведоми, че ако искам — при положение, че успеем да се договорим за някакво приемливо разписание, естествено, — мога да свиря на моя *Bosendorfer*... е, от време на време. Благодарих ѝ. Възползвах се от случая, за да се извиня за суматохата, която създавах със сноването си насам-натат и най-вече с честите си експедиции до мазето, откъдето измъквах материалната база, необходима за настаняването ми.

Когато сутрин ставах и излизах да се протегна на прага на бараката, я виждах в кухнята. Не си позволявах нищо повече от обичайните прояви на добросъседство, като например да ѝ кимна леко, или да ѝ подхвърля „Днес времето е чудесно!“, ако прозорецът е отворен и тя задържи погледа си върху мен за миг или за повече.

Няколко дни преди началото на учебната година отидох в Сен Венсан. Хайсенбютел заяви, че изглеждам в пълна форма. И с доста нервен смях изказа пожелание през новата година да не го ядосвам прекалено много с ултиматуми от рода на „Да преустроим тоалетните“ или с други подобни дивотии. После ме почерпи чаша порто и потвърди намерението си да ми повери раздела „История на изкуството“. След което шеговито добави:

— От само себе си се разбира, че ще ни спестите някои неморални теми *ала Мейбълторп*. Ще ви държа под око, момчето ми!

— Ще се постарая да го запомня.

— Преди няколко дни събрах всички преподаватели, но вие май още не се бяхте прибрали, или поне така предполагам. Както и да е, девизът е следният: „По-малко приказки, повече морал.“ Не пропуснах да наблегна именно на този момент. Не трябва никога да забравяме, че ни предстои битка, и няма съмнение, че вие, аз и цялото преподавателско съсловие сме призвани да се сражаваме на предната линия, за да предотвратим разпада на това общество! Най-мощните бойни викове на тази битка долитат до нас все още от чужбина, но и нашите вече напират в гърдите ни. Нали сте съгласен с мен?

— Как да ви кажа... Помните ли, че когато през лятото ви се обадох от Щатите, споменахте за някакъв общ приятел? Мисля, че се досещам за кого става дума.

— Но разбира се! Уилям Сидни Колинс, нашият голям приятел и щедър благодетел! Не ще и дума, светът наистина е малък! Драги ми Анри-Джон, просто нямате представа колко много ви желае доброто този човек.

— Хм... Навремето бях доста близък със сина му.

— Виж ти... Не знаех, че има син.

— Да, или по-точно имаше.

Не му казах нищо повече. Оставих го да си блъска главата, като отказах втора чаша порто и не отстъпих пред умолителните му гримаси. Дадох си сметка, че все така ми доставя удоволствие да го дразня. При все че дълбоко в себе си той не беше неприятен човек, нито пък толкова опасен и зъл, колкото можеше да бъде нашият приятел съдията. Не, Хайсенбютел бе просто поредният глупак. А в един свят, пълен с луди и убийци, глупаците са напълно поносима порода.

Не знаех какво точно е станало с Жорж и в коя категория трябва да го класирам. Не знаех и на какво действително е способен. От години го смятах за откачалка и затварях очи за всичко останало. Той бе неотлъчно с мен от най-ранното ми детство до женитбата ми с Едит. Съветваше ме, наставляваше ме, обогатяваше ме, и то много повече, отколкото можеше да се предположи. Научи ме на някои начини на поведение, които се наложи да възприема в живота. Не бях много наясно по отношение на него. След смъртта на Ребека му прощавахме всички чудатости и едва сега разбирах колко далеч е всъщност от нас. Никога не бих могъл да извикам достатъчно силно, за да ме чуе.

— Защо настояваш пак да говорим за това? Мислех, че искаш да ме видиш, защото е важно!

— Подай ми бастуна, Анри-Джон, та да ти строша кокалите! С какви глупости запълваш дните си, нещастнико? Какво чак толкова значимо вършиш, че си тъй заслепен? Ако смяташ, че спасението на Едит не е важно, можеш да си вървиш! Хайде, омитай се!

— Много добре. Това и ще направя.

— Ами да, теб те бива само опашка да подвиваш! Иди да пълзиш с останалите плужеци! Върни се обратно под земята от страх, че Светлината може да те ослепи!

Седнах отново, защото осъзнах, че наистина е отчаян.

— По дяволите! — изпъсках и поклатих глава.

— От месеци насам се моля всеки ден, чуваш ли? Постих и се молих с цялата си душа!

— И за кого? За болните, за бездомните? За гладните и страдащите? Не, разбира се. Ти вече дори не виждаш какво става около теб. Всичко, което те интересува, е децата да бъдат кръстени, брачните двойки да не се развеждат и литургията да се чете на латински! За Бога, само това ли можа да измислиш?

— *Кое то Бог е съчетал, човек да не разлъчва.*

— С теб не може да се говори. Ти изобщо не слушаш. Знаеш ли, възхищавах се на вярата ти. Не бях способен на такова нещо, но ти ми правеше изключително силно впечатление. Дори когато не се съгласявах с теб, пак ти се възхищавах и не чувствах у себе си нищо по-силно от това възхищение. Когато ме обземаха съмнения, достатъчно бе само да те погледна, за да осъзная колко съм жалък. Но ето, мислех, че можеш да повдигнеш планини, а се оказа, че

единственото, на което си способен, е да ни обещаваши вечни мъки в ада. Надявам се, че никога няма да ти се наложи да даваш сметка за този си провал.

— Този живот е нищо и ти го знаеш. Не те моля да ме разбереш. Знай, че ни чака вечността и че няма да ни бъде предоставена втора възможност. В очите Господни разводът е престъпление. И в деня на Страшния съд ще бъде много късно за онези, които не го осъзнават. *Мястото им е в блатото от огън и сяра, втората смърт.*

Споменах за този разговор на Евелин една вечер, когато се бе пристрашила да ме посети. Тя беше приятно момиче, но при условие, че не си пъхаш носа в работите ѝ, което винаги ми бе създавало проблеми, тъй като ѝ бях баща. Реши, че изглеждам ужасно глупаво в кукленската си къщичка. След това ме информира, че издателската къща „Брайтън и Торнби“, която публикуваше книгите на Едит в Щатите, е отказала да издаде последния ѝ роман, и то без никакви обяснения. Попита ме дали смятам, че това има някаква връзка с дядо ѝ и със съдията Колинс. Нямах представа. Затова зададох въпроса на Оли, с когото вечерях същия ден. Той се разсмя.

— В това отношение ужасно си приличате. Татко би заявил, че са виновни франкмасоните. А ти, ти до какво заключение би стигнал? Че зад това се крие някоя от онези тайни организации, които се готвят да оплетат света в мрежата си, за да установят свой собствен ред в името на морала, или да подготвят завръщането на Христос? Успокой се. Ако такава организация съществува, то тя със сигурност си има достатъчно грижи, за да се занимава с твоите проблеми. А и знаеш не по-зле от мен, че романът на Едит не го бива много. Тогава за какъв дявол ти е притрябвало да си въобразяваш подобни фантазмагории?

По неизвестна за мен причина Джулета беше в отвратително настроение. Оли ме погледна и сви рамене. Чувствах се объркан.

В събота нямах лекции в „Сен Венсан“. Бях се свързал с бившите си ученици за уроците по пиано — *Анри-Джон Бенжамен има честта да ви съобщи новия си адрес: следвайте алеята, която води към дъното на градината*, — но в събота не исках да видя никого, знаех, че ще имам нужда от малко отдих.

Това беше първият ми уикенд от началото на учебната година. В мига, когато прекрачих прага на кабинета си, започнах да се опасявам,

че съм постъпил глупаво, отхвърляйки предложението на Оли. Не бях създаден за преподавател и чудесно го съзнавах. Освен това не знаех и за какво изобщо съм създаден. Обичах да чета и да се грижа за градината. Да свиря на пиано, когато съм сам. Да ловя риба с Оли. Да наблюдавам Едит и дъщерите си. Обичах да не се занимават с мен. От време на време обичах да оставам сам, сред пълна тишина. Не виждах каква работа могат да ми предложат при моя профил. Именно за това мислех, докато проверявах състоянието на чекмеджетата и на стола на колелца, след което отидох да се представя на учениците си.

За мен първата седмица винаги беше най-изтощителна от морална гледна точка. Имах усещането, че се пъхам в прекалено малък за мен сандък и цялото ми същество стенеше, а нощем жестикулирах тъй бурно насън, че се отвивах и се озъртах към четирите стени, които ме притискаха като менгеме.

Станах рано, за да се възползвам от този ден на пълно спокойствие. Отидох да купя кроасани, които оставих на перваза на кухненския прозорец, и изядох моите прав, подложил лице на лъчите на изгряващото слънце. С усмивка на уста отбелязах какво има да се свърши: моравата, живия плет, няколко клона за отрязване. Противно на трите жени никога не се мръщех, когато трябваше да изпълня някоя от тези задачи. И не за да ме възнаградят с възхитен поглед, а заради простото удоволствие от контакта със земните неща и от безмълвния диалог, който установяваш с тях.

Първа се появи Евелин. Закуси набързо, седнала на перваза на прозореца, докато точех инструментите си. Прочете ми поемата на Реймънд Карвър, прикрепена на вратата на хладилника. На пристигане в Цюрих трябвало да вземе тролей №5, да слезе на последната спирка и да седне за малко до гроба на Джойс. После цъфна Елеонор. Тя също бързаше, налагаше се да навакхва някакъв урок, но не разбрах по какво.

Известно време ги чувах да се качват и слизат, да отварят и затварят вратите, после излязоха и в къщата отново настъпи тишина. Започнах да подкастрирам живия плет. Времето беше прекрасно.

— Слушай... Не е необходимо да се занимаваш с тези неща.

Обърнах се наполовина и я погледнах от върха на сгъваемата стълбичка.

— Защо... не ми е неприятно.

Забелязах, че предпочита препечените си филийки пред моите кроасани. И че не се усмихваше, а изглежда по-скоро раздразнена.

— Анри-Джон, остави градината на мира. Не искам да боядисваш капациите на прозорците. Не искам да ми купуваш кроасани и да ми носиш пощата до вратата. Не искам да се качваш на покрива, за да провериш дали керемидите не са се разместили. Нямам нужда от нищо, разбираш ли?

Сгънах стълбичката и се прибрах в бараката, без да кажа дума. Бях доволен, че не избухнах, че понесох удара мълчаливо. Положението бе деликатно. *Онзи, що владее изкуството на прякото и обиколно нападение, ще бъде победоносен. Такова е изкуството на маневрата* (Сун Цзъ).

Следобед се убедих, че съм възприел най-правилния начин на поведение. Четях в шезлонга, когато я видях да се задава. Държеше се някак нехайно, но същевременно изглеждаше умислена.

— Нямах намерение да бъда груба...

— О, не, аз съм виновен — отвърнах и оставих книгата.

Явете се пред някой писател с последното му произведение под мишница и бъдете сигурен, че го държите в ръцете си (анонимен автор). Не го бях направил умишлено, или поне не напълно. Просто предположих, че някой ден ще отворим дума за това и исках да опресня паметта си. Но бе вярно, че в известен смисъл я държах в ръцете си. Ако бях забол нос в книгата ѝ с възхитена въздишка, по тялото ѝ би преминала тръпка на удоволствие. Ако я бях захвърлил на земята с отвратена гримаса, щеше да пребледнее и може би дори да изстене от болка. Но аз се задоволих само да потропвам с пръсти по корицата с абсолютно безизразно лице. Кой знае, може би така все едно я гъделичках с върха на остър като бръснач нож?

Несъмнено беше подготвила някоя изтъркана фраза, за да поразведри атмосферата и да смекчи язвителността на сутрешната си тирада, но ето че изведнъж бе забравила всичко. Гледаше книгата си. И се мръщеше.

— Анри-Джон...

— Да, Едит?

— Не бихме ли могли за пет минути да забравим нашите истории?

— Разбира се.

— Имам нужда да говориш искрено... без задни мисли.

— Разчитай на мен.

Бях почти притеснен от тъй изгодната си позиция, докато тя пристъпваше от крак на крак. И бях ужасно доволен, че не съм писател.

— Бъди прям. Каж ми мнението си.

— Ммм... Виждаш ли, опасявам се, че обстоятелствата са крайно неподходящи.

— Не се прави на глупак! Трябва да знам!

Свалих слънчевите очила. Точно сега бе моментът да ѝ покажа, че не се страхувам да спя на улицата, а може би и наистина беше така.

— Това е най-лошото нещо, което си писала някога. Но когато прочетох първия абзац, установих, че е още по-страшно, отколкото предполагах.

Обърна се и се отдалечи.

Здрачаваше се. Евелин се беше прибрала и скоро след това отново бе излязла, за трети път тази седмица. Елеонор поседя малко при мен. Предложих ѝ спагети, малко горгонзола и леко италианско вино, което бях сложил да се изстудява, но тя ми каза, че също излиза.

— Добре, върви да се забавляваш — въздъхнах. — И без това не съм гладен.

Известно време останах навън, гризейки солени бисквити и отпивайки от голяма чаша бял вермут, която вдигнах приветствено, докато тя се отдалечаваше заднешком по алеята и ми махаше с ръка. Познавах хора, които обичта ѝ към моя милост безпокоеше, но имах чувството, че скоро ще се отърси от нея. Нещата никога не вървяха накриво в правилната посока.

Нощта бе сиво-розова, заоблена като камбана. Не се надявах на чудо. След онова, което ѝ бях казал, не можех и да се надявам, че ще си побъбрим на прозореца, преди да се качи в стаята си. Гледах светлините на партера. Нямах да съм ѝ особено полезен, ако бях вътре, но поне щях да я пазя от света. И най-вече от Робер Лафит. Ако трябваше, щях да я затворя в бараката, да поставя бариера между нея и тоя глупак, между нея и всички, които си въобразяваха, че разбират от литература.

Не обръщай внимание какво пишат за теб, независимо дали е добро или лошо. Избягвай местата, където се говори за книги. Не

слушай никого. Ако някой вземе да надзърта през рамото ти, скочи и му забий едно кроше. Не говори за работата си, няма нищо за казване. Не се питай за какво и за кого пишеш, а мисли, че всяко твое изречение би могло да бъде последното. Остави ме да се погрижа за Робер Лафит!

Така ѝ говорех в мрака под глога, подръпвайки от една пурета, чието огънче на моменти осветяваше лицето ми в червено. И за миг се отразявах в един от прозорците на хола, сияещ, тържествуващ и неподвижен, сякаш тя ме слушаше. Но не я виждах, не знаех къде е. Цялата тази светлина долу бе напълно безполезна.

Пред входа спря кола. Чух захлопването на вратата, после изскърцването на градинската портичка. Едит отиде да отвори. Превит одве се приближих до прозореца, гледащ към преддверието. Той я целуна по устата, държейки едната ѝ ръка. После влязоха в хола. Последвах ги, преместих се на друг прозорец. *Той съсипа целия ти труд, той не разбира абсолютно нищо.* Не можех да доловя нито една дума, но не се притеснявах. Сетне отново се наложи да се преместя и да надзъртам като сиукс изпод едно перде. Не знам дали тя го бе поканила да седне в моето кресло, но оня най-безочливо се беше настанил в него. *Той олицетворява всичко, което трябва да избягваш, той е човекът, който те задушавя.* Поднесе му някакво питие. Панталонът ми се бе закачил за тръните на един розов храст и аз се опитвах да се откопча, без да поглеждам натам. Едит бе облечена за излизане. Започнах да се промъквам покрай стената от прозорец на прозорец, докато прекосявах хола в обратна посока. Онова недоразумение най-кавалерски ѝ помогна да облече жакета. *Той пробуди твоята суетност, след което си послужи с нея, за да те подчини.* Притаих се зад поредния храст. Беше се обърнал в моята посока и се усмихваше, докато тя заключваше вратата. Нощта беше изключително приятна и съзнанието ми просто отказваше да възприеме абсурдността на тази сцена. Прегърна я през кръста и я поведе към колата.

Искаш да знаеш дали книгата ти струва нещо? Той е отговорът на въпроса ти, той е онзи, който говори за литература, докато дъвче, който живее единствено от интриги, който прави света непоносим и на всичко отгоре те чука. Едит, остави ме да се погрижа за Робер Лафит!

* * *

20 юни, 1965-а

Мерил им беше обещала да им направи изненада и те се съгласиха да ни придружат на концерта. Естествено, тия кретени ни накараха да им се молим. Откакто видяха по телевизията разни хлапачки да припадат, все се подхилват подигравателно и твърдят, че музиката на Бийтълс била само за момичета. Смешно им е на глупаците! От началото на месеца по цял ден слушат прехласнато Satisfaction, но да им казваме нещо? Мерил ги предупреди: „Не дойдете ли на концерта, няма изненада!“ Колкото до мен, то аз нямах сили дори да се заям с тях, толкова бях щастлива. Бях прочела писмото на баща ѝ и в мислите си се намирах вече отвъд океана.

На излизане от Двореца на спорта Анри-Джон ме прегърна през рамо и ми прошепна, че двамата с Оли планирали в началото на юли да прекарат няколко дни в Лондон, преди да се присъединят към балета в Шотландия. „Сега тия състави никнат направо като гъби — поясни той. — Няма да е зле да отидем да видим това на място. Казах ли, ти за Yearbirds?“ Отговорих, че имам други планове за лятото. Той зяпна от изумление и успя само да изсумти: „Слушай... Ама какви са тия истории?“

Мерил изчака да се седнем в колата, за да им съобщи новината: „Съкровища, поканени сте да прекарате лятото в Щатите!“ Макар че знаех за това, прехапах устни и усетих как усмивката ми напират зад зъбите. Миг след това Оли се разкреця като луд и започна да блъска с юмрук по таблото. Анри-Джон с удоволствие му помогна да ни проглуши ушите. После запали и с пълна газ се понесохме към Мьодон, минавайки навсякъде на червено.

Измъкнаха се от стаята ми по малките часове, за да изпратят Мерил. Доста дълго лежах в леглото, после си наложих да стана и започнах да пиша. Но виждам, че не се получава, прекалено съм възбудена.

21 юни, 1965-а

Заминаваме след една седмица. Татко отиде за билетите. Уверихме го, че можем и сами да се оправим, но той настоя лично да ни ги купи. Не му е особено приятно, че го зарязваме насред турнето, но нищо не каза. Само ни погледна и поклати глава.

Бащата на Мерил има къща в Кейп Код. Но иначе живее в Ню Йорк. Мерил смята, че ако всичко върви добре, едва ли ще го виждаме много често, може би само през почивните дни. Което означава, че четиримата ще бъдем сами. И вече ми намирисва на приключение.

Мерил все така отказва да говори по този въпрос. Но и аз не настоявам. Смятам, че дискретността ѝ прави чест и понякога собственото ми любопитство ме дразни. Така де, веднъж и аз да срещна момиче, което не си разправя историите на първия срещнат, та и на мен да ми се прииска да узная нещичко. И да ударя на камък.

Отдавна престанах да броя момичетата, които минаха през ръцете на Анри-Джон през последните няколко години, тъй че не виждам за какъв дявол ми е притрябвало да се притеснявам сега. Но признавам, че Мерил не е като другите. На нейно място не бих се колебала. Чудя се дали той и Оли си обсъждат това. Имам усещането, че им се случва за първи път и това явно им създава проблеми. Някой сигурно би сметнал, че дрънкам глупости, че нещата ще се усложнят, когато отидем там. Не разбирам как е възможно още никой от двамата да не се е решил. Досега не бях оставала с впечатлението, че са срамежливи или нерешителни. Значи положението е доста сериозно. А дали самата Мерил има някакви предпочитания? Нищо не мога да кажа със сигурност. Татко на няколко пъти ѝ се скара по време на уроците, въпреки че е една от най-добрите. „Вие, американците, все още не сте кацнали на луната, тъй че ни направете удоволствието да останете с нас!“ Знам за какво си мисли тя. Чува се как Анри-Джон се упражнява на пианото си, а Оли току носи на татко някакви документи за подпис или наднича през вратата, за да му напомни, че има

да преговаря по един или друг договор, и изобщо куп такива неща. Малко трудничко ще ѝ е да не мисли по въпроса.

Следобед двете с Елизабет отидохме на среща с американския посланик, за да уредим бързото издаване на визите. Той ѝ целуна ръка. Доколкото разбрах, познанството им датира отпреди раждането на Анри-Джон, когато Елизабет е била в Операта. После се помотахме из Сент Оноре, а след като се прибрахме, се забавлявахме да изпробваме моделите по модните списания и прекарахме наистина чудесно. Приятно ми е с нея. Каза, че в живота си имала две страсти — балета и бащата на Анри-Джон, но според нея само едното не би я задоволило. „Един мъж не е целият живот и балетът не е целият живот. Бъди алчна, скъпа. И нищо не жертвай. Подхранвай онова, което ти е в съзнанието и в сърцето си, и не позволявай едното да погълне другото. Така никога няма да бъдеш пленница.“ Отговорих, че искам да стана писателка. Не знам защо ѝ го казах. Явно се страхувах да не ме вземе за някоя тъпанарка. Помолих я да ми се закълне, че на никого няма да каже. Погледна ме така, сякаш, бях ангел, паднал от небето. И само от това, че си бях позволила да изрека подобно нещо, до вечерта ме свиваше стомах. Страхотни спазми.

Преди малко намерих в стаята си една бележка от Елизабет. И не знам дали съдържанието ѝ ме радва, или ме кара да настръхвам. „Вземете един факт от реалния живот, дори на пръв поглед да не се отличава с нищо забележително, и ако сте надарен със сила и проникателност, ще прозрете в него дълбочина, каквато не е откривал и Шекспир.“ Подпис: Фьодор Михайлович Достоевски.

22 юни, 1965-а

Никога не съм смятала, че един мъж би бил достатъчен, за да ми запълни живота.

Още по-малко съм мислила да ставам писателка. Не аз го казах на Елизабет, просто устата ми се отвори и думите излязоха сами. Все още не мога да дойда на себе си. Едва се осмелявам да мисля за това, то е все едно да гледаш прекалено силна светлина. И въпреки това започвам да осъзнавам нещо толкова очевидно, че направо ми прималаява. Водя този дневник от години и вече е толкова дебел, че ми изглежда чудовищен, но той никога не ме е изоставял и аз никога не съм го пренебрегвала. Водя го всеки ден, без изключение. Никога не съм се замисляла какво пиша, нито пък дали фразите ми изобщо струват нещо, тъй като не съм си го поставяла за цел. Мисля, че ако го бях правила, така бих се засрамила, че нямаше да мога да продължа. Книгите винаги са ме изпълвали със страхопочитание и едва ли бих дръзнала да сравня моите драсканици с работата на един писател. Но знам едно — винаги съм сядала на бюрото си с чувството, че се подчинявам на някаква потребност, чиято същина е оставала тайна за мен, но нито за миг не е отслабвала. И която не съм свързвала нито с някакво удоволствие, нито с някакво задължение, а с нещо напълно естествено, нещо, което човек върши по навик. Както не си лягам, без да се измия, така и не завършвам деня, без да съм написала няколко реда. Мисля, че обратното не би ми минало и през ум.

Което далеч не означава, че тепърва ще започна да откачам на тази тема. Просто това ме занимава повече от всичко друго.

* * *

Мерил пристигна в края на зимата. Беше ученичка на Робинс и той горещо я препоръчваше на Жорж — семейните ѝ истории я принуждаваха да прекарва месеци наред във Франция и се нуждаеше от добър учител. Когато я видяхме за пръв път, двамата с Оли се

ровехме в двигателя на колата ми. Спогледахме се и заряхме инструментите.

Дотогава двамата винаги бяхме смятали, че вкусовете ни по отношение на момичетата се различават, но Мерил успя да ни накара за първи път да постигнем единодушие. Достатъчно беше да те погледне малко по-настойчиво, за да се почувстваш пълен идиот, за да те омагьоса, или да те направи нещастен до края на дните ти. Имаше прелестен акцент, а и още куп други достойнства, разбира се, които направо ни подлудиха.

След решението ми от 62-ра поведението ми не се бе променило нито на йота. Не че ми беше лесно, но поне не ми се налагаше да разрешавам деликатни проблеми, не бях попадал отново в болница, нито пък нечия кръв ми тежеше на съвестта. Някои истории дори бяха укрепили позициите ми, като мъчителното заминаване на Давид за Исландия например, където той се надяваше да започне от нулата след месеци на отчаяние и безнадеждни опити да покори отново сърцето на Едит. Или, да речем, като невероятния тормоз, на който едно бившо гадже на Оли го беше подложило, заплашвайки да се самоубие под прозорците му, след като той, доколкото знам, ѝ се бе клел във вечна любов. *Съзнаваш ли колко много рискуваш с твоето лигавене?* — сопнах му се аз, докато обезоръжавахме истеричката.

Но трудно им увираше главата — и на него, и на Едит. Въпреки уроците, които животът им даваше, те продължаваха да сантименталничат под път и над път и неизменно идваха да ми плачат на рамото, когато положението се сговнеше. *Но как иначе да постъпим?* — хленчеха те. — *Как да станем безчувствени?* Вече не си губех времето да ги съветвам. Използвах го, за да чета, докато те се мъчеха да се измъкнат от поредната каша, която бяха забъркали. Дори не ми беше забавно.

Едит упорито твърдеше, че съм ненормален. Щом това ѝ доставяше удоволствие, бях готов на драго сърце да призная, че нещо ми липсва. Но един ден ми бяха махнали сливиците и сега се чувствах чудесно. Изрязваха се тумори, жлези и апендикси, които причиняваха страдания на хората. Защо да не се отърва от нещо, което ми причиняваше само неприятности и заради което всичко вървеше наопаки? Да си играеш с чувствата е все едно сам да си нахлузиш въжето. Или да заплетеш гвоздеи в ремъците на бича и да заголиш

гръб. И не от книгите го бях научил. Не бях човек, който отказва дадено ястие, без първо да го опита. Не знаех дали е забравила какви мъки бях изстрадал навремето и дали изобщо им е обърнала внимание. На кой от двамата ни му се беше отелил вола, когато бях още крехък, уязвим и невинен? Кой беше глупакът, когато кълцаха на парченца, докато някакъв дръвник я мачкаше в прегръдките си и ѝ джвакаше устните? Кой от двамата ни беше преглъщал тъгата и сополите си, докато тя се опитваше да стане жена, но само за да я опипват други? Кой се давеше от мъка и яд, докато тя се затваряше с оня тъпанар Боб? Ако поисках, можех да ѝ напомня още много-много неща. Дребни случки, като пердаха, който бях изял в Ленинград от говедото Юри на кея на Червенознаменния флот, или онзи път, когато бях решил, че между нас най-сетне ще се получи, и я бях галил, примаял от нежност, а тя ме бе зарязала най-неочаквано без никакво обяснение. Или бях луд за връзване, или, както ми се струваше, предостатъчно се бях напатил в това отношение. Не ѝ се сърдех, всички тези истории бяха забравени, освен това не ставаше въпрос само за нея, а и за нас, за опасността, която дебнеше всеки, имал нещастieto да повярва, че двамцата ще се качат в позлатена ладия и ще плават по спокойните води на приказно езеро, без никога да достигнат другия бряг, като всеки път приказната му ладия се разбива в скалите, и то така, че дълго след това не може да си стъпи на краката. Около себе си виждах единствено дребни сакати душици, негодници, безсъвестни гадове, мекотели, мръсници от типа „не знаех“ и „много съжалявам“, пиромани, които се посипваха с пепелта на жертвите си. И ми липсвало нещо, така ли? С удоволствие бих позволил да ми откъснат ръката, ако има опасност да се протегне. Мнозина сами са се осакатявали, за да не отидат на война. Какво означават два-три дни нервност или лек махмурлук в сравнение с онова, което ви чака? В момента, когато някое момиче започваше да ми харесва малко повече, изчезвах като мъгла под лъчите на слънцето. Само магаретата налитат повторно на едно и също препятствие.

С Мерил нещата стояха малко по-различно. Една от причините, които можеха да ме накарат да кривна от правия път, беше разпределението на времето ѝ през деня. Тя не идваше на уроци веднъж или два пъти седмично, както повечето ученици, а всеки ден, като често оставаше и следобед. Веднага надуших опасността и трудностите, с които щях да се сблъскам при разрушаването на

мостовете, когато му дойдеше времето. Бяхме попаднали на истинска бомба.

Тутакси се заех да обясня на Оли, че трябва да се държим на разстояние. Но той явно бе на друго мнение и веднага започна да се усуква около нея, като ме убеждаваше, че не можел да се пребори със себе си и че тя наистина била ужасно такава и страхотно онакава, като че ли бях сляп. Отначало не казах нищо, но за първи път в живота си му се разсърдих.

Междувременно, сякаш по силата на някакво проклятие, обитателите на къщата един подир друг попадаха под влияние на чара на Мерил. Много скоро от всички етажи започнаха да се обръщат към нея с „миличка“ и тя се чувстваше сред нас като риба във вода.

Не ми беше никак лесно да стоя настрана. И въпреки съпротивата ми, не след дълго тя и мен сложи в джоба си. Помогна ми да открия — някои колети от Щатите бяха предназначени само за мен — редица млади автори като Карвър и Харисън, докато аз бях още на Керуак и Сароян, да не говорим, че пушех вносни уинстън, които получавах на стекове. За съжаление не само аз се ползвах с благосклонността ѝ. И двамата с Оли много бързо хлътнахме в непроницаема мъгла.

С него никога досега не се бяхме карали за момиче. Дори нерядко имах чувството, че ми отстъпва първенството, така да се каже, когато на някой купон се случеше да проявим интерес към един и същи обект. От време на време и аз правех подобни жестове в знак на признателност. И никога нищо не помрачаваше приятелството ни. За това допринасяше несъмнено и фактът, че аз ги предпочитам високи и стройни, а той дребни, от кукленски тип, както и че си разменяхме подобни любезности единствено по отношение на мацките, които не влизаха в тези две категории.

В случая с Мерил проблемът с ръста изобщо не възникна. Тя покори и двама ни, без да се налага да я мерим. И за първи път Оли категорично отказа да ми даде предимство. Имах дори усещането, че най-непочтено се опитва да ме елиминира. Поведението му ме огорчи и същевременно ужасно ме нервира. В началото се въздържах да повдигам въпроса за Мерил, но така или иначе заставах на пътя му, а тя се обзаведе с втори ухажбор.

Пречехме си взаимно. Приличахме на двама бегачи, които дебнат и най-незначителния пропуск на съперника, но не смеят да излязат начело от страх да не направят грешка. Още повече, че Мерил никак не ни помагаше. Колкото и внимателно да я наблюдавах и да сравнявах погледите и вниманието, което засвидетелстваше на всеки от нас, не можех да определя на чия страна се накланят везните. А спомнех ли си, че от двама ни аз съм по-възрастният, започвах да се ядосвам на себе си, че не вземам преднина. Питах се дали бих могъл да понеса поражението, ако в последния момент Оли ме изпревари. В известен смисъл на карта бе заложена честта ми. И парчетата връв, които премятах в ръцете си, се заплитаха в чудовищни възли, които не успявах да развържа.

Оли почти откачи. Питах се дали съзнава, че двамата с него се състезаваме, дали ме наблюдава, дали дебне моите действия и жестове в тази надпревара. Още нищо не се знаеше, а той бе вече влюбен до уши. И когато го виждах в това състояние, още повече се нервирах.

На мястото на Мерил сигурно бих заключил, че си имам работа с двама нещастни малоумници. Дребните хитрини, до които прибъгвахме, бяха жалки и дори не комични, а смехотворни. Понякога се виждах принуден да дам леко предимство на Оли, за да не стана смешен. Припряността ни, а оттам и нашата почти катастрофална непохватност се изразяваха ту в разливането на всевъзможни течности, ту в истинско меле на влизане или излизане през някоя врата. Затова най-често предпочитам да сядам, когато го видех да скача от мястото си, да се отдръпвам, напъхаше ли се между нас, както и да го изчаквам да приключи словоизлиянията си, за да мога на свой ред да взема думата.

Нищо не го спираше. Нямах да се изненадам, ако се окажеше, че вече не спи, а обикаля в кръг стаята си до разсъмване. Сутрин, когато слизах, Оли беше вече долу. Уроците започваха чак в девет, но той бе вече на крак, за да не пропусне появата на съответното лице. Поздравяваше ме с отсъстващо изражение на лицето, не хапваше нищо и се наливаше с литри кафе. А, и ми се усмихваше. Накратко, беше напълно психясал. Случеше ли се да му изръмжа няколко думи по повод на неадекватното му поведение, той като че ли не разбираше за какво става дума, не отговаряше, а ако имах нещастieto да се изпреча

между него и прозореца, откъдето можеше да наблюдава градинската портичка, ме прострелваше с убийствен поглед.

Това, неговото, започваше да намирисва все повече на олигофрения. Надявах се, че накрая на Мерил ще ѝ писне от дебилните му изпълнения, още повече че от страх да не би да му се отвори парашутът — знае ли човек! — бях принуден да давам от себе си поне необходимия минимум. Общо взето, чувствах се много по-комфортно в ролята на безразличен тип и искрено казано, нямаше от какво да се оплаквам. Макар че иначе съществуваха куп причини, които ме караха постоянно да се изправям на нокти, а и му имах зъб за толкова много неща, че понякога се улавях неволно да стискам юмруци.

После Мерил ни покани в Щатите.

Това определено намали напрежението, поне моето. Достатъчно бе да се спусна по една стълба, за да отида да се изкъпя и да сложа ред в мислите си. Мястото се оказа малко безлюдничко за моя вкус, но недалеч имаше градче, до което човек можеше да прескочи вечер, ако иска да се поразтуши. Тъй че въпреки обстоятелствата, очертаващите се перспективи бяха по-скоро приятни.

Ние, разбира се, винаги бяхме мечтали за такова пътешествие. Мисълта да продължим да скитосваме из Европа, все така вързани за полите на *Sinn Fein Ballet*, отдавна бе престанала да предизвиква у нас някогашния ентузиазъм. Вече чувахме единствено зова на Новия свят, с чиято литература и музика си тъпчехме главите от години. И сега такава треска ни тресеше, че през целия полет двамата с Оли не спряхме да бърбим като стари съзаклятници, които и с топ не можеш да разделиш.

В продължение на няколко дни бяхме под въздействието на блажена еуфория, която ни предпазваше от задълбаване в нашите истории. Разполагахме с един пикап додж, на който аз и приятелят ми се мятахме при първия удобен случай и отпрашвахме за града. Винаги имаше какво да се види на пристанището, винаги имаше какво да се чуе и разгледа на главната улица. Увлечението ми по Мерил и страстта му към нея се размиваха в неистовия ни интерес към всичко, което ни заобикаляше. Да не говорим за безкрайното къпане, за експедициите до съседните плажове и за нощните ни разходки, които биха изтощили

мнозина здравеняци. Така де, откъде да намерим сили, за да се хванем гуша за гуша, та дори и само да помислим за това, когато съзнанието ни е заето с толкова други неща?

А и Мерил имаше доста приятели в околностите. Тъй че скоро на плажа лумнаха буйни огньовете и ту тук, ту там се завихряха страхотни купони, в резултат на което през повечето време се чудехме на кого или на какво да отдадем предпочитание. Това, естествено, не означаваше, че сме забравили Мерил, но рядко ни се случваше да ѝ отделим повече от пет минути. Бих казал, че първите две седмици преминаха в атмосфера на временно примирие, точно като в навечерието на Коледните празници, когато и най-свирепите грубияни жадуват за минутка покой.

Във всеки случай лично аз се поуспокоих. Вече не се страхувах да ги оставям насаме, тъй като винаги беше пълно с народ, или поне се уверявах, преди да ме помъкнат нанякъде, че няма да им се удаде такава възможност. Искрено се забавлявах и мислено потривах ръце, когато я видех да се мръщи, щом той се приближеше до нея, и когато в същия миг ги връхлиташе някоя весела банда, решена на никаква цена да не изпуска малкия французин, способен да им поднесе Париж на тепсия. Така че ако ми се стореше, че уединението им продължава прекалено дълго, незабавно им изпровождах няколко души, след което ги зарязвах с леко сърце.

Освен това имах под ръка две петнайсетгодишни грозотии, които бяха луди по Франция и по пристигналото оттам симпатично момче, чиито най-незначителни думи попиваха, предъвкваха и изплюваха обратно с обезпокоителна въздишка. Живееха съвсем наблизко и често се измъкваша от надзора на гувернантката си, за да прескочат до нас. Насърчавах ги в това им начинание, както и в интереса им към парижкия живот. И виждах как Оли пребледнява. Тия две кощрабми бяха наистина опасно оръжие.

Имаха брат, Ъруин, който беше малко по-голям от мен и страхотно къркаше. Той бе най-добрият приятел на Мерил. Беше толкова красив, че не бе необходимо да си пророк, за да се досетиш кое ще бъде следващото завоевание на Едит. Иначе бе наистина чаровно и същевременно почти свенливо момче, което познаваше Кейп Код като джоба си и изсмукваше една бира за отрицателно време. Застанеше ли до сестрите си, човек неволно се питаше как е възможно Природата да

бъде толкова несправедлива: всички негови достойнства се бяха превърнали в техни недостатъци, като се започне от цвета на косата и се стигне до тембъра на гласа. А когато ме информираха, че учели пиано, направо ме изби студена пот.

Баща им се оказа съдията Уилям Сидни Колинс, доста строг човек, доколкото разбрах, един от онези типове, които са излезли сякаш направо от страниците на „Алената буква“^[2]. Никога не го виждахме, но присъствието му се чувстваше и ни се струваше, че собственият му дом и околните дървета треперят от страх пред него. Според мен единствено дъщерите му се осмеляваха да се изложат на гнева му заради бягствата си от имението, но, както казваше Оли, той едва ли би могъл да им направи нещо. Толкова бяха оцетени във физическо отношение, горките, че човек трудно би могъл да си представи един баща да се нахвърли върху живота доказателство за провала си като родител и да вдигне ръка на лице, което всеки божи ден получава шамари от огледалата.

Така че пешкира опираше Ъруин. Съдията все трябваше да изкара яда си на някого. В началото, когато все още не бяхме наясно по въпроса, двамата с Оли подскачахме, когато Мерил го дръпваше настрана. Тогава не знаехме, че просто го утешава и буквално се изривахме отвътре, когато го прегръщаше. Във всеки случай лично аз бях на мнение, че има утеха и утеха. Съмнявах се, че би покрила със същите нежни целувки манерката и бузите на Квазимодо.

— Виждам, че има неща, които не разбираш — подхвърли Едит.

Гледахме как сладоледите ни се топят на върха на клечките. Останалите киснеха във водата. Бяхме се върнали на плажа, тъй като огънят догаряше.

— Защо не вземеш да смениш плочата? — попитах.

— Бих направила същото за теб или за Оли, и какво от това?

— Не те виждам да ни подсушаваш сълзите. Не ти е присъщо.

— Да, но не си спомням някога да сте ми дали възможност да го сторя. А и Ъруин изглежда толкова крехък...

— Ами тогава го подхванете двете едновременно.

---

[1] Маргарита Лонг (1874–1966), френска пианистка, основала международен конкурс за изпълнители, който носи нейното име — Б.пр. ↑

[2] Роман от американския писател Натаниъл Хоторн (1804–1864), чието пуританско калвинистко семейство е в центъра на произведението му — Б.пр. ↑

* * *

17 юли, 1965-а

Те не притежават онова, което харесвам у него. И най-малко Ъруин. Нямам представа какво е то, но не бих могла да приема някой, който има дори само половината от недостатъците му. Дали пък не трябва да отида на лекар?

Колкото до Ъруин, до миналата година може би все още щях да се реша да тръгна с него. Но вече ми писна. А и Анри-Джон е прав, когато твърди, че съм лишена от майчински инстинкт. Нямам желание да дундуркам когото и да било. Трябва да се признае, че мъже, които носят нещо у себе си, не се намират под път и над път. И винаги ли трябва да се сражаваш с тях? Тази вечер малко остана да го блъсна в огъня. Въпреки това съм щастлива, защото пиша тези редове навън, в една приказна нощ, и чувствам как небето ме поглъща.

* * *

Една сутрин от Ню Йорк пристигна жената на Ъруин. Тогава разбрах защо иска да се разведе. Тъкмо ми показваше как се монтира една въдичарска пръчка. Тя я изтръгна от ръцете му и я запокити наред отровния бръшлян. Без да каже дума. Беше позеленяла и устните ѝ трепереха от гняв. Очаквах след подобно изпълнение да я хване за гушата и дори леко отстъпих назад. Но той просто се обърна и тръгна към дома си. Оная хукна подире му, размахвайки ръце. Направо дъхът ми секна, че и още ми държи влага.

Мерил ми обясни, че били женени от две години и бракът им не вървял много добре. И аз бях на това мнение. Прибирахме се от Тръроу, където се бяхме отбили в супермаркета, и карах колкото се може по-бавно. Целех се в дупките и умишлено криволичех по банкетата, за да се доближа до нея. Седях почти в средата, точно срещу

огледалото за обратно виждане, но тя изобщо не помръдваше. Малко остана да заподозра Оли, че е намазал седалката с лепило.

Притесняваше се за Ъруин. Трудно е да се натискаш на момиче, което през цялото време се мръщи. Мъчно ѝ беше, когато го виждаше в това състояние. Доколкото разбрах, баща му доста го тормозел, още повече че за Колинсови, стара католическа фамилия със строги пуритански разбирания, развод било мръсна дума.

— Знаеш ли, преди да се ожени, той изобщо не пиеше.

— Хм, сигурно се е пропилил заради жегата — промърморих.

— Не, Анри-Джон, не е заради жегата. Но този брак... Господи, каква глупост се оказа! Всички знаеха, че от него нищо няма да излезе.

— Да, явно е така.

— Не можеш обаче да си представиш на какъв натиск го подлагаше баща му. Беше отвратително!

Стискаше зъби, гледаше втренчено пътя и вече не ми обръщаше никакво внимание. Да ѝ пусна ръка при тези условия не беше най-удачното решение. Бе повече от очевидно, че можех като нищо да отпусна глава на рамото ѝ, без тя изобщо да си даде сметка за това, но каква полза?

Бях си вгълпил, че е достатъчно да ни оставят пет минути насаме, затова отказвах да приема тази несполука за провал. А и едва ли щях да имам повече шанс дори да бях приказният принц, за когото е мечтала цял живот. Беше обсебена от проблемите на Ъруин и отвореше ли веднъж дума за тях, можех преспокойно да ѝ се разхождам по главата и да ѝ рецитирам Библията — пак нямаше да има резултат. Трябваше да си опитам късмета на отиване, но за беда тогава предпочетох да включа радиото и да се заплесна по последното парче на Боб Дилън, *Like a Rolling Stone*, при което само дето не ми беше прилошало от възторг. И не тя, а аз бях прехапал устни и аз се бях взирал в пътя с обезумял поглед, който иначе не би трепнал нито пред стриптийз, нито дори пред любовно признание.

Какво пък, сеансът се отлагаше за по-нататък. Все пак не се въздържах и докато Оли ни помагаше да разтоварим покупките, ехидно му пуснах една загадъчна усмивчица, която щеше да му развали целия ден.

* * *

28 юли, 1965-а

Тази сутрин Джонсън обяви, че изпраща още петдесет хиляди войници във Виетнам. Ъруин пи цял следобед. Излишно е да го питам дали пак се е карал с баща си. Днес причината е Виетнам, утре ще бъде нещо друго. Той наистина се съсипва. Диалог на глухи с гарнитура а ла Фройд, който чудесно можехме да си спестим.

Седеше с бирите си на слънце, и то в най-големия пек. Накрая се наложи да го обзаведем с един чадър, тъй като категорично отказваше да помръдне. Оставих Мерил и още няколко души да дежурят на смени при него. Нямам намерение да участвам. Наблюдавам. Единствено аз не търча като побъркана наоколо. И последният цитат, който измъкнах от моя Ий Кин^[1] ми дава пълно право. Става дума за Неподвижността, за Планината: „Мислите трябва да се ограничат в рамките на настоящата жизнена ситуация. Всички блянове и умозрения извън тях само нараняват душата.“

Преди около час забелязах, че Мерил крадешком наблюдава Оли. Не се учудих особено. Започвам да я опознавам все по-добре.

После се поразходих на лунна светлина с някой си Джим, който ме преследва от три дни. Симпатично момче, а и тази вечер беше много мил и забавен. По едно време ме прегърна, но се разкикотих като луда, когато налетя да ме целува. Извиних му се и казах, че това е нервна реакция. Нищичко не можеше да се направи, просто не бях в състояние и толкоз. Когато се прибрахме, Анри-Джон ме покани да танцуваме. „Блус?“ — попитах аз и отново прихнах. Тази вечер наистина ми бяха адски смешни, до един. „Какво ти става? Откъде идваш? Да не си мръднала нещо?“ И помрачня при вида на Джим, който стоеше зад мен. А какво направих аз? Ами усмихнах му се. Това

направо го уби. Другите също започнаха да ме молят, искаха да видят дали действително е толкова добър, колкото вероятно им се беше хвалил, и дали наистина ме премята във въздуха. „Стига, забравете — изръмжа той. — Ако щете вярвайте, ваша работа!“

Никога не съм виждала по-избухлив човек от него. Вече всички си легнаха. Той е съвсем сам навън и го чувам да мърмори под нос. Сигурно си играе с неговите възли.

* * *

Бащата на Мерил имаше бяла коса. Не знам дали това беше причината, поради която жена му бе забягнала в Европа, но наистина изглеждаше много стар. Приличаше на Спаак, който, между нас казано, ни най-малко не се подмладяваше, докато майка ми си оставаше все така красива. Започваше да ми се повдига от подобни очевадно неподходящи двойки, от съсипани бракове и катастрофално завършващи връзки. Накъдето и да се обърнех, все това виждах. Та няма самоубийството на майката на Едит не бе един от първите кошмари на детството ми? Идиоти ли бяха всички тези мъже и жени или мазохисти?

— Има нещо, което явно не осъзнаваш — каза ми той една сутрин, преди да замине за Ню Йорк. — И то е, че не съжалявам, че опитах. Напълно съм съгласен с теб, че не е лесно, но можеш ли да ми предложиш нещо по-добро в замяна?

— По-добро от кое? — попитах с язвителна усмивка.

— Ти си интелигентно момче, Анри-Джон. Но не ти правя комплимент. Един интелигентен тип никога не пикае срещу вятъра, но накрая все пак подмокря гащите.

Почти не го познавах. Беше дошъл само за един уикенд — междуременно бяхме поукротили топката, — но това, което ми каза, направо ме разби. Макар че бях чувал какво ли не. При последните ми препирни с Жорж с лекота избягвах наистина неспасяеми удари. Чудесно се справях и с многословните речи, които ми държеше майка ми относно начините да разбирам света, и гъвкаво лавирах между

излиянията на Алис и Рамона, когато се опитвах да ме разнежат. И ето че най-неочаквано един непознат ми изтърсва нещо, от което ми се подкосяват краката.

Понечих да го догоня, за да изясним въпроса докрай, но той бе вече далеч. Останалата част от деня прекарах във водата, изпих и няколко бири с Ъруин. Беше 15 август. Безредиците в Уотс продължаваха пети ден, Бийтълс даваха концерт на *Shea Stadium*, радиото съобщаваше за петдесет и шест хиляди обезумели зрители и Ъруин се гавреше с тях, но го слушах с половин ухо. Имах си други грижи. А и не смятах, че да смучещ бира и да дъвчеш сандвичи с пиле, излегнат блажено на един шезлонг, е идеалната поза, за да оплакваш съдбата на жителите на бидонвилите и гетата.

При все това се примирявах с мрачното му настроение. Самият аз също нямах особени основания да цвиля от радост. Защото не само онази история с пикаенето срещу вятъра продължаваше да ме тормози, но не ми вървеше и с Мерил. Имах чувството, че всичко се размива и бавно потъва в мрак. Оли ми бягаше по допирателната, Едит току безпричинно избухваше в смях, до мен Ъруин се бе отдал на мрачни мисли, но въпреки това беше единствената що-годе поносима компания.

Струваше ми се, че сега Оли има предимство. Долавях го по съвсем незначителни подробности и смятах, че е по-близо до целта, отколкото самият той си въобразяваше. Същата вечер дълго не можах да заспя. Колкото и калташки номера да му погаждах и колкото и да си блъсках главата как да му подложя динена кора, разстоянието помежду ни неумолимо се увеличаваше. На негово място отдавна щях да реша въпроса, защото не аз му пречех, а чувствата, които изпитваше към нея. Това доста го смущаваше и така го сковаваше, че едва-едва реагираше. Мълчаливо беснеех, но това не бе хладен, премислен и разтоварващ гняв. Тъкмо обратното.

* * *

Притеснявам се за Оли. Реално погледнато, като че ли само Евелин не ми дава поводи за безпокойство. Всъщност след завръщането си я виждам вече в друга светлина. Все още ми се случва

да броя нощите, които не прекарва вкъщи, но това е някакъв своего рода рефлекс и не означава нещо кой знае какво. Онзи ден ме изгледа накриво, защото разговарях в градината с едно момче, което я чакаше и което, Бога ми, не изглеждаше чак такъв идиот, още повече че не аз ходех с него. А вчера призори се сбутахме в кухнята покрай поредната ми нощна експедиция до един значително по-добре зареден хладилник от моя. Настанихме се на края на масата. Никога не бях отдавал значение на факта, че неочакваният глад, измъчващ ни понякога нощем, е едно от нещата, по които си приличаме. И макар че това беше все още малко ново за мен, смятах, че различавам някои сходни черти в характерите ни, каквито до този момент не бях забелязвал. Тя заяви, че завръщането ми има и своите положителни страни, след което през смях добави, че ставам относително приемлив баща, или че поне съм налучкал верния път.

— Само че е прекалено дълъг — промърморих. И може би никога не стигаш края му. Мисля, че в момента Елеонор си има някакви проблеми, но не ми е споменала и дума за тях. По дяволите, няма трябва да нахлупвам каска при всяко излизане? Всъщност пътят не е чак толкова дълъг, просто никога не свършва. Избягнеш ли едно препятствие, веднага се натъкваш на друго. Под краката ти няма нищо солидно, тъй че съзнанието трябва да остане необременено.

Нанеси ми удар там, където най-малко очаквам. Превърни пътя ми в хаос от стръмни канари и аз ще скачам от една на друга, тъй като ти ми даде крака и храна и ти ме тласна по него. Мержелеят ли се на хоризонта нови трудности, нови злокобни изпитания? И твое дело ли ще бъдат те, Елеонор? Няма значение, момичето ми, няма значение, любов моя, аз съм готов.

Накратко, за момента бурята се насочва към Оли. Нямам доверие на Джулета и се радвам, че спазвах дистанция и че най-почтено се въздържах от необмислени волности, когато се настаняваше на коленете ми.

Бях забелязал, че нещата не вървят много добре, но от няколко дни отношенията им рязко се изостриха. Двамата с Оли често се виждаме. И решихме, че нищо не е в състояние да ни сломи. От време на време вечеряме заедно и тогава изобщо не мислим, че Едит може да е с Робер Лафит, нито пък че Джулета е в прегръдките на Бог знае кого. Отиваме в дома му, за да пийнем още по чашка и да изпушим една

пура, докато разглеждаме картата на света. Имаме определени предпочитания към Аляска, където щуките достигали човешки ръст. Разполагаме с адреси и туристически брошури. Вчера например пяхме *Drinking Song* на Харисън.

*В реката скача пъстърва,
с разтуптяно сърце седя на брега,
реят се облаци, в Ню Йорк е тя,
аз къркам и риба ловя.*

Със сигурност няма да отидем в Аляска, но не е там въпросът. Тръгвам си със зачервен нос, посинели пръсти и усмърдян на прясна риба. Най-хубавите парчета хвърлихме обратно във водата. У дома не ни чака жена.

Оли отказа на Джулета ролята в „Гайнството“. Понякога Жорж имаше същия проблем с Ребека, но нито веднъж не отстъпи. Оли също не се шегува с подобни неща. Тя го заплаши, че скъпо ще ѝ плати. И до момента ни вест, ни кост от нея.

— Не, няма да го направи — опитва се той да ни убеди.

Не искам да го тревожа. Може би греша. Така де, тя си събра куфарите едва вчера сутринта.

— Може и да се върне — казва той.

И сме все така по средата, и не се вижда нито начало, нито край.

* * *

Не можех да пуша марихуана, прилошаваше ми. А веднъж от една таблетка ЛСД ми се изправи косата и така се разлудях, изпразних цял бидон *Poland Spring*, а той съдържаеше пет галона^[2]. За сметка на това ми се случваше да купувам от разните там хапчета, но или ги раздавах, или с дни се търкаляха из джобовете ми.

Тази сутрин, докато другите се къпеха, двамата с Оли останахме в къщата. Той имаше да пише нещо, а аз се мръщех на съдовете от закуската, които отказвах да измия под предлог, че групата прекалено

дълго се бе заседяла на масата. Беше мой ред, но ги пратих по дяволите. Бях станал със задника нагоре и настроението ми беше под всякаква критика. В крайна сметка Оли реши да ме замести. Започна сам. После Мерил дойде да му помогне. Само дето не се разпяха, диваците, и като нищо щяха да киснат цял ден пред умивалника да си разправят глупости и да се попипват под пяната. Направо се подиграваха с мен, Бога ми!

Гледах го, докато или мечтаеше, или просто броеше мухите, пъхнал върха на химикалката в устата си. Беше се проснал по корем на пода и въздишаше тъй блажено, сякаш лежеше на пухена постеля. Другите не се виждаха, но гласовете им долитаха откъм плажа. Бях настроен войнствено. И току-що бях сътворил най-чудовищния възел в кариерата си.

— Но какво правиш, мътните те взели? — креснах аз и запокитих връвта си в лицето му.

Необходими му бяха няколко секунди, за да разбере какво става. Но аз не притежавах необходимата дарба, за да го ядосам.

— Пиша поема — отговори ми най-сериозно.

— Пишеш *какво!*

— Поема, казах ти. Не знаеш ли какво е това?

— Абе ти добре ли си?

Извърна глава. Но не защото реакцията ми го притесняваше, а по-скоро защото му пречех да мисли. Излишно беше да питам за кого е предназначена творбата му. Буквално вонеше на рози.

— По дяволите! Ама ти какво си въобразяваш? Не виждаш ли, че така ти се размеква мозъкът?

— Виж... Едва ли ще разбереш.

Започваше да ми писва непрекъснато да ми повтарят, че нищо не разбирам. Слънцето постепенно ми вдигаше кръвното.

— Та ти нямаш още двацет години, глупако! На какво смяташ, че можеш да ме научиш?

Той махна с ръка, за да ми покаже, че не желае да спори. Никога нищо не бях крил от него за любовните си истории, разказвах му всичко, което го интересуваше, притичвах му се на помощ, когато се забъркаше в поредната абсурдна каша, а ето как ми се отблагодаряваше! Всъщност изобщо не ми пукаше за Мерил. Ако можех да й купя един самолетен билет, за да се запилее на майната си,

щях да го сторя без никакво колебание. Сърцето ми вече не трепваше, когато я гледах, не изпитвах нужда да ѝ посвещавам поеми, нито да свия чашата ѝ, за да я изпия скришом, или пък да оближа вилицата ѝ, само че не бях сляп и нямах намерение да се видиотявам чак до такава степен. Приемах, че е по-различна от другите и заслужава човек да си направи труда да ѝ влезе под кожата, но не на всяка цена. Именно в това се състоеше разликата между мен и Оли. Той беше готов на всичко, независимо какво би му коствало. Можех като нищо да пукна и тоя негодник дори нямаше да забележи.

Пъхнах ръка в джоба. И му заявих:

— До гуша ми дойде от тия глупости!

И тъй като не ми отговори, станах и приклегнах до него. Отворих ръка под носа му и му показах хапчето.

— Виж. Ето разрешението на нашите проблеми.

Безразличието му мигом се стопи и той настръхна.

— Какво е това?

Толкова слухове се носеха за тия гадости, че човек не можеше да бъде сигурен в нищо. Общо взето онези, които ги продаваха, неизменно се кълняха, че ставали за всичко.

— Това ще я предразположи. И ако искаш да знаеш, двамата няма да ѝ дойдем в повече.

Въпреки слънчевия си загар, той пребледня като платно. Ето че отново съществувах за него. Ето че най-сетне благоволяваше да ми обърне необходимото внимание. Ах, поеми си дъх, миличък! Гледай да не се задавиш, пиленце!

— Не... Чакай... *Но какво смяташ ДА ПРАВИШ!*

Нямах представа какво точно ще направя, но много бързо щях да измисля нещо. Рязко станах и се отдръпнах от протегнатата му ръка.

— Ще ѝ приготвя нещо за пиене. Е, какво ще кажеш?

Оли на свой ред се надигна. Лицето му се бе изкривило, ченето му трепереше. И осъзнах, че това бе всичко, което исках.

— За бога, не ме принуждавай да ти попреча... — промълви той глухо.

— По-добре се махни от пътя ми! — изръмжах.

Известно време се измервахме с поглед, после връхлетях върху него.

И този път не се шегувах. Халосах го с всички сили.

---

[1] Ий Кин, или Идзин — сборник с класически китайски текстове — Б.пр. ↑

[2] Английска мярка за вместимост, равняваща се на 4,54 л в Англия и Канада и на 3,785 л в САЩ — Б.пр. ↑

* * *

5 август, 1965-а

Имах някакво предчувствие. Не казах нищо, просто се върнах в къщата.

Оли лежеше на пода. Лицето ме бе цялото червено, от устата му течеше кръв. Стенеше. Анри-Джон седеше до него, обгърнал коленете си с ръце.

— Остави ни на мира — промърмори.

Приблжих се и коленичих до Оли. Чувствах погледа на Анри-Джон. Бях неспособна дори да гъкна и единственото, което можах да направя, бе да пригладя косата на брат ми и да прехапя устни.

Погледнах Анри-Джон и ми се стори, че се е състарил с десет години. Очите му искряха; но кожата му бе сивкава и изопната като мрамор. Беше увил около едната си ръка някакво шалче, а другата бе пълна с кръв. Взираше се в почти припадналия Оли и не бих могла да кажа какво изпитваше, никога не бях виждала на лицето му такова изражение. Самата аз също не знаех какво изпитвам. Може би нищо. Нито отвращение, нито гняв, нито тъга. Като празнотата преди болката, когато се нараниш, само че тази не изчезваше.

Точно в този момент цъфнаха дъщерите на съдията.

— Чупката! — изръмжа той.

— Ъруин се е обесил в гаража-уведомиха ни те.

Тази вечер, ако събера кураж, ще отида при Анри-Джон. Тази вечер Мерил и Оли ще спят в една стая.

* * *

— Наистина, драги приятелю — подшушна Хайсенбютел, — това е ужасно неприятно.

— За кого? — попитах.

Ако исках да си спестя каквато и да било неприятност, просто нямаше да дойда на това събиране. Интересно ми беше само дали ще си позволи подобна наглост и ей Богу, тя не ме разочарова. Робер Лафит не се чувства много комфортно. Избягва погледа ми, но се старае да не ми обръща гръб.

Нощта е изключително мека. Апартаментът на Хайсенбютел има обширна тераса, стаила се между покривите на „Сен-Венсан“. Мястото е приятно, отгук можеш да наблюдаваш града и да стоиш на балкона като на носа на адмиралски кораб с доволна усмивка на устните. Събирането е чисто парижко, с куп красиви жени, които не свеждат очи. Презрението ми към този град не се отнася до жените. Нито до улиците в ранните часове. Нито до падането на нощта.

Приближих се до Едит. Робер Лафит се вцепени до бюфета.

— Смяташ ли, че го плаша?

— Не знам. Защо не го попиташ?

— Имам усещането, че ни гледа.

— Да, така е, не ни изпуска от очи.

— Съжалявам, че си ми жена и че си имаш кавалер. Защото мисля, че иначе щях да си опитам късмета.

— Не ме ухажвай, Анри-Джон. Никога не те е бивало да ми сваляш звезди от небето.

— Фин постоянно ми повтаряше: „Омарите няма да паднат сами в чинията ти.“

Не се задържах при нея. Отстъпих мястото си на нейния жиголо.

— Чуйте, скъпи приятелю... Това наистина е ужасно неприятно. Искрено съжалявам — продължава да се пъне Хайсенбютел.

— Няма нищо — свивам рамене.

Не съм съсипан. Не съм бесен. Не съм в настроение да се заяждам с литературния агент на Едит, защото *онези, които владеят изкуството на войната, побеждават вражеската армия без битка* (Сун Цзъ, III, 10). Достатъчно е от време на време да ме поглежда и ще бъда доволен като пустинно растение, попило капка вода. *Ако една жена не те остави да хвърлиш топа, можеш да излезеш от дома си и да се търкаляш по земята от радост* (анонимен автор).

Не ядох, но изпих две-три чаши. Някои от жените, които не ме познаваха и ме смятаха за ерген — повечето от тях предпочитаха да не

си създават неприятности, — идваха да видят отблизо за какво точно става въпрос и ме принуждаваха да си размърдам мозъка, докато ми говореха за щяло и нещяло. Питам се докъде ли може да стигне човешко то безочие. И не само по отношение на секса. Жалко, че досега на никого не е хрумвало да осчетоводява лошите постъпки, които човек не извършва.

Каня се да си тръгвам и Хайсенбютел ме хваща за лакътя, за да ме изпрати до вратата. Възползва се от това, че сме сами и свива вежди.

— Хайде, приятелю, сега е моментът да реагирате!

— Бъдете така добър да ме пуснете.

Пуска ме, но вече е набрал обороти.

— Я стига! Вземете се в ръце, по дяволите!

— Вижте... Имате ли нещо против да не засягаме тази тема?

— Опитвам се просто да ви помогна, Анри-Джон.

— По-добре не се опитвайте. И докато не съм забравил, ако видите съдията Колинс, предайте му същото.

— Слушайте, момчето ми, не бъдете толкова неблагодарен! Огледайте се. „Сен Венсан“ живее благодарение на половината от тук присъстващите. Сред тях са най-щедрите дарители, най-влиятелните родители на ученици от нашия колеж. И вие сте единственият преподавател, когото поканих на това соаре... от приятелски чувства към вас и жена ви. Нека за миг забравим онова, което не одобрявам от чисто човешка гледна точка, но дайте си сметка в какво положение ме поставяте като директор на училището. Не ме принуждавайте да взема мерки, от които ще пострадате не само вие, но и аз.

Разсмях се.

— Не приемайте думите ми несериозно — добави той.

Ръката ми се стрелна като змия и се вкопчи в бицепса му.

Беше мек като преварен кренвирш. И собственият ми глас долетя до слуха ми сякаш отдалеч.

— Да си останем приятели, драги. Чуйте добре какво ще ви кажа. Не знам колко сте тези, които действате зад гърба ми, и не съм в състояние да се преборя с всички ви. Мълчете и ме слушайте! Сега пък

аз се опитвам да ви помогна. Може и да се огъна под числеността ви, както казах, ала не и преди да ви видя сметката, на вас и на Колинс!

— Но... Но вие сте луд!

— Усмихнете се, гледат ни.

— За Бога, откъде ви хрумна...

— Не знам. Може и да греша. Но не се опитвайте да оказвате какъвто и да било натиск върху мен, защото ще превърна живота ви в ад! Само косъм да докоснете от главата на Едит и ще ви удавя в собствената ви кръв! Как да се изразя... Не се опитвайте да влезете в схватка с мен, защото още сега ще ви изкормя!

* * *

Случи се вечерта след погребението на Търуин. Сякаш ме блъсна право в гърдите. Едва не се изтъркалях надолу по урвата. Ръката ми се вкопчи в перилото на стълбата.

Заради горещината Колинсови бяха ускорили формалностите. Целият бях в пот. Връщах се от болницата, където превързаха кутрето ми. Бях го счупил, удряйки Оли, и нямаше и час, откакто го бях наместили. Цялата ръка ме болеше. Около гроба имаше толкова цветя, че направо вонеше.

Доколкото разбрахме, Търуин се беше обесил след страхотен скандал с баща си. Двете му сестри ни разказаха всичко най-подробно, и то без капка емоция, сякаш ставаше дума за блъснат от кола непознат. За пореден път — и за последен — подхванали темата за развода и Колинс ударил плесница на сина си, след което заплашил да го постави под ключ.

В църквата Мерил се сдържаше, бидейки прекалено заета да бърше сълзите си. Но когато погребалното шествие потегли, тя започна да жестикулира и да подвиква предизвикателно към съдията, който крачеше начело. Виковете ѝ внесоха известен смут в редиците, хората започнаха да обръщат глава и движението преля назад, към техния източник. Оли я дръпна настрана и се опита да заглуши проклятията ѝ в прегръдките си.

Докато спускаха ковчега в гроба, съдията вдигна глава и за миг спря погледа си върху мен и Едит. Познавахме го слабо, колкото да си

кажем добър ден и довиждане, когато се разминавахме на пътя или прекосяхме имението му заедно с Ъруин. Но погледът му беше ужасяващ и нямах и представа какво си мисли, докато се вижда в нас. Нищо кой знае колко мило според мен. Може би сега, когато синът му вече го нямаше, търсеше нова плячка за злобата си.

В къщата ни очакваше дълъг, тъжен и безмълвен следобед. Оли и Мерил се притискаха един към друг. За мен гледката бе мъчителна. Преди всичко, защото от близостта им се излъчваше такава нежност, че се чувствах адски неудобно, а след това и защото лицето на Оли беше толкова подпухнало, че ме избиваше студена пот.

Така или иначе, гневът ми се беше стопил и аз се залових да измия натрупалите се от два дни съдове. Бях изслушал, без да ми мигне окото, всички епитети, с които ме окачествиха след изпълнението ми. Това дори ми донесе известно облекчение. През целия вчерашен ден изобщо не ми обърнаха внимание. Пръстът ужасно ме болеше, но не смеех да гъкна. Оли цял се бе жлътнал от арниковата тинктура и нямах никакво желание отново да разлайвам кучетата. До тази сутрин никой не се бе поинтересувал защо съм си увил ръката с това шалче. Може би смятаха, че си търся повод да се оплаквам и да се мръщя, докато се боря с чиниите.

Ако Мерил го остави за малко, на драго сърце бих поседял пет минути с него, мислех си, докато изцеждах спагетите. Бяха отвън. На светлината на залеза главата на Оли приличаше на осветена отвътре и леко раирана на места целулойдна играчка.

Никой не беше гладен. Внесох таблата и чиниите обратно вътре. Чувствах се наистина опустошен. След закуска Едит се беше поинтересувала от пръста ми и ме бе откарала в болницата. Следобед отидохме да плуваме. Бяхме останали само двамата, когато видях Мерил и Оли да се спускат към плажа.

Но не им обърнах никакво внимание. Събитията през последните дни ме бяха разтърсили, обикалях в кръг около самия себе си и дори и най-баналната ми мисъл се израждаше в отрова, в зловещо леке, в безнадеждно скимтене.

Вече нищо не разбирах. Имах чувството, че съм болен от неизлечима болест. Ровех се в съзнанието ей, за да се опитам да разбера какво не е наред, ала свършено безрезултатно, защото неизменно настъпваше момент, когато всичко потъваше в мрак.

По едно време ми хрумна мисълта, че именно аз гася светлината. И това бе едничкото прозрение, което благоволи за миг да ме осени. Но после, потапяйки се отново в сенките на съзнанието си, дойдох до заключението, че и то не ми е от особена полза.

Отидох да изпуша една цигара на ръба на урвата. Имаше вятър, но не ми се пикаеше. Долу забелязах Мерил и Оли, седнали на последното стъпало на стълбата, и ми хрумна, че за такава награда може би си заслужава да изядеш един пердах. А от моето счупено кутре нямах никаква полза.

Леко настръхнах, когато се зацелуваха. Наблюдавах ги и по едно време ми се стори, че не ми е много ясно какво правят. Знаех как се целува момиче. А това, тяхното, хем приличаше, хем не приличаше на целувка. Или наистина имаше още на какво да се уча. Ядно се изплюх на земята.

После пъхнах свитите си в юмрук ръце в джобовете. Долу ония се държаха за ръка и все така се притискаха един към друг. Не ми се драйфаше, но имах чувството, че нещо ми се надига в гърлото. Не ми се и плачеше, но като че ли всичко в мен се втечняваше, не усещах нищо твърдо. И което е още по-страшно: изтичах сякаш през цедка, зверски студ смазваше главата ми, минаваше през гърдите ми и се плъзгаше надолу, към слабините. Чувствах се пълен с празнота. Поемах си дъх и вятърът нахълтваше в ноздрите ми, виеше в тялото ми като в барака без мебели, без врати, без прозорци, без жива душа.

И тогава чух гласа на Едит зад гърба си. Обърнах се, колкото и зле да се чувствах.

— Извинявай — промълвих, — не разбрах какво каза.

— Тогава ще го повторя.

Кимнах. Ако искаше да ме кастрира, точно сега беше моментът — нямаше и пръста си да помръдна, за да се защитя. Тъй като се бавеше, вдигнах очи към нея.

И тя заяви:

— Няма да намериш нищо по-добро от мен, Анри-Джон. Не е зле поне веднъж да ми повярваш.

Ръката ми се вкопчи в перилото на стълбата.

* * *

— Е, добре... Бих искала да ми го върнеш.

Знаеше много добре, разбира се, че дневникът ѝ е у мен. От своя страна нямах представа как щеше да реагира, когато засегнем тази тема, това можеше да ми създаде неприятности. Но я бях хванал натясно в кухнята след събирането у Хайсенбютел и беше късно, и не бях предизвикал никакъв скандал, и не се бях опитал да се заяждам с нейния литературен агент, бях се представил идеално. Нима заслужавах дори най-малък упрек?

— Слушай... Може ли да го задържа още малко?

— Защо?

— Да речем, че си първото момиче, на което съм проговорил, а и някак свикнах с него. Ако случайно се събудя и взема дневника ти, малко след това отново заспивам.

— Е, благодаря!

Но се усмихваше.

— Знаеш ли — добавих, — след като отворихме дума... Това, което ме порази, е, че си могла да чакаш толкова време. Наистина бях голямо магаре.

— Но тогава бях млада.

— Мисля, че при мъжете е по-различно. Търпението им се притичва на помощ, едва когато остаряят.

* * *

8 август, 1966-а

Той не знае какво иска. Това не е от днес и може би винаги ще бъде така. Защо тогава на мен всичко ми се струва толкова ясно?

Смених мястото си с Рамона. Не държа да се карам с него в навечерието на сватбата ни. Не го питайте защо не иска деца, самият той няма представа и всичките му доводи не струват пукнат грош.

Но, Боже мой, ужасно ми е трудно да му се опъвам, когато се обърне към мен, имам чувството, че с всеки изминат ден го обичам все повече и повече. Утре ще стане точно една година, откакто сме заедно. Опасявам се, че със

своите въздишки и гримаси накрая ще ме принуди да се усмихна.

Елизабет казва: „Те са по-силни, отколкото си мислят. Но ние сме длъжни да ги накараме да осъзнаят това.“

Тази сутрин се обади Оли. За да разбере дали случайно не сме се отказали (Ха-ха!). Изглежда, свещеникът е доста нервен, тъй като не бяхме тук за репетициите, а досега още не му се е случвало да бракосъчетава две двойки едновременно. Разчитам на Оли и на Анри-Джон, за да предизвикат пълен хаос.

Реших да приключа този дневник. Днес или утре. Ще започна нещо ново, по-различно... Все още не знам... Той се отнася до период от живота ми, който е към своя край. Дали не би трябвало точно тези думи да бъдат и последните? И точно тях да изпиша със замах насред небето, вместо да продължавам да изпадам в лиризмъ.

* * *

Причината да се върнем вкъщи бе наистина ужасно тъпа — Оли беше забравил брачното си свидетелство.

Направихме обратен завой насред Сагаморския мост някъде призори. Навсякъде по света се намират страхотни глупаци. Рискувахме да си имаме проблеми с настаняването в хотела, а до Гранд Кениън имаше много път. Двамата с Оли се бяхме правили на идиоти с въпросните свидетелства, като накрая той закова своето на вратата на стаята си. Колкото до моето, първо го направих на шапка, после на фуния за наливане на бира, но Едит ми го конфискува, преди да го кръстя с будвайзер.

Жорж ни беше наел една открита кола. Бяла, с червени кожени седалки. Караше Оли, прегърнал Мерил през рамо. Слушахме *Mother's Little Helper*. Пътувахме по Бей Вилидж Роуд, на север от Тръроу. Точно в момента, когато свивахме по пътя за къщата, току пред колата излетя ято чапли. Навирихме нос към небето.

Буикът мигом занесе и изскочи от пътя. Не беше ново за нас, най-малко сто пъти бяхме вземали същия завой, и то с пълна газ. Но тази сутрин насреща ни Ребека караше колело.

Колата я отхвърли в храстите. И тя загина на място, тъй като ги бяха подкастрили с машина. Един остър като шило клон прониза гърдите ѝ и изскочи през гърба ѝ.

В същия момент Оли рязко завъртя волана и колата се преобърна. Едит и аз изхвърчахме при първото премятане. Буикът продължи да се търкаля.

Мерил почина през нощта в болницата. Оли излезе от кома два дни по-късно. По чудо беше отгървал ампутацията. Това е.

* * *

— И той какво ти отговори?

— Нищо. Заяви, че не разбира. И ме прегърна, защото пак чукам дъщеря му.

— Знаеш ли, според мен това е истината. Не мисля, че е кроял нещо заедно с Колинс. А Хайсенбютел е просто едно тъпо мекотело.

— Да... Всъщност не е много ясно... Мен ако питаш, в момента се водят куп кръстоносни походи, но войските не са много на ниво. Има прекалено много хора, които се опитват да те накарат да пресечеш улицата, и то точно когато нямаш такова желание. Но дори и да не е предприел нищо конкретно срещу Едит, в което не съм много сигурен, знам, че би предпочел да я види по-скоро мъртва, отколкото разведена. Каза ми го. Баща ти е опасен тип, Оли, и много добре знаеш това. Всеки, който си въобразява, че е месия на една истина, независимо каква, е опасен за останалите. А никой не иска от него нищо повече, освен да обича ближния си.

Току-що бяхме обядвали с адвоката на Джулета. С помощта на парче връв му доказах, че възелът, с който възнамерява да ни удуши — имам предвид Оли, — е само илюзия. Той потърка очилата си, след което размисли и явно си даде сметка, че делото далеч не му е в кърпа вързано и че след моите показания — разполагах с цял куфар вратовръзки, с които тази недоклатена истеричка се беше опитала да

съблазни един любящ съпруг и баща — жалбата за злоупотреба с малолетна бързо ще бъде отхвърлена.

Оли му връчи скромен чек и след като се омете, двамата започнахме да си припомним турнето на Балета в Ленинград. Оли искаше да отскочим дотам заедно. Само се усмигнах.

После му казах, че бях срещнал Жорж у майка ми. И че им бях съобщил, че аз и Едит сме възобновили сексуалните си отношения.

— Добро начало, Анри-Джон — бе прошепнал Жорж в ухото ми, докато майка ми и Рамона кимаха с глава.

* * *

— Естествено, че ще броят наречията и съюзите ти, че ще ти мерят елипсите... За това им плащат. Но ти не си кроиш вечерна рокля, а пишеш книга! Не обръщай внимание какво казват за теб, независимо дали е добро или лошо. Избягвай местата, където се говори за книги. Не слушай никого. Ако някой вземе да надзърта през рамото ти, скочи и му забий едно кроше. Не говори за работата си, няма нищо за казване. Не се питай за какво и за кого пишеш, а мисли, че всяко твое изречение би могло да бъде последното. Остави го да драци по вратата, ще се умори, или може би предпочиташ да отида да си поговоря с него пет минутки?

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.